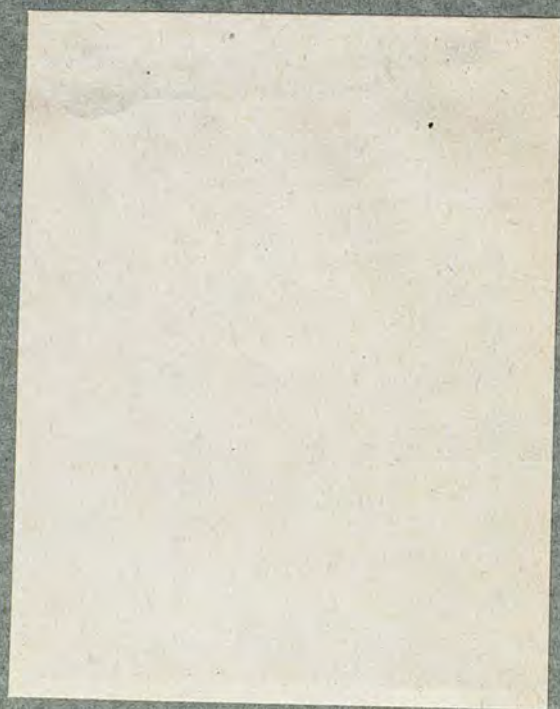

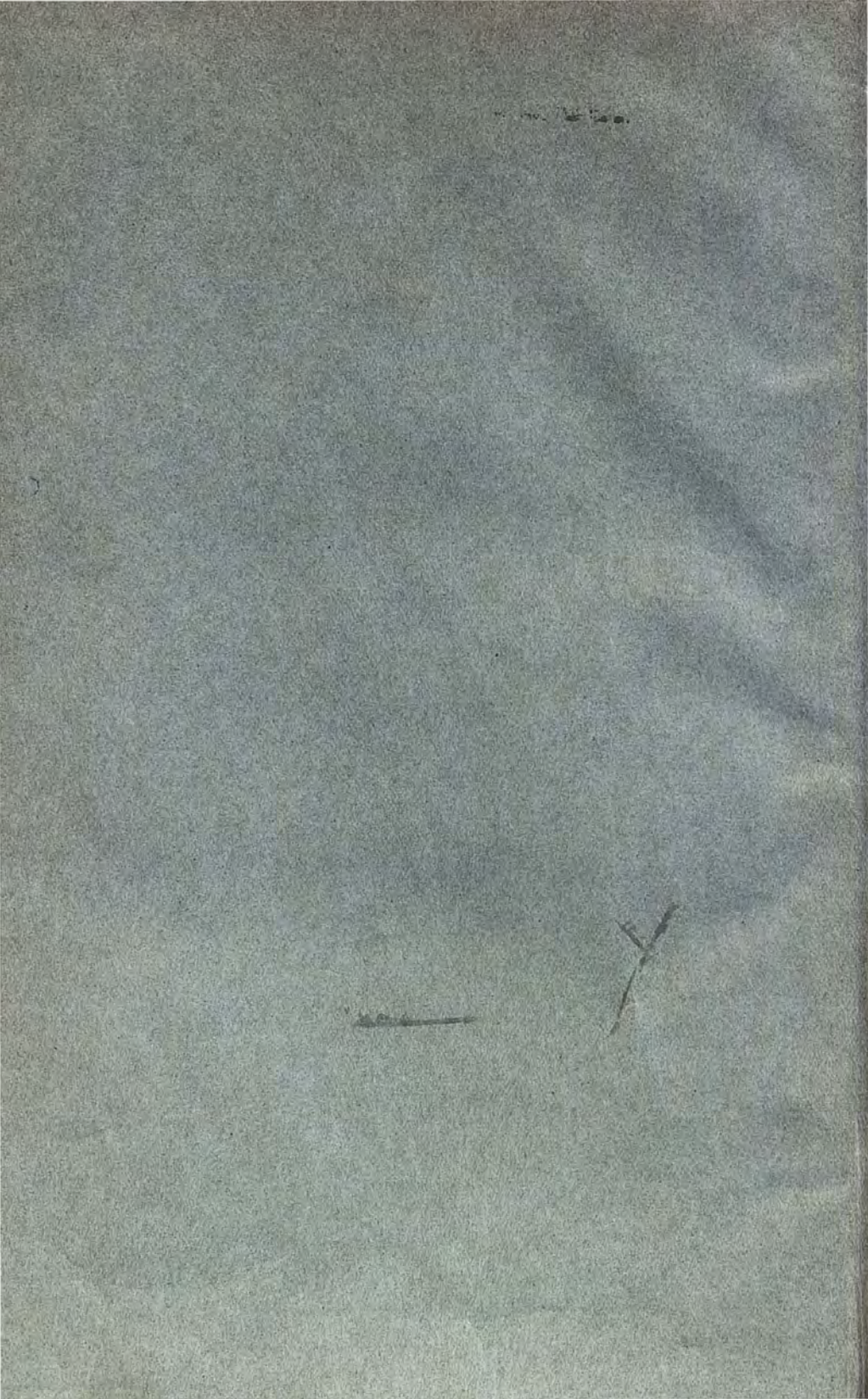
CENTRALNI ODJEL - 1900

886.2 : 398

KURELAC

GRADSKA BIBLIOTEKA RIJEKA

~~Ino. 165~~

JAČKE

ILI

NARODNE PĚSME

PROSTOGA I NEPROSTOGA

PUKA HRVATSKOGA

PO ŽUPAH

ŠOPRUNSKOJ, MOŠONJSKOJ I ŽELĚZNOJ

NA UGRIH.

SKUPIO

FRAN KURELAC

STARINOM OGULINAC A RODOM IZ BRUVNA U KRBAVI.

~~II L 46~~

ZAGREB.

SLOVI DRAGUTINA ALBRECHTA.

1871.

165
1930

886.24:398

KURELAC

1

PRĚSVĚTLOMU GOSPODINU

VITEZU

BARTOLU ZMAJÍČU SVET-IVANJSKOMU

VITEZU ŽELĚZNE KRUNE

NĚKAD VELIKOMU ŽUPANU ŽUPE RĚČKE I KAPITANU GRADOV RĚČKOGA I BAKARSKOGA

A SAD IZABRANOMU

PORUKU BAKARSKOMU NA ZEMALJSKI SBOR U ZAGREB

ITD. ITD. ITD.

MOJEMU MILOMU I POČTENOMU DOBROTVORU.

Prěsvětli gospodine!

Plemeniti viteže!

Tomu je dvadeset i pet godin, čto me je mlado srdce i ljubav mojega roda zanesla med one Hrvate, koji su ostavili staru postojbinu svoju, strane primorske i Bosanske i nutrnje Hrvatske, te zamakli i otišli pak se nastanili po Ugrskih stranah, oko Dunajske vode i Pinke vodice, oko jezera Novoselskoga, koje biaše zatonulo i evo se opet ujezerilo, oko Šoprana i Požuna, oko Kiseka i Rohunca itd. Čto je po ratu i zlotvoru ostalo pusto i netežano, bez žita i vina, bez stada i ljudskoga stvora, to je Hrvatska ruka po tih stranah opet obsadila i obgradila, uljudila i upitomila. Té sam ljude a svoju krv, Prěsvětli gospodine, poželio vidět, te sam po nekoliko put med njih zahodio, selo im po selu obišao, te mal da ne dobru polovicu te nasebline razgledao i pěsme joj saslušao.

Te pěsme, plemeniti naš Hrvatski gospodine, cvětak i oduh njihovâ srdca i njihove misli, iza tolikih godin za kojih skrovite biahu, evo sad na vidělo iznosim i Tvojemu ih u nas toli prijatnomu imenu podnosim i podstirem. A i komu je moglo bolje prilikovati, da toliki trošak ne poštedi, nego Tebi, er Ti ne samo da si darežljivost ista, nego si baš one prave korenike Hrvatske,

koje su i ljudi, koji ove pèsme izpèvali; ljudi k tomu, za koje tamo, kdě su, nitko ne troši; ljudi, na koje mi Hrvati ne směmo pozabit; ljudi, za koje tako plemenito srdce, kako ga poznajem u viteza Zmajića, voljno je potrošit.

Nu si, Prěsvětli gospodine! po ovoj knjizi ne samo zadužio one dobre Hrvate naše, kojim to milo i za čudo bude, da smo već jednom i na nje pomislili; a tim milije, čto si Ti, čověk plemić i njihove svržice, početak učinio; nego si zadužio i nauk Slovinski, koji je rad na podlogu narodnom svoju kuću ogradit, a narodne su pèsme pri takvoj raboti kamenom ugalnikom.

Zadužio si napokon, Prěsvětli gospodine, i moje siromaštvo, koje na knjigu spalo, te koja mi do sad koji mali zalogajac na usta davala. Nu sam sad ostario, a staračko pero trudno i mlohavo; naše potuděle oblasti napram čovjeku, u kôga je narodne misli, kamena tvrdje; od škrstice pomoći ne ću, er me ne mile darovi od stiskalice ruke; te mi preostaju ljudi one vrste, koje si Ti, plemeniti Viteže! koji daješ, kdě potrebu uznaješ; koji razbireš, komu podaješ; koji dara, čto si ga dostojnú dao, ne žališ; koji se svojim darom ne podnosiš, a obdarenika ne pogrđuješ; niti se na onoga, kôga si obdario, srdiš. Iz takvih rukú dar je sladak i častan, niti nas je stid primiti ga.

Čim je dakle srěca mi prisudila, da do konca života ostanem ubog i pometnut bez ičijega priznanja ni pomaganja, ni od zemlje, kojoj se sakupit ne dadu, ni od glavarstva, koje se narodnika plaši; čim se dakle ne upirem nego na dobrotu pokděkojega čověka pojedinca, u koga se ohranilo srdce ljudsko: to Ti se, Prěuzvišeni gospodine,

kako i do sad priklanjam i Tvoju toliko put prema meni izkazanu milost i u naprédak zazivljem. Ostani mi onaj, koji si mi bio, te bréme života laglje ponesem; a ja Ti ne, mogu nego zahvaliti onim žarom mojega srдца, koji tako dostojnoga, tako smiljenoga darovnika ide.

Vsaku dobru sréću i naprédak Ti, Presvétli i plemeniti gospodine, od gospoda boga, i Tebi i dėtićima Tvojima a harnost i priznanje do groba

od přeponiznoga sluge Tvôga

Frana Kurelca

akademika.

U Zagrebu dne 18. studenoga 1871.

kako i do sad priklanjani i Tvoju čelikov put prema meni
izkazani milost i u napredak zasluženi. Ostani mi ovaj
koji si mi bio te brama života laglje ponosom; a ja Ti ne
mogu nego zahvaliti onim žrtvom mojeg srca, koji tako
dostojno, tako samštenoga darovnika ide.

Vanja dobra srčen i napredak Ti. Prosvěti i ple-
menit gospodine od kospoda bogat i Tebi i hććććććć
Tvojnina a harnost i punjanje do groba

od puzdoninoga sluge Tvoga

Franz Kurela

studentinik

I. Nareba dne 18. studenoga 1871.

Iz mojega života i putovanja

po

Ugrskih Hrvatih.

I. Bilo je to nakon godine 1830 i još koje, da je Hrvatu došlo učiti se Magjarski. Učio se i ja vse od drage volje, er prve nas godine nije sililo, nu je bilo vsakomu na volju učiti, ne učiti. Učio se ja ne s toga, kao da mi je srdce za tim pošlo;* a još manje s toga, što sam u istoj krajini našoj slušao, kdě govore: der ungarische Adel hat große Vorrechte, i što me je imalo nutkat da učim, da mogu postat plemić, te se onda nauživat tih Magjarskih pravie; nu sam učio samo s toga da vidim, kakvo je to čudo taj Magjarski jezik. Kad godina dospěla, to me na izpitu lěpo pohvalilo: Henfner, sa visokâ stolea, glavom mahao; a Ružička, naš učitelj, na velike uznosio moj trud (er sam ga kděkad i u kući pohodio i posebice učio), moj lěpi izgovor, pristojno mi vladanje itd. a kako i ne bi, kad sam bio jedini dragovoljac; a ono drugo, iz konvikta, nije im bilo pod hoćeš ili ne ćeš, nego daj uči!

II. Godinu ili dvě za tim razbio mi se nauk (tadanja filozofia) na matematiki, koja mi nikad srdeca osladit ne mogla. Nu ako sam u toj suhoj vodi potonuo, to su me Slovinski jezici, kojim se ja nadao da ih izučim, opet na vrh iznesli: er čim mi gospoda Ogu-linskoga suda iza smrti mojega otea (1832) prijavila, da mi nije ništa ostalo (er je trebalo kućicom u Oštarijah dugove namirit) osim u Beču uložena materinstva (koje stotнице forintij město koje ti-sućice, nu kako je grof Saurau g. 1811 našom financom upravljao, pala je suhòvica na vās novac uboga ni carstva), to ja onda u pod-zimak 1833 u Beč, tamo da dignem ne znam već u koje trgovačke

* Vidj moju knjigu: Fluminensia (Hrvatski pisana) na str. 182.

kuće kojih šest stotin forintij, te u Beču da i ostanem i te toli žudjene Slovinske jezike odista izučim. Oh vi jezici, mladosti moje uzdanici, jezici Slovinski, od kojih toliko svēt zazire, srđee mi jeste uznosili i misao moju hrabrili, nu na stolac mira i bar kakve srđeice moje posadili me niste, er s ljubavi vaše, pod 60u evo godinu, ni kruha ni stana ne imam; nu to mučeničtvo, prem da vsaki dan što sam god stariji vse to težje, uz bolest i nevolju, na miru božjem trpim i podnosim. Nu vrnimo se, odkud sam zaišao.

U velikom vozu, što ga diligenzom ili hitrovozom prozvalo, te u kojem se ja preko Šoprana u Beč koturao, bilo je glumačkoga društva Njemačkoga, i mužkoga i ženskoga, koje u Zagrebu odigralo. Kako je mladost bėsne čudi a mlad rodoljub od pohodov tudje umitve zazirao i na njih mrčao, to se do skorâ oganj uzpirio, iskre prosipavale. Najveća radost i směh s našega kreševa bila je našem provedniku, ili kako ga zovu, condottieru, čovĕku veselû i dobroćudnû. Uzljubio me te mi u Beču ponudio izbu u sebe, dok se nastanim, nu kad smo putem prohodili okraj i kroz nĕkoja sela, ne propusti te mi reč: „Tu su vam vaši Hrvati, to su vaši zemljaci!“ To mi je bilo prvi put da sam doznao za svoj rod po zemljah tudjih. Nu mlad, vĕtrenjast, skoro sam ja na njih u velikom gradu i pozabio.

III. Ali koje vrĕme poslĕ, kako sam proboravio koju godinu u Pešti i Požunu, te vidio i upamtio, koja li se od Magjarov za Hrvate snuje, osvĕstio se mladić te o svojem rodu, što mu ga onaj dobričina iz kolesin pokazivô, kad i kad pomišljao. Odpremim se ne znam već ni sám koje godine koje li nedĕlje, nĕšto pĕške nĕšto po gvozdenici, u Novo Mĕsto (Wiener Neustadt) ne pones' sa sobom nego pet forintij, te s namĕrom da se prodjem, razgledam i do prilike razveselim. Pohodim tamo od želje i nepoznatâ mi donle profesora na vojničkoj akademii Fialku, rodom Čeha, za koga sam čuo da se od njega i drûga mu, kapetana Buriana, mladi vojnici Čĕškomu jeziku priučavaju. Burian je sastavio obilniju slovnicu Čĕškoga jezika, a Fialka je poslĕ izišao na glas kao prevodilac Bulverovih romanov. Fialka, čovĕk visok, ugodan, uljudan, rodoljubiv, pozvâ me na obĕd, i tuj nam srđea prĕtichahu, čím su obilovala. Bilo je tuj razgovora vsakojakâ, te ja tuj od njega doznao, da na Ugrskoj strani odmah iza medje, koju uricu hoda, ima Hrvatov, kojih on i pohodio te i nĕkoliko pĕsmic od njih prĕpisao, koje mi pokazao i poklonio. Bi

još i toliko dobrotiv i uslužan, te uzam olovee u ruke stadè mi risovati ona obliznja sela, kako koje prema kojemu, na kojem putu na kojem li brègu stojahu. Ja, toliko godin ne vidèv ikak vih Hrvatov, a kamo li na tudjini razsadjenih, vàs se razgorim i domišljati stanem, kako bim do njih: er sam se plašio, bez putnoga lista, one brklje na cèsti, kdè te pitaju, kudaj ćeš (ne zaboravi, ètioče, da je to bilo onda)? Nu me ohrabri Fialka, rek' mi od prilike: „Vaše odèlo, èto na sebi imate, putnièko nije, niti èega nosite, možete brklju proći kao šetalac, i onako naši gradjani i dalje zahode, te vam ne bude, vèrujte mi, nitko smetat ni zanovètat.“ Tako je i bilo, nu se šetalac nije onudaj povratio.

IV. Kad ja veselà srdea medju prèšao te med Ugre zalèzao, ne mogah èaska doèekati kdè mi trèbovaše s ceste svrnuti i u Hrvatsko selo zavrnuti. Izpnem se napokon na nèki humac te ugledam kuće razbrkane, kdè vsaka mal da ne na svoju stranu gleda te zaèujem ove tad preslastne, er godin i godin neslušane rèçi; „kuma! èa delate?“ Malo ti se hoće srdeu prijeljivù i oèutljivù da bude srèeno! Nit sam ja tad gledao staze ni puta nego se oborim stranom te zaletim u nèku ogradu, kdè dva vesela pobratima, rukama se podjamša, i o voèku naslonivša, pèsmu pèvahu. Ja priposluhnuv odmah ju prèpišem. Nu èim njih dvoje razpoznà, da su mi pèsme mile a nèko gromorno, sdravo i rumeno dèvojèe mimo nas promaèè, uputiše me na nju, da je ona pèvaèica puna pèsam, te da ih ona silu zna itd. nu ona to odbivši od sebe odvedè me k svojoj majci i tuj nisam nasío. Èim se u selu proèulo, da tuj ima gospodin, Hrvat, koji je rad njihovim pèsmam, ili kako oni to zovu, *juèkam*, skupi se u izbi u starice majke toliko èeljadi nasploh ženske, da se nisi ni maknuti mogao. Tuj se sletile babe i snahe, žene i dèvojke, doraslièi i doraslice, te vsako kao na jagmu, sad iz ovoga sad iz onoga kuta, svoju mi jaèicu ili bud i koju vrsticu samo objavi i izpripovidè, samo da mi učini radost, koja mi se odistà na licu žarila.

Odem poslè, èim se mrak uhvatio, k učitelju spavat. Kakvi su tamo jadi učiteljski, o tom sad ovdè ne budi govora; neg produljimo èto biaše sutradan u jutro.

Èim se ja probudio i obukao, ostaviv učitelja koji još spavaše, pomislim na juèeranju staricu, te kao po slutnji navedem korak k njezinomu domu. Kako me ona ugledala, stane me dozivati i meni

javljat da dodjem, da mi je ona voljna neku „staru staru jačku povídat“ a ja joj odvratim: „Tako tako, majčice, stare jačke su naj-liplje“ te čim sam u hramak stupio, ona uzamši sirotče dčevojče, curičicu svojih deset dvanajst godin, na svoje kolčeno (a bila mu je maćehom) uzč pčvati pčsan o nevolji sirotinskoj glasom i uzpčvom tako žalostivim, da bi mi i sad vse ovako starŭ, pravo li na to pomislím, suza vrenuti mogla; a pčsam sama tako je živo tu nevolju opisivala, da je dčte objednom živo zaplakalo, niti bi ikoji učeni pčsniċ, iz zemlje budi kakve pitomine, čto lčpšega ni žalostivijega izpčvao. Maćeha, žena mudra nit i malo one čudi, čto su ju vikle maćeha prisvojiti, uzpočtovà dčteći udes, nit ga zapitá, kako već obično pčřekoravaju, je li boso ili gladno, neoprano ili neččšljano itd. ? nu ga prenesč milujući u drugu izbu, te mi tu divnu pčsmu do konca izkazà i propčvà (str. 80).

Iz ovoga sela pošad i još ih nčkoliko obiřad, dok nije onih pet iz Beča ponesenih otančalo, i vàs u čudu nad mojim onudaj raztresenim rodóm, vratim se ne znam već ni sám s koje strane u Beč na povrate.

V. Sad su mi se istóm Hrvati duboko u srdce zasčkli; nu mi je sudjeno bilo, prvo nego ih vse redóm te ljudski oċledan, dvč godine medju Čehŭ u Pragu i Krumlovu pčřeboravit, te onda se istóm spravljat, kako da se k njím krenem i odpravim. Bio mi je na ruku mladi tad knjiřar Benedikt, koji mi, ne pametim na koju već pogodbu, obečà vsaki mčsec posilat po toliko i toliko forintij, dok pčsme ne sakupim, zaoprťim i u Beč ne donesem. Malo je toga novca bilo, pomoć sitna i maljuekana, nu se bez nje ove pčsme, po meni bar, nikad ne skupiře; te mu za to i danas od srdca hvala, čto me u tom poslu pomogao. Naša se do duře pogodba razvrgla, er se poslč našao čovčković, koji mi rukopis ovih pčsam ukrao, a iza dugà istóm vrčmena, uvidčv, da on s tím bez mojega truda ničta opraviti ne moře, po pořti vrnuo; nu sam ja medjutím Benediktu zajam nčkimí mojih knjiřic naplaćivao. Kakva me nevoljica kdčkad na putu sustizala, tomu buđi evo i ovo svčdok. Dinari, čto mi ih knjiřar posilao, stizali su dakako ne u koje selo, po kojih sam ja jedinice hodao (er je u gradovih naš jezik zamuknuo) nego po pořti u mčsto kojegod veće. Trčbalo jednom da mi ti novci stignu u Kisek (Gŭns). Ili mi se knjiřar zakasnio ili se ja preranio, ne znam,

ali pošta u Kiseku ne ima za me novac. Čto ću, tužan ti sam? bez novca, bez znanca, bez ikoga! Popnem se na goru prozorne kalvarie, te gladan kako sam bio, stanem zobati kupine i razglédati, ne bi li se pod zvonikî one crkve ili kdě skloniti mogao. Nu se uzmuti vrěme, stane treskati i sěvati, niti ja tuj mogu ugledati zaklona. Spustim se opet u grad, naumiv prijavit se kod popa. Znao sam, da je drugo pop selski a drugo pop gradski tako, da ni razlika med mišom na polju te mišom u gradu veća biti ne može, nu nevolja ni sudi ni přebire, te ja, čto bog da, k plovanu Kisečkomu, ne bi li tuj přenoćio. Skupo sam platio; ružno me odpravio. Pročuje se někako za moju nepriliku kod siromašnih ljudij někđe u zagradju, te ženska milost i prošnja izmoli za me u někoga gazde, da mogu spavati u škadnju. Podastru, pokriju, a bog san blagoslovio. Tuj sam, mislim, još koju noć přěspao. Nu ako mi je ugodila zora, a to ne misli dobra poldne, er je i danas pošta mojemu noveu nevěšta. Dogleдали se ljudi na pošti da me glad tare, te poštar, smililo mu se, pozvā me na oběd i danas i sutra dok novei ne stignu. Stigoše treći četvrti li dan, te mi na srdeu odlagnū.

Podobna me sudbina snašla (nu taj put bez glada) i u Parkertu (Baumgarten). Smrkli se oblaci te samo čto nije zapljuštilo, a ja spěške te prema popovū stanu. Čim me pop zagledao, pomisliv (er sam imao torbu o ramenu, kako se je ni danas ne stidim) da sam od kakvā zanata, te ni u kuću me ne pustiv, vržě pred okno něki patakun, tobože za konak. Obrativ mu ledja poiskah u selu, te se směstih u sudčevoj kući (naměstila me njegova čeljad, a njega ni njegovih ne białe doma). Kad sudac, s ženom i dćerkom, iz proštenja kući, začudi se kdě mi prostrlo po srěd izbe te se ozlovolji, nu lěpa mu dćerka izmoli za me stelju (t. j. postelju) překo puta u drugoj im kući, te se tamo přenesem. U jutro podjem u crkvu, iza mise ogledam po crkvi likove i oltare, pak otidjem na groblje (uz crkvu) i pročtjem nadpise; te je bilo, kako sam vidio, ljudem a možebit i popu žao, čto su me tako neuljudno primili. Nu me to nije moglo odobriti te sam otišō niti koje pěsme iz toga sela ponesō. Da te ljude izpřičam, koliko mogu, to oni, ako sam pravo upametio, čto mi povídali, ni ne smědu putnika primit: da se zli ljudi ne kriju po kućah. Baš ta naredba (ne zam čija je, niti daleko li siže i dopire) nije přemudra: er zli ljudem za volju ne trěba

d obrim srdca kvariti, niti ih odtudjivati druŕtvu i prijateljstvu ter istomu zakonu Hristovû.

VI. Čim sam već ranije, nego sam htio, u pričanje o mojem putovanju zaišao, to mi je nastaviti, te ono, čto mi još iza dvadeset i pet godin na pameti ostalo, izpriповědat; er sam one strane, kdě su Hrvati na seljeni s Němcî i Magjari t. j. ŕupanije Šoprunsku, Mošonjsku i ŕelěznu, proputovao godine 1846e a něki dělak još i 1848e. Trvalo mi je putovanje puna četiri měseca, kdě sam išao, ominuv koliko se ikad moglo gradove, na moju mošnjicu zijatnije, od sela do sela, lugom i livadom, stazom i obronkom, s palicom u ruci, s torbom o ramenu a s pěsmami, košuljicom te još potrebicom kojom u torbi. Boŕe moj, veselâ putovanja! Ja vâs blaŕen, da sam daleko od svoje zemlje a med svojimi, vsaki me grmak i šipak, vsaki potok i curak, vsaka mal da ne travka i evětak obradovô. Kad bim podranio i boŕja se rosica lesketala te po granju i kitju migetala, meni se činjaše, da toga slastnoga čuda nikdě po světu ne ima, ni da sam ikada čto takvâ donle ja vidio. Pomislim jednom, kako da ubereš koji struk, ili rukovet toga miloga evětja, ta evo ti sela, sad mu se domakneš, te da zapitaš, kako se po koji evětak zove? iz domacîh ustiu Hrvatskih koje snahe ili ŕeněice koje da dočuješ, kako mu je ime? Kad ja u selo te me ljudi na babiecu uputili: ali mi je to oficinalno čeljade bolestno; kad me uputili na krajačiecu, travariecu na glasu: ali mi je někudaj k susědom zamakla; nu kad se ja sám uputio, zagledam u razgovoru, na zelenom trnăcu, snahu i děvojkû. Kad im ja rukovet pod oči, děvojče maćušno, ŕivo i bistro, vsakomu je evětu ime naděnulo, to je to, to je to, te napokon bogme, dobro li pametim, vraŕjemn striecu čto ga zovu ili stričku, njemu: Lovre uz potok; iza toga ona: to raste kraj puta, to izpod grma, to na strništu, to uz potok itd. tako da se ja našao u čudu te ju zapitam: odkuda joj vse to? na čto mi viŕlicea: „kad smo išle na pašu, ter smo tile vence plest“ Reknem joj poslě da sam rad ta imena popisat, a ona lěpo u votnjaku tronoŕac iz veŕe (kuhinje) poda me, u tren kao strěla smogla odněkud pero i natap, te daj izpriповědj imena, kako ih i malo přě kazivala.

Čto je putničkě mi palice, i to, ako i jest sitno nu spomenu milo, i to da izpričam. Prigodi se te kad sam bio u Hrvatskih Šicah u ŕelěznoj ŕupaniji, nabrekle vode te se za koji dan nije moglo

sîmo ni tamo, te ni u crkvi. Sbila se silna čeljad u poveću izbu, te da ne bude u blagdan bez božjega slova, uzmem sveto pismo te im pročitam blagovest onoga dneva : i pridam nekoje reči, koje su trebavale, da mogu bolje razumět, što su poslušali. Kad se ja koji dan posle spremao na put (a bio sam u kući, u koju se Němac priženio) taj Němački pripuz, gledajuć kako me njegova žena i ukućani te i selo prigledaju, a htijuć me, kako se domišljam, nagradit, što sam narodu kapelanovao, usēčē, orubi te mi dadē na oko priličnu te još svorovitu (tobož apostolsku?) palicu u ruke, pak njezinom pomoću u ime božje da putujem. Prohodim veselo lětnoga dneva lěpim hladovitim hrastikom, dok ne naprem na něki velik proplanak, po kojem se pasle svilorune ovce ne znam već kojega bogatuna Ugrinskoga. Koliko mi ugodilo sunačēe iza dugovite hladovine, toliko mi ugodilo miljahno stadačēe, koje iza mira svoju travicu grizka. Dok se ja tako u stado zagledao i milio, skočiše na mene četiri velika běla komusa sa vsake me oblitajuć strane, te mi ne bi druga nego uzmicati dok se mogao uz něki hrěk prisloniti, da sam pone s jedne strane bez straha; te pouzdav se u moju svorovitu bilju, što mi je za dar dopala, čim mi se komus do živea primaknuo, puknem te oparim njom psinu lěpo po krstovima, a moja toljaga krk! na dvoje, te ja ostanem bez oružja. Da po sreći ovčar, onaj Magjarski juhász, u zadnji čas ne zazviždnu, oni me komusi raztrgaše. Hvala bogu, da je tako prošlo.

VII. Uzmeš li na oko ljude i žene Hrvatskoga roda onih trih županij, to ti je priznati, da su, što je tēlesnoga struka, čeljad sdrava, čvrsta i ponajveć, osobito u Šoprunskoj županiji, visoka i lěpa. Kad je bio vojnički puk njihove strane (Gollner Inf.) u Zagrebu na straži, to su imali i naši ljudi priliku ogledat i začudit se tim lěpim vojnikom. O Hrvaticah Voreštanskih jur je pokojni Čaplović napisao : „Die Kroatinen von Hornstein sind in ganz Ungarn berühmt wegen ihrer Schönheit.“ Kad Srezněvski, putujuć po Slovinskih zemljah i jezike im učeć, jednom iz Beča i medju te Šopronske Hrvate zamaknu, da ih zapozna i razgleda, povrnv se u Beč pun radostnoga čuda ovako mi uzkličē : „ta višji su, lěpši su, bogatiji su nego Němci i Magjari.“ Uzmi na um, kdē se nastanili : po divnomu polju grada Źelěznika (Eisenburg), na plodnih te s toga glasovitih obalah vode Pinke (Pinfa-Boden), oko žitnoga Mošonja (Wieselburg) i vinovitoga

Kiseka, a k tomu dobri sēmenjaci korena Hrvatskoga, pak te čudo minulo. Vsi su oni tamo iste krvi, istoga plemena, istoga govora, vsi čakavci; osim ono nekoliko sel, što je oko Bandola i Parapatić-Brîga, od prilike devet ih na ěislju, što ih zovu Vlahia, te koji, bez ikakve sumnje, plemenom su Srbliji, iz Bosne odkuda li tamo se naselili i na katoličku vĕru prĕstupili, te je za njih (valja da ih onda bilo veće) Gjurski biskup (1685-1695) a potonji arcibiskup Bečki Kolonić dao štampati u Trnavi one „Nauke Hristjanske“ što su ugledali sunce pismom ěurulice. Ćakavci su i oni Hrvati, što se preko Ugrske medje pretoĉili na Rakušku ili voliš Austrijsku stranu te onudaj prosuli, nu danas obnemogli i po gotovu propali. Danas toga naroda doseljenika, po onom što sam ga ja pobrojiti mogao, bez onih dakako, što su starosĕdioci oko Drave, moŹe biti do svojih sto dvadeset tisuć;* nu za vremena, kad Jurišić Niko Kisek branio (1532) a branio ga Hrvatskom silom i svojim Hrvatskim junaĉtvom, moglo je našega naroda, ne velju da ga je bilo veće er se ipak razplodio, nu je bio dalje i gušće rasadjen i nastanjen; a tomu ŹaliboŹe svĕdoĉe tolika sela, nekad Hrvatska, danas ponĕmĉena ili pomagjarena.** Takvo potudjeno selo ima ne daleko Kiseka, lĕpo na cesti, kdĕ se ljudi još Hrvatski nose nu Nĕmaĉki sbore. Sretnem ĉovĕka iz toga sela, posdravim ga po Hrvatski, nu odmah prĕvrnem na jezik Nĕmaĉki uz ove rĕĉi; „Znam, reku, da veće ne umĕte.“ Onda mi on na to: „Istina. Nagovarao sam ljude iz obliŹnjega sela izmĕnjivati dĕtiĉke, da naši u njihovom selu nauĉe Hrvatski a njihovi u nas Nĕmaĉki, nu se nismo mogli pogodit te se je vse razpalo.“

VIII. Ćto je moŹebit razlike u govoru i obiĉaju, u nošnji itd. to oni bliŹje Šoprna zavlacĕe, kad govore, ĉim oni ĉto su niŹje, krhko

* Na schematicismu se Magjarske pri takvom pobranjanju nitko ne oslanjaj, er se u njih piše „Lingua Croatica“ samo još tamo, kdĕ se Hrvatski propovĕda; nu kolika su sela, kdĕ uz neporušen Hrvatski jezik ipak Hrvatskoga popa ni Hrvatske propovĕdi ne ima! Takva su sela BoŹek, Nadalj itd.

** Bio sam popisao na tanko vsa ta sela; kako i ona kdĕ me nije bilo, te iz kojih dakle ovdĕ pĕsam ne ima; popisao sela koja idu u spomenutu Vlahiju, popisao rĕĉi koje se u njih samo ohranile, i progovore ĉto su u njih obikli, razabrao slovnice itd. itd. nu vse mi je to progutao plamen, ĉto je ove godine Hrastje upepelio, kdĕ sam boravio i pisao. Po tom vsatko lasno mi oprostite, ako u ovoj knjizi uĉenih bilĕŹie ne najde, er su od ĉesti nenagrađive, van da opet tamo putujem, a od ĉesti ni vrĕmenom dospĕti ne mogu ono prikupljat, ĉto mi iza mnogā truda udesina pokonĉala.

izgovaraju. Gornjaci, da ih već tako prozovem, i veći su književnici nego dolnjaci: er se u njih ženska glava iz knjige bogu moli; u njih ženski spol svoje pjesme piše i prepisuje, spravlja i čuva; a i učitelj mladi u njih mnogo je preporučan, ako molitvenike čisto i lěpo prepíše, likovi omasti, ter onu obdaruje, kojoj srđee priklonio. Oliš narodnih pjesam, kojih još ima, nu koje vse to veće pravi svoj pečat gube, zavrgle se u gornjakov i něke druge pjesme, koje životom mal da ne gradskim odišu i prevodi se vrěže. Bila mi je kděkad prava muka na srđcu plodove toga novljega kděkad velmi neugodnoga i nenarodnoga pěvanja pridružiti klikom i zvukom starinskih i prvotnih pjesam naših. Vsega toga ne ima u dolnjakov van u toliko, koliko se toga popovi i učiteljī, koji su ponajveć iz gornje strane, unosi i uvlaći. I srđee je u gornjakov mekše i u pjesmah Němačkomu sentimentalismu podpalo, čim su dolnjaci stare još ćudi, ćto im i pjesma svědoći, koje u njih, kako i u nas, nitko ne prepisuje, nego ide s ustiu do ustiu. Po tom se može razsudit, kako je s ćitanjem. Gornjaci ono malo, ćto imaju, baš pomnjivo ćitaju. Prohodio sam jednom, u něki blagdan, někim selom, ćto ga zovu Klempa (Klingenbach). Vidim stariću, kdě se u hladu na stog prislonila, te ćita i ćita. Zagledav se u plamen njezinā ćitanja oprosim ju, da mi pokaže knjigu, koju ćita. Ugleđam: „Hiža zlatna.“ Tu su oni knjigu do onda već do jedanajesti put u Šopronu štampali* a ne opominjem se, da je mnogo med nami hodala, dakle se u njih razprodavala. Upitam ju, kako joj se vidi ta knjiga? Na ćto mi odgovori, da je st lěpa, nu da nije tako lěpa, kako je ona stara bila (er se knjiga prvi put u svět iznesla někdě oko godine 1770, kdě su bile one silne zakletve i exorcismi, čim je ta njezina novlja štampala se 1822, te u doba, kdě se takve neshodne stvari izostavljaju). U dolnjakov toga tolikoga ćitanja ne ima, ćako i nije laž, da si je Kisećki knjigošija Leitner dobro stajao, a to, kako mi kazivahu, uz prodaju molitvenikov Hrvatskih. Kakva blagodět takvū narodu ćto lěpā i koristnā nu, vsakako po njihovu, narodnā, u ruke podati! Ima tuj, ćtono Kolar reće, ustiu željnih kruha života, nu ne ima, ko da im ga lomi. V. moju „Rećimo koju“ str. 150. Ne zamučimo ni toga:

* Podao sam svoju bibliografu njihovih knjig prijatelju Ivanu Kukuljeviću, da i tim svoje dělce dopuni, ako li se i drugi put uzštampa.

popovi gornjački piju u jutro kavu, dolnjački rakiju, čim gazdarice i jednih i drugih, ponajveć Němice, uz kavu pristaju. Nu se od onih 25 gedin, čto sam te pėsme skupljao, kděčto i proměnilo. Ob odělu to jednih to drugih, to gornjakov to dolnjakov, samo to jedno još sam zapametió, da je u gornjakov odělo bogatije, u mužkoga i ženskoga, nego u dolnjakov; i da gornjački junaci (momci) pero pěteljsko za klobukom nose. Nu postoji li u njih običaj porvati se s junakom, koga ne cěne dostojnà, da ga je za klobuk zaděnuo, toga ne znam. U Tirolcev barem jest toga običaja, da se u takvoj prigodi, te ponajveć kad neděljom pohode iz erkve, med sobom por'vu, zovuće to u svóm jeziku *reweln* (= *raufen*, rvati se).

IX. Razgledajmo te naše odseljenike i pobolje, da vidimo kakvi su iznutra, prem da smo se i toga već malko kosnuli: er čim smo napomenuli da rado čitaju, da su odiveni i blagoviti, već smo iz toga mogli razabrat, da su narod uman i prometljiv. Nu ima još inoga dobra u njih. Prem da je tomu svoja dva tri věka, da su se od nas izselili, još im Hrvatsko srđee nije obumrlo; a iz pėsam ugledat se može, kako im jezik ostao čist, pored vsega drugovanja i komešanja s drugimi plemenì. Oni nisu na kupu kako Slovaci, niti, čto bi se reklo, nalog naroda; nu ako i jesu bez medje i kotara rzsuti i razhitani, ipak ih něki moralni obruč opasao; te kad pėvaju te se u pėsmi komu rugaju, to oni tako se rugajuće nikad se ne zaděnu ni u Němce ni u Magjare, nego iznose na směh svoja sela, svoje učitelje, svoje đevojke itd., er im Hrvatska etnografia tvrdo u glavu zasěla. — Stignem jednom u něko selo, kuće raztresene po gorskoj visini, a crkva im u ravni, u kđj se propovėdalo Němački i Magjarski. Za njih nije bilo propovėdi, van da na jeziku tudjem. Kad ih ja žalio i na srđeu uzdahnuo, donesu mi knjižicu, te me prisile, da im odčitam litanije. Klekosmo te se pod vedrim nebom u jeziku, čto im je toliko mil, bogu pomolismo. To isto mi je bilo učinit i u Maloj Nardi.* — Pripovėdali mi, kako u něku plovaniu, kdě je bilo Němac i Hrvatov, došao pop novljak, te o vazmu, ne

* Na kraju istoga sela kućica. Unidjem poiskati pėsnu, te nahodim přemilo đevojće. Bila je sama i podugo se poslujući uz onaj lėpi ženski stid i lėpim Hrvatskim jezikom sa mnom razgovarala; nu kad ja zaiskao pėsnu, udari me kao iz oblaka Němačkim překorom: *Ź ban a Źvaitšji Ruatta unb fan nit frowatšjy jnja.*

znajući običaja plovanije ili Njemei podgovoren, objavi i uzpěva světu da je Isus uzkrsnuo (ili, kako tamo vele, *gori vstal*) najprvo na Njemačkom, te onda istom na jeziku Hrvatskom. S toga prvenstva došlo je do krvi, niti je bilo mira u plovaniji, dok im se stara pravica ne povratila. — Sědim jednom uz samotnoga bolnika, er se čeljad po polju razišla, te čitam přědgovor něke molitvene knjige. Ugledao me čověk u tom čitanju i k meni se obrnuv rečë glasom kao polastice něke velmi sladkim; „Jelte gospodine, i to je dobar Hrvat bil, ki je to napisal.“ A bilo je u njoj baš samo několiko rečë, iz kojih si to dobro mu Hrvatsvo naslutit mogao. nu čovjeku željnũ pokrova i zaklona narodu svõmu i to několiko rečë srdea se prihvatilo biaše. — Prilikom někom stigao moj prijatelj Ivan Kukuljević iz Hrvatske u Beč. Najpreče mi je bilo odvesti ga u obližnja sela, čto su na medji, te pokazat mu naš nesumnjivi gubitak za vsa vrěmena u věke. Kad smo bili na povratu, srětosmo dvě curice, pravi likovi děvojačke nezlobe i neskvare, oděvene po svoju u bělo prteno, te ih već po tom razpoznasmo, da su to naše děvojčice. Kad im Hrvatski progovorismo te ih zapitasmo, jesu li Hrvatice? ono dvoje u čudu i milu, kdě im gospoda tobož Hrvatski progovaraju, te obrazov od stida kao zagorělih, tako nas urekoše okom i pogledom te odgovorom svojim „eh eh, Hrvatice, tu ne daleko, iz toga sela“ da se na odhodu uprav zamislismo u ono istinito: kako je svoje svojemu milo. — Ako se u prostoga naroda klica ljubavi k rodu i jeziku svõmu, u srěd onoga tudjinstva, zagušila nije, to je ona ostala živa i u popovstva. Nad tim se čověk tim većma začuditi može, čim je tamo manje prilike rodoljubne čuti potaknuti; čim u njih ni ognjišta ni sastanka ne ima, ni književnoga ni duhovnoga; čim se njihova knjiga s našom ne udružila a mi jih k sebi primamit ne uměli*; čim je napokon istinitije, da se rodoljubni trudovi Hrvatski ni od biskupa Gjurškoga ni Subotičkoga** nagradi ni pohvali kakvoj nadat ne smiju.*** Tomu rodoljubnomu duhu naših du-

* V. moje Runje i Pahuljice, str. 5. (u bilězi)

** Hrvatskom Suboticom zovu grad Stein am Anger; Agria.

*** Pisao sam, tomu su tri godine, pismo Nj. přezvišenosti biskupu Zalki u Gjuru:

Præsul illustrissime ac reverendissime!

Timidus ac haesitabundus ad redigendas has litteras accedo, cum Te, præsul reverendissime, injuria sortis minime noverim discrimenque

hovnikov med Ugri daju svědočastvo one knjige, što su ih za svoje stado napisali Knefac, Kragel, Valentić, Galović, Ficko itd. Kad sam bio na groblju, kdě je Ficko plovanoao (Hrv. Židanj) i kdě mu grof Eszterházi spomenik podigao, tako me suze zapljučile, suze najčistije i najtoplije, što sam ih ikad plakao, kao da sam otea na njem izgubio: tako mi se tuga srdea zaprimila. Er je od istá lěpo i pohvalno za onakov se narod svojim perom pobrinuti, koji, zlim osudom izagnan iz postojbine svoje, na tudje je došao, kdě mu ne ima čije podpore ni zagovora čijeg'; kdě se domišljaju i vrebaju,

necessario subeam Tibi displicendi. Surgit ergo labor vitandae illisionis parandaeque mihi bonae Tuae opinionis. Hunc in finem minima quaequam de memet ipso, quum effugi non possunt, plura de re, Tuis pastoralibus vigiliis commendanda, exponam. Litteris nomen dedi, Illustrissime praesul, cujus rei testem habes libellum, quem adunxi, ipsumque idioma, quo Tecum utor. Vita mihi sustentanda litteris Gallicis, quarum accuratiorem cognitionem juvenis adhuc, sicut moris est, bona sorte mihi paravi; dixi bona sorte: nam ornamento illas mihi fore putabam, non alimento. Nubeculam eorum, quae protuli, paucis dissipabo. Juventuti docendae destinatus bis quidem in hoc munere obeundo naufragium sum passus, quum regnantibus in Croatia Germanis haud perfectus eorum assecla sim visus, rerum potitis vero nunc Hungaris bonus Croata displiceam. Solatium, quod academia scientiarum Zagrabiensis mihi praebere potuit, sponte obtulit, suoque me gremio admisit.

Sed omissis, quae ronnisi me ipsum tangunt, ad epistolae rationem consiliumque mihi redeundum. Libellus, cujus memini, Imitationem Christi exhibet croaticam Thomae Malleoli (Kempensis). Si Croatiae Hungarici nobiscum in litteris profecissent, res, de qua agitur, ad librariorum recidisset, quibus mei fuisset muneris libros per me exaratos transmittere, eorum vero vendere. Sed, proh dolor, non ita se res habet. Torpent litterae Croatiae in Hungaria tristisque squalore neglectae jacent, dum scholae de illis tacent. Mea igitur traductio libri celebratissimi non eam opem spiritualem ovibus Tuis, Illustrissime praesul, ferre posset, quam Christiana mens exoptaret.

Sed ipsum numen providisse videtur. Exstat apud nos manuscriptum in bibliotheca arhi-episcopali, quod hisce ultimis mensibus mente manuque terebam et revolvebam, in quo comprehensa est traductio dicti operis ea dialecto exarata, quae in ditone dioeceseos Tuae familiaris est ac communis. Interpres operis nominatur Joanes Sigismundus Karner, parochus olim Bezoniensis, qui decessisse jure supponendus, dum titulus scripti annum duodecimum hujus saeculi prae se ferrat. Nescio, opusne postumum Zagrabiam pervenerit, vel pius interpres laborem suum, typis exprimendum,

kako s njega donešeno Hrvatsvo da skinu i svuku, a Magjarstvo navuku; kdě od istoga slova božjeg', ako je Hrvatski, zaziru, te ga narodu otet i uklonit nastoje i priziru. — Ne može se ni ob učiteljih reći, da se roda svog' odvrgli; ima ih, koji su baš topli, ugrijani: nu ih žalibože mnogo veće ima ugrijanih vinom nego Hrvatsvom i naukom; a što je pravi čověk, bit mu je trězvenŭ, a narodu svôm' privrženŭ. Ko pije, nije mu do truda ni uspěha kakvog'; a kako bez mězgre dub osahne te ne obrodi, tako se i narodnik bez knjige osuši nit komu koristi. — O trgovcu, vojniku, javnom' službeniku i nasploh

episcopo Verhovacz, qui ea aetate in vivis erat, haudque medioeri liberalitatis fama gaudebat, submittendum putárit.

Inspecta accuratius traductione eo majoris mihi faciendus visus est interpres, quod non saltem populares suos libro muneratus fuerit quo, demtis illis, cunctae gentes Christianae gaudent, sed eam potius ob causam laudibus efferendus, quod operam praestiterit, quam genuinam, fidelem, genio culturaeque gentis plane congruam nemo inficias iverit.

Hunc autem, cuius memini, genium me noscere planeque perspectum habere, Tibi, Illustrissime presul, vel exinde patebit, dum certiozem Te fecero, per colonias croaticas iter me quondam fecisse haudque mediocre nationalis poseos thesaurum inde retulisse.

Cum igitur rerum linguaeque Croatarum Tuae dioeceseos ignarus judicari nequeam, cordique mihi sit succurere genti, quae vix non jure conqueri potest, quod non habeat, qui panem ei frangat spiritualem, vernaculis illecebris conditum, etiamsi illum appetat valde: his similibusque ductus nemineque mihi succurente, ad Te, Illustrissime praesul, pastorem Croatarum gregis, confugiendum esse ratus omnibus Te votis precor atque obsecro, bonum Te huic gregi exhibeas pastorem, laudatique parochi laborem Tuis impensis atque meis curis juris publici fieri permittas velim. Cum codex in meis manibus versetur et Zagrabia typographis non careat, nihil deest, vir dignissime, nisi ut proposito annuas, pro Tuoque in gregem, quem supponere licet, pastoralis fervore, licentiam typorum benigne mihi concedas. Hanc dum obtinuero, minoris erit negotii consulere de charta, charaetere, forma exemplorumque numero. Qua quidem re non Tuorum saltem illorumque sub episcopatu Sabariensi degentium, sed Croatarum quoque Murensium imo totius nostrae nationis laudem gratiamque maximam feres.

Vale et fave meique seu potius Tuorum haud immemor sis magnopere exoro. Illustrissimi ac reverendisimi praesulis servus devotissimus ac obedientissimus etc.

I na to pismo nikada mi nikakvá odgovora, ni za poslanu knjigu nikad ni: hvala ti.

o čeljadi gradskoj ne smém progovorit, er njih tudjinstvo nemilice zoblje i otmilje. Može se po kakvoj sréci pojedinac naći, ali to je běla vrana.

X. Nastavimo progovarat i ob inom dobru, čto ga je u njih, kada li smo već tim putem zapošli. Radi su čověka prímít, pridržat i prihranit, a toga sam i ja u njih kušao tim veće, čto sam bio njihov plemenik. Učiteljci u Božóku nije bilo na tom dost, da mi spremi dobru večeru, nego je i na to gledala, da bude narodna. A u někom selu, čim se ja u njem pojavio, odmah jedni propitaše, ima li u mene rublja, da mi ga operu; a s druge ozvã se upros: koje mi je jelo najmilije, da mi ga priprave? a něki me odvedoše k ženi pšmarici, koja vse onako pribolna, te na hladu u škadnju ležeći, pšme mi kazivala. Mal da ne tako mi susretè i u Malom Borištofu (velikom selu), kdě je učitelj, dobar lovac, po vãs dan lovio, da za me čto ulovi; gospoja mu múku prosijavala, da dobar kruh uměsi i oběd spravi, a meni izručilo rukopise (Aleksandra) da si ih na miru u mojoj izbici přepisujem. Nu jednom i ja, bez puške i praha, ulovio zeca, ili ga pače odigao kraj dubrave ležečã i težko dišučã. Čim ga ja za noge primio, malko se otrešè pak se onda smirio. Nosim ga nosim dok ne stignem u Menihov (Mönchhof) te k učitelju kuc na vrata s ponudom, da mu nosim zeca, ako mi dá přěspat. A učitelj uzprimiv moju lovinu, rečè: „Možete vi přěspat i bez zeca, nu hvala vam na njem“. Oglédavše zeca učitelj i ljudi oko kuće rekoše, da ga lisica zaklala i na grlu krv mu izpila. Poslè nam je lěpo pristao za večeru. I s tim učiteljem Menihovskim baš se mogu pohvalit, er ne samo čto me je primio, počastio i sutradan na svojih kolicih k obližnjoj erkvi odvezao, da gledam narod u svojem blagdanjem odělu, pojanje mu čujem i propověd saslušam, nego mi je i tim ugodio, čto mi je u školi pokazao okrupne knjige Hrvatske, čto si ih učenici na njegovo silovanje kúpili. Nú s te velike dvorbe učiteljske ja odoh iz njegovã sela bez ikakve pšme. Spomenuv zeca napomenut mi je i to, da imam i šaljivu pšmu o zecu (str. 220) kojoj se Hrvatska dētea dosta nasmíjat ne mogu, te čim starijim ženam najdražje je bilo, ako sam kojoj přěpisao pšmu o smrti grofa Nadažda (str. 210) to su dētea vse se smějala i skakutala od veselja, ako sam im pročtio onu o zecu. Prispěv o poldne u Cindrof i k plovanu svrnuv, čověku starù i puno dostojnù, zadržã me na obědu, te upustiv se sa mnom u razgovor i viděv, da ja podobro poznajem

knjige bogoslovne mal da ne čele Europe vremena starijeg' i novljeg' (er sam se u Gradeu odistâ mnogo tim bavio, kad sam htio poći u Liguorijane) tako me starac uzljubi, da doznav za moju naměru prikupiti pėsam njegove strane, odmah s oběda k stoliću prišedè i pun volje i hitnje onu mi pėsnu o zecu napisà. —

Čto čověka mili, pri tom i boravi. Tako se i meni još koji čas zadržat te napominjat prĩmanje i dočekivanje Hrvatsko. Zamrknuv u Novom Marofu, te razgledajuć domak, gospodskomu dvorcu naličan, upitam ljude, kako je ta sgradica med njihove kuće dospěla? Čim ja tako razpitkujem i za koječto o kući i prvanjem nje gospodaru i gradiocu doznajem, ali eto novoga joj gazde předa me, te mi ju ponudja, da mogu u njoj přěspati, ako sam voljan. Ja tu ponudu dragovoljno prĩmim, te čim se u kući obzirem i razgledam te něčto i povečeram, ali se medjutim iz sela čeljadi prikupilo, u povećoj se izbi (po gospodski: u salonu) směstila, te naumila řepu bělit i uza to pěvat. Nikad bolje, pomislim u sebi, sědem na stolac, čto mi ga u dnu izbe přiredili, olovce u ruke, te one pěvaj a ja piši, lěpo do polnoći. Ne znam: ili mi je htěla domaćica povolěti i želju mi smiriti (er sam joj rekao da pėsme skupljam) ili mi je to dobra čest donesla, vsakako bio sam tomu velmi rad, da se ta řepa gulila i ja uza to tolike pėsme přepisao. — Došad u Vulka-Proderštof te obašad kovača, crěvljara i tkalca, da od njih pokupim koju rěč njihovâ rukotvora, nadjem se već pod mrak před kućicom něčto priličnijom, te mi před njom sěde muž i žena, kanoti před svojom. Ugledavše mene, kdě se něčto kao obazirem, upitâ me ono dvoje, mojoj se nevoljici domišljajuć: „Gospodine, ča želite i ča biste radi?“ Kad im spomenuh, da sam rad přenoćit, to oni: „a morete i kod nas“ te me uvedosta u kuću i pokazasta postelj i pratež i čto je god u kući. Ugledav u njoj red i čistoću te ogledajuć pobrav ono několiko rěčij, čto ih može biti u pokućju i podstilju selskom, pristadoh na to u njiju přenoćiti, te mi pripravista mal ne gospodsku večericu. Kad mi iza večere i razgovora u postelj, zavrgosta ona razgovor sa mnom (er sta u istoj izbi, dosta prostranoj, spavala) te mi rečè domaćica, da je u nje jednom bio čověk iste moje čudi, takav i takav, te nosio naočnjake, i da je vsaçemu za ime doznavao i za vse razpitkivao itd. Kad ju uprosih za njegovo ime, rečè da već ne zna mu imena, nu da je nje sin sinovac li s njim pošao poslě u Šoprún, te na putu u někom

selu željno gledao, kako se nose i kako igraju Hrvatske djevojke, i da je on to vse pametio i pisao itd. Nadodà pri koneu: „i na istoj postelji je spal, kdě vi sada spite.“ Našao se ja u zabuni kdě još i veće takvih čudovnjakov ima, koji tako po světu hodaju kako i ja, te još na toj istoj postelji spavaju, u zastranku Hrvatskoga sela, te ju zapitah, koliko tomu može biti godin, te joj skočim u pomoć i rečem, da nije 14 godin? a ona kao poplašena, premetnuvši i porazloživši u pameti tih 14 godin, reče vsa u čudu: jest, gospodine, ali uprav toliko, evo sada petnajsto lěto. A nije li se zvao Kucharski? Na to ime žena vrisnù kao da se pomamila, te u prostoti svojoj ne mogaše razabrati ni k sebi doći od čuda, kako ja mogao za to ime doznati. A meni je bilo drago, što hodajuć od prilike po istom poslu, po kojem hodao i taj slavni Poljak, na onoj sam postelji i spavao, na kojoj i njegova rodoljubna duša, ter, med mojimi suplemenikî, svoj pokoj nahodila. — Kako sam se eto pohvalio prostim narodom i učiteljî, tako se mogu i duhovnikî, pače njimi najveće. Ne mogu bez mila na srdcu spomenuti popa u Kataleni, bratju Eisnere, kojih Luka biaše plovanom u Ketelju a Stěpan u Velikoj Nardi, koja me po několiko dan u sebe pridržavala i častila; popa Blažkovića u Petrovom Selu, s kojim se ja u Szent-Kut na prošćenje vozio, te koji mi tako ljubavno glivam onudanjim, kojih tamo lugovi přěpuni, imena popisivao; stare pope u Velikom Borištofu, u Incědu i Pandrofu (Kociana), koji me srdcem uprav Hrvatskim susřitali, meni napijali i putnike za me propitkivali, te kojim se ja žalibože ovimi pěsmicami, što sam u njih ubrao, oddužit ne mogu, er ih već od davnà crna zemlja krije. Ako je koji živ od onih, u kojih sam bio a ovdě ih ne spomenuo, hvala mu budi na vsakoj dobroti i dočeku njegovom; hvala i kapelanu tada Pandrofskomu, koji me Kūzmičevim převodom s. pisma obdario; a sladak mi je spomen i na mladog kapelana te rodjaka plovana Inezédskoga, mladenca tad velmi miljahnà; sada, hoće li bog, plovana kděgod ili kanonika u biskupiji svojoj. Da mi se može koji taj ozvat od onih, s kojimi se ja přěd toliko godin upoznao, te ih božja zemlja još nosi, mislim da bi se kao přěporodio. Bar se tomu nadam od preč. g. Paleža, plovana Štikapronskoga, novljega znanca, koji, přě několiko godin Zagrebom proputovav, ljubezno me ponutkà ove pěsme što skorije oglasit.

Možebit da sam komu i dodijô svojimi starimi spomenâ, nu sam pustio srdeu mah, te mi se ono prohodi po vrëmenih davno minulih; i po mëstih, ako 'e božja volja, i danas evatnih i veselih, po narodu Hrvatskom Ugrske strane: daj mu bog dobro!

XI. A koje li se dobro još o tih naših Hrvatih ne bi napisati moglo? Puno bi me stalo, da stanem opisivati kako su gospodarljivi, rabotljivi, crkovni, mirovni, vërni i povërni itd. Ako velim, da su gospodarljivi, to ja tako mislim, da su voljni i da umëdu pribavit, a ne gospodarljivi t. j. nikomu ništa ne dat. Naši stari odistâ su samo ovu potonju gospodarljivost poznavali; i dobro se opominjem, kako se jedna moja tetka tomu čudila, da mogu za pismo na pošti novac dati. To smo valjda od Grkov naučili, nekadanjih susëdov naših. Nu je Grk uza to i prometljiv, a mi žali bože nismo. Da su oni i rabotljivi i prometljivi, o tom svëdoče njih polja i njive, vrtovi i vinogradi; svëdoči njihova vozarija i trgovina, ponajveć sa žitom i svinjami. Gledao sam njihove žene, kdë u blagdane, prvo nego je zora pukla, po lugovih hodaju, plaštanice vrganjev oprte, na dvoru na trpezicah suše a u Beču i kojekud prodavaju. Istina, gospodin plovanih za to kara, u strahu da mise ne zakasne, nu one i glivic nabrale, čisto se odënule i k misi prispële, bud ona i najranija bila. U naroda, kako rekoh, crkovnâ i mirovitâ, slabo je čuti za nasilje, za ubojstvo i tatbinu.* A za njihovu vëru, to se odistâ ni kralj ni Ugrska zemlja na njihovu nevëru potužit ne mogu. Živo je čudo, kako se sa svojimi susëdî inorođi lëpo slažu i pogadjaju.

* Ako je kdëkad i kdëšto tatbine, to su drva, čto ljudi iz jednoga sela otimlju drugomu. Tomu svëdoče ova pisma, čto sam ih prepisao iz pretnac sudnice selske.

Dragoljubni sused i sudac!

Ovo vam na znanje davam, da one pineze za onoga vašega suseda Ferenc Kačića, ki je va našoj lozi ulovljen postal i kaštigan ziz 15imi dukati (= forinti), na vredi k meni pošaljete; ar seda račun se potribuje. Zato do osam dan skrbite, ar je jur dost dugo, i zato nekate jur već na dalje odvlačiti, nego mislite, da je čas termina jur sdavno prošal i preminul. Ako ovo vse još malu hasan bude načinjalo, tako tē se oni držat čvrsto, ki su za njega dobri stali. Pozdravljam vas

Muš k o v i ć
sudac.

Slazu, er su pověrļjivi u životu javnom i kućnom, pored vse zasēde i nepravde, čto im je to od Němae to li od Magjarov. A čto je pověrļjivosti kućne, to su oni danas mal da ne kako su nam bili i stari Slovinci na sěveru Němaćkom t. j. niti su od koga zazirali, niti vrat zapirali niti ladić zaklipali. Kad bi ja došao lěti, kad je žetva, u koje selo, to su ljudi, po polju raztrešeni, s drage volje vse mi pustili otvoreno, da mogu na miru progledati, čto je njihovih knjižic ili rukopisa kojeg'; a ja bih onda svraćao od jedne puste kuće do druge, ili se lěstor na dětence koje i čuvara mu zibara naměravao; ako nije bilo koje staro i kašļjavo čeljade, čto već ra-

Dragi sused!

Pokihdob da smo mi vašega človika, po jimenу Antona Buzetskoga njegovoga pastorka, va našoj sići, ki je nam kvara učinil, ono mlado šiblje na koše rizal, ulovili: zato prosim poštovanoga sudca, da bi njemu na znanje dali, da bi on zutra k našoj pravici došal, ino za onu falingu, kú je on učinil, kod pravice jedinšćinu načinil.

Vaš veran susid

Albert Farkaš sudac.

Perva (?) na 25tog marte 1840.

Poštovane Gerištofske gmajne poštovani sudac!

Pokihdob, kada su kod mene bili na jiskanje hruškovoga driva, kod Jamrić Antona: to su bile rići, da ono mi ono drivo, kô je 'zginulo va Gerištofskoj lozi, nit nikdor ni nas ulovil niti videl; ki nas je prodal, i on je sbog nenavidnosti učinil; neka prvlje priseže, da smo iz Gerištofskoga kotara neg najmanje d'ivce dovezli, tako smo platnjiki. Ali pokihdob mi se ne spoznavamo za krivce, zato nismo dužni se va podlog dati a manje pogoditi. Takovih drvij je va vsakoj lozi, kô su vidili va mojem dvori. Ki nas je vidil, zač se ni javil ali neg pokazal, tako bi verovali — a 'zpo-vidat nis' se dužan, kad sam je odsikal. Z ovim ostajemo

vaši susedi

Jamrić Anton i Pavkin.

Költ Šuševo 12a novemb. 1837.

(O d g o v o r.)

Pokihdob su Šuševeci takovi susedi, da se oni, kad se va krivici nahajaju, gor va podlog ne daju, neg bi radi mene i vse moje purgare, ki su drivo va stani po sledi našli kod Antona Jamrića za norca držat: a ja morem priseć na to, da je je on odvezal, ar sam ga z mojimi očimi vidil ali ur je bil mrvu dalje. ter nisam bižat za njim til. Zato da budete znali,

botat ne moglo. Nu mi je bilo žalno takvom prilikom ugledat, da je u njih vsake naše starije knjige Hrvatske, isti me „Sokač Hrvatski“ s neke gredice pod stropom posdravio, nu što je mladjih knjig naših, poroda iza godine 1834e nikdē nisam ugledati mogao. Istina, da je to čeljad s većega dēla balava i zamusana, ali: ko prēbire, taj nahodi; i kao da nam se naumio jezik, pored vse neslasti i nesmoka, što ga je u knjigah sudbenih i zakonskih i mal da ne vsudaj, ipak izpraviti i prikladnijim stvorit.

XII. Progovoriv toliko o dobru, što ga je u tih priseljenikov naših, prizvanih radi hrabrosti i težatljivosti svoje u strane ratom

da od sih dob mi već još ni za pineze Šuševcem drv prodat ne ćemo, nego koga od sih dob va našoj lozi, ako neg po šušanj dojde, ulovimo, tako joj njemu! će gvišno za vse platit. Kad ste takovi susedi, ter nas neg za norce držite, da budete znali, da z ovim mi s mirom nismo: ar ni njemu ovo prvo drvo, neg je ur četira drva posikal, za kâ dobro znamo, a vi ga još zagovarate. Zato kanili smo vam pisat i vam drv va našoj lozi prodat, ali kad ste takovi susedi, tako ne. Pak povijte vsakomu, da mu se ne bude težčalo, kad bude platit moral za nje, ar će neg ki tá nateć, ali joj njemu!

Martin Buranić, rihter.

Pridodajem još i ovo pismo istoga sudca, koje do duše ne glasi o krađji, ali svakako svēdoči, da su drva najveća neprilika onomu puku, što je u susēdstvu Gerištofa, Borištofa itd.

Poštovani sused rihter!

Prosim zapovijte vašim susedom Jivi Krizmaniću pak Mati Šekulinu, ki su va našoj lozi drv kupili, da oni ov tajedan dojdu vsakojački ona platit i dele onako 'zčistit kot su obećali. Sram bi je moralo bit kot poštene muže, da oni n'jeve čvrsto obećane riči ne držū. Naša gmajna je njim prodala kot vrlim i poštenim mužem, ali moram reć: nisu vrli, ar ne držū riči, kot se dostoji. Ne znadu onoga, da su se naši ljudi bili ur zagovorili vašim ljudem ča p odat, ar jako špotno činū; ali 'zopet se je ono ur bilo zabilo, a sad se pak 'zopet ponavlja. Zato, prosim, povijte jim, da oni ove dneve oš drva platū, i do osam dan d budu čisti naši deli; ar ako ne, tako morete povidat vsim vašim ljudem, da se neka ne nadije nēdan već kada va Gerištofski lozi ča kupit. Ar to je mrazno: kupit, pak va pol leti ne platit.

Z ovim vas pozdravljam vse dobro želeći

Martin Buranić, rihter.

V Gerištof dan 19oga fbr. 1839.

opustěle, med ljude tudje i našemu rodu neprijazne, napomenimo koju i o nedobru, čto ga u njih biti može; odistâ ne zato da ih zastidim, nego s toga da pomožem t. j. one, koji tuj pomoći mogu, opomenem. Prohodeć po onih stranah, htio li sam k učitelju, to mi nije bilo pitat kdě je škola, nego kdě je krěma? A koga sam nahodio u njihovom društvu? prisežnike. V. Selska pravica (str. 240). Někí ljudi onudaj misle, da je vino piti gospodski običaj, a ne znadu, da je to vrlo zal običaj i bezposličan, budi on gospodski il težački, učiteljski il popovski. Od naroda, koji pije, nikada ničta. Čim Hrvatski učitelj pije, to se zna da mu knjiga smrdi, nit mu je kada za nju ni odkud. A kad selo vidi, da mu sudac pije, veliki i mali, da prisežniki piju, da škola i učitelji piju, onda nije nikakovo čudo, da težaci i drugi seljaci, kojim se takodjer barilo vina s ustiju ne odbija, s prave istine pomišljavaju, da je pijančovat isto čto i gospodovat. Tu im sramotnu misao, vi gospodo. i světska i duhovna, vašom dobrom prilikom iz glave izbijte, nu im to u glavu zavrtite, da je dělat i trěznovat po gospodski, a lokat i lěnčovat da je po prostaćki; upiljte im, najpak učiteljem, dobro u mozak, da čtogođ naučit, bud i pod starost, lěpo je i dično; nu da praznoglav učiteljevat drugo bit ne može nego směh i sramota, da nije ubojstvom za tolike mlade glave, koje uz pijanicu svoju mladost gube a njegovim se pijanstvom truju. Kad se ljudi o tom uvěre, onda bude selo voljnije učitelja plaćat, dětetu knjig nabavljat, bolje ga oděvat, u školu posilat. Tad bude selo mirnije i poštenije, umnije i bogatije, glasovitije, bogu i ljudem ugodnije.

Osim toga čto napomenuh, da gospoda i pametnjaci selski odveć na vince škiljaju i u čašice gvire; da občine selske malo za školu haju i slabo učitelje plaćaju; da se učitelji tako rado propijaju (str. 253) te im knjiga bude devetom brigom; osim toga, reku, moglo bi oštrije oko još i drugo koje zlo ili zalce ugledat i to bez naočnjakov; nu mi se ne će mnogo koječemu prigovarât, er žalibože ni u nas stvari bolje ne stoje. A i svrnut mi je na ono zlo, čto ga oni trpe, ne kako ljudi, kako vsi i vsudaj trpimo; ne kao podložnici nedobrih kděkad zakonov, nepravde i nereda i slabâ gospodarstva u državi; nu sam rad ob onom zlu progovoriti, koje ih tišti kako narod, kako Hrvate uz nebratju Magjarsku.

XIII, Kad se ja, dohodeć iz Kiseka, u sumrak žurio, da prihvatim još selo Božočko, koje ne mogaše biti daleko, ugledah s puta, kdě se na polju něčo běli. Kad me put primaknuo, razaznah đevojćicu, čto uz otea ili strica stoji, te mu pomaže krumpir, čto li je bilo, izkapat, te u vrěću ga strpat. Progovorim Hrvatski, čim sam znao, da se k Hrvatskomu selu primičem, te zapitam za njihovâ popa, er sam bio naumio u njega přenoćit, (ne znav da tamo erkve, čto ju zovu farnom, ne ima, dakle ni plovana, nu da je gospodin taj po-dalje u drugom selu). Kad mi taj čověk uzě pričat, sgrozilh se nad pastirstvom njihovâ plovana. „Ja mogu, rečě (da ne spominjem ono drugo) k njemu dojt, predanj kleknut, i vse najtežje grîhe mojega života 'zpvôdat; ja mu mogu reć, da sam kral, da sam varal, da sam robil, da sam palil, da sam ženam i đivojkam cice izrezaval ter ih mrevaril, da sam ljude umaral i bog zna koje zlo i koji grîh još učinil: to je njemu vse ništ, on mi veljen vse oprostí i prekriži, prez nauka, prez pokore, prez molitve, ništ; ač čagod mu ja govorim, on je kako gluh, on me ništ ne razumi, on Hrvatski ne zna“. Tim ubogim ljudem samo se jednom u godini, kad je erkvi god, Hrvatski propověda. Nahodiv se jednom u Božoku kod učitelja na večeri (er sam bio već put tamo) razveseli me tim glasom, da je sutra god u obližnjem selu, u Inezědu (něki izgovaraju: u Vincetu) i da mogu sutra tamo pojt i naroda se nagledat itd. Kad ja sutra dan u Božočku erkvu, er sam vidio, da se narod skuplja, a i učitelj sinoć rekao, da narod povede na prošćenje, te sam i ja htio s narodom ujedno; kad al čudo na me, kad mi učitelj rečě, da mi je poći drugim putem, da on ne smě s narodem med Hrvate u Vincét, da se ne poměšaju, nego da mu ga je vodit ne znam već u koje daleko selo Nemačko, kad se Magjarski god kdě blizu ne desio. Uzmi tu paklenu ako i dosta plitku domisal!* Kad ja opet jednom s večera u Božók, al me srětnu něki ljudi iz krěme se vraćajući nu trězni. Čim oni ugledaše čověka u gradskih haljinah, kdě im Hrvatski sbori, te još velí, da je iz Hrvatske rodóm, oni vsi nazad, te me povuku sa sobom, da dočuju i propitaju, a možebit da ih i napojim. Naručiv něčo vina i s njimi se porazgovoriv zadjem poslě u čeljad, koja vsa poplašena, matere s dětetom na prsim, kleti se i na vsaku me ruku

* V. Fluminensia, str. 230.

uvěřavati stadoše, da one nikad ne govore Hrvatski, da uvěk s dětcom po Magjarski itd. Imali su ljudi posle muke, da tu sirotčad umire, njim dokazujuće, da sam ja Hrvat i prijatelj govoru Hrvatskomu, i da mi nije ništa manje u glavi nego nagonit ih na Magjarski jezik; da sam pače rad, da Hrvatski jezik ostane i da se užcuva itd. Kad sam izišao iz te krčme, da kdě legnem i pospavam, te promislio, čto sam vidio: suze me oblile i bilo mi je žao moje krvi, kdě joj pomoći ne mogu. Iduć jednom opet cestom u Rohunac, kdě je grad Bátyánski, zadědoh na putu ženu Hrvatieu, kdě vodi za ruku hlapčieća svōga, i Hrvatski s njim se razgovara. Kad to čuje něki službenik iz grada, koji nas zastigao, izdere se na tu ženu, te ju okori pitajuće ju, da čto govori tim pasjim jezikom? I tuj mi je opet slušati bilo jade, kdě se materinsko srđce za ono izpričati i kao krivicu ono priznati ima, na čto ga ista ruka božja uputila i nagnala.— Kad sam bio na godu erkvenom u Szent-Kutu, erkvi samostanskoj na samini, doznavši někako za me ili upućeni, dodjě nekoliko starijih i dostojnijih ljudij preda me, Nadaljei, ne daleko Subotice Hrvatske, misleći da je možebit koje vlasti i zapověsti u mene, te mi se stanu tužit i jadikovat, kako su bez propovědi u svōm jeziku, kako su dali na svoj trošak Nadaljskog' junoha školat i izučit, samo da im bude domačeg' slova božjeg, pak kako im ga biskup sada ne da; da ga jest naměstilo u njihovoj fari, u Subotici, kamo oni pripadaju, i da im on dohodi propovědat, nu da pod živu glavu Hrvatski propovědat ne smě; da su u to ime i přěd biskupa dohodili i prosili, nu da im vse to ništa pomoglo nije.

XIV. Dodjem jednom na blagdanji popoldan u něko selo (već mu za ime ne znam) ne daleko od Vel. Narde, te zatečem pri hramu iza večernice još něčto ženske čeljadi, kdě se razgovara. Zaposim ih da mi zapěvaju, ili kako se tamo veli, da mi *zajače* koju *jačku*. Ne znam, koliko je dobre volje u mladjih biti moglo (a recimo pravo, baš nisam najsgodnije město odabra) al' se nasupì i nasutori něka starica na me, te po gotovu přećeí stadě me opominjat i prizivat mi, „da božje božje jačke skupljam, a ne itd.“ Zaludu ja njoj odvratio, da ja i božje jačke pišem, samo ako su iz njihove glave protikle, nu me ni ove ni druge moje řeči nisu spasiti mogle: ja ostadoh bez pėsam. Kad ja sutra u jutro k plovanu, al' se bogme i plován na me namrskao i nagrondio, začuvši valjda za ono, čto je

sinoć bilo, te zaište od mene putni list. Kad mu ja pod oči veliki arak Bečke general-komande, te koju s njim progovorio, moj se popo smiri i razvedri, te mi ponudi i čašicu rakije. Sa mnom se u još veće razgovore spustiv, pozva me na oběd. Někto rěči s jedne i s druge, někto vince i dobri zalogaji, te se med nama zavrzlo prijateljstvo, i ponutka me da dodjem sutra u Veliku Nardu, da je tamo godovnjak Stěpan, kdě bude prihodnikov duhovnih i neduhovnih vsake vrste, te da mu bude drago čto me može svojoj bratji pokazat, a i meni opet, da se malko upoznam s Hrvatskimi duhovnikĩ. Izĩšad sutra dan iz erkve i na put spreman, al' se ja osumnjio: stazom li da udarim ili da pojdem cestom, er je bilo pod noć primoklo, te se ja htio ukloniti blatu. Moj novi prijatelj ugledav s okna, da se ja dibam i sad na cestu se navodim, sad na stazu, stade me dozivat i ponudjat, da se s njim povezem. Kad mi u Nardu, al' tamo vse puno gostov, koji došli da se godovniku naraduju i čestitaju. Mene u družbu uvelo kao Hrvatskoga književnika, mnogomu one Magjarske gospode stvar nečuvena i mal da ne zlokobna. Usvěstiv se ja, da mi s njimi kakvã razgovora biti ne može, stadoh oko sebe prikupljati mladje duhovnike i njih pomoćnike, kojim još směš čto-god ljubavnoga pročit i pokazat, te iznesem preda nje moje *jačke*. Ljubav je mladũ srdcu odveć zamamljiva, da se ne bi nęka oslast oćutila i u duhovnih grudih; bud one i raztrovane bile omrazom i nazlobom prema onomu jeziku, u kojem se ljubav javlja. Te tako i ta mladost, stidna i plašljiva, uz te pěsmice pristajala; tim dragovoljnije, čto su one ubrane po njezinih stranah; i čto kděkoja ni njim nije mogla nepoznata biti. Ta mladost i u starijih popov prosula glas, da u mene ima baš lěpih pěsmic, te je već i to, dok me i bolje ne spoznadu, duhovnike k meni naklonilo. Kad je bilo da prisědemo k stolu, postave u zaćelje županijskoga fizika, uz njegovu desnu nadzornika Batyánievih imanj, a uz lěvu mene. Niz jednu stranu stola nanizalo s veće česti gospodu světsku, a niz drugu duhovnu, mojega prijatelja zapalo město kraj mene. Čim sam ja već po městu, na koje me posěli, vidio, da naš godovnik nije Magjarsko ulagivalo, to su i meni krila porasla, te su razgovori pri stolu o tom svědoćili: er su bili takvi, kakvi mogahu biti dvě godine před ratom. Govorilo se po Hrvatski, er Magjarskih popov ne biaše mislim ni jednoga, a gospoda světska poněkto su Hrvatski jezik razbirala: nęki

možebit rodjeni Hrvati, a neki mu se po drugovanju s ljudi priučivše. Nu se govorilo i Njemački i Magjarski, kako to već ona mješovita zemlja donosi.* Kad je bilo okolo zelja, stadè me moj susèd nagovaràt, da napijem godovnjaku sdravicu. Kojim jezikom? rekoh. Hrvatskim, odrechè. Tad se ozvà g. fizik, da on Hrvatski ne umè; ali ga uputì g. nadzornik, da toliko razumè, da može sdravicu ponimit. Kad ja sdravicu napijat, obuzmu me i podgriju takò rodoljubne èuti, da sam bio kao živi plamen; i vse se pri stolu prenulo i glave k meni navrnulo. Nu kad dodah onu kiticu: Još Hrvatska itd. vrste, koje tad vsakomu nas na ustima nu onudaj povse nepoznate biahu, tad se činjaše, kao da je plamen i Hrvatskim gostom u grudi zalèzao i kao da ih novo sunce obasjalo. Dvigne se stari nu mnogo po vsoj okolici èenjeni plovàn iz Inezèda, te prihvativ kupicu, i svojim drhtavim glasom, nu èto mu ikad grlo donosi, nasdravì mi: „Bog da živi našega Hrvatskoga mudroznanca“. Dao mi se malo na smèh taj arbaistièki mudroznanac, i ne uzev u razlog, da me ta visoka èast ne ide, nu mi je milo bilo motriti usjano narodno èustvo u starca Hrvata. Iza obèda prizvaše me neki stariji duhovnici i zaprosiše, da i njim ètogođ mojih pèsam proètijem i pokažem. Ja znajuè, da se isto ne èita starù i mladù, i da se plovànù kdèkad ne ljubi, èto se ljubi njega pomoèniku, probirué moje pèsni, uzèitah im onu ob učiteljih, er su im ti ljudi dobro poznati, a satira na njih tim ugodnija, èto se to dvoje, pop i učitelj, malo kad pogadjaju. Popi se odistà tomu dost uasmiju i zaèude se, kako mi je rukù dopasti moglo, o èem oni, u narodu živeèi, nièta ne znaju. Kad im ja poslè rekao, da idem u selu poiskat, uznahaše glavom ob uspèhu sumnjivom. Spustim se ulicom u selo i srètnem kdè ide iz kuèe milu èetvojeèicu, te ima staklenu plosku u ruci, da donese vina. Ja, nikada je ne vidèv, reèem joj mal da ne zapovèdaèke i kao da je ona bog zna kakva poznanica moja: „mala! dovedi mi prijateljice tvoje, pak da mi ètogođ zapèvate!“ To dète neposumnjivo, èim ja u kuèu unišao, za koji èasak svoje mi privedè drugarice, mladu suvrst svojih trinajst do èettrinajst godin. Stari me otac posadi za orahovi stol, a mladice iza stola u vènac, te mi stanu pèvati premilim glasom sad jednu pèsmu

* U Pešti slušao sam ovakav posdrav: Herr von Molnár, servus humillimus, jó estét kivánok, jak sa majú?

sad drugu, a iza dopěvane vsaki put nastalo bi šaptavo světovanje, koju da mi pěsmu pěvaju sad; i bilo im je za čudo, da čim su izpěvale koju, ona već i napisana bila. Kad je htělo da se smrkne i da se razidjemo, pokloni mi stari tkalac rukopis pěsme o Biogradu (str. 205). Kad ja sutradan da podjem u crkvu, ugledaše me popi kartaši (cělu se noć kartali), te me zapitaše, kako mi srěća poslužila? Kad zaočiše, čudo ih přezelo. Uputiše me u Čatar, dćerku duhovnu Velike Narde, ne bi li tamo čto našao. Pošad u Čatar i tamo našad, kako ni sumnjao nisam, naidjem tuj na někoga djaka, gotovà jur přeci iz Latinskih u školu mudrijašku. Zametnem s njim razgovor, hlapac mi se šviknuo, te ga stanem nagovarati, čim je on rodjeni Hrvat, da po vrěmenu i u svoje doba svojemu se narodu smiluje, čtogod napiše, i zanj čtogod učini, čim je tako zapušten i žalostan. Mi baš u najlěpšem razgovoru, kad al preda me visok pandur, kdě mi veli, da dodjem k gospodinu nadzorniku (onomu, s kojim sam se častio u Nardi). Taj me tako dočekà, da se ja vuhlosti njegovoj ni domisliti ne mogah. Pokazav mi svoje gospodarstvo, dćetu te napokon i ženu, bolujuću i ležeću, prisědemo k stolu, te tuj ti on stane svoje zamke razapinjati. Rečè, porazpítav přè za kděkoje stvari u Hrvatskoj „da ima u susědstvu gospodin, koji rado Slovinske stvari razbire, mislim da i jest Slovak, i taj, čim sam mu za vas spome- nuo i vas malko opisao, živo je poželio s vami se upoznati i od vas doznati, kako je i čto je s Turopoljei i stim Josipovičem itd. er mi do duše o tom i u naših novinah čítamo, ali se u to ne možemo tako pouzdat, kako u čověka one strane i ruke. Moja je gospoja, kako vidite, bolestna, po poldne ja dam upregnuti, te onoga fizika dovesti, s kojim ste něki dan u Nardi se upoznao, te vas može tom prilikom moj kočiaš k tomu gospodinu odvesti. Kućica mu je na putu; vi unidjite i recte, da sam vas ja k njemu poslao, i odistà, on vas dobro príme i drago mu bude, da vas vidi i s vami se porazgovori.“ Tako i bilo. János upregnuo, ja na kola, te goni dok ne doždeneš přèd Slovakova (?) vrata. Istom mi tamo, sidjem i ulězem, a kočijaš dalje. Čim ja u vežu t. j. kuhinju, (er se uprav s puta, kako i u seljačkih kućah, u nju dopire) a to se žeravica žari, klade i ugarci razhitani, kotli i lonci kojekud razbrkani itd. tako da sam ja viděti mogao, da se u toj kućici obavila něka poveća čast. Unišad u izbu, u lagašnom lětnom haljineu, s torbicom o ramenu, ugledam ja

svcjih od prilike 15 Magjarskih gostov, te zasluhnem njihov *gyakorlás*. Ne znam, tko nas je veće ostao iznebušen, ili ja, koji u tom bėsnom žamoru Magjarskom baš nisam oslutiti mogao toga tihoga Slavofila, tim manje, što mi se nitko ni gospodarom kuće objavio nije (to se zna u Magjarskoj *esárdi*) ili oni, kojim se ja ne vidjah biti čovėkom, o kom bi se što reći ili na kđm etogod opisivati moglo, a još manje od njeg' zazirati. Ponudiše mi voća, grozdja, posrkao sam kavu, te onda zametnu razgovor ili bolje propit. — Jelte, gospodine, kako smo čuli, vi skupljate pėsme? — Istina, gospodo. — Ali vi to ne činite javno. — Javno, gospodo moja. — Vi se skrivete za kakav zid, za kakav plot, za kakvo drvo, te tako napišete, da vas nitko ni vidió nije? — A za što da se krijem? Ne činim kakvo zlo. Ta vsi narodi svoje pėsme skupljaju. Kđekad još i onomu, koji mi povė pėsmu, etogod i podam: dėtetu paprenjak, snahi ili đevojci rubćac, junaku platim vino itd. — Pak kakvih ste vi to pėsam nabrao? — Vsakojakih, kako ih već narod ima i pėva: ima ih porugljivih, ima šaljivih i ljubavnih, ima i pripovėdak i spomena o Zrinjskom, o Rákóczu, o Nadaždu (str. 210), o Karloviću (str. 160)*

* Pėsam o Zrinjskom i Rákóczu nisam štampati htio, er su odveć slabe; nu evo sam směstio ovdě něku pėsnu o Karloviću Ivi, žalibože nepodpunu, za koju ne znam kđe sam ju ubrao, ako nisam za mojega boravka u primorju.

Ni u Liki snahe ni đivojke,
 Kđu ne ljubi Karloviću Ive
 Neg ća mi je Marica đivojka.
 Nemore ju prošnjćm izprošiti
 Niti kakvim darom prevariti.
 Pak on grede staroj majki svojoj,
 Da mu poda svėta i nauka
 Da prevari Maricu đivojku,
 Majka mu je dobar nauk dala:
 „Ne hod z kuće do tri leta, Ive,
 Vzgoji kosu kako i đivojka,
 Opleti se kako i đivojka,
 Kladi košić na tvđ belu ruku,
 Pak ti hodi Mari pod poneštru
 Zazovi ju glasom đivojaćkim:
 Hodi Mare, hodmo po rožice.“
 Do tri leta Ive z kuće ne 'šal
 Vzgojil kosu kako i đivojka,
 Oplital se kako i đivojka

Klal je košić na svđ belu ruku
 Pak je hodil Mari pod poneštru
 I zazval ju glasom đivojaćkim:
 „Hodi, Mare, hodi po rožice.“
 Mare njemu 'z kuće odgovara:
 „Šla bin, drugo, boj in se Ivana.““
 „Ne boj se ga vırna drugo moja,
 „Danas ima tri godine dana,
 „Da je Ive na vojnicu pošal,
 „Od njega ni glasa ni pominka.“
 Mare mlada tako odgovara:
 „„Ako 'e pošal, da bi s nje ne
 došal!““
 Pak su prošli v rumene rožice.
 Prvu rožu, kđu je utrgala,
 Klala ju je na suhi javorak:
 „„Sahni, vehni, rožo na javorku;
 „„Kako sahne roža javorova,
 „„Da bi tako glava Ivanova!““

opisuju se ratovi Turski i tolika obsjedanja Beča (str. 209), Budima (str. 201), Biograda (str. 205) itd. Kad gospoda vidjela, da mi s te strane ne mogu na rep stati, onda se jedan iza drugog podignu sa stola, okupe me i obkole me, te stanu razgovor na politiku navoditi, i opitaju me odista za onu silnu kukavicu, za mejdandžiju Turopoljskoga, za Josipovića. Čim sam znao, da za njega uprašan budem, to sam već putem kolačić umjesio krhak i dobro izpečen. Nu Magjarskoj se gospodi prividjelo, kao da je u njem otrova. Vse to bližje na mene napru, vse to življe me stisnu, strjela vse to gušće na me odapnu, nu srcea kresnâ i živâ, uma previjatnâ, čudi premamljive, usrjed tolike trëske i rogozora takvog' ipak sam ih odgovori sgodni, kratki i strjelo-

Drugu rožu, kû je utrgnula,
Klala ju je na mrzlu stenciću :
„Sahni, vehni, roža na stencići ;
„Kako sahne roža na stencići,
„Da bi tako telo Ivanovo!“
Tretu rožu, kû je utrgnula,
Tu 'e poglela na črnu zemljicu :
„Sahni, vehni, roža na zemljici ;
„Kako sahne roža na zemljici,
„Da bi tako sritja Ivanova!“
Pak se šeću po tom polju ravnom.
Progovori verna druga Mari :
„Ča bis sada učinila Mare,
„Da bi prišal Karloviću Ive ?“
„Skočila bin va jezero mutno,
„Al bin zvala devet bratac
mojih.“

Pak joj veli Karloviću Ive :
„Delaj, Mare, čagoder ti drago,
„Ovo ti je Karloviću Ive.
„Sada skoči va jezero mutno,
„Sada zovi devet bratac svojih!“
Pak ju ljubi tri dni i tri noći.
Ljubil ju je i ostavil ju je
Kakonoti livadu zelenu,
Pokošenu pak i ostavljenju,
Pak odšetâ belû dvoru svômu.
Kad je bilo do malo vrîmena,
Kad je bilo do kojeg' mîseca,

Čto je oključeno, to sam ja umetnuo, da se pësma ne razpada.

Stara joj je govorila majka :
„Vaj me, Mare, drago dite moje !
„Ča su tvoja ličca ublednula ?“
Ona majke tiho odgovara :
„Boga tebe, mila majko moja,
„Ne pitaj me, stara moja majko !
„Prevaril me Karloviću Ive,
„Ljubil me je tri dni i tri noći,
„Ljubil me je i ostavil me je,
„Pa mi se neč po truhu valja,
„Kako glava od jalovâ brava.“
(Pisalo je devet mile bratje
Liste piše Karloviću Ivu :)
„Kupi svatju, hodi po divojku!“
Ali Ive njima odgovara :
„Ona se je s manon porugala,
„Da me ne bi ni za slugu vzela
„Kamo da bi za vernoga druga.“
Pak mu piše sama divojčica ;
Ne piše ga, čim se listi pišu,
Neg' ga piše s krvcom od srdačca :
„Hodi po me, Karloviću Ive,
„Hodi po me k belû dvoru mômu,
„Ter me peljaj k staroj majki
tvojoj.“

(Dojahal je Karloviću Ive)
Pak ju vzame za prebelu ruku,
Pak ju hiti preda se na konja,
Ter ju vodi k belû dvoru svômu.

viti napokon utazió, umirio i mal da ne smirio. Kad se valovi slegli, ter iza vihra i bibavice nastala tišina, zametnem sad s ovim sad s onim, kako je koji pristupao, razgovore krotke i pomirljive, nu ipak im rekнем na razstanku: „Ovako li s Hrvatí budete postupat kako i dosad, našega prava ne priznavat, Magjarski jezik nametavat: to i ne sumnjajte, da se do koje godine krvavo ne pokoljemo (kako se i jesmo). Okante se politike Pesti-Hirlapa — (Kosuthovoga lista) . . . Na to oni: „A mi smo vsi Pešti-Hirlapisti.“ — „Tim gorje po vas, reku, nego gledajte da poprimite onu, što vam ju glasi Buda-Pesti-Hiradó.“ Jedva ja to izgovorio, al se izturi jedan čověk mirniji i plemenitiji, te mi se odjavi: „Pravo govorite, gospodine, i ja sam te misli, i ja držim taj list (izname iz džepa te mi ga pokaže).“ Gospodi se pokloniv i na vrata izašad kad al eto ga za mnóm, toga mirovitijega člana bėsnoga društva, te mi rečè glasom umilnim i prijaznim: „Oprostite, gospodine, nam neki ljudi dokazali, da vi narod bunite, od svoje ga zemlje odvráćete i nemir zamećete, ali smo se uvěřili, da ste vi čověk (i tuj me obasuo velikimi pohvalami) . . . nu vas molimo, da vi vaše pėsme skupljate, ali u naš narod ne dirate itd.“ Rekoh mu: „Hvala vam na vašoj dobrotivoj opomeni i na vašem priznanju, ali ja s prostim narodom nikad politike ne zadėvam, a još manje da ga bunim; med izobražení svoje misli ne tajim, kako je evo malo prvo ni přéd vami zatajio nisam; nu ako vi i u napredak u Hrvatska sela mislite posilat Magjarske pope i učitelje, te narod odvráćat od krvi i jezika svõga, to se narod i sam pobuni, niti mu trěba mene izčekivat itd.“ Tako se s tim uljudnim čověkom razstav (a bila su dva pandura spremna, da me vode u vármegyú) přédjem cestu te udarim stazicom uprěk one kućice, te se stanem izpinjati na něko brdačće. Zadubem se u misli nad tím što je to bilo, te mi se duša tihim grohotom smijala. Na glavici zagledaju me pastiri, pristupe ter me požalostivo ukore: „Gospodine, va Velikoj Nardi ste bil, a va našoj Maloj Nardi niste bil!“ — „Ter vaša Mala Narda nit ne zna jačit.“ — „Zna, gospodine, zna“ i za koji čas prikupi se još i veće pastirov, obkole me i pėvaju, a ja pišem. Dok mi tako dėtca pėvaju i meni se raduju, al' eto mojega fizika, kojemu je pod silu bilo razumět Hrvatsku sdravieu. Taj čověk možebit cěloga puta, što ga János vozio, blaženo snio, kako me panduri svezali i pod stražom vode; provozeó se mimo onoga csárdaškoga praetoriuma od čuda se prene, kdě me zagledà onkraj puta

na glavicu, te mi još pastiri, lěpo na paši, pěsme pěvaju. Ako sam ikada svojega vėka čto nezlobnà i milosrdà vidio, to biahu ti pastiri iz Male Narde. Prihvate me za ruku, te me odvedu u svoje selce, veseli na srdeu, kao da su čitavomu selu veselje i uslugu učinili. Čim se o meni po onih stranah dobar glas raznesao, to nekakvo Magjarsko ubogarče, u selu se priženivše, čim je o mojem priходу dočulo, svoju kravicu pomuzlo, mlěko svarilo, těsta nadrobilo i lěpo u sred sela preda me izneslo da pojedem. Čudno li je siromaštvo! iz vana, da ti se ga mili i da ga ne mož' pogledati bez muke, a na duši puno lěpote i milosti! Taj siromah čověk uz tudji hlěv svojemu živinčetu, jedino bogatstvo, iz šiblja pleter opleo i tuj ga od nepogode i zlà vremena branio i ohranjivao. Svrnuv někom prilikom opet u Veliku Nardu zatečem tamo u plovana dva kopnoměra iz onoga Magjarskoga društva, a jedan njih biae sin glasovitoga književnika Mártona, čtono je sastavio slovník i slovnícu Magjarskoga jezika i kroz toliko godin u Beču ga na visokih školah učio. Ne biahu još povse doužinali, prisědem, te se zapoděo razgovor o mnogočem, te napokon i o rodu g. Mártona, někom slastičaru 'Bečkom, kojega bubble ja přehvalit ne mogao. Rěč po rěč, kap o kap, nas dvoje vse to bolji prijatelji, te napokon ne htědè inako, nego da me poveze u Rohunac, i tamo da mi pokaže ženu, dětu, svojega tasta itd. Tamo se g. Márton postarao, da večer čto ugodnije provedem; molio me, da mu koju Hrvatsku zapěvam, koju on uz fortepiano izpratio, a iza večere, kdě se upoznah s njegovom čeljadju, uvedè u ložnicu uprav gospodsku. Sutradan razgledavše i prošetavše vàs Rohunac odvedè me u Magjarsku čtivnicu, k svojemu tastu itd., te tako ja prisudjenu, ili bar namišljenu tamnicu zaměnih gospodskim dočekom u Bányánskom gradu. Ne mogu dosta zahvalit g. Mártonu na převelikoj uljudnosti njegovoj.

XV. Nu je bila druga s ovom, koju sad izpričati mislim. Kod Luke Reiznera, plovana Ketheljskoga, ugodne sam danke proživio i s mili se gosti za njegovim stolom upoznao. Nu jednom šteta donesè k njemu něko orudje popovsko, koje imalo je pomagjarit obližje něko selo Hrvatsko, a baš mu imena ne znam. Taj me nesrětni pop stadè nagovarat, da odem i u njegovo selo, ne daleko od Kethelja, možebit da i tamo čto nadjem. Lagko me je bilo nagovorit, čim sam za tim poslom i hodio. Kad ja u to selo, a to vsako na me zja, kao da sam strašilo kakvo. Čitavo selo govori Hrvatski, nu se nitko k Hrvat-

stvu ne priznaje; a kad sam zamolio neke snahe i djevojke, da mi izpjevaju il' izpoviju koju pjesmu, kako su mi u tolikih selih i druge učinile, stanu mi se uprav u brk smijati. Ili ja s ove ili s one: ništa ne opravah. Kad se smrklo, ja k učitelju, povečeramo nešto, te se dadoh na pokoj, ne bude li nepokoj.

Prenem se iza prvoga sna, čujem buku, viku, natučaju po mojih oknib, kunu i doslušam vse takve stvari, kojim smo vikli u pijanih ljudij, samo što okna prasnula nisu. Doleti posle učitelj te mi dokaže, da na me navaljuju, da na kućna vrata napiru, i da su radi silom provalit. Ja mu preporučim, da ih dobro pregradi, ne bi li, kad vide, da ne mogu unutar, krenuli dalje. Kad al' vraga: pučè puška, pučè i druga, ne znam nije l' i treća, i ne mogu tajit: strah me obuzeo. Bez oružja sam bio, poběci ne mogu, a pregovarati se nije mi po čudi; upućivati ljude vsakako ne tržne, a k tomu vrlovite i srdovite, bez koristi; er Magjara ne uputi da je bog zna koliko tržan, a kamo li pijanà ili bar natrušenà. Pomislim, ako provale, na zlo smo udarili ja i učitelj; i bila mi je muka, kdě vidim, da je s mene neprilike dopao. Uzeo se on napokon s njimi dogovarati, a ja ni mičue ni dišue osluhivat, ne bude li kakve spasi iz te nevolje. Žamor vse to veći i bog ti ga sám zna, po čem se utišao i ti zlosretni ljudi odmakli.

Sutradan, dok ja u izbi nešto prepisivao, al' eto u dvorište neki mesar, možebit vojvoda sinotnje junačke čete, posadi se na tronog, te stane propitkivat, kdě sam ja, što me je doneslo, što ja dělám itd. Kad se ja pojavio, uzeo po svoju prostačku trěskat i gromotat, ružit i prětit, te mi dokazivat, kakve bi strahote trěbalo sa mnom učinit, te na koji način iz sela propudit. Uprav bi čtiocu dogrdio, da ga stanem zakadjivat tim mesarskim miloduhom magjarskim. Obvonjali smo to milinje do sità, nije tomu ni davno, a i sad nam je k njemu pridahnut, ne samo, kad službene novine uzčitamo, nego i uz prilike, kojih ni spominjat dobro nije. Magjaron ostaje povsud onaj gnjusni, izdajnički, a uza to i ponajveć glupi smrdljivac, ili je nikao okraj ili onkraj Drave, s tom ipak razlikom, da onokrajni, ako se i jest odrekao krvi i jezika svôga, bar svoju zemlju zagovara, čim je okrajni istu domovinu svoju, koja ga rodila, koja ga nosi i hrani, zametnuo i pod njom rovati stao.

Popoldne, čim se ja na put spremio i k selskomu hataru prišpio, nadjem tamo starca, il suludastâ (kako mi kazivahu) il podgovorenâ, koji me tamo očekivao; pušku na me naperio i opalio, ali mu ne sastavila; te ja sretno promakoh i na životu ostah. Vsa je prilika pomislit, da je taj čeli posal s tim starcem bila komedija, ne bi li me uplašili i od putovanja kroz Hrvatska sela odvratili.

XVI. Čto sam do sad pripovĕdao, to su s veće česti vse dogodjaji godine 1846, ter iz županij Šopronske i Želĕzne. Jesen zahladila, ter iza četirih mĕsecij putovanja vratim se preko Laxenburga u Beč. Bio sam zadovoljan s onim, čto sam pokupio, nu me je bolelo, da taj put županije Mošonjske nisam obići mogao. Prispĕv u Beč pohodim nĕke naše književnike, koji se tomu, čto ja skupih, velmi obradovaše i na izdavanje tih pĕsam ponutkaše. Starcu Vuku i s toga milo je bilo sa mnom se o tih pĕsmah i o tih ljudih razgovarat, er je rado slušao, kdĕ mi jezik, kao po nĕkom čudu, povse udario po njihovu, a pokojnik kao filolog rado je prihvatao razlike, čto ih je u našem govoru južnoim. Godine 1847. boravio sam uz Ruskoga generala Čertkova u Lindewiese i u Mlĕteih, te mi se vrĕme za putovanje po Mošonju omaklo. Nu godine 1848e, kad se ja iz Beča spremao nazad u domovinu, pomislim, ne bi li se mogla dva posla u jedno obaviti, te prilikom povratka palĕtkovat i ono pĕsam, čto me je moglo prĕklani ominut, po Mošonjskih stranah pokupiti. Nije stvar povse tako izpala, kako sam namislio, nu sam rad ob onom, čto me je zaprĕčilo i preugodno pĕšno putovanje (meni mal da ne još i danas najsladje) omĕtalo, u suslĕdnoj glavizni progovoriti. Nemirna vrĕmena nije moglo drugako ni biti.

XVII. Pošad iz Beča, da se u Hrvate vratim, poprimio sam put kroz Ugre, te zalĕzao u strane Mošonjske župe. Obišad nĕkoliko sel stignem i u Novo Selo. Tuj se nĕčto dogodĭ, čto mi je zlim plodom urodilo, a moglo me i života stâti. Unišad u krĕmu Novoselsku zapodĕnem tu razgovor s nĕkimi dobrĭ i poĕtĕni ljudi, Hrvatĭ; te kako je vrĕme tad nemirno bilo (prvoga mĕseca iza Bečke bune) to su oni razpĭivali za ovo za ono, kako je u Beču, kako na Hrvatĭh itd. a ja im odgovarao, kako čovĕk, komu je prah zadahnuo, koji o nastajućoj vojni ne sumnjao, a Magjaru nikad prijatelj ne bio; pripovĕdao im, kake se u nas vse na rat spravlja, naboji (ili fišeci) pripravljaju, vojnicĭ upisuju i oružju svicaju itd. te da je vsa prilika, da ĕmo ovaj

put Magjarom gaće podpalit. Uz ove reči pojavio se na vrata neki gušavac, te čim ga ugledali, oni mi drugi mignuli, da prěd njim ne govorim, nu je po moju nesgodu ove zadnje reči jur bio prihvatio. Čim se razgovor s njegovâ prihoda dotrgao, to mi gúšo bude kivan i čekao priliku, da mi napari. Ta mu se valjda do skorâ i namakla, er čim ja koji dan posle u Mošonju uz kavu prisio, eto u kavanu cafa, koji me odvede pred poglavare. Oko njih se tuj skupilo mlade Magjarije, te je tuj nastao huk i urnebes, navalilo na me da pita, da prometne i progleda, te napokon da me i svuče. Progledavše moja pisma i ničega ne našadše, što bi zlo o meni svědočilo, nit imajuće ičega, čim da me okrive, do ono nekoliko rečij, što im gušavac prinesô: ipak me daše pod stražu, dva pandura s nabijenî puškami uza me, te pod njihovom pratnjom u Stari Grad (Ungarisch-Altenburg) župnomu sudu. Tu me u prvi mah bacili u čitavi kup uznikov, nu za koji čas odonud me iznelo i pridružilo k dostojnû drugu.

XVIII. Taj dostojni drug bio Němac, Požunske župe, tatina koji, kako mi i sám pripovědao, svojega mal da ne cěloga života ništa nego krao. Krađu obišao čitavo carstvo, gornje Vlahe (Italiju) i veći děl sadanje Pruske i Němačkih zemalj, te mi se mogao pravom pohvalit, rekuć: „Ich bin schon viel in der Welt herumgestiefelt“. O svojoj věštini mi reče: „Schauen, ich bin ein Mordkerl, kaum bin ich paar Stunden in einer Stadt, und gleich brauchens etliche Panduren mehr.“ To se zna, da mi je on vse to obilatî priměrî iz svojega života potvrdio. O njegovoj mudrosti ne trěba ni sumnjati, er mi reče, da je mnogo krao a malo tamnovao, nu ga ovaj put okovalo u tvrdo gvozdje. Da može i bolje krastî, vodio po světu i něku ženetinu, koja mu pomagala. I tu je uhvatilo i priprlo, te ju naměstilo u istom uzahnom hodniku, u kojem i mi tamaovasmo, a klět joj biaše čelò nas. Obrh vsake klěti biaše nad vratač gvozdjena rešetka, i kroza nju on njoj na uzici vsaki dan dohitavaše, što bi kděkad, pileć po gradu drva, budi zaslužio budi mimogredom ukrao. Od mene htio doznati, što sam já skrivio, pak kad mu se ja na izpověd ne dao, htědè što grdnoga, čtógod krupnoga o meni posumnět, nu mu ne dadè što na meni gvozdja ne biaše, a za drugo, reče: „Sie haben kein Aussehen darnach.“ Sad sam znao, da nisam za veliko stvoren. Pored vsega toga lěpo me světovâ: „Nur laugnen, nix eingestehn.“

XIX. Osim toga lěpoga druŕtva bilo je u toj tamnici joŕ i drugih ugodnostij, kojih mi se je u kratko doděsti. Da je tamnica kuća neobićna, to znamo, ali kakve su tamnice po Ugrih, toga moŕebit vsatko ne zna; nu ćim je poznato, da je Ugrska zemlja u mnogom te mnogom zaostala, to se je vsakomu lagko domislit, kakvi su joj ti ex offo strahotni i rugotni stanovi, t. j. tamni, vlaŕni, gnjusni, smrdljivi, bez větra i sunca, bez stola i stolea, bez postelje i naslona, bez umivala i bez rućnika, te bez ićega, ćemu ljudi u kući navikli. Vrě vode, to je najveće bogatstvo te ŕalostne uze. Drugoga vrća ni spomenut ne směm. Ćetiri brvna na ćetirih kolcih: na tom lezi, na tom poćivaj. Drvo je golo, niti je ćega da podastreŕ niti se ćim da pokrijeŕ. Na takvoj tuŕnoj nepostelji kroz deset dan ja nikad sna uhvatit ne mogao, ne spominjuć toga, da su mi gvozdja onoga lotra, ćim bi se krenuo, zaŕklocala i san mi razbijala, ako ga je kada, za koji ćasak, biti moglo. S toga nesna tako sam oslabio, da me je trěbalo podupirat, kad smo se iŕli zraćit na dvoriŕte. Něki Hrvatski uznik, u tom me druŕtvu viděv i o meni doznav, da sam iz Hrvatske, premda sam suŕanj bio kako i on, i onaj tuŕni kruh io koji i on, meni se dodjě poklonit i sluŕbu ponudjat. Kad se ja, vse onako jadan kako sam bio, na tu njegovu ponudu malko osměhnuo i na njoj se zahvaljivao, ćim se ja nićemu ne domiŕljah, ćto bi on meni ućiniti mogao, uzě on mene nutkati, da, ćim se već vsega zarićem, barem ono vino, ćto mi ga on donesti misli, ne odbijem. To se zna, da ni uza to nisam pristati mogao, er mi je bilo věrovnije, da ga kdě silom ne otme, nego u koga izprosi. Taj ćověk, u koga se joŕ tako ŕivo ohranila milost k plemenikom svojim, dopao tamnice radi ubojstva. Bavio se i od toga ŕivio, ćto je kúpļu (robu) kriomice prěnosio, te je imao u tom poslu ortaka, koji, kad je doŕlo do diobe dobitka, osvojiv nepravedan děl, umaćě. Ovaj ljut, vržě se za njim kamenom, zadědě ga na zlú městu, te mu ortak ostao mrtav. U toga ćověka bilo ne samo milosti, kako već rekoŕ, nego i podnosa narodnoga. Ćuo sam ga jednom, kdě je govorio drugovom tamnićarskim: „Mislite vi, da je on (mene misleć) kako ste i vi? Viděste li, kako ga pozdravlja veliki bilěŕnik, kad prohodi dvorom? a nas vragutoga da bi jednim samo okom pogledat!“

XX. Joŕ jednu o tom, kako je sladko boravit u tamnici. Nisam napomenuo hrane. Koliko se opominjem, hranilo nas je najveć lećom,

donesenom na nečistoj crepulji někoj, u kôj ni smoka ni soli, nu kao da je drobnim pĕškom podasuta. Mesa nikada. Nije mi kruh na pameti. Valjda ga nikad ni okusio nisam, er sam i izvan zatvora slab kruhojedja. Ali da mi se u tamnicu bog zna koje plemenito jestivo doneslo, okusit ga ne mogah: er sam bio od tako dugâ nesna povse onemogao i omlitavio. Čto bi tuj bila zavrĕdila sdĕlica dobre juhe, da je koga bilo, da mi ju poda! Danju sam čitao, nu velikom mukom i naporom očiu: tamnica tamna. O svĕci u večer ni pomislit. Čitao sam i mozgom upirao na pisma s. Pavla, Kŭzmičevâ převoda, čto mi ga dao kapelan Pandrofski. Poslĕ iza pročitanoga Pavla zaprosih našega popa tamničarskoga, da mi poda dvĕ knjigé s. Augustina: *De gratia* i *Contra Manichaeos*. Iz ove posljednje uvidĕh, da je taj svetac vrlo ostrouman i dosĕtljiv, i da se umĕ přĕgovarat, kako jedva koji drugi; a iz one prvanje uvĕrih se, da je taj sveti i toliko svĕtli erkovni otac ostrouman čak do one najskrajnje ludosti, ili da barem, čitajuć ga, poludĕt možeš: toliko je stvar zamakla od razuma pravâ i sdravâ. Čto ga vrĕdi prosta blagovĕst prema tim hitlenim i učenim lukavštinam! I onako trudnâ i iztomljenâ takvo me naporigo čitanje još većma oborilo. To je bila moja duhovna hrana iz knjige za mojega prvotnoga tamnovanja, nu me nije ominula ni ona iz ustiu, t. j. bilo mi je u nedĕlju iĕi na propovĕd. Stojim u srĕd onoga stadačca vse samih pobožničkih ljudij, te slušam popa, kdĕ velikim uzklikom veli: „*ih̄r, die ih̄r so gerne die Ḡand nach fremden Gute ausstrefet* itd.“ Mogu reći, takve propovĕdi do onda ne čuh, i očutih živo, u koje sam nedostojno družtvo dospio.

XXI. Prosio sam několiko put našega popa, da izprosi u gospode drugu koju klĕt za me, i da bude u njoj na čem bi zaspati mogao, er da mi nije uzmožno na golû drvetu zadrĕmat; da su me sile povse ostavile, i da se jedva dižem i mičem. Ne vĕm, po njegovom li nastojanju ili kako, nu eto na jednom radostnâ glasa, da se imam odonud přeselit. Otvore mi izbu povse pristojnu, u njoj postelj s slamnjačom, s podstiračem, plahtom i pokrivačem, jasnu s visokim oknom, čistu i suhu i koječim snabdivenu. Rečĕ mi pandur, čto me uvodio, da je to baš lĕpa izba. Rekoh mu šalec se: „daj mi ključ od nje, bude još lĕpša.“ Razumio me, te se malko nasmĕšio. U toj izbi, tik do sborišta župe, bilo mi je sudjeno doživĕt dan, koji ide meď najzadovoljnije, najveselije i najbadrije čĕlog' mi života. Čega

drugi ljudi océnit ne umědu, i čemu se može bit kdětko i nasmíje, tomu poznaje cěnu nebogi tamničar, koji deset dan, ali da bi ikakvâ sna, zahvatit ne mogao. Iza toga rajskoga počitka, što sam ga imao na dobroj postelji, bio sam onaj dan zatim rad božjemu suncu, toliko dan nevidjenû; veselio se vsakomu stvoru, koji mi se oku nakmaknuo, i dobra mu htío; vsaka mi žilica igrala i srdee se smíjalo; te sam očutio život pun, radostan i slastan. Bože, i danas ti hvala na tom danu! Priskočilo i ufanje te moju radost umnožilo, ufanje svobodice mile ako i siromašne, er odpoklě god živim, vasda sam bio siromah, a sad pod starost najveći. U toj novoj tamnici ili pače světnici * često k meni dohodio g. Pintér, draga duša i plemenito srdee, službenik župe Mošonjske. Taj me hrabrio i badrio, te čim nikakvih novin čitao niti ičesa doznavao nisam, to mi je on kděkad donosio glasove i pripovědao što kud biva i kako iznovice Bečan se bune itd. Donosio mi i knjig, a uz bezposlieu, nehod i čamež čitanje budi koje knjige puno me sladilo i moju mi nevolju iz pameti odbijalo. Spominjem se, da mi je donesô i slovník političkih naukov od Rottecka i Welckera, koji su onda vsačije ruke premetavale te sam i ja željno po njem přébirao. Pohodio me jednom i g. Kroner, prvi podžupan, te već po tom, što je k meni u zatvor došao, srdee mi podvigao, da i ne spominjem umirljive i blage mu řeči i dobrâ njegovâ lica. Spomenuo mi Metela Ožegoviča, s kojim se od sabora Požunskoga dobro poznavao, i koji mu radi mene iz Požuna i pisao. Iste pralje, sužnjice i družice moje, kao da su mi ugoditi htěle, er se tanahne košulje moje bělile kako sněg, te mi gospoda pronesli, da sam labud Hrvatski.

XXII. Nu mi je do skorâ nastala velika žalost: navěstili mi, da mi je sud za koji dan. Ta misao sada velmi me je uznemirila i bućilo mi je po glavi dan i noć; ne s toga, kao da na me ima bog zna kako tegotná svědočastva, nego s toga, er si ja mišljah sudnicu nagnjetenu mlade te bėsne čeljadi Magjarske, kako je i u Mošonju bilo, a u oči narodne bėsnote Magjarske nikakva pravednost běla ne ostâ, nego ju mute dok ju dobro ne uzmute, dok i najveći pravednik ne bude kalan i nečist. Magjarska, osobito mladja, světina ne zna drugoga suda, nego onaj Žudijski: própni ga. A i s toga mi je bila

* Česi izbu baš i zovu *světnicom*.

misao mučna, što sam dočuo, da su našli Hrvatov, koji su voljni i gotovi prisegnut ter na me izreći. Duboko mi tuga srdeem pronirala promislivšû, da oni, koje sam tako milovao, i koji do sad vsa srčea i razkoš mojega puta biahu, da ti sad na me ustanu i k mojoj propasti dopomognu, i da se tako za tolike njih zatare i zaguši ono malo dobrâ sěmena, što im ja u duše zasadio; er ako i jesam samo pěsme kupio, itako opet propustio nisam ono im na dušu klasti, čega se hoće narodu u narodnom bitku svojem tako zapuštenû i zanemarenû. Nu kad me na sud dozvalo i ja u sudnicu stupio te vidio, da u toj velikoj stanici nikoga ne ima do sudca i sudišta, t. j. do deset koliko li prisežnikov sudbenoga stola i podpune tišine, odmah se umirih i ovedrih. Ne znam nikad, što me je prvoga suda zapitalo, što li sam na to odgovorio, ele mi reku iza nekogjega časa, da izidjem iz sudnice. Kad ja van, a to iza mene u sudbenom zasědu velika svar i uzbuna iza one velike tišine, što je malo prě bila. Stigne k meni, koji čas iza toga, g. Pintér, koji se već danas mojoj svobodi nadao, te mi rečè i još zaprosi me glasom pravoga prijaateljstva, da se potrpin samo još za osam dan, er da podje nekoliko njih u Novo Selo, tamo da propitaju, i onda istom da mi sude.

XXIII. Te reči, koje me imale ukrěpit i odstrašit, u velik me strah i zlovolju pogruziše. Naumih ništa ne jesti, ne bi li me glad skončao, i kroz četiri dana odistâ ničesa ne okusih. Postadoh malodušan i plačan, te napisah olovcem na koricu mojega Küzmiča (N. zavět) ovako od prilike: „Oh Zrinjski et Jurišić, fortissimi Croatarum, patroni et defensores harum regionum, adeste mihi pauperi!“ Kako se vidi, htio sam poludět. Dohodio k meni i glavav pandurski, te me uzeo nagovarati da jedem, i još tim razgovarat, da se ne plašim odaslanikov u Novo Selo, er da ima med njimi „*auß ein Kroat*“ i taj da me bude braniti i zagovarati. Kad me ni tim nagnati ne mogao, da što pojedem, poslâ svoju gospoju, ne bi li me ona pregnula i s mojom odlukom razkrstila. To čeljade, čim k meni pristupilo, uzelo po izbi skakutat, rukama plěskati, smijati se i na veselje me nutkati, obećavši na koncu: „*wert ich ihnen palacsinken machn.*“ I te njezine palačinke, ako je i stidno reći, mene přemamiše, i vsim je bila radost, da sam opet počeo jesti. Sam bi sebe ponizio, ne rekuć, da nije jestivo po sebi toliko na meni uzmoglo, koliko srdačna prostota te žene i prilog te nastojanje neke gospode u župi oko mene i moje

svobode. Koji dan posle doneslo mi oglas o prèkom sudu na jeziku Nèmaèkom, da ga prevedem na Hrvatski. Ne znam je li donle župa ikad na tom jeziku èto oglasivala, nu meni je bilo drago baviti se mojim jezikom, bud se i takve žalosti ticalo, kakva je prèki sud; a bilo mi je drago i s toga, da moji onudanji suplemenici osim molitve i èto drugo na svòm jeziku čuju. Nu najveću je radost s toga oèutio moj jelonoša, onaj nehoteèki ubojica ortaka svòga, kòga već spomenuh. Taj, èim je doèuo, da mi župa takvo dèlo povèrila, odmah uvèravat me uzè: da je to dobro, da se jur ièega plašit ne imam, i da se uze za koji dan osvobodim. I odistà nije zlo proricao.

XXIV. Koji dan iza toga, kako se odaslanici iz Novoga Sela povratili, svèdoci se našli i prisegli; otvori se sud te mene drugi put prèd sud. Na sudu vse kako i prvi put, samo èto sam ugledao Hrvate svèdoke iz Novoga Sela, odèvene u svoje narodno odèlo, u modre hlaèe i modre dolmane s modrikastì vrvcami, a uza nje i onoga pokrpanoga gušavca kao glavnoga svèdoka. U zaèelju Kroner. Upità me: „*Run waš haben Sie in Neudorf gesprochen?*“ Na taj upros na srdcu mi odlagnulo, er sam bio istovit, da oni o drugom kojem razgovoru mojem do onoga u Novom Selu nièta ne znaju; a bilo je i takve prilike za mojega stranovanja, kdè sam koju i živilju propustio nego biaše ona iz Novoga Sela. Kad ja sudu odrekao, da sam ono govorio, èto su novine pisale i èto sam èuo od prihodnikov Hrvatskih u Beču, onda se pojavi onaj gušavac, koji moje Nèmaèko pravdanje razumio, te reèè po Hrvatski: „Vi ste rekli, da èedu Hrvati Magjarom gaèe podpalit.“ Na to se ja otresem te mu reèem: „Ti kukavèe jedan ni ne znaš, èto je to *gaèe podpalit*? To se veli samo onda, kad se misli reèi, da tuj ne bude pravoga boja ni krvi nego samo pustoga pucanja i strašenja itd.“ Ozvà se glas jednoga prisèdnikov: mit monda (èto je rekao)? Drugi mu prisèdnik to iztumaèi, te se gospoda smiriše. Tad ga reèè drugi nèki svèdok; „on je rekal, da je Harrachove sine uèil.“ Odreèè mu taj isti prisèdnik tumaè (kako se vidi, Hrvat, nu žalim, èto mu imena ne znam): „Pak èa je za to ako je koga uèil? to ni nikakvo zlo.“ Kad svèdokom zubi otupèli, a recimo pravo, nisu jako ostri ni bili, er su me ljudi oèevidno štedili, tad ih uzè brusit nèki prisèdnik, mal èovèèac, ljutica vragodan, taj uzè zanovètat te reèè (Nèmaèki jezik povse po Magjarski izgovarajuè): „*Schauen Sie, diese wieder hätten*

Sie auch in Wien sammeln können; Sie hätten ruhig bei Ihrem Schreibtisch bleiben und an ihre Bekannten, an die Lehrer und Geistlichen schreiben können, und diese hätten ihnen die Pieder geschickt.“ Nije mi trebalo toga obilato oprovrgavat, er su mal da ne vsi prisēdnici glavom kimali, da to ne ide, i svēdočiti, da se to tim putem ovršiti ne da. Drugi zanovēt (od istoga): „Schauen Sie, wir haben gehōrt, Sie haben Geld unter die Leute ausgehēilt, das ist eine gefāhrliche Sache, mit Geld kann man viel Bōses anstiften.“ Na to sam odgovorio, da ti moji darovi nikada ni do pol forinta dopirali nisu, a da je vsakomu priznat, da trēba onoga ili napojit ili mu čto podat, koji vrēme gubi i pēsme kazuje, čim bi mogao čtograd koristnijega dēlat; zato sam, reku, takve darove podavao samo u težatni dan. I opet zanovēt: „Aber Sie haben den Leuten gesagt, eine Gemeinde möchte der andern kroatisch schreiben; das heißt die Leute aufwiegeln und zum Ungehōrsam verleiten.“ Kad mu ja odgovorio, da se to pravo obćinam ne može uzeti i da ih to ide, i da tako i po drugih zemljah biva, a da se meni kao rodjenū Hrvat u to baš ne može za zlo primiti, čto bi ja rad da selo selu Hrvatski piše, er me na to već i krv vodi (čto su i prisēdnici glavom posvēdočili) al se na to izdere moj ljutica, te srdit: „dehogy, das muß man Ihnen sehr für übel nehmen, denn Sie stiften Unfrieden im Lande itd.“ Za vsega vrēmena toga prēgovaranja mili moj Pintēr zamišljen i nokte grizuē hodao po sudnici gorē i dolē, ne znajuē, kako stvar izpane, te za mene u strahu, kad al meni reku da izidjem. Svēdoci ostali. Iza nekog' časa opet me prizovu, te Kroner da izreče *osud*. Dadē mi se malko na smēh kad začuh njegov slavotno izrečeni Eintmalen, a mogao me glave stati. Poslē je tako nekako sukao i zaprēdao, da mi je već srdce prēdalo, nu do skorā nēke veselije rēči probiju oblak, a iza oblaka ogranulo sunce: frei. Tad mi se srdce smirilo i prisēlo. Iza izrečene moje svobode Kroner, malo prēlica sudačkoga, sad se zaodīo svētlom prijazni ter me zapitā, kud sam dalje naumio? Kad mu rekao, da sam rad obiēi još nēka sela Mošonjska pak onda zaēi i u župu Gjursku, kdē imaju dva sela Hrvatov, tad me uzē opominjat, da posao čto brže obavim, nu po Gjurskoj župi u sela da ne zahodim, er su tamo Magjari mnogo ljuēi nego u Mošonjskoj, te da bi mogao na novo dopasti tamnice i kojekakve neprilike.

XXV. Čim ja iz sudbene stanice van, al gle priletě za mnom ona dobra duša, g. Pintér, obradovà se mojoj svobodi, ter me zavva na oběd. Ja mu se zahvalih i tim izpričah, čto njihova sědnica još dugo potrva, čim sam ja željan i přěželjan druge hrane, nego je ona, čto se u tamnici jede. Tu mi zapriznà ter me zapità, nisam li potreban novca za put, da je on voljan u tom mi pomoći. Trěbalo mi je i tu odbiti te mu reći, da u Gjuru něčto me novca čeka, koji mi može do Zagreba doteći. Bilo mu je žao, čto me nije zadužiti mogao. Tuj se razstanem s tim pravim čověkom, kojemu ne znam, čto je dobrote i miline srdea, da sam ikdě vrstnikov nahodio.

Otidem poslě po moju torbu u pandurskog' glavara, zahvalim gospoji na nje palačinkah, te se tako razstanem s sudom, s tamnicom i sa župnom kućom Staroga Grada, iza punih 40 dan to težje to laglje uze. Unidjem u něku gostilnicu, kdě se baš nisam častio, er je već mošnja bila na izmaku, a poslě u něku kavanu izvan grada. Dok sam bio u tamnici, plašilo me s Hrabovskim, koji ne znam koliko tisuć vojske na Hrvate povæde i tamo vse razori i popali. U toj kavi dakako nisam nahodio nego Magjarskih i Nemačkih novin, te čim se u njih mnogo i krupno lagal, bilo mi se domišljat i razbitrat, čto bi moglo istina biti. Čim ja tako dubem i nagađjam, dočujem ob jednom. kdě se dvojica přěd kavanom Hrvatski razgovaraju, jedan Bunjevac, a jedan iz naše strane. Trgnem od novin te zaděnem s njimi razgovor, iz kojega i to razabrah, da je u njih zatvoren Hrvat, kojega misle sutra *ako bog da* oběsit.* Kad im ja rekoh, da sam ja taj, kojega misle věšat, ostà zabun jedan i drugi, te se překidě razgovor i odoh. Kad ja poslě přehitio torbu, da putujem put Mošonja, ne odmakoh, mislim, ni koje tisuće korakov, al sret-nem Pintéra i još někoga druga mu i prijatelja. Udarismo u koje-kakve razgovore: o Hrvatih i Magjarih, o Poljacih, o Jelačiću itd. Za našega razgovora omilim ja i Pintérovu drugu, ako ga nije već prvo Pintér obajao, te mi na razstanku silimice tisuć talir u dlan. Čuo sam da je poslě Pintér putovao po Hrvatih, on i još mu neki drug sa njim, te i za me razpitivao, nu se mi ne našli. Odistà bih rad, prvo nego u jamu tonem, lice mu gledat, te reći mu: Hvala ti od srdea.

* Po N. Gradcu magjaroni raznesli i puni radosti pok. bisk. Mojsesu (tadanjemu kanoniku) dokazivali, da jur v i s i m.

XXVI. Prěnoćiv u Mošonju stignem posle u Hrvatsku Kemlju. Plovan me lepo primio i kod njega sam přěspao, kad al u jutro, i mi pri kavi, stiže potěra za mnom, něki službenik, koji obišao i sudea i učitelja i čitavo selo, vsudaj razpitivao, čto sam činio i čto sam govorio, te je napokon hrupio i na popovska vrata. Pop ga umirio, te se u ime božje u župu povratio. A to je bilo tako. Iza mojega odpusta iz tamnice bila je župlja skupština, koju otvorio veliki župan Mošonjski, grof Zichy. Kad se u sědnici pročitalo, da su me pustili, tad ih Zichy překorió i pitao, kako su to učinit mogli? Ne znam tko me je zagovaraó, ali sam dočuo, da su vrlo lepo i mal da ne slavno o meni svědočili, tako, da je Zichy tim poplašen skupštini rekao: „Ako je on takvo čeljade, kako mi ga vi sad opisali, to ste ga tim manje propustit směli, er takvi ljudi vatru zameću itd.“ te se je odlučilo, odmah poslati koga od župskih ljudij, koji da me na oko uzme. Kad sam vidio da mira ne imam, upustio sam od sabiranja pěsam, te se za to čtilac ne naměri niti na koju pěsmu iz Kemlje nit iz ikojegã sela, čto je niže Kemlje u župi Mošonjskoj; nego sam udario cestom put Gjura, kdě mi Kroner rekao, da je na pošti za me pismo od Metela i něčto novea na put. Prosuli Hrvati Mošonjski po Beču, da sam ulovljen i zatvoren, te to od njih dočuo i moj prijatelj, pokojni Andrija Brlić, pak je Metelu, tad još od sabora u Požunu boraveću, pismo napisao i moju mu nevoljicu objavio. Na to Metel ne samo Kroneru da je za me progovorio, nego i pomenuto pismo i novce u Gjur poslao. Iduć onom lepom cestom put Gjura svinem u něku krčmicu, punu Magjarskih hajošev ili ladjarev. Iz njih se jedan k meni prilučí, te zametne sa mnom razgovor Hrvatski. Iza razgovora u velike přěd družinom pohvaliv me i uzvisiv odě i on i njegovi. Kad ja poslje u Gjur, al se odnekle ozivlje *ěljen*. Razgledav okolo sebe umotrim one znance od kratkoga doba, one ladjare, kdě su zinuli te mi vrište *ěljen*. Zahvaliv unidjem u grad i upravim korak uprav na poštu. Kad tamo, al pisma tobože ne ima. Zabrinuo se ja kako putovat, ako pisma te u pismu troška ne bude. Odem drzovito sám k přětincem pošterskim i nadjem moje pismo. Iznesav poštaru pod oči moj putni list i taj nadpis na pismu nije mu bilo kud nego dat mi za pravo i pismo přěpustit. Kad otvorim pismo, al u pismu pet forintij. S brige u brigu. Kako s pet forintij Zagreba se dokopat? Izišad iz pošte i susret něku dobru građanku Gjursku,

Němicu, zapitam ju, da mi ukaže městance, kdě bi se moglo za malo novea čtogođ pojesti. Iztiha se posmijavši reče mi: „Nicht wahr, mein Herr, schleyte Zeiten!“ te mi ukaza něku obližnju gostilničicu.

Zametnuv dalji put sad bim na Magjarska kola sio sad na Němačka, sad opet hodao pěške, dok ne stigoh u Čakovac. Zagledav u njem obilěžja dušmanske sile, kdě se, prem da još iz dalekà, prikuplja i sprema (měseca lipnja) da udari na moju domovinu, ili da odbije, ako ju přetečemo, ne htědoh tuj nočit, nego podbrusim pete te se popaštím i pobrzím, da stignem u Varaždin. Kad sam došao do polovice Dravskoga mosta, tad sam istom oddahnuo, er sam čeloga puta od Gjura pak vse do Drave mnogo trpio od sumnjivosti i dosadljivosti krčmarov i selskih sudac Magjarskih. Jedan ovih za mnom se zatekô i ubit me htio, čto Magjarski ne uměm. Kad ja na most, al ga već Brodjani straže, a kad im rekoh, da sam bio u sužanjstvu Magjarskom, a oni na me: „Ded' kazuj.“ Ne znam već koliko je mrvic toga kazivanja Brodjane dopasti moglo od čověka putem trudnà i sanjivà; nu sada, životom trudan, evo sam izpripovědao i tamnicu i putovanje moje po Hrvatskih stranah obilato, koliko mi ikad pamet smogla, věrnò, u koliko me převàrila nije. Ako je čto sgrěšeno, nije s moje volje, nego sa starosti i neuměti moje. Zato prosti, i moju knjižicu, bud i nepročitvenu, u dobro městance shrani, er čega se tebi, čto si može bit nehajljív, sada čtiti ne će, za tim pozdnije tvoj unuk pohlepi. Er komu da mogu ne biti na srdeu stari naši izseljenici Hrvatski, kojih guja tudjinstva obvila, te kojih sudbina mrakom se obrkila.

Pisano u Zagrebu dne 15. studenoga 1871.

Fran Kurelac.

Pripomenak.

Iza tolikoga vremena, što sam ove pjesme skupio, evo ih jednom na vidělo. Znam, da bi mnogomu, a i meni, milije bilo, da sam mogao narodne od nenarodnih oddělit, ali se nije dalo izvesti, er se nikdě medjaši narodne i nenarodne ili učene tobož pjesme tako ne stiču i ne križaju, kako u naših naseljenikov. Istina, ima ih sila takvih, kdě možeš tvrdo reći: ta nije narodna; nu se kod drugih možeš i prěvarit. Pak se u njih jezik škole i života povse izjednačili, čega za Vukovoga doba u Srbalj ne biaše: učeno i neučeno pero ili pěvanje odmah se po jeziku izdavalo, i ono je bio velik majstor, ko je umio čtogodj tako napisat, da mu nenarodno ne prozjalo. Po tom i lašnje je bilo razaznat pěsmu da rekнем selske i gradske ruke.

Bilo bi mnogomu ugodnije, da ne budem vsega u ove pjesme primio, što je primljeno. S něke strane i meni. Nije ni mene sladilo prěpisivat něke osobito porugljive pjesme, koje prostačkim tudjinstvom odišu. Nu uzeti je na um naměru moju. Nije mi bilo za tim, da komu usta osladim (prem da i za to prilike ima), er smo se nakušali oslasti narodnih pěsam, skupljenih u narodu gustom i celovitom, a ne kojekud raztresenom; nu sam pošao za tim spasiti što se još spasiti moglo iz života ljudij, koji do skorâ zamuknu, te podati obraz što se može vėrniji i potpuniji ako ne vsakad i najlěpši njihove dosadanje žizni. S kim se misliš razstati, a drúg ti je i rođjak, tomu vse opraštaš, i vsaka ti je njegova mila i sveta. A s druge: komu ih štampam ove pjesme? jeda li našim sladokusnikom u volju? ili onomu narodu, koji svojih pěsam (sensu specialissimo) još na štampi ne ima? i kojemu slabo bi ugodilo, da ne nadje pěsam „od Luce ter Petra“ — „od Cujde Šuševskoga“ — „Tužbu na pijane muže“ — „Tužbu na pijane žene“ — „Hrvatske školnike“ — „Hr-

vatske dîvojke“ itd. narodu k tomu, koji drugih, do baš svojih, pësam ne čita. A i učenomu čovëku veća je briga izeti iz njih, čto se još iztegnuti može za jezik, povëst i običaj, nego se jedinice njimi nasladjivat: er mu je dobitak za nauk nasladom.

One ovih pësam, čto ih Vuk prozvao da su ženske, odistâ nisu slabije ikojih drugih na jugu. Ima ih, kdëkad dvë samo vrstice, pak da rečeš: to je diamant. Al' trëba da ih poište čovëk prave čudi i pravoga uma, a ne kakvo pusto zundalo brundalo. Takvi sršljeni sad po školah niču, te su po njihovoj mudrosti neslastne Virgilove ekloge, Horacieve ode itd. a na pustoš njihovâ mozga i njihovâ srdeca, čim tako govore, i ne smišljaju. Takvi se čtoci mojoj knjizi uklonte.

Junačkih pësam u ovom sborniku ne ima. Već mi se pok. Vuk pritužio, da na njih s ove strane Save nikdë naišao nije. Junačkoj pësmi drugi se život hoće nego je u nas; onakav, kakvi je po Bosni i danas. S toga na suhoj medji Hrvatskoj nčëto takvih pësam i na našu je stranu prëteklo, te ih Luka Marijanović pokupio.* Čto je Augustinović Gjuro skupio prateć našu vojsku po Vlasih, uz Vukove Srbske** te Miklošičeve Hrvatske pësme, jedva je i spomena dostojno.*** Naši Ugarski Hrvati ne imaju nego nêke priče, koje sam razdëlio na svëtovne (VI), na erkovne (VII) i na priče o ratovih, gradovih, junacih (VIII). Ove posljednje, koje kao da nčëto slute na junačku pësam, toga su imena povse nedostojne, prëvedene iz kakve Nëmačke kronike i koječim, čëga možebit u izvoru ne ima, podasute. Ali medju pričami pod čislom VI i VII možeš uprav lëpih, uprav narodnih naći. Nu mi je bilo kdëkoju nadopunit, er mi je pëvaćica ne umëla cële izpripovidët (n. pr. onu iz Čembe pod č. 45).****

* Hrvatske narodne pësme, čto se pëvaju po gornjoj Hrvatskoj Krajini i u Turskoj Hrvatskoj. Sabrao Luka Marijanović. U Zagrebu 1864.

** Gjurinih pësam ne znam ikada li u kojoj knjižari biaše, nu kako ih je sâm štampao, tako ih sâm i razprodavao.

*** Beiträge zur Kenntniz der Slavischen Volkspoesie. I. Die Volksepik der Kroaten. Von Dr. Franz v. Miklosich, Wien 1870.

**** Po sebi se razumë, da se nisam ničemu do mi š l j a o, nego ono u vrste povežò, čto mi pëvaćica bez vrste izprićala.

Medju timi pričami ima jedna, kako se domišljam, prevedena iz staro-Němačkoga Napisò ju něki, pravo li gatam, Bečki pěsniik. Ja sam ju přepisao iz dvaju rukopisù, vsaki od ine ruke, te drugi od prilike nastavlja, kdě je prvi přestao. Pěsmi je u převodu nadpis (ako převod jest?) „Aleksander“, a izvorniku mislim da je ime: „ven der s̄chönen Suliane“. Pored vsega truda niti sam mogao u Zagrebu o toj Němačkoj pěsmi čto obilatijega doznat a još manje k převodu ju prisposodbit. Čim su novlje pěsme ili přiče naših Hrvatov vikle imat po 12 stop, a to Aleksander ima u vsakoj kitići po tri vrste, a vsaka vrsta po 14 stop. U pisca drugoga rukopisa kitiica ima 6 vrstie, te prema tomu vsaka 1a 3a i 5a vrsta 8 stop, vsaka 2a 4a i 6a vrsta 6 stop. Ne mislim, da sam pravo učinio, čto se nisam držao pisca prvoga rukopisa, i onako pravilnijega. Němačka je pěsma provrla někđě na izmaku srědnjega vėka, a Hrvatski je převod možebit XVIIa vėka. Ko je to přveo? ne znamo; nu je odista tako přvedeno, da přvoda ne očutiš; a i jezik tako jednak i pravilan, da se Aleksandra odistâ stidět ne směmo. A da přvodilac med Ugrske Hrvate patri, sudio bim ne samo s toga, čto se pěsma med njimi zatekla, nego i s toga, kad misliš, o čem pěsma pěva: er Hrvati, čto su dalje od Beča, mogu se zanj pobrinut, ako su ga Turci obsėli i obkolili, nu ne mislim, da bi k srdeu přimali bělu prem da simboličku košulju Aleksandrovu. K tomu se hoće, ne samo da si Beču bližji, nego i to, da med Němci živeš, koji su tu pěsmu svojeg doba cėnili i držali.

Ne mislim, da nije pokděčto přvoda i med pěsmami, čto su pod čislom Xim i XIim (n. pr. 598a: Eberhard i Fratar, iz staro-Němačkoga?). Něke mi se prividěle, kao da su iz Blumauera uzete, nu kako sam sada zimičav te s toga i zlovoljan a přek toga i kruti siromah: niti sam mogao tih knjig nasmagat niti ih prisposodbljat. S te moje boležljivosti, koja me mal da ne cėlu ovu godinu muči i trapi, čtillac mi oprosti, ako se kděkoja pěsma pod drugo čislo spodmakla, nego joj je město, ili ako sam kděkoju štampao, koja samo je početak veće pěsme, n. pr. ona o ženitbi vojvode Pavla, koja ima překo stotine vrstij, a u mene je tako kratka, a Pavlu ni spomena. (Dubrovnik za god. 1868. str. 286.) Isto mi tako odpusti, ako mnogo koječega ne spominjem, čega bi se tuj spomenut imalo. Tako bi třebalo, da o měřilu ovih pěsam progovorim, nu u stanju, u kojem

sam, nisam za to. Samo to mogu reći, da su pjesme po mjerilu razporedjene, i da je nastanak druge mere na koncu pjesme pružkom (—) obilježen; a kraća mjerila prètiču duglja.

Na koncu pridao sam i nekoliko pjesam iz Hrastja, kdè sam lanjske godine ove pjesme naših Ugrskih plemenikov prepisivao i redio. Oni, što moje knjige ètiju, tim Hrastje nije nepoznato, te znadu, da je to vladanje plemenitoga gospodina Manojla Vraničana, Severinskoga. Pridao sam ih zato, da se vidi, kakve su nam pjesme u provincialu Hrvatskom, te ne bi li koga podbudio, da obidje kraljevinu, te da pribere i pokupi ono, čega bi šteta bilo da pogine, ili bar vlastitost ovih stran dokazuje. U tem Hrastju bio sam i ove godine, da groznicu sa sebe otresem i ètograd učene sprave k ovim pjesmam pridodam. Nu htèla je nesrèća, da u neki dan, kad ja u Karlovac pošao, u dvoreu oganj bukne, te ne samo dvorac izgori, nego i ta moja sprava, što sam ju vse onako grozničav s velikom mukom iz papirov iz Ugrije donesenih sastavio, po zlu podje.

Napomenimo tom prilikom, da ni pomenute provincialske pjesme bez pèstunov svojih ostale nisu. Ne samo što ih je pokojni Rakovec skupljao te ne znam komu svoj sbornik ostavio, nego ih imamo i po Kukuljeviću Ivanu sabranih i štampanih i k drugim njegovim spisom pridruženih. Pjesme iz okolice Vrbovea skupio je R. F. Plohl. Nu pored vsega priznanja tim trudovom hoće se skupilac, koji da obidje vsu kraljevinu Hrvatsku.*

Te tako ja ove Jáčke, bud kakva ih sudbina sustizat imala, narodu Hrvatskomu, osobito onomu, što nas je ostavio tè se u tudje strane prèselio, srdačno izručam. Navlaš ih izručam njegovim klinčacem, njegovim rožicama, kojim su jačke tako mile, tako sladke. Primi ih dakle, Hrvatski rode, onim srcem, kojim ti jih ponudja

tvoj istiniti i stanoviti sin

Fran Kurelac.

* Žalim velmi, da mi nikad nije rukù dopasti moglo, što je prvanjih godin (184-) prof Šembera o tih naših Hrvatih u Časopisu Češkoga Museuma napisao, ako se, mislim, i nije pjesam ticalo, nego topografie i ètnografie.

Pismo ljubavna

1-100

JAČKE HRVATSKE.

I.

Pěsme ljubavne.

1—196.

1.

Cilindol.

Mili ča činiš,
 Da k nam ne hodiš?
 Mati mi je rekla,
 Da me ne ljubiš. —
 Da te ne bi ljubil
 Ne bi k vam ni hodil,
 Ne bi mojih vranih konji
 Za tobum nagonil.¹ —

2.

Židanj.

Črni oči dvi?
 S kimi smo se poglédali
 Snočka mi.
 Črljena usta dvi:
 S kimi smo se kuševali
 Snočka mi.
 Bele ruke dvi:
 S kimi smo se objimali
 Snočka mi. —

3.

Cindrof.

Kupit ću si múke,
 Skuhat ću si nuke,²

Da mu ih kušat dam,
 Kad mili dojde k nam.

4.

Cogerštof.

Klimpah je na brígu,
 Kadi vištke sídu;
 Cogerštof na dražki,³
 Kadi 'e mili vlašći.

5.

Hrvatske Šice.

Bíle rože cvatu.
 Pred čijom li hižom?
 Pred Julinom hižom.
 Pred njezinom hižom
 Sníga do kolenka:
 Kí on sníg pregazi,
 On će Julu dostat.
 Ive sníg pregazil,
 On je Julu dostal.

6.

Kolnof.

Dokle s' k nam dohajal,
 Vesel si pohajal;
 Pokle ne dohajaš,
 Turoban pohajaš.

¹ Ova pěsmica lasno da je uzpěvana prema Slovenskoj (ili kako mi govorimo, Slovačkoj) čemu se domišljam već i s toga, što su vrste tako nejednake.

² Ročevtn; něko jestivo Němačko.

³ Vallicula; dolinica.

7.

Petrovo Selo.

Janko kozu doji,
 Za njim mila stoji:
 Janko, daj mi mlika,
 Ču ti biti lipa;
 Janko, daj mi vrhnja,
 Ču ti biti verna;
 Janko, daj mi masla,
 Ču ti biti slastna.

8.

Veliki Borištof.

Vse veliš ter veliš
 Da za me ne mariš.
 Kude greš, tude mreš,
 Dok me ne zagledneš.
 A ja bogu hvalim,
 Da za te ne marim.

9.

Incéd.

Oh mila ti mila!
 Dok si dobra bila:
 Dokle sam te ljubil,
 Nit su ljudi znali.
 Sad mi dobra nisi,
 Sad ću te ostavit:
 Vsi te ljudi znati,
 Ter nam zamiriti. —

10.

Čatar.

Vsi su ljudi poželi,
 A mi nismo začeli;
 Drugi ljudi križiće,
 Mi nismo ni snopiće.

Kud smo se mi prignuli,
 Tud smo se mi kušnuli.

11.

Katalena.

Umreš mili, umrem ja:
 Ko nas hoće žalovat?
 One drobne ptičice,
 Kê su liti va lugih;
 Liti jesu va lugih,
 Zimi jesu va selih.

12.

Katalena.

Hodmo mi dva k Dunaju,
 Kdi nas ljudi ne znaju;
 Kdi nas ljudi ne znaju,
 Niti popi poznaju.
 Ljudi hotê štirati,
 Da je bratac s sestricom;
 Da je bratac s sestricom,
 Al dīverak s nevīstom.

*Tu istu pĕsmu pĕvaju u Incĕdu
 malo drzovitije ovako:*

Hodmo, mila, k Dunaju,
 Kdi nas ljudi ne znaju.
 Kad nas budu pitali,
 Ča smo mi dva za ljudi,
 Va dne ćemo 'vako reć:
 Da smo bratac i sestra.
 Va dne ćemo 'vako reć,
 V noći ćemo skupa leć.

14.

Kolnof.

Oj Marica srdaće!
 Mati kuha rizance,

Lîpe bele na mlíkí,
Kê moj mili rado ji.

15.

Kolnof.

Oj Marica belih nog!
Ne hod blizo uz potok:
Uz potok je trnjica,
Nabola b' se Marica.

16.

Mala Narda.

Oj ti višnja višnjica!
Kamo si se nagnula? —
A ja sam se nagnula
K boru zelenomu. —
A ti mlada dîvojka!
K komu si se privila? —
A ja sam se privila
K mladomu junaku;
Kot mi se privija
I svila k bumbaku. —
Lîpa ti je ta svila:
Još je lîpša ta mila. —
Lîp ti li je taj bumbak:
Još je lîpši mlad junak. —
Lîpo ti je svilu tkat:
Još je lîpše s milom spat. —
Lîpo ti je s svilom šit:
Još je lîpše s milim bit.¹

17.

Plajgor.

Kad se bude moj mili
S drugom rožum zaručal:

Onda tê se va crikvi
Vsi dupljiri ugašat;
Vsi dupljiri ugašat;
Svete knjige zapirat.
Kad se bude moj mili
S manum rožum zaručal:
Onda tê se va crikvi
Vsi dupljiri nažigat;
Vsi dupljiri nažigat,
Svete knjige odpirat.

18.

Lovrena e.

(uz tanac.)

Povij meni mila ti
Povij meni mila ti
Povij meni mila pravo:
Ljubiš li me srcem pravo?—
Ni ti trîba ni pitat
Ni ti trîba ni pitat
Neg va oči pogledati:
Tako ćeš mili veljek znati. —

19.

Kolnof.

Lîpo je cvîtje tulipan,
Kêga ja nosim vsaki dan.
Zač ga ne b' nosil vsaki dan,
Kad ga kod rože dost imam?

20.

Mala Narda.

Zaspal je Lovre na ledu,
Išla ga mila 'zbujati:
Vstani se, Lovre, umij se,

¹ Slušao sam tu pësmicu i u Petrovom Selu, te imaju u njoj ove dvë vrste:

Odvijaš se od roda
Kot kitica od bora.

Sudim, da se ona pëva na piru.

Na stolu 'e zelja, najij se,
 Na obloku floša, napij se,
 V komori stelja, nasprij se,
 Na stelji duhnja, pokrij se,
 Pod duhnjom ljubav, ljubi se.—

21.

Bandol.

Mísec svítli, mísec jasni,
 Hodi mili, ter ne kasni.
 Ja te, mili, težko čekam
 Od večera do polnoči,
 Mudre riči govoreči:
 Ne hod, mili, čudo putij,
 Niti pitaj čudo ljudij,
 Ar su ljudi jako hudi:
 Kako vstanu, tako lažu,
 Ter dva draga skupa mrazu.

22.

Belo Selo.

Oj Marica, klinčac gusti!
 Neg ti mene nutar pusti:
 Pa ću ti ča povídati,
 Da ćeš se dost nasmíjati.

23.

Božok.

Lípa moja črna gora,
 Kadi mili drívo síče:
 Nit ne síče nit ne kala,
 Neg za svojom rožom straja.—
 Lípo moje ravno polje,
 Kadi mili s blagom ore:

Nit ne ore nit ne pluži,
 Neg za svojom milom tuži.—
 Lípi moji vinogradi,
 Kadi kopa mili dragi:
 Nit ne kopa nit ne sedi,
 Neg za svojom milom gledí.¹—
 Lípe moje sínokoše,
 Kadi mili blago pase.
 Nit ne pase nit ne puca,
 Neg za svojom rožom šćuca.—
 Da bi mi služil Krščanku,
 Neg mi služi Lutoranku:
 Lutoranki 'e Cila ime,
 Za njom mu pak srdce gine.

24.

Božok.

Lípa moja črna gora,
 Kadi mili drívo síče:
 Nit on síče nit on kala,
 Neg za svojom rožom sdraja.²—
 Lípo moje ravno polje,
 Kadi mili s blagom ore:
 Nit on ore nit on pluži,
 Neg za svojom milom tuži.—
 Lípi moji vinogradi,
 Kadi kopa mili dragi:
 Nit on kopa nit on koli,
 Neg za svojom milom sdvoji.—
 Lípe moje sínokoše,
 Kadi mili blago pase:
 Nit ga pase nit on puca (bičem)
 Neg za svojom rožom šćuca.—

¹ Něki pėvaju:

„Nit ne kopa nit ne *stoji*,
 Neg za svojom milom *sdvoji*.”

² *Sđrajati* = stradati, město *strajati* ili *stradjati*, koje nikđe ćuo nisam; entfehren, schmachten.

Lîpi moji Novi Gradi,¹
 Kadi služi mili dragi:
 Da bi služil ku Krščanku,
 Neg mi služi Lutoranku. —
 Lîpo moje topolišće,
 Kadi mili milu viče,
 Od Fileža pak do Pulje,
 Ter mi dojde do Mikulje.²

25.

Cikljín.

Hodi, mila, neg k obloku,
 Vrzi ruku k mômu srdcu,
 Onda ćeš veljen viditi,
 V kakovoj sam turobnosti. —
 Ne čin, mili, toga zato,
 Ar si moje srebro, zlato.
 Srebro, zlato se raztali,
 Naša ljubav ne razvali.

26.

Cindrof.

Uz Dunaj se prošetala,
 Va Dunaj se uglédala,
 Sama 'e sebi govorila:
 Mili bože! kako sam lîpa!
 Da b' imala črne oči:
 Vse junake bi hinila,
 I onoga gospodina,
 Kî sám svoju ljubav ima.

27.

Čatar.

Kad sam bila u matere,
 Imala sam troju volju:

Prva volja moja bila:
 Činila sam, čto sam štîla;
 Druga volja moja bila:
 Hodila sam, kud sam štîla;
 Treta volja moja bila:
 Ljubila sam, kog' sam štîla.
 A sad moram neg jednoga,
 Vzami, bože, i ovoga.

28.

Čemba.

Oj joj meni, ča je meni,
 Ča se zavidilo³ meni?
 Va Šoproni va kasari
 Črljene hlaće s žnorami,
 Lîpe čîžme s ostrugami!

29.

Čemba.

Otea su mi 'zpovídali,
 Mater su mi zakopali.
 Još sam junak za to vesel:
 Ča će roža moja biti.

30.

Hrvatske Šice.

Moja mila vino toči,
 Ona ima črne oči,
 Črne oči kot trnjula,
 Bela lica kot mandulja.

31.

Hrvatske Šice.

Prošla 'e mila po travicu,
 Vzela 'e srpac i plahčicu.

¹ Na Štajerskoj medji, u županiji Želěznoj: Gúšing.

² Izprosit ju te pirovat.

³ Uvidělo, sviklo.

Ča 'e našela, to 'e svezala,
I na miloga čekala.
Hodi, mili, pomози mi,
'Vu travicu na glavicu,
Da si sinka ne zagnjavim,
Sama sebe ne pokvarim.

32.

Katalena.

Nit sam lačan nit sam žedan,
Već sam mile gledat željan.
Moje mile črni oči :
To su moje škure noći.
Moje mile žuti vlasi:
To su moji tužni glasi.
Moje mile tanki boki :
To su moji lagki skoki.

33.

Katalena.

Moja mati i moj otac
Oni meni milu kratû,
Ter me nagovaraju,
Da ju junak ja ostavim.
Ja ju junak ne ostavim,
Ona 'e meni jako draga,
Mojem' srcu je povoljna.
Ničtar mi se mila ne boj,
Dok ti moju sinju vidiš ;
Dok ti moju sinju vidiš,
I moje srdačce čuješ.

34.

Katalena.

Nikdir gore bez kitja ni,
Nikdir polja bez kukolja,
Nit junaka bez ženitbe,
Nit divojke bez udatbe.

Zato sam si junak 'zprosil
Divojčicu kot rožicu.
Rekli ljudi : ne ženi se,
Ar te vzamu med vojščane.
Volim slušat majku svoju,
Kâ mi veli : oženi se.

35.

Kolnof.

Bog daj sdravje svim ptičicam
I Kolnofskim divojčicam.
Jedna 'e veća, druga 'e manja :
Jedna drugu presiganja.

36.

Mala Narda.

Ni mi ono mili dragi,
Kî mi ore v ravnom polji
Na tih dvih šarih volih.
Neg je mili dragi ono,
Kî se vozi simo tamo
Na tih dvih vranih konjih.

37.

Mala Narda.

Kada mili travu kosi,
Mila vodu rado nosi.
Kada mili vodu pije,
Mila mu se rado smîje.
Kada mili podkošuje,
Mila rado raztrešuje.

38.

Nova Gora.

Kad sam ja bil mali dîtčak :
Mal' nis' umrl za oriškom.
Sada sam ja mrvu vekši :
Sad si gledam za divojkom
Niki dan mi jedna dala
Meni dala dva oriha.

Druga ljuto ju karala :
 „Ja b' mu rubac jabuk dala,
 A ne ota dva oriha,
 Ki mi nisu za junaka.“

39.

Pandrof.

Grlica je stugivala,
 Svôga druga žalovala.
 Sedam ga je let iskala
 Po dolinah i po skalah.
 Proletila 'e na goricu,
 Sela 'e hitro na kiticu.
 Onde počela 'e spivati,
 Svoga druga zazivati.
 Na to 'e golub sam doletil,
 Jako je lip i vesel bil.
 Sel je na jednu kiticu
 Polig lipu grličicu.
 Ona 'e njemu govorila,
 A i željno ga ljubila :
 „Sedam let jur si me 'zgubil,
 Ali ti si druge ljubil?
 Ja sam tvoja grličica,
 Lipa miljahna družica.
 Protulitje lipo 'e teplo,
 Sad nam ovde bude dobro.“

40.

Petrovo Selo.

Lipo moje ravno polje,
 Kadi ore srdce moje.
 Lipe moje sînokoše,
 Kadi mili vole pase.

Lipi moji vinogradi,
 Kadi kopa mili, dragi.
 Lîpi moji beli gradi,
 V kih se hrani mili, dragi.
 Nit ne ležem nit ne spavam,
 Kad se srdca ne spomenem.
 Kad ja vidim telo tvoje,
 Veselo je srdce moje.
 Kad ne vidim telo tvoje,
 Turobno je srdce moje.
 Kada goder k maši hodim,
 Vsikdar za te boga molim,
 A za se ga nit ne molim. ¹

41.

Petrovo Selo.

Jur je danas četrnajst dan,
 Da nî bilo miloga k nam.
 Dojdi, mili, neg jedan dan,
 Ar je meni dužičak dan.
 Rad' bi s tobom govorila,
 I rad' bi te 'zprohodila,
 Ih! rad bi te 'zprohodila,
 Da se ljudij neb' bojala :
 Sad su ljudi jako hudi,
 Kasno ližu, rano vstaju,
 Kad ustanu, valje lažu.

42.

Prisika.²

Sirova drva, žuhak dim,
 Spala bi, roža, nîmam s kîm.
 Spala sam, roža, još ću spat,
 Miloga ne ću podvorit.

¹ Prispodobi k ovoj pësmici one dvë Božočke pod čislom 23 i 24.

² Ova se pësma simo zatepla a druge je mëre nego i prvanje i potonje :

— ~| — ~| — ~| =

Ča mi ga hasni dvoriti,
Kad mi je kose nositi?
Ne ću ga ja već dvoriti,
Još ću papirke¹ nositi.

43.

Sentalek.

Ne hod k meni čuda putij,
Ar te vidi čuda ljudij.
Čuda ljudij, čuda ćutij,
Ar su ljudi jako hudi.
Kadi stanu, totu lažu,
Pak nas dvoje milih mrazu.

44.

Šuševo.

Moje oči jesu pero:
Kad te pogledam veselo.
A suzice jesu tinta:
Kad ti se nagnem na srdce.

45.

Uda.

Majka mene nagovara,
Da ja vzamem udovicu.
A ja ne ću udovicu,
Moram hranit ljudsku ditcu;
Neg ću vzeti divojčicu,
Ter ću hranit svoju ditcu.

46.

Velika Narda.

Jur je božje sunce trudno,
Hodi k meni na počitak:
Dat ti hoću bilu plahtu,
A pod glavu pisan vanjkuš.

47.

Veliki Borištof.

Moje 'e srdce tvrdi kamen,
'Z kôga gori žarak plamen:
Zato ča ga odurjava
Moga srdca ljubav prava.

48.

Incéd.

Moja mila vino toči,
Ona ima črne oči;
Črne oči kot kukinja
Tanka lica kot rožica. —
Da b' imala črne oči,
Črne oči kot kukinja,
Tanka lica kot rožica:
Sve b' junake obljubila,
I onoga gospodina,
Ki sám svoju gospu ima.

49.

Incéd.

Misec svíti obvrh kleti,
Daj mi mila vinca piti,
Vinca piti črljenoga,
Mesa jisti pečenoga.

50.

Incéd.

Rože cvatu va vrtčaki,
Polivam je sedam putij:
Jedne cvatu, druge sušu.
Kad me mila kâ ostavi,
Moje srdce drugu ljubi.
Ničt se ne boj, mila moja,
Bit ćeš k letu žena moja;

¹ Onaj kruti papir izpod poculice.

Ar ja imam prstan zlati,
S kim ćemo se zavezati,
Nikdar već ne odvezati.

51.

Vulka-Prodersdorf.

Marica, bela viola!
Bi li mi te mati dala? —
Da zač mene mati hrani,
Da me vzame, kî me kani?
Mati bi me rado dala,
Ali otac djavla stvarja.

52.

Vulka-Prodersdorf.

Šetal sam se po ulicah
I po uzkih tih stazicah.
Vidil jesam tri dîvojke,
Tri prelipe dîvojke:
Prva 'e bila Julianka,
Druga 'e bila Mariica,
A te treće ne povîm:
To je moja rožica,
To je moja šuhajka.¹

53.

Židanj.

Sunce sunce visoko si,
Mila moja daleko si.
Kada vidim tvoje lice,
Kot da b' vidil žarko sunce.
Kada vidim telo tvoje,
Veselo je srce moje.
Kad ne vidim tela tvôga,
Nimam danka veseloga.

Vsi ljudi su govorili,
Na te rožu su lagali:
A ja za to ničt ne marim,
Stopr v' te imat rado.

54.

Židanj.

Da bi nebo papir bilo
A zvezdice pisci bili:
Još ju nebi popisali
Onu ljubav, kû smo imali.
Došla 'e jedna stara huda
Vsega svîta stara sbluda,
Kâ je nas dva razdružila,
Našu ljubav razkučila. —

55.

Marof.

Ljubila sam tri godine
Dilbera,
Nije znala moja mati
Ni tvoja,
Nego samo višnje nebo
Nad nami,
Ter još ova črna zemlja
Pod nami.

56.

Veliki Borištof.

1.

On. Ne govori, mila, toga
Da ljubiš,
Ar mi nijednoga dobra
Ne željiš.
Hodiš placom gori, doli,
Vsakdir na me zlo govoriš,
Ča misliš?

¹ Draguša, obična reč u Magjarov i Slovakov.

2.

Ča si misliš ti sis manû,
Rožica?
To te prosim, povij meni
Od srдца.
Ja sam tebe rado vidil
Tebe v srđei mojem nosil
Dan i noć.

3.

Ona. Neka bude vsemu konac
I rićam.
A nikdor ni tomu krivac
Neg ti sám.
Ako bude to vse tako,
Vse ću pozabiti lagko
Rožica.

4

On. Obrn se još, roža, k meni,
Te prosim,
A ja moje srdce k tebi
Još nosim.
Ter prinesi ljubav tvoju
Mômu telu junaćkomu,
Roža ti.

5.

Ter mi povij tuge tvoje
Od srдца,
A ja ću ti opet moje,
Dívjka.
Ljubimo se va počtenji,
Ter ćemo dojt k zveličenji
Ja i ti.—

57.

Poljanci.

Kad sam bila mlada roža
U matere,
Imala sam troju volju
Dívjaćku;
Prva mi je volja bila :
Hodila sam kud sam štila ;
Druga mi je volja bila :
Nosila sam što sam štila ;
Treća mi je volja bila :
Ljubila sam, kog sam štila.
A sad moram neg jednoga,
Ki ni vrđan vsega toga :
Moj'ga hoda gingavoga,
Moj'ga lica rumenoga,
Moj'ga ruha jolćenoga,
Moj'ga tanca oholnoga,
Moj'ga venca zelenoga.

58.

Marof.

Môga milog belo lice
Mene dodiva :
Kiša kaplje, trava raste,
Bit će godina.
Môga milog' bela ruka
Mene dodiva :
Kiša itd.
Môga milog' belo tilo
Mene dodiva :
Kiša itd.
Môga milog' bela noga
Mene dodiva :
Kiša kaplje, trava raste,
Bit će godina.

59.

Petrovo Selo.

1.

Služi mene, mladi junak!
 Celo leto dan:
 Ja ti kupim lípu kapu,
 Kot ju imam sám. —
 Lípo falim, gospodine!
 Kapu imam sám.

2.

Služi mene, mladi junak
 Celo leto dan:
 Ja ti kupim lípu bundu,¹
 Kot ju imam sam. —
 Lípo falim, gospodine!
 Bundu imam sam.

3.

Služi mene, mladi junak!
 Celo leto dan:
 Ja ti kupim mladu ženkú,
 Kot ju imam sam. —
 Lípo falim, gospodine,
 Toga tríbam ja;
 Siromah sam mladi junak:
 Ženke nimam ja. —

60.

Klimpah.

Teško éu ja pozabiti
 Ovu moju krljačicu,
 Kú sam nosil na glavici,
 Kad sam htíl šetat k rožici
 Veselo junak.

A seda se moram šetat
 K konjiéu va štaličicu.
 Njega moram očiščati
 Sena, zobi žerat dati,
 Bistre vodice. —

61.

Filež.

Jedna 'e kita kod Dunaja,
 A druga kod morja:
 Kad se kite skupa sklope,
 Dore ée bit moja.

62.

Nova Gora.

Dívojčica potok gazi,
 Noge joj se belú:
 „Gazi gazi dívojčica,
 Bog daj moja bila!“
 „Da bi znala ter bi znala,
 Da éu tvoja biti
 Šikom bi se opasala,
 Da bi tanja bila;
 Zlatim srpom travu žela,
 Konjka nakrmila;
 V žlibi vodu raztakala,
 Konjka napojila;
 Srebrn prsten razkovala,
 Konjka podkovala;
 Žutu kosu razstrizala,
 Konjku nastirala.“ —

¹ Tako se izbrazaju u vsakoj kitici čizme, hlače itd. dok u zadnjoj gospodin slugi ne pogodi u živac.

63.

Belo Selo.

Oj Jelena, jabuka zelena,
 Pod njom rasla trava ditelina,
 Kû je žela gizdava divojka
 S zlatim srpom, s belimi rukami.
 Ča 'e nažela, pred konje odnesla.
 „Jite, pijte, môga brata konji,
 Sutra ćete dalek put putovat,
 Prik Dunaja po mladu nevístu.“

64.

Ineéd.

Da bi ja neg krčmarica bila,
 Vsakomu bi pravo natočila,
 A milomu jada i čemera.

65.

Katalena.

Dívojka je rozmarinak brala,
 K sebi zvala mladoga junaka,

Da ju pelja pod kitu zelenu.
 Dívojka je pod kitom zaspala,
 Kita joj je ruku zavezala.
 Vridna 'e kita žutoga dukata,
 A dívojka mladoga junaka.

66.

Nova Gora.

Dívojka je na kiti zaspala,
 Kita joj je ruku zatiščala.
 Kita 'e vridna zlatoga šestaka,
 A dívojka mladoga junaka.
 Na ruki joj prstenki zvonkeću,
 Na glavi joj zelen venčac stoji,
 Izpod glave trački prheću. —

67.

Mala Narda.

Da bi bilo blato vse do grla:
 Još bi pošal k miloj, ča je vrla.
 Da bi bila voda vse do poda:
 Još bi išal k miloj, ča je dobra. —

68.

Bandol.

Željila b' si roža na kraj sela stati,
 Kuda mi moj mili na žetvu prohaja.
 Redko rukovetje, gusto snoplje veži: ¹
 Kod vsakoga snopa ćemo se kušnuti,
 Ne jednoč al dva krat, neg va uri sto krat.

69.

Bandol.

Krez goru sam hodil, tamo milu vidil,
 Mila me 'e sastala, mene je poznala:
 Po tankoj košulji, kû mi je šivala

¹ Kdê trébaju dva,

Srebrnom iglicom i zlatom žičicom.
 Dok ju je šivala, lipo je spivala;
 Lipo je spivala, sladko se smijala,
 Al' kad ju davala, ljuto se plakala.

70.

Bandol.

Da bi moja draga mesarica bila :
 Ona bi mi dala mesa pečenoga ;
 Da bi moja draga pekarica bila :
 Ona bi mi dala kruha pšeničnoga ;
 Da bi moja draga mlinarica bila :
 Ona bi mi dala muke i bez ujma ;
 Da bi moja draga krčmarica bila :
 Ona bi mi dala vina črljenoga ;
 Da bi moja draga vrtlarica bila :
 Ona bi mi dala kitu rozmarina.

71.

Božok.

Bažoljak bažoljak drobnoga simena,
 Ne zabi se mila 'z mojega imena.
 Ako se ti 'z mojega, ja ću se 'z tvojega,
 Ter ćemo se mi dva jedan ziz drugoga.

72.

Božok.

Na oblok se 'ztaknem, gori doli gledam,
 Či moje rožice nikdir ne ugledam.

73.

Božok.

Ako sam neka sam uboge majke sin,
 Još se ufam nosit zeleni rozmarin,
 Zelenu kiticu va friškoj vodici.
 I ako uvene, ne krivi ti mene,
 I ako usahne, ne misli ti na me.

74.

Božok.

Ča sam si nakanil, to sam i učinil :
 K toj mojoj rožici tri leta sam hodil.
 Tri leta su prošla, čedu bit četira,
 S bogom, roža, s bogom, več mi nisi mila.
 Kad sam počel junak k rožici hoditi :
 Vsi ljudi su rekli, da će moja biti.
 Kad sam počel junak rožicu prositi :
 Vsi ljudi su rekli, da ne more biti.
 Ako je od boga, neka bude s bogom ;
 Ako 'e od zlih ljudij, neka je bog sudi.

75.

Ciklež.

Pošalji mi mili neg jedan vesel glas,
 Da mi se osuši od suzic moj obraz. —
 Doslje sam te ljubil kot bčela rožicu,
 Strat ću te ostavit kotno siroticu. —
 Pojd neg s bogom, klinčac, s drugom va ljubavi,
 A z mene rožice nikdar se ne zabi.
 Jur sam si rožica čuda krat mislila,
 Bi li bolje bilo, da b' te ostavila.
 Jur bi te rožica ziz srдца pustila
 Da te ne bi tužna tak rado yidila.
 Pojd' neg s bogom, klinčac, kamo ti je drago,
 A k nam ne dohajaj, kad nî vašim pravo.

76.

Ciklež.

Mati, naša mati! neg nas dvî imate :
 Dobro ga poglejte, za koga nas date.
 Poglejte mu oči i njegova lica,
 Je li je on klinčac, kot sam ja rožica ?

77.

Ciklež.

Kad si ja pomislim na klinčaca telo:
 Tako me lagko stoji moje težko delo.

Kad si ja pomislim na klinčaca oči :
Tako me lagko stoju moje težke noći.

78.

Ciklež.

Bolje da b' me bila mati utopila,
Neg ča me je mati za te odhranila.
Bolje da b' se zvala mlada utopica,
Neg ča se ja zovem 'z Cikleža rožica.

79.

Cindrof.

Kako bi ti mogla suprot meni biti, ¹
Kad ih je još mnogo, kê tē me ljubiti ?
Ar niēt nī va tebi nego 'zvišavanje,
Ter s tvojimi ustī mudro podbadanje.
A ča ti hasni grad na ledu zidati,
Kad znaš, da se ne ćeš po njemu šetati ?
Ar kada prosvīti to žarko sunačce,
Led s gradom premīne, turobno t' srdačce!
Želim ti svu srīcu još na ovom svītu,
Ali nikdar dostat, ča misliš va žitku.

80.

Cindrof.

Ziz polja se šećem v selo na vrtlace,
Na kih niēt ne vidim neg cvasti klinčace.
Med njimi je cvala i visoko 'zrasla,
Kū ću imenovat roža tulipana.
Sam si ju nakanil junak odtrgnuti,
Od željbe velike k srdcu pritisnuti :
Ar je ne'zrečeno ona līpo cvala,
Ne'zrečenu duhu od sebe davala.
Ča me nī līpota nje k sebi vabila,
To me 'e līpa duha blizu primutila.

¹ Za me prikladna.

81.

Cindrof.

Stani stani mila, da b' kamenna bila,
 Ter mi nalož oganj, kot ga prvlje htila.
 Stani mila stani, neg za malu uru,
 Čemo si povídat mi dva našu tugu. —
 Okolo velike oko male maše
 Čemo si povídat mi dva tuge naše.

82.

Cogerštof.

Vse mile po selí mati je sbrojila,
 A na moju milu mati je zabila.
 Da b' se bila zvala rožica s dukatí,
 Ne b' bila zabila junakova mati ;
 Neg ča se je zvala rožica uboga :
 Zato je zabila mati junakova.

83.

Cogerštof.

Ljubljena družica ! ča éu ti povídat :
 Nekajmo si seda mi klinčacov zibrat ;
 Neg na protulitje, kada nikne listje,
 Onda tê nam 'zniknut, kí tê nam se viknut.

84.

Cogerštof.

Dražji mi je sto krat mîg' miloga pogled,
 Neg moje matere večera i obed.
 Obed i večeru to imam vsaki dan,
 A miloga pogled jednuč krez mîsec dan.
 Večera i obed ničt mi ne zaleže, ¹
 Dokle mi moj mili uza me ne leže.

¹ Po Němačkom geŕtgen, kako i dopadati se gefallen u Hrvatov u kraljevini, ali ne u Ugarskih.

85.

Cogerštof.

Moj mili se srdi i srdit se kani:
 Srdi se neg, mili, nikdo ti ne brani.
 Moj mili je štimal, da će mi natrucat: ¹
 Jur imam miloga, ki zna lípše kucat.

86.

Čajta.

Tvoja mila mati to je vrag rogati:
 Ona mi poruča, da nismo bogati.
 Ako smo bogati ak' nismo bogati,
 Još se ufam vzeti rožicu s dukati.

87.

Čajta.

Bolja 'e moja mila neg otac i mati.
 Volil bi viditi moje drage lice,
 Neg moje matere pečene mastnice.

88.

Čatar.

Ti s' moja kitica, ti s' moja rožica,
 Ti si v mojem srdeci verno zasajena.
 Ti s' mene mutila i k sebi kučila,
 I kot sladkim cukrom mene primutila.
 Nit se ga narodil nit svíta doživil,
 Ki bi mene, roža, od tebe razdružil.
 Da bi se na svítu vse vode seurile,
 Još tu moju ljubav ne bi ugasile.
 Volil bi na svítu vse muke trpiti,
 Neg tebe rožicu kadar ostaviti.

89.

Čatar.

Ptica moja ptica, bela golubica,
 Ja sam tebe hranil, veliku nahrnil.

¹ Učiniti na žal, trošen.

Štimal jesam tužan, da ćeš moja biti,
 Sada si mi, ptica, drugog' obljubila.
 Da si obljubila boljega od mene.
 Nego ča si, ptica, gorjega od mene!
 Pazi, ptica, pazi, da ti žal ne bude,
 Da ne budeš pokon suzice ronila,
 Suzice ronila, zvizdice brojila.

90.

Čemba.

Išla je dîvojka na to ravno polje,
 Rožice poiskat, rožice potrgat.
 Sunce je grîjnulo, rože su upale:
 Nit mi je miloga, niti mi je rožic.
 Onda se dîvojka jako razplakala,
 Rozmarin iskala, nikdir ga nî našla.

91.

Čemba.

Kudaj sam hodila, tudaj sam molila,
 Da b' mi ga Dunajska voda dobrodila.
 Dostala ga jesam, vsaki dan me bije
 Imala sam milih, kot va lugi drîvij,
 A sada mi ga nî, kad mi ga je trîbi.

92.

Čemba.

Daleko je gora od ravnoga polja,
 Još je moje srdee dalje od tvojega.
 Gora s ravnim poljem nikdar s' ne sastane,
 Tako mi se junak s dîvojkom ne vzame.
 Težko je umrîti, kôga ničt ne boli,
 Još je težje ljubit, ča srdcu drago nî.

93.

Filež.

Dan i noč mi ležiš, klinčac, na srdačci,
 Ča si va dne mislim, v noči sanju imam,

Da tebe klinčaca pred očima imam. —
 Ne boj se, rožica, na srđci te nosim,
 Va dne i va noći, kudaj goder hodim.

94.

Filež.

U Filezkom selu čudo je grmacov,
 Kade je zavítje vsih mladih junakov.
 Vsi mladi junaki ondi virostuju,
 Ter svojim rožicam ljubav izkažuju.
 „Kí k koj v selo hodi, redko krat ju vzame,
 „Pazi, mila, pazi, da s' tebi ne stane.“
 „„Ako mi se stane, neka mi se stane,
 Još će bit junakov va Fileži za me.““

95.

Filež.

Ne projde ni ura niti jedan hipac,
 Da si neb' mislila na te rudi klinčac.

96.

Filež.

Lípo je lípo je na 'voj tratinici,
 Neg ča se pripravlja k tihoj godinici.
 Tiha godinica, ne načinjaj blata,
 Da si budem mogal k rožici pod vrata.

97.

Filež.

Pred našim pred vašim vse po roži duši,
 Kad si mili surla, vse selo mu gluši.

98.

Filež.

Lagku noć, lagku noć ali ne vsakomu,
 Neg komu ter komu, ter mômu milomu.

99.

Filež.

Visoko je hrastje, široko je kitje,
 Kade ću si iskat rožici zavítje.

100.

Filež.

Ničt mi se ne vidi va tebi rožica
 Neg ti črni oči ter rumena lica.
 Pak mi se još vidû va tebi rožici
 Tvoji tanki boki i prsi visoki.

101.

Frakanava.

Prijel sam ti pismo, kô me 'e veselilo,
 I meni junaku srdce ubatrilo.
 Poznal sam ziz njega ljubav tvoju k meni,
 Željim, da b' ostala med tobum ter v meni.
 Dokljek nas razluči naša ura zadnja,
 Čemo se ljubiti toplije od ognja.
 Zato šaljem k tebi i željim ti vsa dobra,
 Sis perom ti pišem ziz srdca pravoga.
 Ako nas neg bude slamni krov pokrival,
 Vindar ja sis tobum neb' se s kraljem minjal.
 Ča ima stališ, red aliti bogatstvo?
 Niti mat nit otac niti siromaštvo.
 Ako se on ona jednako ljubiju,
 Neka njim otac mat nikdar ne skratiju.
 Već ti pisat ne ću ter s ovim ostajem
 Veran ljubitelj tvoj, mene tebi dajem.
 Ljubi mene vsenek, drugoga nikoga:
 Ako ćeš me imat na vik za dragoga.

102.

Hrvatska Čenča.

Ženil bi se junak, da b' se dobro mogal,
 Dobro se ne morem, zločesto se ne b' rad.
 Sirota sam junak, sirotu ću vzeti.
 Ona je povoljna drivu i kamenu,
 Ona hoće biti i meni junaku.

103.

Hrvatske Šice.

Podkovice moje ziz čistoga zlata,
 Nekate mi gazit za kimgoder blata,
 Za nijednim drugim neg za mojim milim.
 Kude mili hodi, tud rozmarin rodi,
 Kud se drugi šeće, nit pelinak ne će.

104.

Hrvatske Šice.

Hodmo mi dva, mili, v črnu goru stati,
 Ne tē za nas znati naš otac ni mati.
 Ljudi tē štimate, da je brat s sestricom.
 Nī to brat s sestricom neg mili s rožicom.
 Ta črna zemljica : to naša steljica,
 Zelena travica : to naša duhnjica,
 A kita rakita : to naša strehica.

105.

Hrvatske Šice.

Leti, ptica, leti pod Bečanska vrata,
 Ter mi daj posdravi mōga Matu bratca,
 Ter mu povij, ptica, da sam mu sestrica,
 Da me ničt ne boli, glava niti čelo,
 Neg jedna koščica : v srdci polovica.

106.

Hrvatske Šice.

Da suz vašu hižu neb' k maši hodila,
 Ur bi te ja, klinčac, zdavnâ pozabila.
 Kad idem suza te, nit ne gledam va te.
 „A kad ja suza te, neg mrvu ću va te.“

107.

Hrvatske Šice.

Mati moja mati, ja ću se udati,
 Ako dojde junak vrli¹ i bogati,

¹ Etattlich, tüchtig, čestit, a ne tugendhaft, kako se šuplja pamet kděkojih ljudij domišlja.

Vrli i bogati s žutimi dukati,
S žutimi dukati, tvrdimi tolarí.

108.

Hrvatske Šice.

Sirota sam junak, sirotu ću vzeti,
Niti je prelípa niti je preružna.
Ako lípu vzamem, drugi mi ju ljubi,
Ako ružnu vzamem, sám za nju ne marim.

109.

Katalena.

U toj črnoj gori svítal oganj gori,
Polag njega moja od svih najmilija,
Lípa kot rožica, tanka kot gužvica,
Belo lice grije, da je rumenije,
Oči zapaljuje, da bolje vkanjuje.

110.

Katalena.

Ne dajte me, majka, gizdavim junakom.
Gizdavi junaki rad na krěmu hodú,
Rad na krěmu hodú, staro vino piju,
S mladimi snahami stene nagibaju,
A mene rožicu s jadom napajaju.

111.

Katalena.

Moj se mili šeće uza črnu goru,
Uza črnu goru uza hladnu vodu.
Za kapom mi nosi zelenu kiticu,
Zelenu kiticu i bat rozmarina.
„Ko ti ju je dodal zelenu kiticu?
Je li ti ju dodal ota črna gora,
Ali ti ju dodal ota hladna voda?“
„Nit mi ju je dodal' ota črna gora,
„Nit mi ju je dodal' ota hladna voda
„Neg mi ju je dala moja prva mila.“

112.

Klimpah.

Uzke su stazice do male hižice,
Po kih sam se šetal do moje rožice.

113.

Klimpah.

Rado bi v selo šal, mile mi doma ni,
A k drugoj rožici ničt me ne veseli.

114.

Klimpah.

Volim se ostavit vsega roda môga
Neg tebe rožice i ohologa hoda.
Oholo s' hodila, tiho s' govorila,
Da b' mi se klinčacu lîpša navidila.

115.

Kolnof.

Kada se ja nagnem na klinčaca ramen,
Onda se odvali od srdačca kamen.

116.

Kolnof.

Po svem svîtu kralji i svitli cesari
Ne b' nas razdružili od naše ljubavi.
Klinčac moj, klinčac moj, prava ljubav moja,
S tobom mi se bludi v noći va dne glava.
Po vse noći ne spim, nego odpočivam,
Ter si od klinčaca tugu razmišljam.
Kada bude Dunaj v našem kraji plaval,
Onda će se razajt, klinčac, naša ljubav.

117.

Kolnof.

Bila sam si bila miloga zibrala,
Došla 'e druga huda, mi ga 'e obljubila.
Da bi se ga gorkalj tužna naljubila!

'Z misli ga odpušćam, 'z srдца ga ne morem.
 Da b' se mogla roža bčela učiniti,
 Letila bi bčela prik devet črnih gor,
 Prik devet črnih gor, prik devet ravnih polj.
 Pitala b' ga bčela, boli li ga glava?
 Sela bi mu bčela doli na ramena,
 Bi ga kuševala na lica rumena

118.

Kolnof.

Strat imam klinčaca, ki mene veseli,
 Ki meni čudo put drago srđce veli.

119.

Kolnof.

Ne poslušaj, klinčac, na moju družicu,
 Ar me ne češ ljubiti od srđca rožicu.
 Da te rado vidim, istina je prava,
 Al je jedna s kraja, ka ljubav razdvaja.

120.

Kolnof.

Volim učiniti vsaj ljubavi konac,
 Neg' da b' pogubila moj zeleni venac.
 Moj zeleni venac 'z čiste rozmarije,
 A taj mladi junak pun je falšije.

121.

Kolnof.

Išal sam po polju, ničt nisam bil bolji,
 Doklje si nis zibral rožicu po volji.
 Sad sam si ju zibral tanku i visoku,
 S črnimi očima, s belimi licami.

122.

Kolnof.

V sobotu s večera na placi sam stala,
 Rudoga¹ klinčaca težko sam čekala.

¹ Lěpoga.

Još ga nis' vidila, jur sam ga začula,
I veljek sam mu se na srdce nagnula.

123.

Kolnof.

Bože mi daj, bože, mojoj roži sdravlje,
Moja desna ruka će joj bit uzglavlje.
Nagni telo nagni na moj desni ramen :
Ne će se natišćat, ako 'e kot je kamen.

124.

Kolnof.

Va Kolnofskom zdenci bistra je vodica,
Kadi se napaja klinčac i rožica.

125.

Kolnof.

Ča bi se starali vsi mladi junaki,
Neka se staraju, kî žene imaju,
Kî žene imaju i drobnu ditčicu,
A ja mladi junak neg jednu rožicu.

126.

Kolnof.

Mila moja mila, ruda rozmarija,
Snoć sam kod tebe bil, rado s' me vidila.
Kad sam domom došal, naši su me bili,
Kad va te pogledam, to mi vse zaceli.

127.

Kolnof.

Kudaj sam hodila, tudaj sam molila,
Da b' mi ga Dunajska voda dobrodila.
Nit mi ga 'e Dunajska, nit mi ga 'e jezerska,
Neg mi g' dobrodila ta lipa Kolnofska.¹

¹ Iz dalekâ srěci se nadala, a iz blizâ ju našla, er Kolnof nê uz vodu,
vanda je pri zdencu svoju srěću našla.

128.

Lovrenac.

Hej ti, moja mila, ča imaš za nadri? —
 Črljeni tulipan, zeleni rozmarin.

129.

Mala Narda.

Ča ti hasni, mila, klinčac va vrtěaki,
 Kad nimaš miloga, komu bi ga đala?

130.

Mala Narda.

Junaki junaki, vsi ste mi jednaki,
 Kot da bi vas bila jedna mat rodila,
 Jedna mat rodila, na prsiah gojila.
 Jedan je med vami, ki mi 'e srdce ranil,
 Mene vzeti kani, ako me ne vkani.
 Da bi ga vi znali, van bi ga zignali,
 Ali ga ne znate, ter mi ga ne smíte.

131.

Mala Narda.

Povídal je meni tulipan črljeni,
 Da me več ne ljubi taj junak himbeni. —
 Povídala 'e meni zelena travica,
 Da me več ne ljubi ta prva rožica. —
 Leti, ptica, leti, doli u dolinu,
 Doli u dolinu pred miloga vrata,
 Ter mu povij, ptica, da sam mu rožica.

132.

Mala Narda.

Marica rožica, ti si se hvalila,
 Ti si se hvalila, da sam te ja prosil.
 Takovu dıvojkju neb' za sarom nosil,
 Ne da bi te junak na mojem srdahci.
 Takovih dıvojak pune su doline,
 Pune su doline do gornje ledine. —

Takovih junakov pune su krajine,
Pune su krajine do dolnje ledine.

133.

Mali Borištof.

Oj ti mila moja, tužna golubica,
Ne 'ztuguj turobno kakoti grlica.
Prestan suze točit, va njih me izpirat,
Mene ljubav tvoju, tvrdu veru tvoju,

134.

Mali Borištof.

Pomisli si mili na 'no prvo vríme,
Kad smo se ljubili i rado vidili.
Kad si se htíl, klinčac, v jutro rano vstati,
Ter meni rožici dobro jutro zvati.
A sada se, klinčac, mimo mene šećeš,
Tvoje črne oči v kraj od mene mećeš.

135.

Mali Borištof.

Jedne ptice druge, još i ribe morske,
Ljubû se, kot znadu, vse stvari zemaljske.
Prez ljubavi vreda svít bi se zapústil,
Prez ljubavi kdo b' se kada razveselil?

136.

Mali Borištof.

Dosle sam ti hodil ja pod tvoja vrata,
Odsle ti već ne ću, ako budu zlata.
Dosle sam ti gazil stazu do komina,
Odsle će ti rasti trava ditelina. —
Ako mi sporaste, ću si ju pokosit,
A na tebe milog' nikdar ne pomislit.

137.

Mali Borištof.

Pojd neg, mili, pojd neg, kud si se odpravil,
A ja bogu hvalim, da si me ostavil.

Ti ćeš si 'zbirati rožicu nada me,
 A ja ću si 'zbirat klinčaca nada te.
 Akoprem on nîma ime kot je tvoje,
 Vîndar će se zvati milo srce moje.

138.

Mali Borištof.

Ti si se hvalila, da te mati kara,
 Da te mati kara, ča ja k vam dohajam.
 Ako mi te kara, tako te neka kara,
 A ja već ne marim, ča te vidim kada.

139.

Marof.

Nit sam iz Cindrofa nit sam iz Pandrofa,
 Nit ću se ženiti nit ću 'vako biti.
 Dîvojke ću hinit, lîpe male ljubit.
 Dîvojke tē mi dat prhke jabučice,
 Prhke jabučice, zelene kitice ;
 A snahe tē mi dat krhke pogačice.
 Pogačice hoću sladko pregrizati,
 Zelene kitice za škrljak metati.

140.

Marof.

Ničt mi se ne vidi na mladom junaku
 Neg tanka košulja svilom našivena,
 Kû mu ni šivala mati ni sestrica,
 Neg mu ju 'e šivala njega mila, draga.
 Na njoj ušivala tilo dîvojačko,
 Tilo dîvojačko a srce junačko.

141

Mučindrof.

Grem v gornji kraj rado, va srîdnji još raje,
 A va dolnji k roži tamo grem najraje,

142.

Mučindrof

Na tom našem mostu lîp rozmarin rodi,
 Ali takovoga milog ne porodi.

Ravno mu je telo kot ravna svičica
 Ima črne oči kot je trnjulica ;
 To visoko čelo, v kím su vlasi rudi :
 Ni - li dosta vrli, neka vsaki sudi.

143.

Mučindrof.

Hvalim ti, rožica, na tvojoj dobroti,
 Ča si mi oprala košulju k roboti,
 A rubac k nedilji, da budem vrliji.

144.

Mučindrof.

Ako sam neka sam uboge majke sin,
 Još se ufam nosit za škrljačum pelin,
 Za škrljačum pelin i ždraljevo pero,
 I ždraljevo pero ter škrljak na hero.

145.

Novo Selo.

Da bi mila znala, kade mili pase,
 Onda b' mu odnesla va sdelici prase,
 A va staklu piva, a v čuturki vina,
 Kad bi se ga napil, bi bil kot kalina.

146.

Novo Selo.

Nač je v lozi borak, kî se ne zeleni,
 Nač je majki sinak, kî se ne veseli ?
 Nač je v lozi drivo, kô lišća ne rodi,
 Nač je majki dčera, kâ k tanci ne hodi ?

147.

Oslip.

Marica rožica, drago srdce moje !
 Nikdar ne ručujem, kada ne vztugujem,
 Nikdar ne obedvam, da se ne oglédam,
 Nikdar ne večeram, da te ne pogledam.

Da bi te moć dostat, volil bi neg bel grad :
 Beli gradi tē se s časom porušiti,
 A naše ljubavi nikdar popustiti.
 Kad ideš uza me, ne pogledaj va me,
 A kad ja uza te, ću neg mrvu va te.

148.

Pandrof.

Iskal sam si milu, mōga srdeca radost,
 Kad je duša moja upala va žalost.
 Vsakorjačku cestu jesam junak hodil,
 Nīmčku i Hrvatsku, još nis mile dobil.
 Ali sad za milu dostal sam dīvicu,
 Kōj svojvoljno dajem telo i dušicu.
 Zato ada pojte, rumene dīvice !
 'Z črnih vlasij vaših pletite kosice.¹
 Vaše belo telo gizdavo opravte,
 Va pisanu pratež vi se oblicite,
 Tanke vaše boke s uplečkí oblicte,
 I premane² halje snažno na se vrzte.

149.

Pandrof.

Obuzdaj mi konja va uzdu črljenu,
 Ter mi ga odjaši na travu zelenu.
 Onde mi ga pasi, dokljen dojdu glasi,
 Da je moja draga druge obljubila.
 Sidiš mi na srdei kot ptica na grmci,
 Ideš mi po glavi kot jelen po travi.
 Prvo će nestati, sunce ne svītiti,
 Neg ću tebe, mila, kada pozabiti. —
 Dojdi, mili, dojdi, ar nimam obstanka,
 Od ljubavi stoji odprta ključanka.

¹ Zöpfe. — ² verbrämt.

150.

Petrovo Selo.

Jelena Jelena, kitica zelena!
 Pod tobom narasla trava dítelina. —
 Kosite ju, bratci, s srebrni srpací,
 Ter mi ju nosite moga bratca konjem.
 Vrani moji konji, bratca môga konji!
 Sutra vam je rano dalek put putovat,
 Dalek put putovat po moju nevístu,
 Po moju nevístu, bratcu po ljubavcu,
 Bratcu po ljubavcu, čáčku po dobrotu,
 Čáčku po dobrotu, majki po lagkotu.
 Dobro je nakrmte travom dítelinom,
 Lípo je napojte zdenčanom vodicom.

151.

Petrovo Selo.

Va peći je lonac, va loncu je žganac :
 To će bit večera mojega miloga,
 Na stolu je lagva, va lagvi je vino :
 To će bit napitak mojega miloga.

152

Petrovo Selo.

Išla sam va luge od velike tuge,
 Našla sam miloga pod borom stojeći,
 Pod borom stojeći, s drugom govoreći.
 Opazila jesam svilan rubac v žepu,
 Svilan rubac v žepu, zlat prsten na prstu,
 „Kleta mi ga bila, kâ ti ga je dala,
 A ja bi ti bila još lípšega dala.“

153.

Petrovo Selo.

Roža jesam roža, doklje nimam muža,
 Kad dostanem muža, spade s mene roža.
 Lípa jesam lípa, dok nî v meni mlíka,
 Kad dostanem mlíka, spade s mene dika.

154.

Petrovo Selo.

Kadi si mi bila i kud si hodila? —
 V zelenom vrtlaci rože sam trgala,
 Rože sam trgala, kitice vijala. —
 Komu si trgala, komu si vijala? —
 Našemu brajenku, mojemu dīverku.

155.

Petrovo Selo.

Parta moja parta, ti līpa koruna,
 Līpi moj prvi dar od moje matere,
 Kōga se 'zbavila za tamnog' junaka;
 Ih! kad sam si bila kod mile matere,
 Slobodna sam bila hodit kud sam htila;
 A sad kad si pojdem neg do putnih vratac,
 Valjek je za manum: Šeifand, teremtete.

156.

Petrovo Selo.

Hodi, mili, hodi, kadi goder jesi,
 Ako me kaniš vzeti, jur je sedaj doba.
 Jur su, mili, prošli vazmi i božići,
 Vazmi i božići i pisani danki.
 Ako me kaniš vzeti, jur je sedaj doba.

157.

Petrovo Selo.

Jīla bi jabuku, jabuku črljenu.
 Na toj našoj rali cigla je jabuka,
 Kī god uz nju ide, vsaki se 'e dodene,
 Vsak' se nje dodene, jabuku odkine.
 Pojdi i ti, mili, ter se je dodeni,
 Jabuku odkini, ter mi ju donesi
 Na dno u ladicu, pod belu platicu.
 Onde hoće stati od sad do godišća,
 Od sad do godišća, do same jeseni.

158.

Petrovo Selo.

Oj Nadaljski zdenci, kadi voda 'zvire,
 Onde si moj mili rožice izbira.
 Ne izbiraj, mili, druge mile drage,
 Nego se pridrži tvoje Jurske¹ staze.
 Mísec i zvézdice lípo mu svítite,
 Kada si moj mili k meni bude išal:
 Da si bude vidil pute i stazice,
 Pute i stazice i moje hižice.
 Mísec i zvézdice škuro mu svítite,
 Kada si moj mili k drugim bude išal:
 Da ne bude vidil puta ni stazice,
 Puta ni stazice niti nje hižice.

159.

Prisíka.

Na oblok se nagnem, gorí dolí gledam,
 Još tebe, rud klinčac, nikdír ne zagledam.
 Kada te zagleda moje črno oko:
 Srđce mi odskoči kot jelen visoko,
 Kot jelen visoko, kot ptica široko.

160.

Pulja.

Moj mili odhaja dolí na vojnicu,
 A mene ostavlja turobnu rožicu.
 „Čekaj, mila moja, leto i jedan dan,
 Dokljen ti ne dojdem iz Ugrskih katan.“
 „„Ča bi ja čekala leto i jedan dan,
 Kí mi prvi dojde, onomu veru dam.““

161.

Raušeri.

Povíj, mili, povíj, ali mi odpovíj:
 Češ li me ljubiti, ali ostaviti? —

¹ Gjur t. j. Raab, Győr.

Ja bi tebe ljubil, ja te ne b' ostavlil,
 Ali meni brani moja stara mati,
 Moja stara mati, sestre ino brati. —
 Nisi majke pital, kad si k nam dohajal,
 Zač ju sada pitaš, kad mene ostavljaš?
 Ziber si ju mili 'z kraljevskoga dvora:
 Ona će ti hodit va srebrni i zlati,
 A ja, mili dragi, neg va belom platni.
 Prva 'e tvoja mila lica rumenoga,
 Lica rumenoga, srдца veseloga:
 Druga t' bude mila lica bledovitâ,
 Lica bledovitâ, srдца jadovitâ.
 Kad te budem, mili, vid'la pojt po placi:
 Još ću ti ja, mili, p o m o z b o g ! zazvati,
 A ti meni ne ćeš od tug zahvaliti.

162.

Stînjaki.

Na Cerovskih mostih ondî trave dosti,
 Kî će ono biti, kî će ju kositi? —
 Ono će mili biti, on će ju kositi. —
 Kâ će ono biti, kâ će ju grabiti? —
 Ono će mila biti, ona će grabiti. —
 Kî će ono biti, kî će ju voziti? —
 Dragi će voziti, mila poduprîti,
 Dvoje dragih milih travu dovoziti.

163.

Stînjaki.

Da bi zuala, mili, kad ćete mi dojtî,
 Kad ćete mi dojtî i kîmi ćete putî:
 Pute bi rožica svilum preplitala,
 Svilum preplitala, ružum posipala:
 Da se ne b' šetali po pisku, po prahu,
 Neg da b' se šetali po svili zelenoj,
 Po svili zelenoj, po ruži črljenoj.

164.

Stínjaki.

Ti s' moja kitica, ti moja rožica,
 Va mojem srdači tvrdo zasajena.
 Ja sam k tebi hodil i školu zamudil,
 Vnoge danke s tobum mladenac potrošil.
 Ti s' mene mutila i k sebi kučila,
 I kot sladkim cukrom mene zaslípila.
 Taj se ní narodil nit sunačca vidil,
 Kí bi me od tebe, rožica, razdílil.
 Ar da b' se na svítu vse vode scurile,
 Još moje ljubavi nebi ugasile;
 Ter volim na svítu vse muke trpiti,
 Nego tebe dragu kadar ostaviti. ¹

165.

Stínjaki.

Nasadil sam kosu na novo kosišće,
 Prošal jesam kosit pod hrušku strnišće,
 Izbiranih hrušak da b' mi mila dala.
 Jabuk mi je dala, a ja jabuk ne ću.
 Da bi jabuke jil, ja bi obetežal.
 Ča bi moja mila, kad b' ja obetežal ?
 Na me žalovala tri leta i tri dni,
 Tri leta i tri dni, na Jurjevo cel dan.

166.

Stínjaki.

Išal sam po polji, još si nis' pri volji,
 Kad sam junak zašal v selo Sentalečko :
 Onde sam si zibral svômu srdcu druga,
 Svômu srdcu druga i tilu pokoja.

167.

Šuševo.

Moj mili je vrli, takovoga već ní,
 Ali ča mi hasni, kad mi ga ovde ní ?

¹ Prispodobi 88^{mu} pèsmu Č a t a r s k u.

168.

Unda.

Mesopust mesopust, ki ćeš mi sad prispît,
 Ter meni rožici srdce razveselit :
 Ču l' ti se pofalit, da sam se ja mogla
 Venčaca izbavit, poculicu dostat ?
 Junak će te falit : „Falim ti, mesopust !
 Falim ti, mesopust, na tvojoj dobroti,
 Ki si me izbavil kitice zelene,
 Da bi me dobavil rožice ljubljene.“
 Junak će mi pojti, pred oltar će dojti,
 Pak će dat dušicu za svoju rožicu.

169.

Velika Narda.

Siromah sam junak, sirotu ću vzeti,
 I s njom ću živiti, kot bog zapovîda.
 Ak' nas bog razdruži : pravice ni tribi.

170.

Velika Narda.

Katica rožica, belo telo tvoje
 Kako se naleglo na srdahce moje !

171.

Veliki Borištof.

Cilindrof fabrika na ravnici stoji,
 Kad va nju pogledam, to me srdce boli.
 Poglej, mila, poglej, neg mrvu 'z pod oka,
 Neg mrvu 'z pod oka, 'z fabrike obloka.

172.

Veliki Borištof.

Cvala jesam roža, kot na vrti cvetje,
 Dokljen su mladenci meni duhu vzeli.
 Za tum lîpum duhum oni su hodili,
 Dokljen su rumeno cvetje otrunili.

173.

Veliki Borištof.

Noćica, noćica, kako si mi kratka,
Da se ja ne naspim nit moja šuhajka !

174.

Veliki Borištof.

Otajna ljubav.

Ako ćeš mi tvoje srdce prikazati,
Otajno je tada moraš ukrivati,
Da nam naša ljubav i naša nakana
Ne bude prozvana nit med ljude dana.
Ljubav mora kod nas obadvih ostati,
Ter se va srdačca naša zakopati :
Tako će veselje ino lipa dragost
Med nami ostati a i vsaka radost.
Budi vsakdar tiho i ničt ne govori,
Od naše ljubavi ničtar ne ponovi.
Ča 'e triba znat svitu našu ljubav lipu ?
Kâ 'e početak vzela v jednom samo hipu.
Dokljen se otajno skupa kušujemo,
Od nenavidnosti se mi mentujemo.
Tvoja ljubav vzmožna neka va stalnosti
Bude s mojum složna i va otajnosti.
'Vako ne će nikdor 've naše ljubavi
Neg mi skupa znati, nit joj kdo zabavi.
Ako b' te kdo pital, ljubiš li me ? 'zvedjal :
Odgovori da ne, v srdci misli da je.
Da si v veke moja, misal mi povida,
A ti misli : ti s' mo j ; drugoga ni triba.
S ovim dokonjavam i ljubav predavam,
Kâ je v srdci mojem kot zakopan koren.

175.

Veliki Borištof.

Zelena kitica va hladnoj vodici :
Ako ti usahne, ne srdi se na me,
Ako ti uvene, ne potvaraj mene.

176.

Veliki Borištof.

Ča mi je po tebi i po tvojem srebri,
Kad nimam ufanje k tvojemu srdačci.

177.

Veliki Borištof.

Daleko je čuti Bečke zvone zvonit,
Još je dalje čuti moju milu jačit.

178.

Veliki Borištof.

Ako sam neka sam ubogog otca sin,
Još se ufam nosit tri ždraljjevih perij,
Tri ždraljjevih perij, škriljaču na heri.
Prvo pero kaže, da sam junak za nju,
Drugo pero kažo, da k cesaru jašem,
Treto pero kaže, da svitlum sabljum mašem.
Klobučac na glavi, to je striha moja,
Kita rakitova, to je stelja moja,
Puška Dimiskija, to je draga moja.

179.

Veliki Borištof.

Štimal si moj mili, da ćeš mi neparit,
Da ćeš mi neparit, ča ćeš me ostavit.
Boga sam molila, da si me obljudil,
A sada mu hvalim, da si me ostavil.
Pojd neg, mili, pojd neg po toj drugoj strani,
Ter neverne oči pod krljaču shrani.
Kad ideš mimo nas, n' oglej se na dvor naš,
Vsi ljudi tē štimat, da si bil s'noć kod nas.
Nič ti se ne hasni po placi stipati,
Ni na tvoje mile dvor se oglédati.
Jur imam klinčaca, kí mi srdce ljubi,
A moje srdačce od tebe se luči.
Pojd neg, mili, pojd neg, kamo ti je drago,
A ja ću te zabit na srdačci lagko.

Ja imam klinčaca, ki me sad veseli :
Ti nimaš rožice sada va vsem seli.

180.

Veliki Borištof.

Doklen sam nosila svilu ino bumbak,
Rado me je vidil vsaki mladi junak :
A potle si nosim tu črnu šnoricu,
Ne marû junaki za me lončaricu.
Doklen sam nosila gjungje oko vrata,
Dohajali su mi junaki pod vrata :
A potlen ne nosim gjungjev oko vrata,
Ne dohajaju mi junaki pod vrata.
Cvala sam i bila kot lípi poljski cvet,
Danas líp i črljen, a sutra bude bled.

181.

Veliki Borištof.

Rekla 'e majka sinku : sinak, oženi se !
Šal sam rožu pitat : rožica, ću li se ?
Šal sam k njoj va selo, bili su na veži,
Bili su na veži vsi mladi junaki.
„Junaki, pojdte van, da budem s rožum sam.“
Bil sam kod nje v seli s večer' do polnoći,
S polnoći do zore, štimal sam pol ure.

182.

Incéd.¹

Pazi, mila, pazi na venac zeleni,
Da te ne prevkani mlad junak himbeni,
I venca ne zbavi, venca zelenoga,
Srdca veseloga, lica črljenoga.

183.

Incéd.

Mila je štimala, da 'e gora gorila,
Kad se nje miloga kitica žarila ;

¹ Izgovaraju *Incéd* i *Vincéd*, stoga se ja pomutio te nisu ove pësнице *Incédske* na svòm mjestu. Magjari pišu *Inczéd*, a kako ga Hrvati sami pišu, ne znam.

Ona je mislila: zvonil su zvonili,
Kad se nje miloga ostruge ganule.

184.

Ineéd.

Jedva sam dočekal sobote večera,
Da sam si pogledal, ča mi roža dela.
Košulju šivala, nujno si spivala,
Ter meni junaku 'vako govorila:
„Smisli, mili, smisli, ter me k sebi stisni,
I moje srdačce k tvojemu pritisni.“

185.

Ineéd.

Blažena gorica, kadí rodi vince,
Kadí rodi vince, kô nam gladi lice,
Da idu za nami vse mlade rožice.

186.

Ineéd.

Baršunak baršunak¹ drobnoga símena!
Ne pozab' se mila s mojega imena.
Ako se ti s moj'ga, ja ću se s tvojega,
Ter ćemo se, mila, lagko razdružiti,
Lagko razdružiti, težko pozabiti.

187.

Ineéd.

Mene su junaka 'z kremenčka 'zkresali,
Još mi nisu dali va seli ljubavi.
Ja pojdem na stranu, 'zberem si ljubavcu,
'Zberem si ljubavcu, mila, obrh tebe.

188.

Ineéd.

Vse ti li je pravo, kad je srdce sdravo,
Ne orem, ne sijem, vse mi samo rodi.
Kad se v jutro stanem, podkovice ganem:

¹ Die Sammetblume; tagetes erecta. L.

To moja rožica vse za manum hodi.
 Ne hodim ja za njum, neg ona za manum,
 Kot moj vrani konjić za zelenum travum.

189.

Incéd.

Rodilo je vino i bela pšenica,
 Ženi me, oh majko ! mladoga junaka.
 Ako ne oženiš mladoga junaka,
 Bude ti dohranit staroga vojaka.

190.

Voreštan.

Ravno je nje telo kot ravna svićica,
 A lice črljeno kot žarka žužnjica,
 Nje visoko čelo kinčû vlasi rudi:
 Ni li ona vrla, poglejte ju ljudi!

191.

Voreštan.

Da bi v Esterajhi fabrik tih ne bilo,
 Tako b' se moje srdece vsenek veselilo.
 Da bi Esterajhske fabrike 'zgorile,
 Tako bi naše mile vsenek doma bile.

192.

Voreštan.

Povij mi, rožica, sbog kôga uzroka
 Moram ja odhajati izpod tvôg' obloka? —
 V selo bi dohajal ter me venca 'zbavljaj,
 Kad bi me ga 'zbavil, tako bi me ostavil.

193.

Vulka Proderštof.

Strat te ne ću viditi več tako na vredi,
 Ar bi mi rožici pojt daleko k tebi.
 List bi ti pisala, ne znam po kom poslat:
 Va tujoj tujini malo 'e ljudij dostat.

194.

Vulka-Proderštof.

Da te rado vidim, izbij 'z glave tvoje,
 Ar ti nisi vrđan, klinčac, riči moje.
 Jur sam te rožica s davnâ pozabila,
 Toga ni ne misli, da sam te ljubila. —

195.

Petrovo Selo.

Dívojšica lípa mala! ne bi l' tebe mati dala? —
 A zač ti me ne bi dala, kad sam tebi veru dala,
 Veru dala i zlat prsten, na prstenu líp kamenčak? —
 Povíj meni dívojšica! kako si se razmislila? —
 Otea, mater ostaviti, a junaka obljubiti.
 Bolji 'e bolji mili dragi, neg moj otac ter i mati:
 Otac, mati mene kara, a mili me zagovara.

196.

Vulka-Prodersdorf.

Pisal sam joj čedulicu, pital tu moju rožicu:
 „Bi li ona za me htíla, ako bi od roda smíla?“ —
 Mila pismo kad pročtala, 'vako mi je poručala:
 „Kakva bi to bila mila, kâ bi milog' vzet ne htíla.“

II.

Sgodbice ljubavne.

197—265.

197.

Bezolja.

1.

Katani gredu,
Jašu po redu,
I pod svojim oficijom
Preželjno sledi.

2.

Kdo je kapitan,
Plemenito zvan?
Ive vitez i vojvoda,
Njihov gospon sam.

3.

Kad mi putuje,
Na stran šetuje,
Lipe snahe i divojke
Si razgleduje.

4.

Na pričac projde,
Milu si najde,
Onda vitez svojim veli:
Malo postojte.

5.

Al bar lip i drag,
Spade va jarak:
„Ovo 'e meni, mila moja!
Nesrićan danak.“

6.

Ona se plače
I kruto javče,
Podat ruku srdcu svômu
Prehitro teče.

7.

Ruku je dala,
Van ga 'e 'zpeljala,
Gorućega srдца svôga
Ljubav 'zkazala.

8.

Kad pak odhajal,
Milu ostavljaj,
Miloj svojoj preveliku
Žalost je zavdal.

9.

Ar narikuje,
Plaćuc stuguje:
„Oh nesrićna, kâ vojščanu
Kada veruje.“ —

198.

Božok.

Šal Mikula Vlašičev,
Ima konje i vole:
Netê zobi zobati
Ni pšenice bilice;
Neg pod goru gledaju,

Pod gorum je zlat zdenac,
 Na njem sídi dívjoka,
 S vídrom vodu grabila,
 Vídro rožum kitila,
 Na míru vodu mírila,
 Čez prste ju 'zcidila.

199.

Filež.

Dobar večer Marica
 Evo ti je žužnjica,
 Za kú si se prosila,
 Da b' ju rado nosila ;
 Sedam lakat dužička,
 A četiri široka.
 Ča sam imal, vse sam dal,
 Vse rožicam za ljubav :
 Sad već nimam ter ne dam,
 Ter je naša ljubav van. ¹

200.

Frakanava.

Uz Dunaj se prošetal,
 Milu sam si zagledal,
 Pere lípo nje telo :
 Srđce mi je veselo.

Hod mila prík Dunaja,
 Ar nam večer prihaja.
 Na naš vrtac ćemo pojt,
 Tamo neće nikdor dojt.
 Hodi mila ti k meni,
 Srđce hlepi va meni. —
 Valjek idem na 'vi put,
 Kušnut ću te tri sto put,
 Onda ćemo se ljubít,
 Srđce k srđeu pridružít,
 Ljubav našu potvrdít,
 Na vse veke se ljubít.

201.

Hrvatske Šice.

Tekla 'e tiha vodica
 'Zpod Katinoga dvorca.
 K njoj se Štefan naučil,
 Na njoj konja napojil.
 Još ga ni nit napojil,
 Jur je s Katom govoril.
 „Hodi, Kato, daj ruku,
 Dokle ljudi ne dojdú.“
 Kate na oblok iztekla,
 Jabuk mu je podala.
 „Željne moje jabuke !

¹ Tu pěsmu slušao sam i u Novom Selu, nu se u njoj ne veli žužnjica (uplitača, ili po Krčki osuga) nego suknjica. A četiri vrste na koncu ovako glase (iz Slovačkoga? er ih i metrika izdaje i susědstvo Slovakov):

Šla je va njoj k 'zповídi
 Va toj lipoj suknjici.
 Fratar ju je upital :
 Kdo je njoj tu suknju dal ?
 „A moj fratar ča pitate ?
 Vi mi na to ničt ne dáste.
 Moj mili mi ju je dal,
 Ki je nočas s manum spal.“

Al' sam željan divojke,
 Ja sam željan divojke
 Lipe Kate od majke.
 Si li Kate vse vzela,
 Ča ti 'e mati v dar dala? "
 „Vse sam, mili, ja vzela,
 Neg prsten sam zabila,
 Zlati prsten na ruku,
 Zelen venac na glavu.“ "

202.

Marof.

Marica je orala,
 Na vole je vikala :
 „Hajs barna, hajs buša !
 Ti si moja dušica.
 Da bi bilo vse moje
 To Rauriglinsko polje,
 Pak bi ga ja orala :
 Rozmarin bi sijala,
 Kî je drobnog sîmena.“

203.

Prisika.¹

'Ztekla 'e voda 'z Dunaja,
 Iz gorinjega kraja,
 Ona se je zatekla
 Va te lipe rože dvor.
 Tamo se je navadil
 Mili vole napajat ;
 Još ni vole napojil,
 Jur je s milum govoril.
 „Oh joj mila ! ča je to,
 Da gledaš tak turobno ?“
 „Da bi, dušo mila, znal,
 I ti bi se žaloval.“ "

„Si li, mila, vse vzela,
 Ča ti 'e mati v dar dala? "
 „Vse sam, mili, vse vzela,
 Neg jedno sam zabila :
 Zlati prsten na stoli,
 Zelen venčac v komori.“ "

204.

Veliki Borištof.

Bili su mi dva mili,
 Jako su se ljubili,
 Jako su se ljubili
 Medtimg razsrdili.
 Mili prošal po svîti,
 Milu 'e nosil na srđci.
 Kad to mila začuje,
 Veljek na smrt obleže.
 Kad to mili začuje,
 Veljek na zad šetuje,
 Do te mile steljice,
 Ter mi toči suzice.
 „Povij meni, mila, ti,
 Ča te boli na srđci ?
 Hoću ti ja zaviti,
 Veljek će zaceliti.“

205.

Incéd.

Tute dolî stazica,
 Na dnu staze lesica,
 Po stazici dîvojka,
 Za divojkom mlad junak.
 „Neka mene, mlad junak,
 Sirota sam uboga.“
 „Sirota si uboga,
 Nu si lipâ života.“ "

¹ Prispodobi pĕsmu 201 iz Hrvatskih Šic.

206.

Ineéd.

Na vrhu mi surlaju,
 Vsimi piskí piskaju.
 „Povíj meni, ti mili.
 Ko je tvoja zaručnja?“
 „„U selu je Janica,
 To je moja zaručnja.
 Dala mi je rubaču,
 Tri krat tanjšu neg bratu;
 Dala mi je kiticu,
 Tri krat lípšu neg bratu;
 Dala mi je jabuku,
 Tri krat slajšju neg bratu.““
 „Grizi, mili, jabuku,
 Ne vgrizi se za ruku.“
 „„Željna moja ručica!
 Željan sam té dívoyke,
 Lípe Jane u majke.““ —

207.

Stínjaki.

Uzrestal je zelen bor
 Uz te mile dvor,
 Uzlízal je mlad junak
 Na zeleni bor.
 Gledal je simo tamo
 Uz te mile dvor:
 „Jesi l' doma, premila?
 Živi tebe bog!“
 „„Doma doma, premili,
 Živi tebe bog!““
 „Oj dívoyka rožica,
 Odaklek si ti?“
 „„Iz dolnjega varoša
 Pivarova déi.

Oj pregusti klinčac moj
 Odaklek si ti?““

„Iz gornjega varoša
 Gospodinov sin.
 Oj rožica kitica!
 Jesmo l' prilika?“
 „„Prilika smo, junače!
 Lípa prilika.““ —

208.

Čatar.

Išla 'e dikla po travicu,
 Vzela srpac i platnicu.
 Žela 'e žela dikla travu
 Pri Budimu belom gradu.
 Ča 'e nažela, to svezala,
 Na miloga pogledala:
 „Hodi, mili, pomози mi,
 'Vu travicu na glavicu:
 Da si sinka ne zagnjavim,
 Sama sebe ne pokvarim.“

209.

Čemba.

Janko stoji na potoki,
 Krvave si ruke pere.
 „Ča si, Janko, ti učinil,
 Da si ruke okrvavil?“
 „„Divojčicu sam zarubil,
 Tri krat lípšu neg rožicu.““
 „Hodi, Janko, v ravno polje,
 Čagod vidiš, vse je tvoje:
 Onde su ti jedne galge,
 Ono jesu tvoje pravde.““
 „„Da znam, da su za me spravne,
 Dal bi rožu prikovati:

¹ Šochgericht.

Ni na galgah ne bi visil,
Da bi mi ju drugi ljubil.““

210.

Hrvatske Šice.

Sprohod mene, mila moja,
Da ne čuje mati tvoja. —
Sprohodila bi te, mili,
Da se ljudij ne b' bojala.
Ar su ljudi jako hudi,
Kasno ližu, rano vstaju,
Da nas dvoje skupa mrazu.—
Vrata ćemo čim namazat:
Ona ne tē škrebetati.
Kucku ćemo kruha podat:
Ter on neće bavketati.
Didi ćemo holbu vina:
On se hoće oblokati.
Babi ćemo kolač kupit:
Ona se hoće zagutiti.
Snahi ćemo rubac kupit:
Ona neće povídati.
Bratu ćemo čizme kupit:
Ne će ni brat nas oddati.
Sestri ćemo tračak kupit;
I ona će vse zamučat

211.

Katalena.

Dívojka mila rožica!
Povij meni, ča je tebi? —
Ča mi hasni povídati,
Kada jesam samodrugá. —
Kad ti jesi samodrugá,
Povij meni od koga si? —
Od onoga gospodara,
Od kog nadra šušnjevala,

Svilna nadra šušnjevala
Bele cice s' opipale;
S kim ja jesam rano legla,
Rano legla, kasno vstala.

212.

Marof.

Dívojjica lanak sije
Pod gorami, med vodami.
Sjijuć mi je govorila:
„Resti lanak visok tanak!
Da bi znala ter bi znala,
Da me hoće mladi prosit:
Prela bi mu košuljicu
Od pamuka i od svile;
Dala bi ju odatkati
Mrvu gušću neg od leda.
S svilom bi ju našivala,
S kiticami navijala.
Da bi znala ter bi znala,
Da me hoće stari prosit:
Prela bi mu košuljicu
Od hrastove prhke kore;
Dala bi ju odatkati
Mrvu gušću neg od plota.
S ličinom b' ju našivala,
S trnjem bi ju nakitila.“

213.

Marof.

Katalenka mi se šeće
Po Jurjevih sínokošah.
Za njom šeće hitar posal:
„Katalenka! vrn se na zad:
Tvôga Jurja glava boli.“
„Ako boli, neka boli.
Ima doma troj'ga zelja,

Troj'ga zelja i korenja.
 Ima doma dvi matere,
 Kê mu budu privijale.
 Ako, bože! vtegne umrit,
 Lagko ću ga žalovati:
 Po sobote svilu nosit,
 Po nedilje tance vodit. " "

214.

Petrovo Selo.

V našem selu, v sridnjem kraju
 Jedna mala dîvojčica,
 Kâ se svikla mojem' srdcu,
 I materi ugodila.

Htîl sam junak mimo projti:
 Dîvojka me nutar zvala.

Lîpa hvala, mila draga,

Kâ si mene nutar zvala.

Htîl sam junak na tla sisti:

Mila mi je stolac dala.

Lîpa hvala, mila draga,

Kâ mi jesi stolac dala.

Htîl sam suhâ kruha jisti:

Mila mi je sira dala.

Lîpa hvala, mila draga,

Kâ mi jesi sira dala.

Htîl sam junak vode piti:

Mila mi je vina dala.

Lîpa hvala, mila draga,

Kâ mi jesi vina dala.

Htîl sam junak na tla leći:

Mila mi je stelju dala.

Lîpa hvala, mila draga,

Kâ mi jesi stelju dala.

215.

Petrovo Selo.

Imal jesam moju ljubav,
 Moju ljubav v gornjoj zemlji.

Rekal sam joj, da me čeka
 Jedno leto al' poldrugo,
 Dok me pustû izlitavca,
 Kot dîtčicu iz školice.
 Drobne ptice iz gajbice.
 Kad sam junak ozdol došal,
 Jur sam te ja snahom našal.
 Kleta bila, ljubav moja!
 Kad me nisi dočekala.
 Dal ti jesam malu veru,
 Malu veru: zlati prsten,
 Nu ti njega tak počtuješ,
 Kot sedmakom pohituješ.

216.

Sentalek.

Kad se v jutro rano stanem,
 Ravno gledam s črnim okom
 Va to polje Sentalečko.
 Onde jesu vse rožice,
 Sentalečke dîvojčice;
 A med njimi se 'e iznašla,
 Kâ se mômu srdcu svikla,
 Mômu otcu i materi,
 Mômu bratci i sestrici.
 Mene kanû uloviti,
 Za cesara odpeljati.
 Kod cesara glada dosti:
 Kod mile je vsega dosti.
 Cesar će mi dat pukšicu:
 A mila će jabučicu.
 Ne pozabi one riči,
 Kê sam ti ja snoč govoril,
 Kê sam ti ja s'noč govoril
 Bi li nas dva skupa sdali
 Bi li nas dva skupa sdali
 Bi li mene zeta zvali.

217.

Stinjaki.

Vse su ptice popívala,
Mene mladâ k sebi zvale.
'Zmed njih jedna popívala,
Moje srdce radovala.
Pital sam ju, kâ bi bila?
Da b' se kako neg vidila.
Trudil sam se nju viditi,
Volil bi ju uloviti.
Angel ' rekal: „hodi gori,
Prebiva v zelenom polji,
Lípša je ód drugih ptičie,
Drobnije spíva od grlic,
A od ljubavi srdce gori.“
Još mi angel to govori:
„Hodi hodi, drago dite,
Ako skupa bit željite.“

218.

Incéd.

V črnoj gori oganj gori,
V ravnom polji kolo igra,
U kolu je lípi Mikljín,
Polag njega lípa Mica.
Davala je vsim kitice,
Lipe kite pušpanove,²
Neg Mikljínu rozmarinsku,
Oj kiticu rozmarinsku!

219.

Židanj.

Ja ću mōga otea prosit,
On će meni doslobodit (sic)
V gornju zemlju putovati,
Moju milu poiskati.

Kad sam junak tamo došal,
Poćeli me zastavljati,
Da počekam malo na nju,
Dokder vidû, sam li za nju.
Ako nisam junak za nju,
Tako ni rože nada nju,
A ja sam junak kot je gora,
Va meni ni prigovora. —

220.

Gerištof.

Zagledal sam tri divojke,
Na obloke glede.
Prva 'e bila Juliana,
A druga je Žuža.
Trete ne ću povidati,
Ar je moja bila.
Na petu se podpirala,
Da bi višja bila;
Šikom se je spašivala,
Da bi tanja bila;
S mlíkom se je umivala,
Da bi belja bila;
S rožom se je rumenila,
Da b' rumen'ja bila.

221.

Hrvatske Šice.

Oganj gori v črnoj gori
Na zelenoj travi,
Čuvala ga divičica
Po tri jutra sama.
Izjahal je stari starac,
Rozgotom se smíje:
„Čuvaj, čuvaj, divičica,
Bog daj moja bila!“

¹ Genius? — ² Od dréveca zelenike; Buchsbaum.

„Ne ću ne ću, stari starac :
 Brada ti je sîda.““
 Izjahal je mladi junak,
 Rozgotom su smîje :
 „Ćuvaj, Ćuvaj, diviĉica,
 Bog daj moja bila !“
 „Da bi znala ter bi znala,
 Da ću tvoja biti :
 Prîk boriĉkov bi skakala,
 Da bi brŹja bila ;
 Na palcih se podpirala,
 Da bi viŹja bila ;
 Svilnim pasom opasala,
 Da bi tanja bila ;
 S maslom bi se zagladila,
 Da bi gladja bila ;
 S mlîkom bi se umivala,
 Da bi belja bila.““

222.

Incéd.

Dîvojĉica Źupiĉ¹ gazi,
 Noge joj se belû.
 „Gazi gazi, dîvojĉica,
 Bog daj moja bila !“
 „Da bi ja to sada znala,
 Da ću tvoja biti :
 Mlîkom bi se umivala,
 Da bi lipŹa bila ;
 Na palcih se podpirala,
 Da bi viŹja bila ;
 Svilni rubac podrapala,
 Konja t' osedlala ;
 Zlati prsten razkovala,
 Konja podkovala.““

223.

Petrovo Selo.

Ćija hiŹa najbelija,
 Pred kôm roŹe cvatû ?
 Micina je najbelija,
 Pred njom roŹe cvatû.
 Lîpa Mica roŹe trga,
 Kitice navija.
 Doletil je sivi sokol,
 Njemu 'e jednu dala.
 Ono nî bil sivi sokol,
 Nego mladoŹenja. —

224.

Ćemba.

Ptice poju, roŹe cvatu
 V lugu zelenom,
 Na kraj luga zelenoga
 Mehka postelja,
 Na stelji je mila s milim
 Skupa leŹala.
 „Povij meni, mili dragi !
 Ća ptice poju ?“
 „Ptice poju, roŹe cvatû,
 Da se oŹenim,
 Da si vzamem trî krat lipŹu
 Neg si, mila, ti.““
 „Bog ti se daj, mili dragi,
 Devet krat Źenit,
 Nu s nijednom milom tvojom
 Srdca ne stopit.““

225.

Ćemba.

V jutro rano se ja vstanem
 Malo pred zorom,

¹ Snopiĉ slame, rĉĉ uzeta iz Nĉm. Schopf=Schaupe, Strofbund.

Ter se k vodici prešecem,
 Da se razhladam.
 Zagledal sam divojčicu
 'Z vrtla šetajuč,
 V jednoj ruki grozje nosi,
 V drugoj rozmarin.
 „Oj Marico, dušo moja,
 Daj da podahnem.“
 „„Ne dam, ne dam, a i ne smím,
 Ar sam žalostna.““
 „Oj Marico, dušo moja,
 Zač si žalostna?“
 „„Snoć se jesam zaručila,
 S kim me volja ni.““
 „Oj Marico, dušo moja,
 Zač te volja ni?
 On ti ima srebra, zlata,
 Da mu broja ni.“
 „„Ča mi hasni zlato, srebro,
 Kad me volja ni?
 Rajše bog daj siromaha,
 Da me volja je.““

226.

Filež.

Ča si mila pozabila
 Prva vrímena,
 Kad smo skupa vole pasli
 Pod oriñima?
 Ti si mila pozaspala,
 Ja sam te vzbudil,
 I s oriñovom kiticom
 Po lici udril. —

227.

Marof.

Divojka je celer brala
 U bašci,

Kraj celera javor drívo
 Zeleno,
 Pod drívom je posteljica
 Prostrta,
 Na postelji moja draga
 Zaspala.
 Nis' ju mogal od radosti
 Vzbuditi,
 Nis' ju mogal od žalosti
 Ljubiti.
 Molil sam se višnjem' bogu
 Mlad junak,
 Da mi moju milu dragu
 Probudi.
 Puhнул mi je vihar vítar
 Od morja,
 Odkinul je jedan listak
 S javora.
 Pal je listak mojoj dragoj
 Na lice,
 Zelenoga se je listka
 Prenula,
 A mene je pokraj sebe
 Metnula. —

228.

Ineéd.

Mili se šeće krez selo,
 Da mu je srdce veselo.
 Mila ga gleda čez oblok,
 Da li je mili črnook,
 Ako je mili črnook,
 Ali je mili i vražjih nog.
 Ako je voda ali sníg,
 Još pojde k miloj vsaki hip;
 Ako je voda do grla,
 Još pojde k roži, ar 'e vrla.

*

229.

Parapatičev brīg.

Pri belom gradu tvrdo spū,
 Ta moja mila još tvrdje.
 Prošal sam junak v zelen vrt,
 Odkinul rožu modar-cvīt,¹
 Vrgal ga miloj na oblok.
 Kad se je mila vzbudila,
 Tako 'e u snu još govorila:
 „Odkle si roža modar-cvīt?
 Otac i mati pod zemljom,
 A brat i sestra daleko,
 A mili moj još i dalje.
 On je ur priko devet gor,
 A u desetoj 'e milog' dvor.
 Pod borom mu je zlati stol,
 Za stolom sīdi mili moj.
 Njemu popīva'u ptičice,
 I vsako zvīrje i perje.“ —

230.

Šeškut.

1.

Prosil b' te junak, da b' te smīl!
 Je li te volja ali nī? —
 Mene bi bila još volja,
 Ako je mojega éačka? —
 Tvôg éačka volja bi bila,
 Ako je, mila, neg tvoja.

2.

Prosil b' te junak, da b' te smīl!
 Je li te volja ali nī? —
 Mene bi bila još volja,
 Ako 'e i moje m a t e r e ? —
 Matere volja bi bila,
 Ako je, mila, neg tvoja.

3.

Prosil b' te junak, da b' te smīl!
 Je li te volja ali nī? —
 Mene bi bila još volja,
 Ako je moje r o d b i n e ? —
 Rodbine volja bi bila,
 Ako je, mila, neg tvoja.
 Vsih mi je bila još volja,
 Mila je volju 'zgubila. —

231.

Čemba.

Bile jesu dvi drúge va selu,
 Izrasal je zelen bor va selu.
 „Ča volite: zelen borak odsić,
 Al volite dvi drúge razdružīt?“
 „Mi volimo dvī druge razdružīt
 Neg bi htili zelen borak odsić.
 Jednu ćemo prik Nimac va Ugre,
 Drugu ćemo prik Uger va Nimce.“
 Spali jesu dva sajma va liti,
 Došle jesu dvi drúge na sajam,
 One su se skupa dragovale:
 „Kako 'e tebi draga drúga moja?“
 „Moj svekrv je kot i pravi svekrv,
 Svekrva je, kot su i svekrve;
 A diver je po diverski diver,
 A zalva je zalva kot i zalve,
 A moj mili najbolji med njimi.
 Kako 'e tebi, draga druga moja?“
 „Moj jačko je kot premili jačko,
 A svekrva kot premila majka,
 A diver je kot premili bratac,
 A zalva je kot mila sestrica,
 A moj mili najgorji med njimi.
 Dost su duge te Martinjske noći:

¹ Die Kornblume; cyanus. Nu ovdě kao da je drugi cvět.

Još se ni štil k meni obrnuti ;
 Dost su dugi protulitni dani,
 Želi jesmo mi dva na pustaci :
 Još se ni štil s manum pominati.“

232.

Filež.

Oj Jelena jabuka zelena,
 Prorasla je trava dítelina.
 Nju mi žanje gizdava divojka
 Zlatim srpom, belimi rukami,
 Ča odríže, vse pred konje vrže :
 „Jíte, pijte, môga bratca konji,
 Sutra éete daleko putovat :
 Novu cestu po moju nevestu.“

233.

Marof.

Voda nosi čunak okovanì,
 U njem sidi ditić i divojka.
 „Oh divojka, bog daj moja bila!“
 „„Kako bi ja mogla tvoja biti,
 Kada nimaš stanja nit oranja,
 Kada nimaš ni pluga niti kol.““
 „Drívo reste u toj črnoj gori,
 'Z koga plug i kola načinimo ;
 Voda nosi drívlje i kamenje,
 Iz česa si hižu napravimo.“

234.

Petrovo Selo.

Petar stoji va tankoj košulji,
 Ter pokaša metve i pavenke,
 K njemu došla rožica divojka :
 „Ne pokosi metve i pavenke
 S metvom bi si stelju nastirala,
 'Z pavenke bi venac navijala.“

Navila sam tri veñce zelene :
 Prvoga sam Bogu darovala,
 Drugoga sam sebi zadržala,
 Tretoga sam va Dunaj pustila :
 Plavaj plavaj, moj venac zeleni,
 Dok doplavaš do Ivana majke.
 Venac plaval do Ivana majke.
 Tri krat krikne, tretić pregovori :
 „Jesi l' doma, majka Ivanova?“
 „„Jesam jesam, oj venac zeleni.““ —

235.

Čatar.

Po toj črnoj gori bistra voda teče,
 Na njoj mi divojka bele rubce pere.
 Zuza nju je pala mala uzka staza,
 Po njoj mi se šeće lip šereg junakov.
 „Ča delaš, divojka, na toj bistroj vodi?“
 „„Tvojoj staroj majki bele rubce perem.““
 „Peri je, divojka, komu goder hoćeš.
 Mojoj staroj majki nikdar za života.“
 „Zuza nas su pali dva široki puti,
 Pojd' mi, mili, k jednim, a ja ću ti k drugim,
 Pak ćemo viditi, ki nas je kriviji :
 Za manom rožicom lipo 'e zelenilo,
 Za tobom junakom suho osušilo.“

236.

Čemba.

Išal jesam junak snoć po selu dolí,
 Neg mrvu sam postal pod mile oblokom.
 Začul jesam majku tiho pominajuć,
 Da ti nîsi sama, da si samodruga. —
 Ako nîsam sama, to je moja tuga. —
 Koga ćeš mi, mila, krivo potvoriti? —
 Nikoga drugoga neg tebe miloga,
 Neg tebe miloga, najvećega krivca,

Kí je mene 'zbavil venca zelenoga,
Lica črljenoga, srдца veseloga.

237.

Frakanava.

Bog mi daj dočekat sobote večera,
Ču si pojt pogledat, ča mi mila dela.
Kad sam tamo došal, mila je srdita,
Ča sam kasno došal, govorit ni htíla.
„Ne srdi se, mila, v krčmi jesmo bili,
Dobro vino pili, za te spominjali.
Povij meni, mila, poviđaju ljudi,
Da ti nisi sama, da si samodruga?“
„„Jesam ili nisam, ak' sam samodruga,
To me je dopala ta najveća tuga.““
„Povij meni, mila, iz pravoga srđca,
Kad te kdo zapita, koga ćeš potvorit?“
„„Nikogar drugoga neg tebe miloga.““
„Taji, mila, taji, doslje budeš mogla,
Kad ne budeš mogla, potvori drugoga.“
„Teško 'e, mili, teško živo zatajati,
Još je težje, mili, krivo potvarati.“

238.

Hrvatske Šice.

Iva pase ovce za zelenim lugom,
Ivi su se ovce na dalek razpasle.
Ivi majka kriči: „Ive, vraćaj ovce!“
„„Ne gledam ja, majko, kud ovce zahodû,
Neg ja gledam, majko, kud divojke hodû,
Kud divojke hodû, hladnu vodu nosû.
Onde su mi prošle tri pored šeregom:
Prva mi je bila tanka i visoka,
Druga mi je bila črna vranikovka,
Treta mi je bila mala i debela:
Za njom mene, majko, moje srđce boli.““
„Obećaj joj, Ive, tvoje svilne ovce.“

„Obećal sam, majko, još ni pošla za me.“
 „Obećaj joj, sinko, tvoje žute novce.“
 „Obećal sam, majko, još ni pošla za me.“
 „Obećaj joj, sinko, tvoje belo telo.“
 „Obećal sam, majko, ona 'e došla za me.“

239.

Hrvatske Šice.

Dala mi je mati beli grad zidati,
 Beli grad zidati na visokom brigu,
 Da ja budem vid'la moj venac zeleni,
 Moj venac zeleni Dunajem splavati.
 „Ribari, ribari, ste li mi ga vid'li?“
 „Vidili ga jesmo, poznali ga jesmo.“
 „Zašto mi ga niste nazaj povrnuli?“
 „Kako b' ga vrnuli mi dva tri ribari,
 Kad ti ga ni moglo tri sto janičarev,
 Tri sto janičarev, zibranih junakov.“

240.

Hrvatske Šice.

Prošal jesam junak svíta i orsaga,
 Još si nisam našal dušici pokoja,
 Dušici pokoja, srdačeu veselja.
 V belom Budim-gradu onde sam si našal
 Dušici pokoja, srdačeu veselja.
 Ondekar je stara Vlahinjica mati,
 Ona mi je lipu dčer si odhranila ;
 Ni ju pokazala suncu nit mîsecu,
 Nit belomu danku, nit mladom' junaku.

241.

Hrvatske Šice.

Jure naš, Jure naš, črnu košulju imaš,
 Kdo ti ju opere, kad nimaš matere? —
 Mila ju opere, kad nîmam matere:
 V sobotu košulju, kiticu v nedilju.

242.

Hrvatske Šiee.

Brala je dîvojka modar-cvit po gori,
 Kad si ga 'e nabrala puna svilna nadra :
 „Joj meni dîvojki, ubogoj siroti !
 Udovci me prosû, junaki me ne têt.
 Povij mi udovče, kolik ditce imaš ?“
 „„Četvero za stolom, petero za pećom,
 Ovo ti je, mila, velje devetero.““
 „Joj meni dîvojki, ubogoj siroti !
 Volim svojoj majki devet krav dojiti
 Neg udovčevomu dîtetu vgoditi.
 Udovčeva stelja 'z čemera i jada,
 Junakova stelja 'z cukra je i meda.
 Kad s udovcem ležem, kot da bi va pakal,
 Kad s junakom ležem, kot da bi va nebo.“

243.

Hrvatske Šiee.

Drîmlje mi se drîmlje, a spat mi se ne će,
 Ar se taj moj mili vse po placi šeće,
 Vse po placi šeće, vnutar mu se ne će.
 Štimaš, mili, štimaš, da ti griha nîmaš :
 Druge spat sprohajaš, a mene ostavljaš,
 Drugim kape kupiš, meni glavu biješ,
 Druge ljubiš va koprivi, ' mene ne ćeš na blazini.

244.

Katalena.

Vsi su mi gradjani tvrdo pozaspali,
 Neg moja je mila najtvrdje med njimi.
 Mislil sam si junak, kako ću ju 'zbudit ?
 Prošal jesam junak u gospodski vrtal,
 Odkinul sam rožu, rožu protulitnu,
 Ter sam ju odnesal tam na dolnji oblok.
 Puhni, vitre, puhni iz dolnje planine,

¹ Kdêkud izgovaraju: k r o p r i v a.

Iztruhni rožicu na mile srdahce,
 Ona ti se hoće jako prestrašiti. —
 Bože moj predragi! kdo me mora vzbudjat?
 Moj je mili čačko davno v črnoj zemlji,
 Materino telo v prah je raztrošeno,
 A moj mili dragi daleko 'e od mene!

245.

Katalena.

Bila je dîvojka vâs večer turobna,
 Pitala ju mati: „ča ti je dîvojka?“
 „Ako vam to povîm, srce će vas bolit:
 Ženi vam se, majko, kî je k nam dohajal.“
 „Neg mir mu daj, dčerko, to 'e skraljevskog' dvora.
 Ak' on bude išal u srebro i zlato:
 Ti mi hod', dîvojka, neg u belo platno.
 Kad mi budeš išla i vodu nosila:
 Oči mu se hote va tvoje ubadat.
 Kad mi budeš stala pred crikvenî vratî:
 Srdce mu se hoće na tvojem razpadat.“

246.

Katalena.

Rekla mi je strina, da će me ženiti,
 Obhodim po selu, ne vidim dîvojke.
 Ne daleko sela jedna ovce pasla,
 Pital sam dîvojku, hoće li me vzeti?
 „Pri ovcah na polju dîvojke ne prosû,
 Neg se prosû doma kod matere svoje.“
 Vzdignula batiku, kud batika hukla,
 Tud batika žvukla, vsa je koža pukla.

247.

Katalena.

Pred čijom mi hižom bele rože cvatu?
 Pred Julinom hižom bele rože cvatû.
 Uza nju je pala mala uzka staza,
 Po njoj mi se šeće mladi gospodine,

Htíl si je odkinut rožicu črljenu.
 Izašla je majka, ta Julina majka :
 „Neka, Pave, neka, drago srdce moje,
 Če ti Jule dati sama od srdahca.“

248.

Katalena.

Siromah sam junak, mlad sam se oženil,
 Vzel sam si divojku, jedinu dčérčicu.
 Gizdava joj mati, tvrdi joj je čáčko :
 Dal me 'e uloviti, cesara služiti,
 Cesara služiti i kralja dvoriti.
 Napisali su mi jednu ceduljicu,
 Da ja morem projti domom pogledati,
 Tu gizdavu majku i tvrdoaga čáčka.
 Kad su me vidili, vsi su se vzplakali,
 Vsi su se vzplakali, vrata odpirali,
 Vrata odpirali, stolce primikali,
 Stolce primikali, škornje izuvali,
 Škornje izuvali, rane namazali,
 Rane namazali, stole razstirali,
 Stole razstirali, sdile navračali,
 Sdile navračali, stelje nastiljali.

249.

Katalena.

Divojčica mala pod oriškom stala,
 Pod oriškom stala, na me je gledala.
 „Ne glej, mila, na me, kada nisi za me.“
 „„Ako nisam za te, jesam bar uza te.
 Vzami mene, mili, 'z kruha službenoga,
 Kí mi ga davaju, ljuto me karaju,
 A mene sirotu suze zalivaju,
 Koje mi se tužnoj po licu takaju,
 Po licu takaju i lica smakaju.““

250.

Kolnof.

Sestrica je brataca po gori kričala,
 Po gori kričala, gora je ječala:
 Hodi, bratac, hodi k meni na večeru.¹
 Ne zovem te, bratac, k meni na večeru
 Neg te zovem sestra na tihe pominke.
 Začula sam brataca, da se kaniš ženit,
 A meni sestrici ne ćeš povidati!
 Va tom našem seli jesu tri dıvojke:
 Prva ti je, brate, roda velikoga,
 Druga ti je, brate, ruha bogatoga,
 Treta ti je brate sama neg i sobum
 Sama neg i sobum sirota dıvojka.“
 „Sirota sam junak, sirotu ću vzeti.““

251.

Marof.

Črez tu ěrnu goru bistra voda teče,
 Na njoj mi dıvojka bele rube pere.
 Poda njom je pala mala uzka staza,
 Po njoj mi se šeće junak neženjeni.
 „Ča, dıvojka, delaš na toj bistroj vodi?“
 „„Ovo si ga perem tvojoj majki rube,
 Rube tvojoj majki, jolćene košulje,
 Jolćene košulje, svilom našivene.““
 „Ča dıvojka misliš, to nikdar ne bude.“
 „„Ovo su ti, junak, dva široki puti:
 Po jednom ćeš ti pojt, po drugom ću ja pojt,
 Pak ćemo se, junak, lagko razdružiti:
 Za tobom junakom zeleno će sgnjiti,
 Za manom dıvojkom suho zeleniti.
 Kad pojdeš uz naš dvor, ne poglej na naš dvor,
 Ne poglej ti na naš, neću ni ja na vaš,
 Pak ćemo se, junak, lagko pozabiti.““

¹ Ovdě 'e několiko vrstie izpušteno.

252.

Nova Gora.

Spravišće se spravlja gori od Šoprona,
 Gori od Šoprona v pisanom Požunu.
 Kamo se spravljaју vsa mlada gospoda,
 Vsa mlada gospoda i vsa lipa vojska.
 „Hodmo, bratei, hodmo po našu nevístu.“
 „„Kako ćemo proјti Rohunačko polje,
 Onda tē ju nam vzet kraljevske katane?““
 „Rohunačko polje hoćemo preletit,
 Hoćemo preletit, tiho prejahati.“
 „„Kako ćemo proјti tu Kisečku goru,
 Onda tē ju nam vzet cesarove sluge?““
 „Tu Kisečku goru ćemo preskočiti,
 Hoćemo preskočit, tiho prejahati,
 Tu našu nevístu srićno prepeljati.“

253.

Nova Gora.

Mila je miloga po sajmu iskala :
 „Jeste li mi vid'li mojega miloga?“
 „„Da smo ga i vidili, ne bi ga poznali.““
 „Mojega miloga najlaglje poznati,
 Ar moj mili ima lípu kujnu kapu,
 Lípu kujnu kapu i škuru dolamu,
 Pod škurom dolamom hlaće karmazinske,
 Hlaće karmazinske, čižme kordovanjske,
 Čižme kordovanjske, srebrne ostruge.“

254.

Nova Gora.

Išal jesam junak daleko široko,
 Zašal jesam junak med kraljevu vojsku,
 Črnu krv prolivam, na listac ju pišem,
 Lípo ćačka prosim, da me izkupljuje :
 „Izkupte me, ćaća, iz kraljevske vojske!“
 „„Kuliko mi, sinak, velû za te dati?““

„Za me velû dati tri sto zlatnih dukat.“
 „Volil bi te, sinak, nikdar ne viditi,
 Neg to težko zlato za te položiti.“¹
 Črnu krv prolivam, na listac ju pišem,
 Moju milu prosim, da me izkupljuje:
 „Izkupi me, mila iz kraljevske vojske!“
 „„Kuliko mi, dragi, velû za te dati?““
 „Za me velû dati tri sto zlatnih dukat..“
 „„Hoću, mili, hoću, ako b' još tuliko.““
 Bolja 'e mila bolja neg otac i mati,
 Neg otac i mati, bratac i sestrica,
 Kâ me 'e izkupila iz kraljevske vojske,
 Za me položila tri sto zlatnih dukat.““

255.

Petrovo Selo.

Ljubil bi divojku, da b' divojka mene,
 Ali je divojka daleko od mene:
 Prik devet črnih gor, prik devet hladnih vod.
 Gore mi ga ne bi ptica preletila,
 Vode mi ga ne bi ribica preplula. —
 Gore mi ga ne bi ptica preletila:
 A ja bi ju roža šetom obšetala.
 Vode mi ga ne bi ribica preplula:
 A ja bi si roža ronke ju preplula.
 Na 'noj mi je vodi desetero mrižic,
 Va njih mi se lovû vsi mladi junaki:
 Bog daj i moj mili da b' se v njih ulovil,
 Va njih se ulovil i k meni dohodil!

256.

Petrovo Selo.

Došlo mi je pismo, da ja moram projti
 Va tu gornju zemlju cesara služiti. —
 Mili moj, dragi moj, idem i ja s tobom. —

¹ Tako idu redom mati, brati sestra, kojih se nitko ne da u od-
 kupe, te napokon je red na miloj.

Povij, mila moja, što ćeš ondî delat? —
 Čto ću ondî delat? košulje ću prati. —
 Povij, mila moja, va čem ćeš je prati? —
 Rano ću se ustat, rano rose nabrat,
 Va njoj, mili dragi, hoću je oprati. —
 Povij, mila moja, na čem ćeš je sušit? —
 Ja je hoću sušit na bumbačkoj žnori. —
 Povij, mila moja, kadi ćeš je ruljat? —
 Ja je hoću ruljat na cesarskih stolih. —
 Povij, mila moja, kamo ćeš je metat? —
 Ja je hoću metat va cesarske škrinje.

257.

Petrovo Selo.

.
 Na onoj su vodi tri mosti delani,
 Tri mosti delani, tri gradi zidani.
 Va prvom su gradu hude udovice,
 Va drugom su gradu gizdave dîvojke,
 V tretom mi je gradu, kâ se meni hrani,
 Kâ se meni hrani, drugomu nakani.
 Pisal sam cedulju : hoće li me vzeti?
 Ona 'e poručila, da je jur 'zprošena.
 Opet drugu pisal : hoće li me vzeti?
 Ona 'e poručila, da je proglašena.
 Pisal sam i tretu : hoće li me vzeti?
 Ona 'e poručila, da je jur prisegla.

258.

Poljanec.

Tužila dîvojka, da ju za muž prosû,
 Da ju za muž prosû, belâ ruha nîma,
 Belâ ruha nîma nit belâ vilahna,
 Mile majke nîma, kâ b' joj ga spravljala,
 Milog' ćaćka nîma, kî bi ju opravljal.
 To mi je začula premila nevísta,

Bratu je potekla ter mu povidala :
 „Tuži ti s' sestrica, da ju za muž prosû,
 Belog' ruha nima nit belog' vilahna,
 Nit mile matere nit miloga ćačka.“
 „Da bi kleta bila premila sestrica !
 Kad mi nisi štila prvlje povidati.
 Ja b' te bil opravil mîsto milog ćačka,
 A nevîsta bi te mîsto mile majke.““

259.

Sabara.

Snočka kasno šećem junak selom dolî,
 Nîsam tužan poznal moje rože dvore.
 Moje mile dvore lagko je poznati,
 Pred hižom joj raste zelena jabuka,
 Va njoj mi sad evatu tri ĉrljene rože.
 „Izbiraj si, sinko, izmed trih kû hoćeš.“
 „Jur sam si ju, majko, zibrâl i odibrâl.
 Hamajte, sedlajte vrane konje moje,
 Ter mi je peljajte pred svîtle hintove.
 Onde ćete najti dvore otvorene,
 Dvore otvorene, stole nâstrvene.““
 Kad su mi se s rožom k dvorom privâžali,
 Mila majka im je dvore otvarala.
 Kada mi je roža iz kol odsîdjala,
 Malo ju je majka gledom zaglédala :
 „Ah joj meni, sinko, ĉa si ti ućinil ?
 Tvoja mlada ljubav jur je samodrugâ.“
 „Oh joj meni, majko, tomu sam ja krivac.““
 „Oh joj meni, sinko, tako budi otac.““

260.

Sentalek.

Hranila je mati Iagodu dîvojku,
 Ter ju je poslala va goru po vodu.
 Za njom mi pojaše to mlado katanĉe.
 Za njim majka kriĉi : „ ne jaši mi tamo !

Tamo mi je prošla Jagoda dīvojka,
 Još je jako mlada, će se prestrašiti,
 I jako je līpa, će ti se sviditi.
 Kosa joj je vrīdna kraljevoga konja,
 Jagoda dīvojka kraljevoga sina ;
 Sinoć mi je kasno na ruki zaspala,
 I s nje žutom kosom ruku zaležala.“

261.

Stīnjaki.

Jelena Jelena, zelena jabuka,
 Pred tobom mi raste trava dītelina.
 Jelena ju žanje bīlimi rukami,
 Bīlimi rukami, zlatnimi kosami
 Ča god mi nažela, to pred kouje hita :
 „Jite pijte konji, moga brateca konji,
 Sutra vam je rano pute putovati,
 Pute putovati, po rožu voziti.

262.

Velika Narda.

Dala mi je mati beli grad zidati
 Na visokom brīgu na tihom Dunaji,
 'Z koga budem vid'la moj venac zeleni,
 Kad mi bude plaval po tihom Dunaji.
 „Ribari ribari na tihom Dunaji,
 Jeste li mi vid'li moj venac zeleni,
 Kad mi je odplaval po Dunaju dolī ?“
 „„Vidili ga jesmo, vhitili ga nismo.““
 „Začto mi ga niste nazad povrnuli ?“
 „„Ne bi ti ga moglo tri sta janićarov,
 Ne da b' ti ga moglo neg nas trih ribarov.““
 Moj venac zeleni vode su raznesle,
 Moj venac zeleni vetri razpuhali,
 Moj venac zeleni magle razmaglile.
 Plači mene mati pod bīlom krpicom,
 Kad me nīsi štila pod gjungja particom,
 Pod gjungja particom, pod zelenim vencem.““

263.

Veliki Borištof.

Hranila je mati lipu dcer divojku,
 Ni ju dala gledat suncu ni mîsecu,
 Suncu ni mîsecu ni belomu danku,
 Popala je mati kaftan odpirati :
 Začel se divojki zastor nadvizati.
 Dala joj je mati vračarice zvati.
 Prva 'e govorila, da su toj divojki
 Da su toj divojki vse ti vetri krivi.
 Druga 'e govorila, da je ta divojka
 Da je ta divojka va sred polja stala,
 Ter da su divojki zeci nazezljali.
 Treta 'e govorila, da su toj divojki
 Da su toj divojki vse klinčaci krivi.¹

264.

Ineéd.

Ditelinica je drobna nekošena,
 Ota moja mila jur je zaručena.
 Kdo si ju zaručil ? jedan tovaruš moj.
 Kdo si ju zaručil, to si ju i imaj,
 Ter mi môga srdca seda ne razbijaj.
 Bolje, da b' mi bili s zvoní zazvonili,
 Neg' ča su mi milu drugom' zaručili.

265.

Ineéd.

Orle moj, orle moj, šara ptico moja !
 Visoko mi letiš, još na širje gledaš :
 Jesi li mi vidil prvu ljubav moju ? —
 Vidil ti ju nîsam, začul ti ju jesam,
 Kad sam sinoć kasno nje dvorom proletil.
 Po dvoru 'e hodila, žalno stugivala,

¹ Vidj moje Runje i Pahuljice na str. 8.

A tebe junaka težko preklinjala. —
 Orle moj, orle moj, šara ptico moja!
 Ako joj ti opet nje dvorom proletiš,
 A ti joj poruči da se ne zaruči,
 Da je nikdar junak ostaviti ne ću,
 Ako bi mi bilo v črnoj gori stati,
 V črnoj gori stati, kalinu zobati,
 Kalinu zobati a kalužu piti.

III.

Pohodi ljubavni.

266—298.

266.

Ineéd.

Junak jaše uz potok
Svojoj miloj pod oblok.
„Oj dîvojka dîvojka !
Kdi t' je otac s materum ?“
„Otac mater na gostih,
Brat i sestra na tancih.“
„Oj dîvojka dîvojka !
Prijmi mene junaka.
Vrzi konja va štalu,
A junaka na stelju.
Konju siplji zobati,
Junaku daj pospati.“
Kad se jutro razsvane,
Junak mi se ustane,
Počne konja sedlati,
A dîvojka plakati.
„Oj junače junače !
Komu me ti ostavljaš
V dîvojačkom vrîmeni,
A va ženskom brîmeni ?“
„Ako bude mladi sin,
Hrani mi ga pet godin ;
Ako bude mlada dci,
Bit će ono, ča si ti.“

267.

Marof.

Junak jaše krez selo
Gorí dolí veselo.
Junak jaše nuz potok,
Svojoj dragoj pod oblok.
„Oj dîvojka dîvojka !
Kdi t' je otac i majka ?
„Otac, mati na gostih,
Brat s sestricom na tancih.“
„Oj dîvojka dîvojka !
Prijmi mene junaka.
Vrz konjica v štalicu
A junaka v hižicu.
Daj junaku večerat,
A konjicu zob zobat.“
Kad se zora razsvane,
A junak se ustane :
Počne konjka sedlati,
A dîvojka plakati.
„Ti junače odhajaš,
Komu mene ostavljaš
V dîvojačkom vrîmeni,
A va snaškom brîmeni ?“
„Ako bude mladi sin :
Hrani ga mladih godin ;

Daj mu ruho vojničko,
I oružje junačko;
Šalji mi ga za vojskom
I za manom junakom.
Ako bude mlada dći,
Bit će k . . . kot si ti. “ “

268.

Novo Selo.

Čuješ, mila, ali spiš,
Ali vrat odprít ne smiš? —
Otea, majke doma ni,
Brat i sestra na tanci. —
Konja peljaj v štalicu,
A mladenca v hižicu;
Konju nastri slamicu,
A mladencu steljicu;
Konju daj, da bude sit,
A mladencu vina pit. —
Ti mi ne češ vina pit,
Nit će roža vrat odprít. —

269.

Katalena.

Čtiri noći nis' spala,
Na miloga čekala
Rožica.
Došal mili niku noć
Miloj dragoj pod oblok
Rožici.
„Jesi l' doma ali ne?
Ali mi se neg tajiš
Rožica?“
„Doma doma, moj mili,
Teško sam te čekala
Rožica.

Večere nîs kuhala
Nikomu, ni milomu,
Rožica.
Nî ti trîba večere
Nego tihâ pominka
S Rožicom. “ “ —

270.

Božok.

K večeru ću v selo pojti,
Ne znam, ću li nazaj dojti.
Mila će mi otvoriti,
Žarak oganj naložiti.
Žarak oganj lipo gori,
Polag njega mila sîdi.
„Sedi, mili, na klupčicu,
Ter si poglej na rožicu,
Kako ona gleda va te,
Kot da b' htîla umrît za te.“

271.

Čemba.

K večeru ću k miloj pojti,
Vrata će mi otvoriti,
Žarak oganj naložiti.
Žarak oganj svîtlo gori,
Polag njega mila stoji.
„Sedi, mili, na klupčicu,
Ter si poglej na rožicu,
Kako gleda milo na te,
Kot da b' htîla umrît za te.“
„Ne umiraj, mila, za me
Ar bi bilo škoda za te,
Škoda za te, rožicu,
I za tvoje lipo ime.
Ne boj se ti, mila moja,
Budeš k letu žena moja

Još ja imam zlati prstan,
S kím ćemo se zavezati,
Vse doline i krajine
S rožicama zasipati.““

272.

Marof.

K večeru ću v selo pojtii,
Do polnoći ne ću dojtii.
Mila će mi otvoriti,
Žarak oganj naložiti.
Žarak oganj svitlo gori,
Polag njega roža stoji.
„Sedi, mili, na klupčicu,
Ter mi poglej va rožicu!“
Ona va me pogledala,
Kot da b' za me umirala.

273.

Petrovo Selo.

Vidim, srđce, da si trudan,
Hodi k meni na počitak.
Dat ti hoću belu plahću,
I pod glavu pisan vanjkuš.
„Kdo to leži va postelji?“
„Ive srđce va nevolji.““
„Kdo ga hoće stugivati?“
„Mare će ga stugivati,
Mare će ga žalovati,
A majka će zaplakati.““

274.

Šuševu.

Junak ljubi đivojčicu,
Đivojka buđi junaka :

Vstani, mili, vstani gori,
Jur su eto beli dani.“
Stal je mili na sred dvora,
Pogledal je, je li zora.
„Još mi nisu polnoćnice,
Kamo li još bela zora.“ —

275.

Gerištof.

Snoć sam na placi sđdila :
„Junaci, hodte k nam !
Naša vrata ne škripaju,
Ar je ja zalivam
Sladkim mlíkom i smetanum,
Da vas mat ne čuje.
Pitala me 'e rano mati :
Roža, kdo je snoć bil ?
„Majko, ja vam ga ne povím,¹
Ja ga nis' poznala.““
„Kot ča² mi ga ti ne povíš ?
Ča mi ga ti tajiš ?
To je taj Jure vlašći bil,
Ča ga ti još ljubiš?“
„Kako ga ne bi ljubila,
Kad je líp i vrli ;
Ima lípe črne oči
I rudljaste vlasi.““ —

276.

Gerištof.

Surlali su mi junaci
Pod lípe mile obloćci.
„Čuješ li, mila, ali spiš ?
Ali se ti to neg činiš?“

¹ Tako i oko vode Dobre (Dubre) govore město : toga vam *ne mogu, ne uměm* povědati. — ² Město za č.

„Čujem te, mili, ja ne spim,
 Ali ti odprít vrat ne smím,
 Počekaj mrvu pred vratí,
 Mat i otac tē zaspali.““
 Mat i otac mi zaspali,
 A mi dva smo se dragali.

277.

Plajgor.

Imal sam milu prík gore,
 Zaspal sam kod nje do zore.
 Išal sam domom u zori,
 Moj otac stoji na dvori.
 On me je počel karati,
 Zač nisam došal va dobi?
 „Kako bi došal va dobi,
 Kad sam bil s milom va dobri?
 Moj dragi otac, prosim vas,
 Oprostite mi neg ov čas.“
 „Ja ću ti sinak oprostít,
 Ako t' neg bude mila mat.““
 „Majki ću lagak 'zgovor dat,
 Da nisam mogal volov najt.
 Volove su mi zajeli
 Ti sakramentski Štajeri.“

278.

Sentalek.

Imal sam milu prík gorja,
 Spaval sam kod nje do zorja.
 Kad idem doma u zoru,
 Tot majka stoji na dvoru:
 „Kadi si, sinak, do zore?“
 „Kod moje mile prík gore.
 Volim ja milu v komori,
 Nego šest volov na dvori.““ —

279.

Štinjaki.

Mila rožica, otvori vrata,
 Čemo se ljubít pravo od srdačca.—
 Počekaj, mili, mrvu pod vratí,
 Doklje mi zaspí otac i mati. —
 Lagko bi stati bilo pod vratí,
 Da bi s'neg imal uč umotati.—
 Ne ćeš već dugo stati pod vratí,
 Jur mi zaspíva otac i mati.
 Kumaj 'zgovori, vrata otvori,
 Ter mi junaka za vrat objami:
 Tiho mi hodi tamo do komina,
 Ter si daj nagni kupičicu vina.—

280.

Božok.

Šetal sam se junak	Po toj ulici,
Da bi se potužil	Miloj rožici.
Kad sam se došetal	Na mile dvorak
Kot da bi se v lozi	Pod zelen borak.
Ja počnem na vratih	Tiho tucati,
Ter moju rožicu	Od sna vzbujati.
Ona se probudi,	Vrata otvori,
I s desnum ručicum	Za vrat me ulovi.
„A ča si mi junak	Nujan i tužan?

Snoć ovud pohajal	Tako žalostan ?“
„Kako da ne budem	Tužan žalostan,
Kad neveru tvoju	Čujem vsaki dan.““
„Kdo mi to govori ?	To istina ni ;
Kdo predrago srdce	Od môga luči ?“—

281.

Bandol.

Odpri, mila, odpri, odpri, mila, vrata,
 Ako su i valje od srebra ter zlata.
 Ni zlato ni srebró ne će dolí spasti,
 A ja ti, rožica, ne ću ničt ukrasti.
 Do sih dob si vrata ključem zatvarala,
 Od sih dob je moreš slamom podapirat,
 Ča ću ti je ja već živ kada odpirat.
 Dosti sam ti, roža, stazice ugladil,
 Odsli ć' po njih resti trava dítelina.

182.

Božok.

Mila moja mila, dobra si mi bila !
 Kad sam v zoru zaspal, si me probudila :
 „Vstani junak vstani, jur su beli dani,
 Jur su beli dani, konji nezobani.“
 „Ali su zobani al' nišu zobani,
 Još tē me moć odnest od mile po cesti.““

283.

Božok.

V sobotu na večer vani jesam stala,
 Na moga miloga željno sam čekala.
 Još ga nis' vidila, jur sam ga začula,
 I sam si ga roža na srdce nagnula.
 Kad su nas začuli naš otac i mati
 Naš otac i mati skupa pominjati,
 Naš otac i mati na nas su kričali,
 Da su beli dani, da još nismo spali.

„Dragi otac, mati! kako ćemo spati;
 Kad nam je bil noćas sladak i kratak čas?
 Vsu noć smo sîdili kot da bi neg uru,
 Smo si povîdali mi dva našu tugu.“
 Jur nam popîvaju ptice na trnaci:
 Još sam ti nagnuta, klinčac, na srdačci.
 Visoka je svîtlost visokoga sunca:
 Još našoj ljubavi ne more bit konca.

284.

Filež.

Od velike tuge šećem se do drúge.
 Mila 'e otvorila, lîpo me 'e dvorila,
 Tužna i žalostna uza me sîdila.
 Ona nî pri meni vidila ljubavi:
 „Ča si ti k nam došal, kad nećeš govorit?
 Ja te nisam dužna, klinčac, zahman dvorit.“
 „Dvori mene dvori još neg jedan hipac.
 Dokljek dojdu svîtle zvîzdice na višak,
 Ču ti povîdati, ča si razmišljamam,
 Da se s mojom prvom milom razdružavam.
 Kítica joj leži pod vežnimi vratî,
 A prsten srebrni moram nazad dati.““
 Onda je počela roža govoriti,
 Da će sad rudoga klinčaca dvoriti.
 Imal sam kíticu od žarkoga sunca,
 Još našoj ljubavi nî moglo bit konca.

285.

Filež.

V sobotu na večer stala sam i stala,
 Na môga miloga teško sam čekala.
 Još ga nis' vidila, jur sam ga začula,
 I veljek sam mu se na srdce nagnula.
 „Sad ću ti se tužit, dosljek bude zora,
 Sunce izhajalo obrh môga dvora.“
 Jur se belû zraki od žarkoga sunca,

Još našoj ljubavi ne more bit konca.
 Moj otaj i mati na nas su kričali,
 Da su beli danki, da još nismo spali.
 „Dragi otac, mati, kako ćemo spati,
 Kad nam je bil noćas prelíp i kratak čas?
 Vsu noć smo sídili, kot da bi za uru,
 Smo si povídali mi dva našu tugu.“

286.

Gerištof.

’Z dibokoga srđea premilo vzdihavam,
 Kada se k rožici pod oblok odpravljam.
 Kad dojdem pod oblok, potucam joj lípo,
 Da bi mi odprla od srđea veselo.
 Ako mi ne ćeš odprít, rožica, klinčacu,
 Tako mí neg to povij, će mi laglje biti. —
 Zač ti ne b’ rožica od srđea odprla,
 Kad sam te klinčaca jur težko čekala? —
 Čuda drobnih ribic po Dunaju plava,
 Još ja već krat mislim, si li mi ti sdrava?
 Ako si betežna, ću te osdraviti,
 Ako si turobna, ću te ubatriti.

287.

Hrvatske Šice.

Mila je milomu tako poručila:
 „Dojdi mili, dojdi kasno po večeri,
 Kasno po večeri, po sdravoj Marii.“
 Kad je mili došal, mila se srdila,
 Vrata otvorila, rič ne govorila.
 „Govor’ mila govor’, govor’ neg večeras,
 Drugi večer ću projt druge place šetat,
 Druge place šetat, drugu ljubav ljubit.“
 Čekaj, mili, čekaj, lestor za osam dan,
 Kakva ću ti biti lípa mlada snaha,
 Srđea veseloga, lica rumenoga.“

288.

Ineéd.

Godinica šprica, odpri mi, rožica!
 Stojim ti pred vratí kot mrtva dušica.
 Ako mi s' namoči sperjem škrljačica,
 Onda se več ne ćeš zvat moja rožica.
 Doslen sam te ljubil kot selsku kraljicu,
 Tad éu te ostavit koti siroticu.
 Ako mi poklekneš na gola kolena,
 Još éu te ostavit, rožica rumena!

289.

Kolnof.

Strat¹ éu se nagnuti na oblok stenicu,
 Zviždajúc éu van zvat tu moju rožicu :
 „Kinč mojega srдца, otvori mi vrata,
 Ter me nutar pusti mladoga junaka.“
 Na to odgovori neverna rožica,
 S lípimi rîčami odpravi klinčaca :
 „Set krat su zarasle stazice i puti,
 Po kíh si ti šetal k meni čuda putij.
 Ti bi k nam dohajal, da nikdor ne bi znal :
 A ja ti zahvalim na takovu ljubav.“

290.

Mučindrof.

Jur su si spívale u zoru ptičice,
 Još sam si nagnuta na miloga srдца.
 Ravno se je zora s danom razlučala,
 Kad sam si milomu dobru noć zazvala.
 Lagku noć, lagku noć, ali ne vsakomu,
 Neg' komu ter komu, ter moj'mu milomu.

291.

Raušeri.

Pod oblok éu dojti, potueat éu lípo,¹
 Da mi, roža, odpreš od srдца veselo.

¹ Taj put město : saj krat.

Ako mi pak ne ćeš od srca odpriti,
 To si ti odpiraj, komu ti je drago,
 Ja ću poiti v selo, kamo ću ja rado.
 S bogom mi ostani s drugim va ljubavi,
 A s mene klinčaca jur se ti pozabi.
 Lagko je vrtlaru za jednu kiticu,
 Još je meni laglje za jednu rožicu.
 Vrtlar si ju mora rudo² posaditi,
 A ja si ju morem najlípšu zibrati.

292.

Stinjaki.

Mila moja mila, kdi je tvoja stelja ?
 Kdi je tvoja stelja, onde mi je vera,
 Kdi ti je uzglavlje, onde mi je sdravlje. —
 Plati, mili, plati moje mehke stelje. —
 Plati, mila, plati moje škure noći,
 Kê jesam probudil vnogo krat sbog tebe ;
 Plati, mila, plati moje tesne hlače,
 Kê sam ja razderal hodeć vsenek k tebi,
 Hodeć vsenek k tebi, premladoj rožici.

293.

Stinjaki.

Kad se 'e bila zora s danom razlučila
 To je mila milog domom sprohajala,
 Domom sprohajala, lagak dan davala.
 Bolje jedna ura va lípoj radosti,
 Nego sto jezerov v tugi i žalosti.
 Pošalji mi mili neg jedan lagak dan,
 A ja ću ti danak kot va krovu slamak ;
 Pošalji mi mili neg jednu lagku noć,
 A ja ću ti noćic kot na nebu zvízdic.

¹ Tiho ; jađte. — ² Ne uměm dokućit čto je. Rekli su mi, da je čto i *lěpo* ; dakle prema k r a s n o , koje takodjer znamenuje i *crveno* i *lěpo*.

294.

Veliki Borištof.

Lîpi beli danak sada nam odhaja,
 I ta črna škura noćica dohaja.
 Tako sad se skupa na pokoj podajmo,
 I vsi trudni ljudi mirno počivajmo.
 Vse zvîrje i ptice na gnjazdo se shranû,
 Da se z jutra rano opet gorî vstanu.
 Neg samo junaki pod vratî tucaju,
 Ter svojim rožicam ljubav izkažuju;
 Neg ti lîpi mîsec svîtlost nam daruješ,
 Prik loz ino brîgov ti s nami šetuješ.
 Kad se ja prošećem k prelîpoj rožici,
 To joj lica cvatu kot lîpoj kitici.
 Črni su nje oči kot dvî trnjulice,
 Prsi 'nako beli kot dvî golubice.
 Ravno je nje telo kot ravna šibica,
 I lica črljena kot žarka rožica.
 Nje visoko čelo kinčû vlasi rudi,
 Nî li ona vrla, neka vsaki sudi?
 Lîpo je junaku kod nje prebivati,
 Ter ljubljeno srđce k srđcu pritiskati.

295.

Veliki Borištof.

Lîpi beli danak set krat nam prohaja,
 A ta črna škura noćica dohaja,
 Po koj se božji svît na pokoj podava,
 I vsa trudna čeljad mirno si počiva.
 Neg samo junaki mirno virostuju,²
 I svoje rožice doma poiskuju;
 Neg sami junaki pod vratî stuguju,
 I svoje rožice k sebi pozivaju.
 A ti lîpi mîsec svîtlost nam daruješ,
 Priko loz i brîgov ti s nami putuješ;

² Bdiya; bleiben auf.

Da dobro vidimo k rožicam si pojti,
Ter im naše tuge željno povídati.

296.

Židanj.

Otava, Otava, zelena Otava,
Ostani mi mila, ostani mi sdrava !
Da bi se potužil toj mojoj rožici,
Počel sam natucat po mile vratacih :
„Hodi, drago srdce, otvori mi vrata,
Vrata mi otvori, k meni progovori.“
„Nek ti progovorú, kê su ti milije,
Još je rožic v polji, kê ćeš si trgati“
„Ali mi ih nî, kot si, roža, ti,
Ti si, drago srdce, ravno sprot meni.“

297.

Židanj.

'Z dibokoga srдца mlad junak vzdihavam,
Kad se k roži v selo pod oblok odpravljam.
Kad dojdem pod oblok, potucam joj lípo :
„Daj odpri, rožica, od srдца veselo.
Ako mi pak ne ćeš od srдца odpríti,
Bude mi i dražje, moreš vnútri biti ;
I moreš ležati do sudnjega dneva,
Još ti se ja junak ne ću molit seda.

IV.

Tuge ljubavne, sirotinske, novačke, nevoljničke i t. d.

299 — 413.

299.

Hrvatske Šiee.

Na placi sam stal,
Premilo gledal,
Rože ne sgleдал,
K koj bi v selo šal.
Tovaruš me zval,
S njim sam v selo šal:
On se spominjal,
Ja sam v kraju stal.
„Ne turob' se ti,
Dost rožic v polji,
'Z kih ćeš zibrati,
Jednu trgati.“
„Ali kad jih nî,
Kot si, roža, ti,
Premilo srdce,
Ravno sprot meni.“ —

300.

Cogerštof.

Ča mi je po vsih vas,
Kad nî môga pri vas?
Da bi bil moj pri vas:
Ljubila bi vsih vas.—

301.

Sabara.

Roža! turobna si,
Da već moja nisi.
Dok si moja bila,
Rožica si bila,
Lica črljenoga,
Srdca veseloga;
Srdca veseloga,
Venca zelenoga.
Sad po lugi hodiš,
I va tugi živiš. —

302.

Sabara.

Bože moj, bože moj!
Kadi je mili moj?
Ali ga doma nî?
Ali mu dobra nî?
Da bi on doma bil,
Sdavnâ bi pri nas bil;
S manum bi rožicum
Govoril dîvojkum. —

303.

Lovrenac.

Vse mile su v tancu,
 Moje nî, moje nî.
 Poslal sam si po nju,
 Ter je nî, ter je nî.¹ —

304.

Stinjaki.

Hodi hodi grlica,
 Batri moje srdačce,
 Ali mi daj kreljute,
 Da bi letil uza te ;
 Da bi letil uza te
 Priko brîgov višine ;
 Priko brîgov višine
 I prik morja dibine. —

305.

Cilindol.

Gvišno² nosû milu moju,
 Kad mi tako milo zvonû ;
 Gvišno mi nosû telo nje,
 Moram se 'zpričati od nje. —
 Poglej sada iz obloka,
 Kad me nosû iz varoša.
 Poglej miljahno za manum,
 Ne ćeš se već ljubiti s manum.
 Zasadi si tulipanov,
 I k tomu lipih klinčacov :
 Na vzpominak 'ne ljubavi,
 Kû smo mi vsakdar imali.

306.

Cilindol.

Črna zemlja neorana,
 Majka moja zakopana,

Iz kê ne će nikdar prijti,
 Da ću prvlje ja umirîti.
 Moje majke sladka usta
 V črnoj zemlji zamuknula ;
 Moje majke mile oči
 V črnoj zemlji pozažmale ;
 Moje majke črni vlasi
 V črnoj zemlji raztrešeni ;
 Moje majke lipo lice
 Črnom zemljom zapljuskano ;
 Moje majke drago telo
 V črnoj zemlji povaljeno ;
 Moje majke tanke ruke
 V črnoj zemlji preklopljene ;
 Moje majke bele noge
 V črnoj zemlji položene.
 Otvori se črna zemlja,
 Sprogovori mati naša,
 Ter pogledaj žitka našâ,
 Kako smo mi sirotice
 Od vsih ljudij zapušćene,
 Zloj mačehi v ruke dane.
 'Z luga nam je kruha 'zpekla,
 S gnojnicom ga zamîsila,
 S peskom nam ga 'e zasolila,
 A na dimu zadimila.
 S prnjicum nas zaodila,
 'Z čripca nam je jist davala,
 S trnjem stelju nastirala,
 Koprivami pokrivala.
 Otvori se črna zemlja,
 Sprogovori mati naša,
 Ter pomiluj dîtcu svoju. —
 Lipe moje sirotice,
 Kot va vrtlaci rožice!

¹ I ovo se, po vsjoj prilici duglje, u tancu pĕva. — ² Bez sumnje ; gvišj.

Milom' bogu se molite,
 Tu nevolju podnosite,
 Dok vas božja milost najde,
 Božje sunce vas obajde :
 Zato božje sunce sviti,
 Da sirotice ukripi.¹

307.

Cindrof.

Ako s' mi prem žitak skratil,
 Još ti ne ću zlo želiti. —
 Ne budi mila takova,
 Ne poslušaj na svakoga.
 Pusti tuge iz srdačca,
 Ufaj se va me klinčaca. —
 Vsemu mora biti konac,
 I našoj ljubavi, klinčac.
 Ne more drugačje biti,
 Moramo se pozabiti.

308.

Frakanava.

.

 Ča ti kaniš mili s mene,
 Da ćeš jur projti od mene? —
 Ničt ne mislim, mila, drugo,
 Neg te ostavit za dugo. —
 Ne čin, mili, toga za to,

Ar si moje srebro zlato.
 Ako s' kanil to včiniti,
 Mene rožu ostaviti,
 To si mogal dobro znati,
 Da će mene to skončati ;
 Da si ne ću, roža, moći
 'Z tuge moje van pomoći ;
 Kâ me hoće v grob nagnuti,
 Mene vruću uhladiti :
 Ar vre s kraja jedna gleda,
 Kâ b' te rada imat vreda
 Ne daj se ti razgovorit
 I od mene ti odlučit.
 Ako e' tebi srdce tvoje
 Tako verno kot je moje,
 Tako primeri ljubav tvoju
 K mômu telu rumenomu.
 Ar ne legnem nit ne vstanem,
 Kad te, mili, ne spomenem.
 Kudajgoder sam šetala,
 Na tebe se oglédala,
 Na te misleć duša moja
 Srdcu iskala pokoja. i t. d.

309.

Gerištof.

Išal sam po cestah vnoгих
 I po rožah vrlieh drugih,
 To sam činil ja neg slípo,
 Još me k tebi srdce vliklo. —

¹ Ovu je pèsmu od mene prèpisao Oblad Grigorovič u Kazanu u Rusiji po kazivanju Cilindolskom, nu sam ju mogao sad izpravit i podpunit po kazivanju nêke žene u Šicah. Tuj sirotčee uzme naricat, er ga tãraju pastiri vraćati govoda. U njoj su i ove dvé vrste (kojih nisam htio uplesti) o kruhu:

Sis prstom mi ga odmiri,
 S sikirum mi ga odsiće.

Neveran si suprot meni,
 Učinil si tugu meni,
 To je tuga srдца môga,
 Kot ča ga ni, klinčac, tvôga.
 Pojd neg pojd neg v kraj od mene,
 Drugu ljubiš polig mene;
 Pojd neg pojd neg, klinčac gusti,
 Drugu ljubiš v tvojem srđei.

310.

Hrvatske Šice.

Mili ima rude vlase,
 Miloj šalje guste glase,
 Da se mila ne udaje,
 Da mu veru ne prodaje.
 Kad je mili domom došal,
 Tad je milu snahum našal.
 „Neverna s' mi mila bila,
 Zač si mi se ti udala?
 Zač si mi se preudala?
 Zač si mi veru prodala?
 Nikdar nisam k tebi došal,
 Da ti ne bi ča donesal?
 Prvić gjungje, drugić čizme,
 A to čizme Kordovanjske.“
 „Ti si kupil, ja sam vzela,
 Još te nisam milovala.
 Još već kupi, još ću vzeti,
 Još te ne ću milovati.““

311.

Incéd.

To sunačce svitlo svíti,
 Junaka me ničt ne batri:
 Kad nimam mile rožice,
 Kâ bi mi bila zavítje.

312.

Incéd.

Ptice skaču po tih poljih,
 Milo 'e srđce pod oblokom.
 „Ča te boli, mili, srđce?“
 „Glava boli, srđce tuži,
 Da mi drugi milu ljubi.““
 „Ako ljubi, neka ljubi,
 Lîstor da ju ne obljudi.““

313.

Katalena.

Ptica sídi na topoli,
 Zač te, mili, glava boli? —
 Za to mene glava boli,
 Kada milu drugi ljubi.
 Još je meni veru dala,
 Veru veru i ručicu,
 Zlati prsten i kiticu.

314

Kolnof.

Kudajgoder tužna hodim
 V vsakorjačku pamet bludim;
 Vse sbog mojega miloga,
 Kî je srđca nevernoga.
 Ako mu prem zla ne želim,
 To mu, roža, vzoči velim.
 On još gleda na vse strani,
 Kako b' mene tužnu vkanil.
 Na sve strani jesam tužna,
 V samih žalostih i tugah,
 Va kih plačem v noć i va dne,
 Da mi telo ne odahne.
 Ar kot jedna fajgolica
 Rastem na sami kitica;
 I kot jedna golubica,

Tako si tužim rožica.
 Sto krat bi bila volila,
 Da b' se ne bila rodila,
 Neg da sam se seda va te
 Tako jako zaljubila.
 Još bi rada vse trpila,
 Da bi neg ljubav vidila,
 Da ju imaš, klinčac, k meni,
 Kot ju imam ja sprot tebi.
 Pojd neg, klinčac, srdce drago,
 To ću trpit ja vse rado,
 Ali ti ga ne ćeš znati
 Pred bogom odgovor dati.
 Srdce 'e moje skamenjeno,
 Sis suzami zacureno.
 Kako 'e trava s rožicami,
 Tako 'e srdce sis tugami.

315.

Petrovo Selo.

Lipa trava ditelina!
 Ča se jesi zamislila? —
 Na kraju je lipa hiža,
 V onoj hiži živa tuga.
 Divojka je zlo smislila,
 Kad se k svatbi pripravljala,
 Kad se k svatbi pripravljala
 Kad je mater ostavljala.
 Pantljike su lahko ruho,
 Poculice težko ruho:
 Pantljikom vitar prheće,
 Poculicu težko stišće.

316.

Prisika.

Šećem placum gori doli,
 Od tuge me glava boli.

Majku imam, prava mi ni,
 Otea imam, dobar mi ni.
 Vse majke sidū na placu,
 Moja leži va vrtlaci,
 Va vrtlaci ograjena,
 Pod kamenom zavaljena.
 Vstani gorī, draga mati,
 Ter nas sirote ubatri;
 Kudaj smo mi raztrkani,
 Drugim ljudem pod nogami!

317.

Prisika.

Mate ima rude vlase,
 Ani šalje guste glase,
 Da se Ana ne udaje,
 Da mu vere ne prodaje.
 Kad je Mate domom došal,
 Ur je milu s n a h u m našal.
 Oh neverna s' Ana bila,
 Zač si mi se udavala,
 Moju veru prodavala?
 Oh ti tvoji prvi darki,
 To su moji dobri danki!

318.

Vulka Proderštof.

Kudajgodar tužna hodim,
 Vsaku zerku pamet bludim,
 Vse sbog mojega miloga,
 Kī je srdca nevernoga.
 Ako mu prem zla ne želim
 To mu roža vzoči velim:
 Da on gleda na sve strani,
 Kako da me tužnu vkani.
 Srdce mi je jur kamenno,
 Sis suzami zacureno.
 Kako 'e trava s rožicami,

*

Tako 'e srdce sis tugami,
 Va kih plačem v noči, va dne,
 Da mi telo ne odahne.
 Ar kot jedna fajgolica
 Rastem na sami kitica;
 I kot jedna golubica
 Tako si tužim rožica.
 Sto krat bi tužna volila,
 Da se nisam ni rodila,
 Neg ča sam se sada va te
 Tako vrlo zaljubila.
 Još bi rado vse trpila,
 Da bi neg ljubav vidila,
 Da ju imaš, klinčac, k meni
 Kot ju imam ja sprot tebi. —

319.

Nova Gora.

Zelena mala tratina,
 Na koj mi pasu pastirke,
 Med njimi jedna sirota,

Ona je božja sirota,
 Nîma otca ni matere,
 Nîma ni brata, sestrice.
 S prstom joj kruha odmirû,
 S noktom joj sira odšcipû.
 Joj si ga meni siroti,
 Kâ sam prez otca, matere,
 Prez brata, mile sestrice! —

320.

Veliki Borištof.

Oj vince vince vince črljeno!
 Kdo te bude, vince, piti,
 Kad ja budem v zemlji gnjiti?
 Oj trava trava trava zelena!
 Kdo te bude, trava, kosit,
 Kad ja budem sablju nosit?
 Oj roža roža roža rumena!
 Kdo te bude, roža, trgat,
 Kad ja budem maširovat? —

321.

Cindrof.

Po vsih vežah žarki ognji gorû,
 A na tvojoj, mila, vsi kuti se škurû.
 Po vsih vežah tiho pominanje,
 A na tvojoj, mila, s rukami lamanje. —

322.

Božok.

Turobno srdačce, kô va meni plače,
 Kot da b' ga žerale vsega svita kače.
 Tuge moje tuge, tuge na srdahci,
 Vse je moram nosit na žarkom sunači.
 Veseli igrači veselo igrajte,
 Ter mojem' srdahcu mrvu ognja dajte.

Danas je sobota, sutra je nedilja,
 Čemo pojt v Želézno,¹ ondek je Maria.
 Čemo se pomolit Marii dívici,
 Da meni pomore i mojoj rožici.

323.

Božok.

Prestrl sam si rubac na zelenu travu,
 Onde sam oplakal moju milu dragu.
 Mila moja mila, guta te ubila!
 Druge si ljubila : mene si hinila.
 Drugim si davala krhke pogačice :
 A meni junaku zelene kitice.
 Drugim si davala čistâ rozmarina :
 A meni junaku čistoga pelina.

324.

Ciklež.

Teško mi je težko, pomoć si ne morem,
 Za mojim klinčacem, koga zabit morem.²
 Ako te pozabim pred ljudj na placi,
 Vindar te ja neću va mojem srdačci.

325.

Ciklež.

Ki k koj v selo hodi, redko krat ju vzame,
 Merkaĵ, mila, merkaĵ, ča se tebi stane. —
 Ako se mi stane, mili me ne vzame :
 To volim umriti neg druge ljubiti.
 Jelo ino pilo, vse stoji na stoli,
 Ničt ne morem jisti, kad me srdce boli.
 Kad budete čuli s trimi zvonî zvonit,
 Onda će mi prestat moje srdce bolit.
 Kad mene položû va črnu zemljicu,
 Onda će zacelit rana mômu srdcu.

¹ Poznati grad knezov Eszterházy : Eisenburg. — ² Kako u Slovenac tako i u njih je često morem město moram (mōjen=fōnnen i fōffen),

326.

Cilindol.

Kuliko god putij ja va uri vzdahnem,
 Vsakdar mislim, klinčac, si li k meni nagnjen?
 Još i oči moji mira mi ne daju,
 Neg mi sîmo tamo miljahno gledaju.
 Oči zaglédaju, razum premišljava,
 Je li tvoje srdce mene odurjava?
 Ne znam, je li imaš, klinčac, ovu tugu,
 Kû nosim ja roža vsaku nibi uru.
 Ali ča mi hasni, klinčac, razmišljati,
 Kad se još ne morem s tobum pominjati.
 Ali još se ufam, da ću doživiti:
 V sobotu s večera ćemo se viditi.
 Onda ću ja tebi tuge povîdati,
 Kê sam ja s bog tebe morala imati. —
 Ničtar, mila, zato, ako s' je nosila,
 Krezato spoznavam, da si me ljubila.
 Kad si je nosila, ćemo se ljubiti,
 Kako dva klinčaca skupa s' pridružiti,
 I već nikdar sebe mi dva razdružiti.

327.

Cilindol.

Ovo ti ja pišem sis desnum rućieum
 Premiloj rožici malu čedulicu.
 Sad ćeš ti ostavit lîp zeleni borak,
 Ter ćeš premeniti đivojački žitak.
 Mene sad ostavljaš v žalosti i tugi,
 A sebi ćeš navrîzt nagrîlje do smrti.
 Sebi ćeš sad navrîzt velik kamen na vrat,
 Češ ga morat nosit pak će te i nestat.
 S bogom mi ostani, ti veselje moje,
 Kô se 'e nalgalo na srdačce moje.
 S bogom mi ostani, vâs junački žitak,
 Koga ja ostavljam tovarušem set krat.
 S bogom mi ostante, tovaruši moji,

Nagovorte milu, da s manum govori.
 Ako ne će ona s manum govoriti,
 Tako mi je junaku od tuge umrîti.
 Ni mi htîla roža s dragim govoriti,
 Pak je moral junak od tuge umrîti.
 V petak je junaka glava zabolila,
 V sobotu junaku skupa zazvonili,
 V nedilju junaka do groba nosili.
 Vsi ljudi su prošli, mila je ostala,
 Dugo je ostala na grobi klečala.
 „Povij meni, mili, kako 'e sada tebi,
 Kako 'e sada tebi va toj črnoj zemlji?“
 „Da bi ti povidal, težko bi ti tilo.
 Zato povij mila svim mladim junakom :
 Da rožic ne ljubû, ar sdravlje pogubû.
 Ja sam tebe ljubil, sdravlje sam pogubil,
 Srđce očemeril, pod zemlju se spravil.““

328.

Cindrof.

Komugod junaku vse železje plava :
 Meni siromahu perjice potapa.
 Komugod junaku stare babe 'zprosu :
 Meni siromahu purgari ne morû.

329.

Cindrof.

Ali gledam staro ali gledam mlado,
 Vsaki ima srđce veselo i sdravo ;
 A moje mi vene kako suho drîvo,
 Dost je težko stoji, ča trpi nekrivo.
 Sunce ino mîsec svoje zrake daje,
 A moje srđačce turobno ostaje.
 Da b' na nebi zvîzde vse doktori bili,
 Još mojega srđca nebi osdravili.
 Daleko je gora od ravnoga polja,
 Još je naša ljubav obrh vsega toga.

Puhni vitar puhni od vsih krajev svîta,
 ·Odnam srdeci tugu, ar je prevelika.
 Doklen te ne vidim, niêť nî srdcu mômu,
 A kad te zagledam. turobno 'e za tobû.
 Doslen sam te ljubil kot bêele rožicu,
 Sad êu te ostavit kako siroticu.

330.

Cindrof.

Oçi moji oçi vsenek mi se plaçu,
 Po rumenih licih suze mi se taçu.
 Već ja rubca nîmam, kîm bi je utiral,
 Nit je kdi vodice. s kûm bi je opiral.
 Nego kad bi vidil tebe suze točit,
 Onda bi ja prestal moje oçi močit.

331.

Cindrof.

Nîsam si mislila nikdar za života,
 Da êe bit moj mili kôj drugoj lakota;¹
 Neg sam vse milila vsakdar v mojem žitku,
 Da êe bit pomoćnik on meni na svîtu.
 Zahman je mišljenje mojega razuma,
 Ar mi se jur šeće vse po drugih vežah.
 Strat je jur viduće, da êe ostaviti
 Mene divojčicu, kû je kanil vzeti:
 Ar su one druge nenavidne bile,
 Ter su me rožicu pred njim zamrazile.
 Zato ada tužna prebivam v žalosti,
 Da êedu nut rožu v zemlju sprohoditi.

332.

Cindrof.

Išal sam se šetat po lípoj travici,
 Kâ raste na miru va nédnoj krivici,
 Zatim pak ostanem na travici stati,
 I mislim, komu êu tuge povîdati,

¹ Ein Gegenstand des Verlangens; desiderii meta; u prav: glad; ne bude li lagkota? Trost, Vinderung, Helfer.

Kad nikdir nikogar s okom ni viditi
 Komu bi se mogal mladenac tužiti.
 Spustim oči k travi, kû ja tužan tlačim,
 Ter svîdoku tuge 'vako progovorim :
 „Travica nekriva, odpri oči tvoje,
 Ter poglej i batri tužno srdce moje,
 Ar sam te pokropil s suzami, travica,
 Kot kad na te spada jutrnja rosica.“
 Na to odgovori nekriva travica :
 „Zač tužiš, mladenac, i zač mačeš lica ?“
 „Kako nebi tužil, oh travica moja,
 Kad nimam mladenac več nikdir pokoja :
 Ar jesam obložen s ničim neg s tugami,
 Kot si ti travica s lipimi rožami.
 Rožice sis tobum va ljubavi cvatu,
 A meni na srđci noć dan tuge rastu.“
 Cel dan jesam čekal, noćica nastala,
 Kâ stoprv još veću tugu je zadala.
 Nikdir ničt ne vidim, nikdir ničt ne čujem,
 Neg si, vsaku na se, tuge razmišljujem.
 Prez mîseca, zvezdic va škurini bludim,
 A ne znam komu se mladenac da tužim.
 Na to jesam vzdahnul : „oh kade ste danas
 Mîsec i zvezdice, da b' svîtile nočas ?
 Da b' mene batrile ino veselile,
 I da bi mi tugu od srđca spremile.“
 Za tim zaobličim jedinu zvezdicu,
 Kâ mi je svîtila, da vidim rožicu.
 Zagledal sam, da će mîsec gori dojtî,
 Onda sam si mislil, će mi tuga projtî.
 Došal mi je mîsec va lipoj svîtlosti,
 Ali kad ni konca mojoj turobnosti.
 „Oh mîsečak lipi, kamo mi putuješ ?
 Ča me ti tužnoga tužiti ne čuješ ?
 Počekaj me malo, oh mîsečak lipi,
 I dopusti meni s tobum govoriti.“
 „Nut hodi, mladenac, ter govori s manû,

Da ti se od srдца vse tuge odnamu.““
 „A ča meni hasni, oh mîsečak svîtli,
 Ako veljen morem s tobum govoriti :
 Jezik mi 'zgovara, ali misal bludi,
 A srđce prebiva u velikoj tugi.
 Oh mîsec, zvezdice i lipe roŹice,
 Prosim, meni tuge od srđca snamite :
 Da ne budem tuŹil već duglje na svîtu,
 Neg da budem ljubil ja moju roŹicu.“

333.

Cogerštof.

Zelena travica, odpri oči tvoje,
 Ter poglej kak tuŹi mlado srđce moje.
 Jesenska kitica lîpo je procvala,
 A ja mlada veće neg tuge dopala,

334.

Cogerštof.

Ah meni, ča 'e meni, da meni dobro nî?
 Ar moja dobrota v črnoj zemlji leŹi.
 Da bi mi leŹala, neg da 'e kih osam dan,
 Neg ča mi jur leŹi leto i jedan dan.

335.

Cogerštof.

Kada si promislim na moj Źitak pravi ¹
 Onda mi freajû iskre od ljubavi.

336.

Čemba.

Dojdi, mili, dojdi, kad ja budem sama,
 Pripravit ti hoću hladnu večericu,
 Zelenu kiticu va hladnu vodicu.
 Na njoj ću ti mili vse tuge tuŹiti,
 Kê ja tuŹna nosim na mojem srđaću.
 Rado b' je nosila na mojem srđaću,

¹ Na svôga miloša.

Da je ne b' morala po žarkom sunačcu,
Po žarkom sunačcu i po belom danku.

337.

Filež.

Pred drugimi ljudi vesela se kažem,
A kada sam sama, tuge si razlažem.

338.

Filež.

Nimam ti ja bratca nit mile sestrice,
Moram si vzdihavat kod majke dîvice.
Ufanje ufanje ufanje me drži,
Dosljen jedna mati sina ne oženi.
Kad je jedna mati sina oženila,
Onda 'e moja misal Dunaj preskočila,
Ne Dunaj ne Dunaj neg široko morje,
Neg široko morje kô je puno vode.

339.

Frakanava.

Prispîlo je vrîme moje turobnosti,
Va kôm ću tužiti va dne ino v noći :
Ter sad si ja tužim kot ptica papuga,
Ar me je dosegla prevelika tuga :
Ar mi je povîdal lîp tulipan plavi,
Da će me ostavit taj moj mili dragi.
I mi je povîdal pelinak zeleni,
Da će me ostavit moj klinčac ljubljeni.
Odhajaš od mene lîpši od sunačca,
S tobom ću poslati pol mîga srdačca.
Ako projdeš, mili, čez oni kraj svîta,
Još te ne ću zabit za mojega žitka ;
Volila b' se roža va grob položiti,
Nego s' tebe, klinčac, kada pozabiti ;
Ar znaš, da b' ja roža va tugi živila,
Da bi te miloga ziz srдца 'zpuštîla.

Ne zabi se ni ti s mene, klinčac gusti,
Neg me nosi vsakdar va tom tvojem srdeci.

340.

Hrvatske Šice.

Čuda 'e v lozi drîva, kô kitičie nîma,
Još je već junakov, kî rožice nîma.
Siromaška ptica, ka kreljutca nîma,
Kot ona rožica, kâ miloga nîma.

341.

Klîmpah.

Vsenek suva suza 'z mojih črnih očij,
Simo tamo gledam, još mi nî pomoći.
Srdce moje srdce va tugah prebiva,
Kô konca va sebi od žalosti nîma,
Strat ću se ostavit, klinčac, tela tvôga,
Ar moram ja živit sbog tebe va tugah.
Strat ću te 'zpuknuti ziz môga srdačca,
Kot ono stabalce, ko žilice nîma.
Vsenek mi je moja mati govorila,
Da bi bolje bilo, da b' te ostavila,
Ali moje srdce vse ničt nî marilo,
Neg te je na dalje vse raje ljubilo.

342.

Kolnof.

Neprételjev imam, kot v lozi lišćica,
A to najveć zato, ča sam sirotica.
Srdce moje srdce 'ma velike rane,
Od velikih rîčij, ¹ kê govorû na me.
Da bi govorile, kê bi k čemu bile,
Neg ča mi govorû tri krat čemernije.

¹ Monstruositates, scandala.

343.

Kolnof.

- Ona.* Kamo se ja ganem ali se obrnem,
Vsakdir se s mojega klinčaca spomenem.
Vse mi nič' ne hasni moje spominanje,
To ja sada vidim, da ne mari za me.
- On.* Da bi mi ti stazu sis zlatom zlatila,
Još me nit va nebo ne bi domutila.
- Ona.* Ali jenom dojdi, to te lipo prošim :
Još ja vernu ljubav proti tebi nosim.
- On.* Nosi tvoju ljubav neg samo pri sebi,
To znaš, da me ne ćeš već domutit k tebi.

344.

Kolnof.

Kako se zaraste trava va zemljicu,
Tako se 'e zaljubil klinčac va rožicu ;
Na zelenoj travi lîpe rože cvatu,
A na mojem srdci vsenek tuge rastu.

345.

Kolnof.

Neka bude s bogom, kad je tako dano,
Da je moje srdce tugam obećano.

346.

Kolnof.

Mîsec će prosvîtit va bistru vodicu,
Ter će mi pogledat za novu rožicu.

347.

Kolnof.

Oh nebo, oh zemlja, oh radost oh tuga,
Sada je prispîla moja skradnja ura.
Neprietelji moji tlačit bi me radi,
Ali to me batri, da su premlahavi.

348.

Kolnof.

Ča mi hasni gledat va to suho polje,
Kad mi se udaje milo srdce moje ?

349.

Lovrenac.

Oh nebo i zemlja, ča sam zagrišila ?
Koga uvrídila ? koga sam 'zgubila !
Ah ti mili bože, češ najbolje znati,
Kakovu težinu moram sad imati.
Povídali su mi tovaruši tvoji,
Da te mati kara, ča ti hodiš kmeni.
Ne daj se ti, mili, materi karati,
Ti se moreš mene lagko ostaviti. —
Lagko b' te ostavil, oh mila rožica !
Ali meni moje srdce mira ne da.

350.

Lovrenac.

Ča mi hasni tužnoj pred zrcalom stati,
Moju svítlu žužnju vsaki dan pasati :
Kad nimam miloga, ki b' za manum gledal,
Moje belo telo vsaki dan objimal.

351.

Mali Borištof.

Turobna rožica, kamo ću se dati,
Da u mojem srdci mogu vračtva najti ?
Sad ću se prošetat va vrtlac zeleni,
Pustoga si najdem prez klinčacov željnih.
Neg jedan je gusti, i on jako puca ;
Prosim te, rožica, ne kaži mu srdeca.

352.

Mali Borištof.

Kad si ja pomislim na 'ne prve danke,
Kê sam raztrošila kod ljubljene majke,

A sada ja moram po službah bluditi,
 I ja mlada roža va tugi živiti!
 Ne projde jedan dan ni jedna noćica,
 Da vse nebi bila va tugi rožica.
 Va tugi ja ležem, va tugi se vstanem,
 Krivih rîčij čujem, kamo neg šetujem.
 Ti krivi jeziki, kî na me govorû,
 Neg ča mi rožici naškodit ne morû,
 Nepr'eteljov imam kot v lozi liščica,
 Zavolj toga ča sam sirota rožica.
 Ako sam sirota još kade va kuti,
 Još sam nepr'eteljom i onde na puti.
 Jur več ne znam tužna, kamo ću se dati?
 Neg va črnu zemju živa zakopati.
 Joj onoj dîtčici, kâ star'jih nîmaju!
 Va velikoj tugi vsenek prebivaju.
 Bože milostivni, jur s manum preskrbi,
 Ne daj mi sdvojiti od velike skrbi.
 Ar je moje srdce kot velike rane
 Zavolj krivih rîčij, kê govorû na me.
 Ničt si ne b' rožica od boga prosila,
 Neg da bi me črna zemljica pokrila
 Va zemlji ću ležat prez vsake durnosti,
 Ar na svîtu nîmam nijedne radosti.
 Jur sam s' bila roža i k zemlji nagnula,
 Još me 'e obdržala Maria va rukah.
 Procuri mi, voda, z cimitora dvora,
 Ter odnami tugu od srdačca môga.
 Oh visoko nebo, spusti svîtlo sunce,
 Da mi dopru zraki čer va moje srdce.
 Otvorí se zemlja, ter me va se puščaj,
 Ter mômu srdačcu polażiću podaj.
 Ako se ti ne ćeš zemljica otvorit,
 Meni će se srdce od tuge razdvojit.
 Pukni srdce moje na četire nugle,
 Da budu vidili, da jesi od tuge.

353.

Mali Borištof.

Snoč sam kasno stala na širokoj placi,
 Začula sam ljude tiho pominati,
 Da ćeš se ti, mili, se zime ženiti,
 A mene rožicu da ćeš ostaviti.
 Neg ženi se, mili, s kraljevoga dvora,
 A ja ću se roža, kot se budem mogla.
 Tvoja će se nosit va srebru i zlatu,
 A ja ću se roža neg va belom platnu ;
 Još ću ti ja, klinčac, oči unašati,
 Nad manum će ti se srdce razpadati.
 Kad ja budem išla roža domom k majki,
 A ti ćeš mi stati na tih putnih vratih.
 Onda ću ti se ja tiho pokloniti,
 A ti mi ne ćeš moč od tug zahvaliti,
 Za manum ćeš gledat, suze ćeš točiti,
 Ali več ti ne će, klinčac, ničt hasniti.
 Onda ćeš ti tvojoj majki dat krivicu,
 Ča si mene moral ostavit rožicu :
 „Oh neverna mati, ča si učinila,
 Da si našu lipu ljubav razdružila !“

354.

Mali Borištof.

Oh izkupi me ti, preljubljeni o t a c
 'Z ove tužne jame, 'z sivoga železa,
 'Z sivoga železa 'z beloga remenja. —
 Volim se ustrilit nego te van 'zkupit:
 Kako si zaslužil, tako odslužavaj. —
 Tebi ću s' pomolit, preljubljena m a t i,
 Čete li vi mene za sinka imati. —
 Volim itd. (kako i otac.)
 Još ću se pomolit, željni b r a t e, tebi. —
 Da mi sad pomoreš va ovoj potrebi.
 Volim itd.
 Tebi se sad 'zručam, najmanja sestrica,
 Ne odvrni se ti od mojega lica. —

Volim itd.

'Zkupider ti mene, preljubljena mila,
'Z ove tužne jame, 'z sivoga železa,
'Z sivoga železa, 'z beloga remenja. —
Kuliko mj velû, mili, za te dati? —
Za me velû dati tri sto lipih zlatih. —
Dam je, mili moj, dam, ako i četiri,
Volim je platiti neg prez tebe biti.

355.

Mali Borištof.

Kamo si dospilo veselje i radost,
Da je moje srdce sad obstrla žalost?
Oh tuga i žalost, kâ si me dosegla,
A va moje srdce čer nutar posegla!
Nikdar moje srdce ne će bit veselo,
Dosljek sis klinčacom ne bude sdruženo.
Ne bi čudo bilo, za 'no ča se 'e stalo,
Da b' se moje srdce od tuge razpalo.
Oh ljubav, oh klinčac, dojdî mrvu k meni,
Da si ja ubatrim srdačce va meni.
Kuliko god putij ja va uri vzdahnem,
Vsakdar mislim : si li klinčac k meni nagnjen?
Ne'zrečeno velim, moj klinčac ljubljeni,
Kad si jednoč prošal, bilo 'e težko meni. —
Ničtar zato, velim, ako si tužila,
Kreza to sam spoznal, da si me ljubila.
Zato već ne tuži, rožica evatuća,
Ar si v mojem srdeci ti ljubav goruća.
Kâ ljubav će gorit čar do one ure,
Doklje se sdružimo i tugi konac bude.

356.

Marof.

Ti hamiške oči škuri pogled imû,
Ter va me rožicu mrzko poglédaju,
A mene sirotu suze zalivaju.

357.

Marof.

Čuješ, mila, čuješ, kako mili tuži,
 Pred putnimi vrati kot klinčac procvati. —
 Čujem, mili, čujem, pomoč ti ne morem. —
 Pomoč bi mi mogla, da b' te volja bila,
 Da b' te volja bila, da bi me ljubila. —
 Ljubav moja ljubav, kud si se razašla?
 Po brîgih i dragah, kot zelena magla.

358.

Mučindrof.

V Mučindrofskih zdencih friška voda 'zvira,
 Kadi si moj mili rožice izbira.
 'Zbiraj si neg 'zbiraj, ćeš si izibrati,
 Da ćeš na vse vîke ziz njum križ imati.
 Nu ženi se, mili, odkud ti se j' drago,
 Nakraj četrnajst dan vzel bi mene rado.

359.

Mučindrof.

Nepr'ételji moji ne tê zamučati,
 Dotle me ne vide va grobi ležati.
 Nepr'ételjev imam kot va lozi drívja,
 Najveć zavolj toga, ča sam sirotinja.
 Ako sam sirota, za to mrt ne morem,¹
 Vrloga klinčaca vînder ljubit morem.

360.

Mučindrof.

Snoć sam kasno stala pred našimi vrati,
 Čula jesam ljude tiho pominati,
 Da se kaniš, mili, 'vu zimu ženiti,
 A mene rožicu misliš ostaviti.
 Ako si me kanil, mili, ostaviti,
 To bi mi bil moral prvlje povîdati:

¹ Mrt = morebit, morda; vielleicht (daß wird doch nicht meine Schuld sein?).

Da b' se bila roža s drugim upoznala,
I s drugim junakom srdce zavezala.

361.

Mučindrof.

Snoč sam kasno stala pred našimi vrati,
Čula jesam ljude tiho pominati
Vse za me ter za te, milo srdce moje,
I za vernu ljubav mile rože tvoje ;
Pak se kaniš, mili, 'vu zimu ženiti,
A mene rožicu kaniš ostaviti.
Ako se oženiš, s bogom neka bude,
A ja ne ću umrít ni od ove tuge.

362.

Novo Selo.

Mati moja mati, vse ste mi vi krivi,
Ča ste mi miloga 'z veže van 'zpuđili.
Čete se načekati, dokle vam se udam,
Zelenoga venca toga vam ja ne dam.
Moj venac zeleni na oltari visi,
S njega mi se svítu vse zeleni listi.

363.

Oslip.

Kada me zagledaš lipoga viteza
Svítlo opravnoga, v žepih dost pîneza :
Onda ćeš se kajati, ča si učinila,
Da si tvoju misal v srđci umorila.
Ali će bit zaman vse tvoje kajanje
Nut i obrh glave s rukami lamanje.

364.

Petrovo Selo.

Čuval sam te, mila, devet let na puni,
Još si proletila va drugu hižicu,
Čekaj, mila, čekaj, žal će tebi biti,
Žal će tebi biti tvôga udavanja. —

Čekaj, mili, čekaj, žal će tebi biti.
 Sunce ti je zašlo, mîsec već ne svîti,
 Ti sad mile nîmaš, kamo ćeš hoditi.

365.

Petrovo Selo.

Tuge moje tuge, vsaki dan ste druge,
 Ne jur vsaki danak neg i vsaku uru,
 Još jedne ne projdu, jur mi druge dojdu.
 Da bi moje suze na kamen padale :
 Kamen bi s' raztopil, a srđce ne more.
 Da bi moje suze na travu padale :
 Trava bi vehnula, a lica ne morû.

366.

Poljanci.

Da bi mi dîvojka kot sunce svîtila,
 Kot sunce svîtila, kot voda hodila,
 Kot voda hodila, kot kamen mučala :
 Još mi ne b' dîvojka ljudem ugodila.
 Da bi mi dîvojka vsa polja požela,
 Vsa polja požela, brîge podkopala,
 Brîge podkopala, gore podvalila :
 Još mi ne b' dîvojka ljudem ugodila.
 Sudi, bože, sudi proklete jezike,
 Kî su nas dva draga skupa zamrazili :
 Tebe jesu meni, mene jesu tebi.
 Da bi kleta bila, mili, tvoja mati ! —
 Ne klej ti ju mila, ničtar ti ni kriva ;
 Nego su ti krivi tvoji nepr'ételji,
 Tvoji nepr'ételji, moji jalni ljudi.

367.

Prîsîka.

Ljubav naša ljubav, kâ si se razašla,
 Kot se gusta magla po trnji razprasla.
 Puhni, vetar, puhni ziz četirih stranij,
 Ter nam našu ljubav opet skupa spravi.

Aj gora aj gora, kâ si obrh dvora,
 Da b' se otoj gori brki polomili,
 A meni rožici danki povratili.
 Vsega jesam sita, kot je ptica žita,
 Miloga ljubavi nikdar za života.

368.

Prísika.

Nagnul sam se junak na travu zeleno,
 Ter sam si oplakal rožicu rumenu.
 Zelena travica, veselo rasteš ti,
 A ja mladi junak va tugi, žalosti.
 Va tugi spat ležem, va tugi ustanem,
 Krive ríci čujem, kamo god se ganem.
 Krivo simo, tamo, igrači igrajte,
 A ja vam zaplatim,¹ ničt se ne starajte.

369.

Prísika.

Joj meni! ča 'e meni, da meni dobro nî?
 Ta moja dobrotu v črnoj zemlji leži.
 Oh ti črna zemlja, ča s' mi učinila,
 Da s' moju dobrotu k sebi priljubila?

370.

Raušeri.

Zelena travica, odpri oči tvoje,
 Ter mi ti ubatri tužno srdce moje,
 Ar sam te poškropil suzami, travica,
 Kot da b' na te spala jutrnja rosica,
 Kumaj ču dočekat sobote večera,
 Da idem pogledat, ča mi mila dela,
 Ča mi mila dela ali ča mi robi,¹
 Da se moje srdce vse za njom turobi.

¹ Tako Slovaci govore, te je i pësma, bar od česti, od njih potekla.

371.

Raušeri.

Služil sam ja služil puno gospodarov,¹
 Jur služit ne budem, ja se ženit budem.
 Zaručnja mi bude Maria dівica,
 Posteljka mi bude ta črna zemljica,
 Svídoki mi budu angeli nebeski,
 Igrači mi budu ti zvoni Raušerski.

372.

Sabara.

Ne šeći se, mili, po naših trnaci,
 Ter mi ne načinjaj tuge na srdahci :
 Jer ću ti va tugi sdravje pogubiti,
 A ti ćeš mi, klinčac, smrti uzrok biti, —
 Volim te ljubiti neg to učiniti,
 Rožice dівojke smrti uzrok biti.

373.

Sentalek.

Ča mi, Mare, sídiš nujno i turobno ? —
 Ne sídim ja, majko, nujno i turobno,
 Neg vās večer mislim, komu ćeš me dati ?
 Neka me dat, majko, oholû junaku,
 Neg' kí gorom hodi, baril vina nosi,
 Mari piti daje i Marinoj majki,
 Starom' otcu ne da, kí mu Maru hrani,
 Kí mu Maru hrani al mu Maru brani.

374.

Sentalek.

Sirota 'e ptičica, kâ nîma perjica,
 Tako je dівojka, kâ nîma miloga.
 Ptičica b' letila, da b' kreljut imala,
 Dівojka b' ljubila, da b' koga imala.

¹ Někí pėvaju: p a n a gospodar; opet po Slovenski, kako je i futurum služit budem po pravilu Slovenskom.

375.

Stinjaki.

Mili moj, mili moj, čuješ grlo moje,
 Čuješ grlo moje, kô kriči do tebe,
 Kô kriči do tebe, da ideš do mene? —
 Čujem ja, čujem ja, ali mi s' ne haje,
 Ali mi s' ne haje, pomoć ti ne morem.

376.

Stinjaki.

Mili moj, dragi moj, poznaš to na meni,
 Poznaš to na meni, da me psuju za te,
 Da me psuju za te, da me biju za te,
 Da me biju za te, da ti nisi za me?

377.

Stinjaki.

Odurila sam si miloga mojega,
 Kôga sam ljubila od srдца svojega.
 Jako ti me, bože, glava moja boli,
 Jako ti me boli glava i srdaće,
 Ča me mili dragi kani ostaviti.
 Ča b' glava bolila, glavu bi zavila,
 Glavu bi zavila, a srđa ne morem:
 Mojemu srdaću nikđir nî zavoja.
 Kod miloga mojeg' onde su zavoji,
 Onde su zavoji srdaći mojemu.
 Znate znate, mili, ča ste govorili,
 Da me vi ne ćete nikdar ostaviti.
 A mene vi jeste sada ostavili,
 Sada ostavili, drugu objubili.
 Da bi objubili od mene vrlju,
 Neg ča ste objubil tri krat čemerniju.

378.

Stinjaki.

Ničt mi to ne hasni, ča mi se kdo klanja,
 Ravno mi se vidi kako noćna sanja.

Druga se veseli i va tancih skače,
 A meni se srdce od žalosti plače.
 Vnogi mi govori od lije ljubavi,
 Nikdor ne govori, da bi pirovali.
 Kigod me kušuju, kada sam va tanci,
 A bog najbolje zna, ča je komu v srdci.
 Čagod je na svitu, vse ću zapustiti,
 Kad me dragi mili kani ostaviti.

379.

Sveti Mihalj.

Popadi me, mili, za desnu ručicu,
 Ter me peljaj, mili, na travu zelenu.
 Razkosi mi, mili, travu ditelinu,
 Ter mi kopaj grobak, grobak do kolínca.
 Pokrij mene, mili, s travum ditelinum,
 Ono mi hoće biti místo bile plahte.
 Poškropi me, mili, s tvojimi suzami,
 Ono mi hoće biti místo svete vode.
 Prekriži me, mili, s tvojum desnum rukum,
 Ono mi hoće biti místo svetog križa.
 Ote bele srake té mi budu popi,
 Ti črni garvani hote bit školniki,
 Té drobne ptičice budu mi sestrice.

380.

Šeškut.

S manum mila žela bílicu pšenicu :
 Još se ní hotila k meni obrnuti,
 K meni obrnuti, s manum pominati,
 Da bi mila znala, ča mi je na srdci :
 Suze bi joj 'zpale kot grah iz komoške.

381.

Trajštof.

Sad tebe posdravljam, moja mila draga,
 Uz ovu priliku iz varoša Praga ;

Ter ti lipo pišem s mojû desnû rukû,
 Da se ti spomeneš na veliku tugu,
 Kû sam s tobum imal pri mojem odhodku,
 Kad sam moral projtî v tuju zemlju gorku ;
 Kada si mi htîla v Šaproni ostati,
 Kumaj si se mogla mene nagledati.
 A sad si me tako naglo odurila,
 I meni junaku s rîčju poručila :
 Da b' se mogla jednoč kadi s manum s' stati,
 Da mi ne b' hotila pomoz bog zazvati.
 Čujem, da se već krat po ulicah šećeš,
 Ter se na diaki ni ogledat ne ćeš.
 S tim meni načinjaš, veruj, tugu veću,
 Ar mi vsi diaki pišuć v oči meću :
 Da s' prvo za nami ljubavju gorila,
 A sad si jur mene s njimi odurila.
 Ti si meni rasla na mojem srdačci
 Kako i tulipan va lipom vrtlaci ;
 Ali sada vidim, da je jur vse zahman,
 Da te moram 'zkinut iz môga srdea van.
 Volil bi bil sto krat, da te ne bi bil znal,
 Neg ča sam se s tobum tako jako spoznal.
 Ali će ti bit žal, ča si govorila,
 Ar si moju ljubav v srdeci umorila.
 Tužit ćeš se tužit jako neveselo,
 Kad ja domom dojdem v Trajištofsko selo.
 Ne ćeš me žalovat v voščanskoj prateži,
 Nego ćeš oplakat vse kute po veži,
 Kada me zagledaš lipoga viteza,
 Va srebri i zlati spravnoga klinčaca.
 Onda ćeš ti reći :ča sam učinila,
 Da sam moje srdece ja s njim razdružila ?
 Ali će bit zahman vse tvoje javkanje
 Ino obrh glave s rukami lamanje.
 Moja svîtla sablja, kû nosim uza se,
 Ne će moć rîči dat nit poglednut va te.
 Ada ostan s bogom, sad od mene prosta,

Ja sam si jur zibral kod Moldave mosta;
 Drugu vernu ljubav s črnimi očima,
 Tanka 'e i visoka, s njum počtenje imam.

382.

Unda.

Mesopust mesopust, tužni moj mesopust,
 Lani sam ostala, i letos ću opet.
 Bože moj, bože moj, kadi je mili moj?
 Ali mu dobra nî, ali ga doma nî?
 Da bi on doma bil, 'zdamnâ bi ovde bil,
 I mene rožicu on bi bil ubatril.
 Došal joj je mili četrnajsti danak,
 Prosila ga mila: ženi mi se mili!
 Najila se jesam kruha službenoga,
 Dosti nanosila venca zelenoga.
 Dugo ga već nosim, more povenuti;
 A on kruh, kôga jîm, taj mi jur sladak nî,
 Ar kî mi ga daju, ljuto me karaju,
 Da mene rožicu suze zalivaju.¹

383.

Veliki Borištof.

Bolje mi je, klinčac, tebe ne spoznati
 Neg si moje srdce s tugom umarati.
 V noći spat ne morem, čudo mislij imam,
 Kda si ja razmislim, da t' klinčaca nîmam.
 Oh klinčac, oh ljubav, dojdî skoro k meni,
 Ter mi moje srdce ubatri va meni;
 Kô va meni roži vse jednako tuži,
 Kot da bi ga pili vsega svîta puži.

384.

Veliki Borištof.

Tako 'e odsujeno jur vsenek trpiti,
 Va žalosti v noći va dne prebiyati.

¹ Prispodobi pësmu Sabarsku pod čisлом 302. U ovoj stopam mëra ne-jednaka: sad daktili sad trohei.

Neće li bit konca mojoj tuobnosti,
 Ne će li bit kraja toj mojoj žalosti?
 Doma i va polji vsenek imam tuge,
 Smiluj mi se, bože, vsaki danak druge.
 Vse dobro običeš, o ti svít himbeni,
 Vindar ničtar ne daš neg žugkoću meni.
 Ako nekda podaš jednu malu radost,
 Al' ju potom 'zmeniš v preveliku žalost.
 Prevelika tuga, to je moj dobitak,
 Žalost moja hrana i žugki napitak.
 Ako gori gledam, na nebu je oblak,
 Ako dolí gledam, na zemlji je gust mrak.
 Ako idem v vodu, voda me požira,
 Ako idem v lozu, zvirje me proganja.
 Ako v varoš idem, s prstí na me kažu,
 Ako v selo idem, kucki na me laju.
 Šećem v ravno polje, mrčû na me ptice,
 Šećem v črnu goru, spada na me listje.
 Ah joj ter pomagaj to su mi dví ríči,
 Tako moje srđce v noći va dne kriči.
 Va školu sam hodil, danke sam potrošil,
 Šibe i palice dosti sam pretrpil.
 Ah joj meni ah joj na četire strani,
 Sunce mi je mrzlo a mísec ne svíti.
 Bože moj predragi, vse stvari si stvoril,
 Oglej se ti na me, ne bi l' mi se smilil?
 Ti hraniš vse ptice va zraki letuće,
 I držiš rožice va polji evatuće ;
 S manum sad preskrbi, moj bože predragi!
 Ne daj mi sdvojiti va toj svítskoj dragi.¹

¹ Ovu sam pĕsmu prepisao iz rukopisú Borištovskoga i Puljskoga. Onaj prvi je bolji. U Puljskom je nekoliko vrstic veće (o crkvi, o vojsci, o istini i laži itd.) nu su tako povrédjene, da se ih ne ufam štampati. Samo sam onu o školi uvio u ono, što mi podao Borištovac. Puljski pripominje još, da se ta pĕsma poje (ili da se ta jačka jači) po onoj: Pucajte skaline.

385.

Veliki Borištof.

Srdce moje srdce, ne hodi na sunce,
Ar ćeš se osušit kot va lozi drîvce.

386.

Veliki Borištof.

Rado sam te vidil, to sama dobro znaš,
Ar mi se 'e zavidil taj tvoj beli obraz,
Kî mi ni drugačji neg on beli labud,
Kôga ja ne morem v mojem srdci zábit.
Kako 'e meni sada na srdci pretežko,
Da moram odhajaj od tebe daleko!
Kot se moram sada od tebe lučiti,
Ino tvoje lipo ime pogubiti ;
Kô je htîlo vsakdar mene veseliti,
A sad ćeš mi tuge velike zavdati.
Ako v hižu dojdem, ne znam ča ću činit,
I s čim bi si mogal moje srdce vtišit.
Na oblok se nagnem, gori doli gledam,
Još te moje mile, ah joj, ne zagledam.
Srdcem na te mislim, gorke suze točim,
Ino moja lica sis suzami močim,
Kâ jesam nagibal na tvoj beli obraz,
I milo objimal na tiho vsaki čas.
Znam ah znam, da si mi vsakdar verna bila,
Sada si me, mila, od srдца 'zpuštala.
Ne znaš, roža moja, kô si milo tužim,
Po hiži šetajuć tople suze točim.
Da b' me zagledala, na zemlju bi pala,
I s manum rožica željno se plakala.
Znam, srdačce tvoje ni kot tvrdi kamen,
Da se ne b' nagnulo na moj desni ramen :
Ar si vsikdar bila verna golubica,
Sad će se prekinut od srdačca žica ;
Kâ je tak' daleko jur bila doseгла,
Da je nas dvih skoro jur va hižtvo vrgla.

Nikdar si nis' mislil tebe ostaviti,
 Kot te sada moram od srдца 'zпустiti.
 Ovu 'e tugu sprավil nepr'этelј himbeni,
 Kі mene jur јimlje 'z tvôga srдца vani.

387.

Veliki Borištof.

Da bi sirotica ja druga imala,
 Komu bi ja svoje tuge povіdala,
 Neg ђa sirotica ja već druga nіmam,
 Ter ja moje tuge srđaĉcu povіdam.

388.

Veliki Borištof.

Moj mili se ženi, a mene ostavlja,
 Ja mu srіću želim vse ovako sama.
 Sama sam ostala na travici stati,
 Razmišljajuć komu tugu povіdati.
 Nikogar nis' ĉula ni s okom vidila,
 Komu bi se bila tužna potužila.
 Zelena travica me je poslušala,
 Kad sam se rožica premilo plakala.
 Na to progovori ta travica meni :
 „Ĉa si tak turobna, rožica rumena ?
 I ja sam turobna, kad sam pokošena,
 Ali još se ufam, ĉu se pozelenit,
 Tako ĉeš se i ti s dragim još veselit.¹

¹ Ove zadnje ĉetiri vrste ĉuo sam u Prіsiki ovako pёvat :

Ĉa plaĉeš, ĉa javĉeš ? budi obatrena !
 Mer sam i ja trava nizko pokošena :
 Još se kanim jednoĉ trava ozelenit,
 A ti ĉeš se, roža, s klinĉacem veselit.

Ĉto je rĉi mer, govore ju mёsto ta, n. p. ta znam itd. ili kako se u kraljevini govori : e m, h e m i v e m n. p. e m sam ti povedal (idъ habe ĉъ bir ja geſagt); vem je on temu najveќi krivac (er iſt ja der Hauptſchuldige) itd. Mislim da je mer mёsto ter. U primorju govore : A. Jesi li ga zvala ? B. T e r s а m ; ili : A. Je li me iskal ? B. T e r j e . Ne znam nё li odtud niklo ta (od te = ter n. p. ja te moj susёd, mёstu ter); prem da se danas razlikuje t a i t e.

389.

Ineéd.

Mila moja mila, guta te ubila !
 Kad mi nisi znala prvo povídati,
 Da mene junaka misliš ostaviti,
 Dokle mi je bilo dívojak va seli,
 Divojak va seli kot rožic na polji.
 Kê su postarije, te su poudane,
 A kê su posrídne, te su zaručene,
 A te lípe male te još nîsu za me,
 Te još nîsu za me, nit sam junak za nje.

390.

Ineéd.

Bože moj bože moj, ča su to za ríči !
 Da se drugi junak s mojum rožum díči.
 Da bi mi se díčil vrlíji od mene,
 Neg ča mi se díči tri krat čemerníji.
 A ja se ne ufam va nju pogledati,
 Još se bojím ljudíj, da tê m' zamírati.

391.

Ineéd.

Lípi su klinčaci, kí va vrti cvatu,
 Još su tri krat lípši, kí po placi hodú.
 Ča mi hasní vrtal, va kôm nî klinčacev ?
 Ča mi hasní míli, va kom nî ljubavi ?

392.

Voreštan.

Doslek si m' bil klinčac sunce, mísečina,
 Odslek ćeš mi bití magla pred očíma. —
 Tako je, rožica, kad se drugim tužíš,
 A meni klinčacu níkdar níčt ne povíš.

393.

Voreštan.

Jur je došla doba, da će se zaškurít,
 Da će počét moje mlado srdce tužit.

Jur si razmišljam od jutra ranoga,
 Da b' mogla neg vidit mojega miloga.
 Bila sam vesela, nis' znala ča činim,
 A strat sam va tugi, da jur skoro sdvojim.

394.

Voreštan.

Rado bi rožice v fabriku hodile,
 Kad mi neg pri svíćah delat ne bi smíle.
 Kad se ob dvanajstoj ja va delo šećem,
 Vse tugu za tugum na srdačce mećem.
 Kako ću rožica farbicu imati,
 Kad se moram v noći ob dvanajstoj vstati ?

395.

Voreštan.

S bogom mi ostani, moja prva mila,
 Kâ si mi čudo krat oganj naložila.
 Neka već poslušat te tvoje družice,
 Ač ću se pozabit ziz tebe rožice.
 Htil sam ti se tužit, gusta fajgolica,
 Vreda je htíla znat ta tvoja družica.

396.

Vulka-Proderštof.

Kamo se ja gānem ali se obrnem,
 Vsakdir se 'z mojega klinčaca vzpomenem.
 Vse mi ničt ne hasni moje vzpominanje,
 To ja sada vidim, da ne mari za me. —
 Da bi mi ti stazu sis zlatom zlatila,
 Još me ne bi va nju nazad domutila. —
 Dojdi, klinčac, dojdi, to te lipo prosim,
 Još ja vernu ljubav proti tebi nosim —
 Nosi tvoju ljubav neg samo pri sebi,
 To znaš, da me ne ćeš već domutit k tebi.

397.

Vulka-Proderštof.

Zelena travica, pomoz mi se tužit,
Da se budem mogla s klinčacem razdružiti.

398.

Vulka-Proderštof.

Tovaruši moji, mili bratci moji!
Nagovorte milu, da s manum govori.
Ako ne će mila s manum govoriti,
Tako mi je klinčacu od tuge umrėti.

399.

Vulka-Proderštof.

Kad se budeš šetal 'z dolnjega v gornji kraj,
Prosim te klinčaca, neg pred našim ne stoj:
Da te ne začuju moj otac i mati,
Ač tē me rožicu za te ukarati.
Ako te začuju moje tanke uši,
Budu se plakale moje črne oči.
Ne znam, ne bi li te roža pozabila,
Da bi te po plací šetat ne vidila.
Težko ću ja tebe, klinčac, pozabiti,
Ali tri krat težje od srdeca pustiti.

400.

Vulka-Proderštof.

Puhni vetar puhni od samoga boga,
Ter mi dones glase od klinčaca mōga.
Puhni vetar puhni na vse čtiri strani,
Ter nam ljubav našu opet skupa vjami.

401.

Vulka-Proderštof.

Težko mi je bilo, težje bit ne more,
Tužno moje srce pomoć si ne more.
Nikdo drugi krivac neg mati ter otac,
Da smo načinili toj ljubavi konac. —

Daj neg mira, mila, jošće more biti,
 Da ćemo se mi dva od srдца ljubiti,
 V selo ću hoditi, pod obločkom stati,
 Ter na te rožicu još vsenek misliti.

402.

Vulka-Proderštof.

Čudo jesam prošal svíta i orsaga,
 Malo sam si našal mômu srdcu dragâ.
 Svíta i orsaga dost sam se nabludil,
 Onoga ne vidil, ča mi bog dosudil.

403.

Vulka-Proderštof.

Kud se moja mladost po seli sprohaja,
 Kí mimo mene gre, ta' me ogovarja.
 Da b' ogovarjala ta tuja tujina,
 Neg ča ogovarja ta najbližja rodbina.
 Da bi govorili, ča b' istina bila,
 Tako si nebi roža srдца turobila;
 Neg ča mi govorû, ča nit istina nî,
 Zato me rožicu moje srdce boli.

404.

Vulka-Proderštof.

Doslek sam ti gazil stazu do komina,
 Strat mi ju zarasla trava dítelina. —
 Ako je zarasla, ću ju pokositi,
 Ali na te, klinčac, nikdar pozabiti. —
 Mísec i zvezdice, ravnajte stazice,
 Kad ja pojdem v selo do moje rožice,
 Da ja najdem stazu do té nje hižice.

405.

Vulka-Proderštof.

Ča ti hasni, mili, k nam v selo hoditi,
 Kad ti ja ne morem drago srdce biti.
 Vse zaman ter zaman, mili, k nam dohajaš,
 Ter tvoje i moje srdce neg umaraš.

406.

Zajčje Selo.

Igraj jedna druga, ča druga ne more.
 I druga b' igrala, da tug ne b' imala.
 Kad se jedna šeče k svojim svetim mašam,
 Ta se druga šeče va tu crnu goru,
 Va tu crnu goru kaline trgati,
 Kaline trgati i peliznog' zelja.
 Vsi mi ljudi velû, da 'e kalina lîpa :
 Al' je lîpa gledat a žugka zobati.
 Vsi mi ljudi velû na pelizno zelje :¹
 A pelizno zelje vse moje veselje.
 Vsi mi ljudi velû za žarko sunačce :²
 Meni je sunačce s hladom ograjeno,
 A srdačce moje s tugom i s žalostjom.

407.

Židanj.

Ljubil sam te, roža, nisu ljudi znali,
 Sad ću te ostavit, vsi ljudi tē znati,
 I tebi dîvojki jako zamîriti.
 Rado sam te gledal, to sama dobro znaš,
 Ar mi se 'e zavidil taj tvoj beli obraz,
 Taj tvoj beli obraz i rumena lica,
 I rumena lica kot 'z šipka rožica.

408.

Junačka tuga.³

Ne će li bit konca mojoj turobnosti ?
 Ne će li bit kraja toj mojoj žalosti ?
 Kamogoder idem, v goru ali polje,
 Nikdîr ne nahajam, da b' mi bilo bolje.
 Doma imam tuge, v polji imam druge,
 Smiluj mi se, bože ! vsaki danak druge.
 Vse dobro obićeš, o ti svît himbeni,

¹ Jadikuju, nariću na nje, tuže se na nje. — ² Hvale ga. — ³ Nahodio sam tu pĕsmu u nekoliko selih i vsaki put s tim nadpisom. Prispodobu pĕsmu pod čislom 384, koja ostala čista od porugljivâ pritrusa, čto ga je u ovoj.

Vinder ničtar ne daš neg žugkoću meni.
 Ako nekda podaš jednu malu radost,
 Al' ju po tom 'zmeniš v preveliku žalost.
 Prevelike tuge to su mi zakuski,
 Velike žalosti žugki mi napitki.
 Ako gori gledam : na nebu je oblak,
 Ako dolj gledam : na zemlji je gust mrak.
 Ako idem vodum : voda me požira,
 Ako idem gorum : zvirje me pretira.
 Ako v varoš idem : s prsti na me kažu,
 Ako idem v selo : kucki na me laju.
 Ah joj ter pomagaj : to su mi dvi ríči,
 Tako moje srdce v noći i va dne kriči.
 Va školu sam hodil, danke sam raztrošil,
 Šibe ino biča dosta sam pretrpil.
 Istinu govorim, nisu mi to laži,
 Kako će se meni srdce da utaži ?
 Ženit mi se velû : u tih nîma suda,
 Ženitba je tužna, kad je žena huda.
 Ženu b' znal ljubiti, ne bi znal hraniti,
 Ni drobnj dîtěici za kruh se skrbiti.
 Da b' žena delala a ja doma sidil :
 Da bi tako bilo, velje b' se oženil.
 Išal bi va kloštar, ne morem postiti,
 Rad bi jîsti, piti, nerad bi moliti.
 Va kloštri bi drugač dobro živit bilo,
 Da bi se k dîvojkam v selo hodit smîlo.
 Oh čemerni žitak ovoga stališa,
 Da duhovnim ljudem žena ni slobodna.
 Ah joj meni ah joj na četire strani,
 Sunce mi je mrzlo a mîsec ne svîti.
 Mili bože, kî si vseh stvarij stvoritelj,
 Oglej se ti na me, ter se meni smiluj.
 Ti hraniš vse ptice va zraku letuće,
 I držiš rožice va polji cvatuće :
 S manum sad preskrbi, moj bože predragi,
 Ne daj mi sdvojiti va toj svîtskoj dragi. —

409.

Stinjaki.

Lîpo ti li sîva, sunačce pregrîva,
 Vsim ljudem veselo a meni turobno.
 Ugrij, sunce, ugrij ter mene obatri.
 Nî ga va 'vom seli, kî b' me razveselil,
 Nî ga na 'vom polji, kî b' mi bil po volji.
 Va drugom je seli, kî srdce veseli,
 Na drugom je polji, za kîm glava boli,
 I bolit me hoće vnogi dau za tobom,
 Vnogi dan za tobom, za mladim junakom,
 Za mladim junakom za vrlim težakom.

410.

Stinjaki.

Tuga moja tuga, vsaki danak druga,
 Kumać jedna projde, veljek druga dojde.
 Živim mučno živim, pod skrbljum plišivim,
 Moju lîpu mladost žere tuga, žalost.
 Kumać žarka zora prebudi me sgora,
 Suze smaču lica, ar trpi dušica.
 Lîpa si zornica, srîćnim pr'ételjica,
 Meni tvoji žari turobni su dari.
 Jače si željim san neg razsvîćeni dan :
 Ar zaškurena noć mućnoj duši pomoć.
 Kdo bi znal povidat, vzroke boli izdat,
 Ča trpi dušica, tužna mućenica ?
 Prevelika je bol, dost bi bilo nje pol.
 Joi joi joi, tužni gosti moji !
 Ča sam se narodil, 'z nićesar izhodil,
 Da jur mlad usahnem, prvo neg ostarnem ?
 Če li kada on dan svrhu zemlje vzajt van,
 Kî će biti skradnji, moje tuge zadnji ?
 Ufanje me hrani, ako me ne vkani :
 Da će tugu, žalost 'zmînit volja, radost.

Razstanci

na vojsku, od mile, pri udaji, pri smrti.

411—437.

411.

Čajta.

S bogom s bogom Zagreb varaš,
 Ki junake na zlo spravljaš.
 S bogom s bogom Zagreb varaš,
 Ki divojkam vence vzimaš.
 Va Zagrebi sínokoša,
 Na njoj rastu bele rože,
 Bele rože violice,
 Kê mi beru divojčice,
 Vsaka svômu si dragomu,
 Ja sirota nîmam komu.
 Vtrgala sam cvît rožice,
 Poslala sam v Koprivnice.
 V Koprivnici bele hiže,
 Kdî moj dragi s perom piše,
 Nit mi piše nit 'zpišuje,
 Neg za drugom premišljuje.

412.

Mučindrof.

Gvišno nosû milu moju,
 Kada tako milo zvonû.
 V cimator nosû telo nje,
 Ne morem se 'zpričat od nje. —
 Hodi, mili, sprohodi me,
 Čer do moje domovine,
 Hiti grudu zemlje na me,
 Znaš, da sam je vridna za te.
 Sprohodi me čer do groba,
 Čer do môga večnog' dobra.
 Kad v cimator dojdeš v vrtlac,
 Vsakdar misli na me, klinčac,
 Da ti ležim verna ljuba
 V črnoj zemlji pokopana.
 Presadi si tulipanov,
 I pregustih tih fajglicov,
 Na vzpominak 'ne ljubavi,
 Kû smo vsakdar mi imali. —

413.

Cindrof.

Ča mi se sad hasni po placi šetati,
 Kad nîmam rožicu, kâ će me čekati.
 Drugi ljubitelji, kada se razdružû,

Teško im je v srđci ter obadva tužû.
 Ja mladi mladenac ne znam ča početi,
 Od veselja ne znam, ča ću si spîvati.
 Još i ja sam tužan, ali ne za tobum,
 Niti jesam tužan za tvojum ljubavjum,
 Niti sam žalostan za tvojum vrloćum,
 Još manje sam tužan za tvojum lipotum.
 Nego sam žalostan za 'nim lipim časom,
 Koga sam potrošil s nevernom rožicom.
 Zato, mila moja, s bogom mi ostani,
 Ter tvoje srđačce s drugimi nahrani.
 Ni ja junak ne ću po selu bluditi,
 Od tebe vrliju rožu ću si najti.
 Kad sam ja htîl projti, drugi htîli dojti,
 S kîmi si se htîla do zore dragati.
 Neverna rožica, kâ vsakomu odpreš,
 Vsaki ti je pravi, do kogagod dojdeš.
 Zato si se v nogim jako zamrazila,
 Ča tvojih vežnih vrat niši zapirala.

414.

Cindrof.

Kad turak¹ zabubnji, bratac maširuje.
 Hodi, mila sestra, hodi, sprohodi me.
 Rihtarovi sini v krĉmi su tancali,
 Kad su me junaka nemilo vezali.
 Rihtarom, purgarom, vsim ću oprostiti.
 Kî ste si va mojoj krvi ruke prali,
 A onomu nikdar, kî me dal loviti,
 Ki me dal loviti i v Šapron voziti.

415.

Cindrof.

Na Cindrofskom polji jedna suha hrušva,
 Pod njom mi rožica zlate groše broji.

¹ Veliki bubanj.

Ni ono mâ mila, kâ mi groše broji :
 Ono je mâ mila, kâ košulje šije.
 Kad ih je šivala, nujno si 'e spivala,
 A kad ih davala, ljuto je plakala.
 „Ne plači se, mila, kad košulje daješ,
 Neg se plači, mila, kad med vojsku zajdem,
 Kad med vojsku zajdem i nazad ne dojdem.
 Pisat ću ti, mila, tri drobne cedulje :
 Prva hoće biti s belim napisana.
 Onda moreš znati, da sdrav konja jašem,
 Da sdrav konja jašem, britkom sabljom mašem.
 Druga hoće biti s črljenim napisana.
 Onda moreš znati, da ja krv prolivam,
 Da ja krv prolivam, britkom sabljom sičem.
 Treta hoće biti s črnim napisana.
 Onda moreš znati, da sam v črnoj zemlji,
 Da sam v črnoj zemlji pod zelenum travum.“

416.

Čatar.

Dragi moji bratei, tovaruši moji,
 Kopajte mi jamu pri svetom Ivanu,
 Diboku na pušku, široku na sablju,
 Ter me zakopajte junaka va jamu.
 Meni ostavite desnu ruku vani,
 Ter mi privežite môga konja za nju.
 Na môm belom telu hoće trava rasti,
 'Z mojih črnih očij hoće voda teći :
 Kad mi lačan bude, nek mi se napase,
 A kad mi zažeja, nek mi se napoji :
 Nek me konjic tuži, kad me draga ne će.

417.

Frakanava.

Dobar večer bog daj ovde skupa spravni,
 Od srdea željimo, ljubljene svatovi !
 Tebi lîpa roža, kâ si lîpo cvala,

V zimi ino v leti vse va jednom cveti :
 Sada ti je došal jedan rudi klinčac,
 Kî ti je razvezal tvoj zeleni venac.
 „Moj zeleni venac kamo hoće pojti ?
 Va morje s plavati, nikdar nazad dojti.
 Ar sad mi je došlo 'no nesrićno vrîme,
 Kô je meni vzelo dîvojačko ime.
 Ar ću se ja seda morat odpraviti
 Va tuju tujinu, med ljudsku družinu.
 Tujina tujina žuklja od pelina,
 Kâ mi hoće biti moja domovina.
 Sada hodte k meni moj otac i mati,
 Za vse vaše dare ću vam zahvaliti.
 Pristupite k meni, ću vam se 'zpričati
 V mojem zaručanstvi, v zadnjem dîvojačtvi.
 Tuju ću si majku majkum zazivati,
 A moju si moram sada ostaviti.
 Tujega ću otea otcem zazivati,
 A mojega moram doma ostaviti.
 S bogom mi ostante, bratci i sestrice,
 Ar ću vas ja morat vreda ostaviti.
 Lîpo ja vam hvalim, ljubljeni svatovi,
 Na vsih vaših darih meni darovanih.
 Sad ja v Frakanavi žitak dokonjavam,
 Iz dibine srдца žalostno vzdihavam.
 Minihof Minihof, stalno mesto moje,
 Kamo tē me odnest čar do smrti moje !
 Sbogom mi ostante, vsi mladi ditići,
 Kî ste s manum rasli kot mladi hrastići.
 S bogom mi ostante, vse mlade dîvojke,
 Kē ste s manum rasle kot sbirne konoplje.
 S bogom mi ostani vse drago i milo,
 Kô si me v Fraknavi najveć veselilo.“
 „S bogom sad odhajaj ti naša družica,
 Kâ si s nami rasla kot lipa rožica.
 Srićan put, lagku noć tebi mi željimo,
 Od našega srдца tebi to velimo.

A ti, mladoženja, i ti se vzpomeni
 'Z te naše družine, ter joj dobar budi.““

418.

Frakanava.

Poslušajte seda, vse moje družice,
 Kô mi se od tuge razpada srdačce.
 Gorke suze va dne ino v noči točim,
 Ter si moja lica sis suzami močim.
 Nisam si ja roža nikdar verovala,
 Ča je meni tužnoj sanja povídala:
 Da sam se ja roža v sobotu s večera
 S mojim milim dragim kasno pominjala.
 On meni govori: „roža, včini meni
 Sada ti po volji, v *poslédnjem* vrímení.“
 „„Volila b' se roža veljen umoriti
 Neg tebi klinčacu tu volju včiniti.““
 Ino v jutro rano još se ne razdani,
 A taj mladi junak on se vstane gori.
 Počel si je junak konjica sedlati,
 A ja mlada roža gorko se plakati.
 „Ne plači se, mila, za manum klinčacom,
 Još će ih ostati, kî tê ti procvasti.“
 „„Ne će mi procvasti već nijedan drugi,
 Kad ćeš me ostavit, kî si mi najdražji.
 Nî mi ga va seli mati porodila,
 S kîm bi mi se srđce i duša batrila.““
 Onda 'e počel junak na konja sîdati,
 Svojoj se rožici miljahno 'zpričati.
 „Zahvalim ti, mila, za vse tvoje darke,
 Kê s' mi darovala po sobotne danke.“
 „„Ne govor mi, mili, već takovih rîčij,
 Ar mi je rožici od tuge umriti.““

419.

Gerištof.

Cvala jesi, roža, lipo jesi cvala,
 V zimi kot i v leti va jednakom cveti.

Seda ti je došlo ono tužno vríme,
 Ono tužno vríme kô rožu odkine.
 Stoprv si počela na višinu rasti,
 Ur će ti zeleni venac doli 'zpasti.
 Rodi, bože, rodi,¹ darki su na stoli,
 Darki su na stoli, otac mat pri stoli.
 Hodte simo hodte, preljubljeni otac,
 Preljubljeni otac, preljubljeni mati,
 Pogledjte dčérčicu, mladu zaručnicu,
 V zadnjem divojačtvi, v mladom zaručenstvi,
 Kako milo plače i suze proлива,
 Premišljavajući smače svoja lica.
 I tebi se molim, o mîsec prelîpi,
 Da mi nažgeš svîću i lampaš nebeski,
 Da srîtno odnesem moj venac zeleni,
 Kî mi je vâs uvit iz samih pavenčie.
 S bogom mi ostante, preljubljeni brateci,
 Kî ste s manum rasli na jednom srdačci.
 S bogom mi ostante, premile sestrice,
 Kê ste s manum rasle kot 'z šipka rožice.
 S bogom mi ostante, vi mladi junaki,
 Kî ste s manum rasli kot sbirne konoplje.
 S bogom mi ostante, vse mlade dîvojke,
 Kê ste s manum rasle kot mile fiolke.
 Seda, mili otac, bog vam sto krat plati,
 Na vsih vaših trudih bog vaš platnik budi.
 Truda ino skrbi vam ne morem platit,
 Ar je sad kratak čas, da moram projt od vas.

420.

Mali Borištof.

Lîpo su procvâli črljeni klinčaci,
 A sad im je tužnim daleko putovat,
 Va tujoj tujini za kralja vojevat.

¹ Segne. Němac veli: Der Segen ist noch auf dem Felde, kako kděkud i u nas: rod; ili u Čehov: úrody.

Jój meni klinčacu, daleki su 'puti,
 A ja mladi junak moram povenuti :
 Ar mi je tužnomu daleko putovat
 Va tujoj tujini za kralja vojevat.
 Ah jój, eval sam mudro kot ta rozmarija,
 Rasal sam mladenac visoko i tanko ;
 A sad mi je tužnom' daleko putovat,
 Va tujoj tujini za kralja vojevat.
 A ti tužna mati, kâ si me rodila,
 Nesritna utroba, kâ me je nosila,
 Ar mi je itd.
 S bogom mi ostani, moj otac i mati,
 S bogom mi ostante, sestre ino brateč,
 Ar mi je itd.
 O svitli cesari, tvrdokorni kralji,
 Jur se pogodite, mače položite,
 Prestante vojevat, lípu krv prolivat
 Mladoga junaka, gustoga klinčaca.

421.

Marof.¹

Vsemu svítu javljam, da ja imam dragu.
 V Marofskom hatari, va tom gornjem kraji.
 Kad v vojniciu pojdem, onda će plakati,
 Zelen listak trgat, za škrljak metati.
 „Ne plači se, mila, kad na vojnu pojdem,
 Nego mi se plači, kad nazad ne dojdem.
 Pisat ti ja hoću tri male cedulje :
 Prva će ti biti s svitlim napisana :
 Onda moreš znati, da sdrav konja jašem,
 Da sdrav konja jašem, svitlom sabljom mašem.
 Druga će ti biti s crljenim pisana :
 Onda moreš znati, da sam v vojevanju,
 Da sam v vojevanju krvi prolivanju.
 Treća će ti biti s crnim napisana :

¹ Prispodobi onu pod číslom 416.

Onda moreš znati, da sam pod zemljicom,
Da sam pod zemljicom zelenom travicom.“

422.

Nova Gora.

Jur je došlo sada moje zadnje vríme,
Da ja moram poiti od vas v božje ime.
Sada se ne morem jur duglje vladati,¹
Ter mi je putovat, moram se 'zpričati.
Ostani mi s bogom, družje preljubljeni,
Ostanite s bogom, draga dítco moja,
Ostanite s bogom, vsi krvni rodjaki
Vsi krvni rodjaki i kumovi dragi,
Susedi, susede, ostanite s bogom.
Ja vas lípo prosim, meni oprostite,
Boga i Mariu vi za me molíte.
Ja vam lípo hvalim, kí ste me dvorili,
Va mojem betegi na pomoć mi bili.
Bog vam neka plati kruha mrvinice,
Bog vam neka plati vse kaplje vodice.
A meni se, bože, po milosti smiluj,
I ti, majko božja, gríšnika pomiluj.

423.

Novo Selo.

Imala je mati jedinoga sina,
Toga je va petak glava zabolila,
A v sobotu su mu zvoni zazvonili,
A v nedilju su ga do groba nosili.
Nut poglejte telo, kô je včera bilo,
I tako med nami na svítu živilo.
Kako se 'e premínil taj žítak čemerni,
Kí nîma stalnosti kot mîhur na vodi!

¹ Bavljati?

424.

Pandrof.

S bogom s bogom sada moji dragi bratci !
 Znam, da vam je težko sada na srdačci.
 Morate ostavit vse dobre pr'ételje,
 Bratce i sestrice, vse vaše veselje.
 Vnogi danak éete žalostno tužiti,
 Vnogo jezer suzic od tuge 'ztočiti.
 Da bi vaša srдца tvrdi kamen bila,
 Još 'z potokov vode ne b' potribovala.
 Da bi trava i lišće moglo vas batriti,
 Još se tužni ne bi mogli veseliti.
 Zato se nekate sada žalostiti,
 Da éete nas tužne ovde ostaviti.
 Kad budete tužni rano putovali,
 Ah joj, bratci naši, budete plakali,
 Da bi vaše tuge kam i drivo čulo,
 Ono bi vas tužne vsakdar milovalo.
 Sada vas zadnji put ovde mi gledamo,
 Bog zna i Maria, kad vas več vidimo !

425.

Pandrof.

Oh tužna i pretužna naša draga mati !
 Kâ nîsi mislila nas na vojnu dati.
 Bože daj, da b' mogli jednuč domom prijti,
 Ovu svítlu sablju jednuč ostaviti.
 Oh da b' našu mater kad i kad vidili,
 Bi se od radosti miljahno plakali.
 Da bi naše bratce neg jednuč vidili,
 Onda bi mi tužni bili vsi veseli.
 Vnogi danak éemo si mi vzpominati,
 A nikdar s našimi bratci pominati.
 Oh da bi neg jednuč sestrice vidili,
 Oj kako se ne bi onda mi batrili !
 Da bi tovaruše naše kad vidili,

Oj kako mi ne bi onda srični bili !
 Da bi naše verne drage kad vidili,
 Kê smo mi veselo počteno ljubili ;
 Da bi se neg jednuč mogli potužiti,
 I naše težkoče vse njim povidati !
 Ar nam naša srдца vsej nemilo plaču,
 Vsaki mili danak naša lica smaču.
 Da bi mi krvave suzice točili :
 Još se 'voga žitka neb' oslobodili.
 Jur smo dost tužili i suzic 'ztočili,
 Vsaki mili danak, kad smo maširali :
 Hodmo hodmo s bogom, tužni tovaruši,
 Ar nimamo mesta v nijednom varoši ;
 Dokljen nas ulovi i tužne pomori
 Naš nepr'ételj Francoz, ki nas zove gorí.
 Zato se pripravmo, kot najbolje znamo,
 Ar več mi pomoći za nas ne najdemo,
 Nego pri Marii majki i Jezusu,
 Kim preporučamo vsaki svoju dušu.

426.

Petrovo Selo.

Godina 'e curila, jako 'e škuro bilo,
 Još sam junak išal k rožici va selo.
 Kad sam junak zašal pred nje hižna vrata,
 Vrata su zaprta a roža je spala :
 Vstani, roža, vstani, draga duša moja,
 Ter mi nalož oganj, kot si prvlje mogla. —
 Ja b' ga naložila, da bi ga ja smíla,
 Ali se ja jesam s drugim zaverila. —
 Po vsih kuhnjah, mila ! žarki ognji gorú,
 A po tvojoj, mila, vsi kuti se skurú ;
 Po vsih hižah, mila, veselo spívanje,
 A po tvojoj, mila, žalovno plakanje ;
 Po vsih vežah, mila, tiho pominanje,
 A na tvojoj, mila, s rukami lamanje. —
 Moj otac i mati mene ne slušaju,

S bog tebe junaka vsaki dan karaju.
 Jur sam ja ne tvoja, prem si tuga moja,
 Kad otac i mati ljubav nam razdvaja.
 Zaručnik me čeka, srdce mi ga ne zna,
 Za tobum je srdce, za njim će bit desna.
 Ne hodi mi, dragi, po našem trnaci,
 Neka mi ni teško na mojem srdahci;
 Neg mi hodi, mili, po toj drugoj strani,
 Vrzi si škrljaču na te suzne oči. —
 „Komu god junaku vse železje plava :
 Meni siromahu perjice potapa.“

427.

Plajgor.¹

Odhajam daleko, milo vzdihavajuć,
 Kad ostavit moram, žugko smišljavajuć,
 Odhajam od tebe, lípša od sunačca,
 Pri tebi ostavljam pol móga srdáčca.
 Kad mislim na tvoje ime plemenito,
 Od žalosti gine srdce stanovito.
 Kada premišljam lípotu i mladost,
 Jur mi se vsa radost obraća na žalost,
 Ar moram va drugo kraljestvo putovat.
 A od tuge ti se ne morem izpričat.
 Listak bi ti pisal s suzami žalosti,
 'Zvana zapečatil s pečatom vernosti.
 Ali ne znam po kom listak ću poslati,
 Vernoga človika kad ne morem najti.
 Mladencu ne ufam, još manje junaku,
 A tako ga poslat ne morem po zraku.
 Ni pticam ne ufam, ako su prem brze,
 Vse po zraku letû, na zemaljska mrze.
 Orlu ne zaufam, perju njegovomu,
 Ar on leteć išće hranu telu svômu.

¹ Ovu pësmu, što sam ju u Plajgoru *prëpisao*, *slušaó* sam i u Belom Selu, malko izmënjenu i skraćenu. Kako se vidi: ne samo narod poje, nego i pojanje učenije vrste ljudij u narod prëhodi.

Slavičku ne ufam, dan i noć popiva,
 Svoje drago tužeć krv 'z kljuna proliva.
 Grlice se nerad 'z svôga gnjazda lučû,
 A golubi rado polig vode guču.
 Kragulju i kosu nî triba verovat,
 Ar po grmlji leteć ne morû obmućat.
 Šojki ne zaufam, zloga je jezika,
 Kudegoder leti, vse i vsud je vika.
 Neg ja štiram pticu vernu lastovicu,
 Kâ nam v jutro klica veselu zornicu.
 Po ovoj tebi šaljem list srдца vernoga,
 Koga jesam pisal s tintom srдца môga.
 Da se ne pozabiš 'z mene v srdci tvojem,
 Ja se 'z tebe ne ću pozabit va mojem.
 Stalna mi ostani, meni verna budi,
 Da od tebe zloga ne ćuju nićt ljudi.
 Ja hoću na vredi tebe poiskati,
 Ćemo se kot prvo skupa radovati.
 Rozmarin zeleni, cvetak moj ljubljeni,
 Okol srдца môga tvrdo zasajeni !

428.

Hrvatske Šice.

Šibicu ganula ta gora zelena,
 Da mlad junak štima, vsa zemlja zabrekl a.
 Va toj ćrnoj gori skaline pucaju,
 Da mlad junak misli, da Turki striljaju.
 Vuzka je steljica, oštra je slamica,
 Na koj mladi junak dva mîseca leži
 (Žedan je i laćan, ar nićesar nîma,
 Usta si namoćit, lakotu podmirit).
 Moj otac i mati na daleki jesu,
 Bratac i sestrica, oni k meni ne smû.
 Kad bi k meni došli to bi sudac doznal,
 A ja mladi junak katana bi postal.
 S bogom mi ostani vse milo i drago
 Vse milo i drago i lîpo selo Šićko.

S bogom mi ostani, ti jedini bratac,
 Kí si s manum rasal kot va vrta klinčac.
 S bogom mi ostani, jedina sestrica,
 Kâ si s manum rasla šipkova rožica.
 S bogom mi ostante, vse mile dîvojke,
 Kê ste s manum rasle kot sbirne konoplje.
 S bogom mi ostante, i vi mladi muži,
 Moje mlado srce vse za vami tuži.
 S bogom mi ostante, i vi mlade snahe,
 Vi ste vnogo putij s manum placu 'zmele.¹

429.

Hrvatske Šice.

Imala je mati jedinoga sina,
 Onoga je v petak glava zabolila,
 Va sobotu su mu vsi zvoní zvonili,
 A v nedilju su ga do groba nosili.
 Vsi su ljudi prošli, neg mila 'e ostala,
 Na grobi klečala, ljuto se plakala.
 Zakriknul je mili iz te črne zemlje:
 „Ne plaći se mila, draga duša moja!
 Gaziš mi po glavi kot jelen po travi,
 Ležiš mi na srdci, kot ptica va grmi.“
 „Povij meni mili, kako 'e sada tebi,
 Kako 'e sada tebi va toj črnoj zemlji?“
 „„Da bi ti povídal, neg žal bi ti bilo,
 Neg žal bi ti bilo i srce tužilo.““
 „Povij meni mili, ne će mi žal biti,
 Nit će mi žal biti nit srce tužiti.“
 „„Daj mi tu svićicu va desnu ručicu,
 Kâ bude gorila za moju dušicu.
 Povij, mila, povij vsim mladim junakom,
 Da oni ne ljubû tih mladih dîvojčie.
 Kí dîvojke ljubi, on žítak pogubi,
 I ja sam je ljubil, ter sam žítak 'zgubil.““

¹ Vi ste me ogovarale, ili kako tamo još vele mrčile i mračile (inquinare); ako ne bude: sa mnóm se po placi šetale?

430.

Hrvatske Šice.

Hranila je majka sinka jedinoga,
 Kad ga 'e nahranila šestnajst let staroga,
 Onda se on spravljaj gori v gornju zemlju
 Cesara služiti i kralja dvoriti.

„Ne idi, sinko, ne idi, drago dite moje,
 Onda su ti, sinko, previsoki brigi,
 Ne more je, sinko, ptica preletiti,
 Kako će je, sinko, tvoj konjic prejahat?“

„Idem, majko, idem, ar ja moram projti
 Cesara služiti i kralja dvoriti.““

„Ne idi, sinko, ne idi, drago dite moje,
 Za timi su brigi prevelike vode,
 Ne more je sinko ribica prepluti,
 Kako će je sinko tvoj konjic prejahat?“

„Idem, majko, idem, ar ja moram projti
 Cesara služiti i kralja dvoriti.““

Kada ću t' se, sinko, nazaj nadijati?“

„Kada žute lokve vse mlikom preteku,
 A zdenci vodeni s vinom se zaliju.““

Nit su žute lokve kad mlikom pretekle,
 Nit vodeni zdenci vinom se zalili,
 Nit je kada sinka vzpet domom bilo.

431.

Hrvatske Šice.

Prešecem se junak krez selo dolika,
 Postal jesam junak pod mile oblokom.

„Čul jesam ja junak, da mi nisi sama,
 Da ni mila sama, da je samodruga.““

„Ako nisam sama, to je moja tuga.““

„Ne plači se, mila, kad v katane pojdem,
 Neg se plači, mila, kad nazaj ne dojdem,
 Ter mi šalji, mila, tri rubce za manum.““

„Hoću, mili, hoću, ako i četiri.““

„S prvim ću si, mila, ljute suze 'zbrisat,

S drugim ću si, mila, moj obraz zakrivat,
 S tretim ću si, mila, moje rane vezat,
 A četrti hoću ok' srdačca nosit.“
 „„Kad sam je šivala, lipo sam spivala,
 Kad sam je davala, ljuto sam plakala.““

432.

Velika Narda.

Roža si mi bila, dokljen sam te ljubil,
 Sad ću te ostavit, već mi roža nîsi.
 Dokljen sam te ljubil, nîsu ljudi znali,
 Sad sam te ostavil, sad vsi ljudi znaju.
 Mila moja mila, sama si si kriva,
 Da sam te ostavil rožicu dîvojku.
 Kad sam k vam zahajal, ti si se srdila,
 Dare sam ti nosil, vzet je nîsi štîla.
 Kad sam k tebi došal, vrata si zaprla,
 Druge spat sprohajaš a mene ostavljaš.
 Drugim si davala krhke pogačice,
 A meni junaku zelene kitice;
 Drugim si vijala 'z čistog' rozmarina,
 A meni junaku 'z samoga pelina.

433.

Veliki Borištof.

Beli dan u jutro još se ne razdanil,
 A jur mladi junak na noge se ustal.
 Počel se je junak na konja sîdati,
 A mlada dîvojka gorko se plakati.
 „Ne plaći se mila za manum katanom
 Još će ih ostati, ki tē ti procvasti.“
 „„Nî ga va 'vom svîtu majka porodila,
 S kîm bi s' moje srce i duša batrila.““
 Kad je mladi junak konja zajahival,
 Mladoj se rožici miljahno 'zpričaval:
 „Lipo t' zahvaljujem za vse tvoje darke,
 Kê si mi sdavala po sobotne danke.

*

'Zbiraj si miloga va tvojoj krajini,
A ja ću si milu va tujoj tujini."

434.

Incéd.

Spravljajte se skupa vsa moja rodbina,
Evo se katana sad od vas odbira,
I vas vse ostavlja na miloga boga.
Sad prošćenje prosim od miloga otca,
Od miloga otca, od mile matere.
Za vas ću ja prosit boga do môg vîka,
Moju nedobrotu oprostite meni.
Sad prošćenje prosim od premilih bratcev,
Od vsih bratcev mojih i od sestar mojih,
Kî ste s manum rasli i lipo s' hranili.
Još prošćenje prosim od sused, susedic,
Od kumov i kumic i mladih dîvoječic.
Incéd moj, Incéd moj, stalno mîsto moje,
Ostavit te moram, pozabit te ne ću,
Kadî me je vzišlo, kadî će me nestat!
Kadî sam se rodil, kadî ću umriti!
Moje belo telo sablja će raznosit,
Moje žute vlasi vîtri će razprhat,
Moje črne oči gavrani te 'zkljuhat.

435.

Vulka-Proderštof.

Oj ti lîpa roža, kâ si lipo cvala,
V zimi kot i v leti jednako si rasla,
A set krat je došlo turobno ti vrîme,
Kô je vzelo tebi sada rože ime.
Pristupite sada nje otac i mati,
Če vam se 'zpričati v zadnjem dîvojačtvi.
Pristupite sada sestrice i bratci,
Kî ste sis njum rasli na majke srdačci.
Od vas se razluča, bogu vas izruča,
Bogu i Marii, otcu ter materi.
Dari su na stoli, zaručnja va kuti,

Zaručnja va kuti a mati va tugi.
 Set krat si zibrala rudoga klinčaca,
 Kí će tebe zbavit zelenoga venca.
 Strat si moreš zněti tvoj zeleni venac,
 Ter moreš načinit divojačtvu konac.
 Danas si črljena, z' jutra budeš bleđa,
 Tvoj venac zeleni premíniš ti vředa.

(k mladoženji)

Ti si moreš 'zněti perja s krljačice,
 Ter moreš pozabit junačke pravice.

436.

Židanj.

Bože, će li dojtí jur vřed taj tužni dan,
 Kad ja budem junak na vojnu putoval.
 Onde ćedu meni vlasi porízati,
 Vlasi porízati, sablju pripasati,
 Sablju pripasati, konja osedlati,
 Na kóm ću ja klinčac lípu krv proljati.
 S bogom mi ostante moj otac i mati,
 A ja mladi junak moram putovati
 S bogom mi ostante brateci i sestřice,
 Kí ste s manum evali na jednom srdačci.
 S bogom mi ostante moji tovaruši,
 Moji tovaruši, vse mlade dıvojke,
 Kě ste s manum rasle kot sberne konoplje.
 Još vas jedno prosim, moji tovaruši:
 Moju mi rožicu símo dopeljajte.
 Junak s konja vřtane ter joj progovori:
 „Je li te, rožica, jako srdce boli?“
 „„Da b' ti povídala, i tebe b' bolilo,
 Ničter ti se, klinčac, ne bi utulilo.““
 To vas jedno prosim, tovaruši moji!
 „Neg moje rožice zabit se nekajte.
 Još ak' junak projdem čez do na kraj svřta,
 Još se ne ću zabit ziz tebe, rožica.“ —

437.¹

Hrvatska Čenča.

Došla 'e moja ura zadnja,	Da ću pojti van iz stanja
Va daleku domovinu,	Med vsega svita družinu.
Ostante s bogom, dítca moja,	V zemlji išćem sad pokoja ;
Ostan s bogom lípa gora,	Niš ne vzmiljem 'z môga dvora ;
Ostan s bogom, lípo selo,	Budi sdravo i veselo ! --

438.

Cikljin.

Jačka, va koj se panduri izpričaju va boj putujući suprot Prajskoj paradi 1754 lita.

Ah joj meni, daleki su puti,	S bogom ada otac, mati,
Jur te, mila, moram ostaviti,	S bogom sestre, brati :
Jur se moram izpričati,	Vam vsim zadnji poklon dajem,
Jur od tebe putovati,	I od vas tužan odhajam
Sriću sprobavat, maširovat.	Sriću itd.
Ah joj meni, daleki su puti,	Jur sad tebe, mila, bogu preporu-
Lípo su procvali črljeni klinčaci :	čam,
Jur moraju povenuti,	Tebi ljubav moju, o srdce ! izručam ;
V tuju zemlju putovati,	Ljute suze tebi dajem,
Sriću itd.	I na polje ja šetujem
Cval sam kako rozmarin	Sriću itd.
Lípo, mudro ;	Oh lípa krajina, moja domovina,
Rasal sam mladinač,	Kak si me hranila, kak si me kojila !
Visoko i tanko :	Rodi mlíkom, rodi medom,
Jur mi je cvet pogubiti,	Ja odhajam, sada s bogom
Žítak moram postaviti,	Sriću itd.
Sriću itd.	Vsemogući bože, jur se k tebi molim,
Oh ti tužna mati, kâ si me rodila,	Jur k tebi vzdihavam ino suze točim :
Nesrićna utroba, ka si me nosila.	Daj mi srićno vojevati,
Sad te moram pozabiti,	Daj mi srićno putovati
Od tebe se razlučiti,	Sriću itd.
Sriću itd.	Tebi hoću telo i dušu ostaviti,

¹ Ovoj pšmici prilićnije mēsto na štrani 116 med pšmami četirih stop, nu kad se zapoznđila, neka je i tuj.

Moju krv rumenu tebi prikazati.	Moju mladost tebi dajem,
Tvoju diku ću iskati	Mene tebi prikažujem
I hvalu tebi davati	Mladoga itd.
Srću itd.	Udili mi jakost jakoga Samsona,
Prokleti nepr'ételj jur postani pr'ételj,	Daruj mi lipotu lipog Absolona :
	Da bum mogal vojevati,
Prestraši se boga stvoritelja tvôga,	Mene sigurno braniti
Jur prestani vojevati,	Mladoga itd.
Ljudstva krvi prolivati	Ne plači se mila, tužna golubica,
Mladoga junaka, lipoga klinčaca.	Ne tuguj turobno kakoti grlica,
Nemili cesari, tvrdokorni kralji!	Prestani suze točiti,
Jur se pogodite, meče položite,	Va njih mene izpirati
Dajte se vi smilovati,	Mladoga itd.
Lipe krvi prolivati	Tvrdo se zaufaj va boga dragoga,
Mladoga itd.	Da hoćeš viditi miloga tvojega ;
Zato tebe prosim, o ti Mars pre-	S manum ćeš se veseliti,
	Mene, mila, posdraviti,
Ne daj me umorit nepr'ételjskoj	Mladoga junaka, lipoga klinčaca. ¹
	ruki ;

¹ Na koncu rukopisa ove pësme stoji : Descriptum per Joannem Kovacsics, Attestatum Harasztifaluensem, die 17. Julii 1780. I ova pësma, sudim, da je prevedena iz Slovenskoga, i kao da sam ju čitao nekad u Kolárovih „Zpëvankah“, koje mi sada nisu pri ruci.

Příče světovne.

439 — 482.

439.

Vulka-Proderštof.

„Ako ti je Marko žal,
 Ča si se ti ženičal,
 Tako mi kupi, Marko mlad,
 Divojački svilan trak,
 Kôg' je lakat za dukat ;
 Ter me peljaj, Marko mlad,
 Na te trge Turačke.
 Tamo dojde Turčina
 S krvavimi očima.“
 Marko je nju dopeljal,
 Turčina se 'e došetel.
 Prodaje se Jelena,
 Belogradska dîvojka.
 „Za kuliko 'e Jelena,
 Tvoja roža rumena?“
 „„ Za tri sto žutih dukat
 Prodaje se Jelena
 Belogradska dîvojka,
 Moja roža rumena.““
 Komaj mu ju 'e zacenił,
 Veljek mu je položil.
 „Sad sí moja, Jelena,
 Roža draga rumena.“
 Objami je Turčina

S krvavimi očima.

Na to reče Marko mlad,
 Belogradski mlad junak :
 „Ne kušuj je, Turčina,
 Pred mojimi očima !
 Neg mi povij, Turčina,
 Kadí ćeš s njum noćevat?“
 „„V črnoj gori pod borom,
 Onda ćemo noćevat,
 Onda ćemo prebivat.““
 Kad pozaspal Turčina,
 Onda će dojt Marko mlad,
 Belogradski lip junak :
 „Hodi s manum, Jelena,
 Moja roža rumena.“
 Prošal je s njum Marko mlad,
 Belogradski lip junak.
 Turčina se prebudil,
 Jelene jur nî vidil.
 „Joj kadi si Jelena,
 Roža moja rumena?“ —

440.

Hrvatske Šice.

Piju vino tri junaki
 Tri junaki tri vitezi,

Tri hordove vina 'zpili,
 A niš nisu zaplatili.
 Koršove su porazbili,
 Na njih nisu zahvalili.
 Šla je tužit krčmarica,
 Lîpa mlada kot rožica :
 „Ovo ste mi, kapitane,
 Lîpi dragi gospodine,
 Tri junaki vino pili,
 Tri junaki tri vitezi,
 Tri hordove vina 'zpili,
 Ničt mi nisu zaplatili.
 Koršove su porazbili,
 Na njih nisu zahvalili.“
 „„Povîj meni, krčmarica,
 Kakovi su oni bili,
 Kojeg roda ti junaki,
 Kakvu pratež su imali?““
 „Prvi junak kujnu ' kapu,
 Kujnu kapu do ramena ;
 Drugi junak vučju šubu,
 Vučju šubu do zemljice ;
 Tretoga se nisam mogla
 Od lîpote nagledati.“

441.

Sabara.

Lîpa Mare v polji šeće
 Po Turačkom ravnom polji.
 Turki su ju zagledali,
 Iz daleka napijali :
 „Bog ti pomoz, lîpa Mare !
 Za Turačko ti spoznanje.“
 Turski su ju opojili,
 Da nî znala, s kim je spala,
 Je li s Turkom al' s kršćanom,

Al' s Zidovskim Barabašem.
 Kad se v jutro rano vstala :
 Svilne nadre razžužljane,
 Žute koše razpuhane,
 A krilo je razkrojeno.
 „Oh joj meni lîpoj Mari,
 Nit sam snaha nit dîvojka.“

442.

Veliki Borištof.

Tiho tiho, tri katani,
 I ja idem va red s vami. —
 „Mi te va red ne pušćamo,
 Doslen bratca ne umoriš. —
 Išla jesam v črnu goru,
 Našla jesam ljutu kaču,
 Skuhala sam ljutu kaču,
 Dala bratecu prvu žlicu :
 „Ah joj, sestro, glava boli.“
 Dala sam mu drugu žlicu :
 „Ah joj, sestro, srdec boli.“
 Dala sam mu tretu žlicu :
 „Ah joj, sestro, vse me boli.“
 „„Tiho tiho, tri katani,
 I ja idem va red s vami,
 Sad sam bratca otrovala.““
 „Mi te va red ne pustimo,
 Ča si bratca otrovala.“
 „„Ah neverni tri katani !
 Vi ste mene prevkanili.
 Delat ne znam, prosit me 'e sram,
 Va lîpi moj orsag ne znam.
 Još da bi veljek i znala :
 Još ja tamo ne bi smîla.
 Čuda jesam učinila,
 Kad sam brata otrovila.““

¹ Od kune.

443.

Mali Borištof.

Aleksander (prevod).

1.

Poslušajte, draga braća,
 Ča ću povídati,
 Ča se 'e stalo v Nimčkej zemlji,
 Va Beči varoši,
 Va vrímení starih ljudij
 I boga boječih.

2.

Aleksandra po imeni
 Je živil va Beči,
 Kí je imal Julianu,
 Svoju vernu gospu,
 I tako su va ljubavi
 Pobožno živili.

3.

Jednoč počne Aleksander
 Gospi govoriti:
 „Draga moja Juliana!
 Meni se 'e sanjalo,
 Da se spravim v Jeruzalem
 Do božjega groba.“

4.

Na to gospa Juliana
 Reče Aleksandru:
 „Moj predragi gospodine!
 Ostanite doma.
 Vi morete i doma molit
 I bogu služiti.“

5.

Aleksander gospi reče:
 „To ne more biti;
 Sam bog mene opomina,
 Da se na put spravim,
 I da tako v Jeruzalem
 Sveto mesto pojdem.

6.

Ti se, draga moja gospa!
 Doma lipo drži;
 I med ljudi, dokljen dojdem,
 Ti počteno živi;
 Da ne čujem ča od tebe
 Špotnoga življenja.“

7.

V noći gospi Juliani
 Angel s neba dojde,
 Ter joj reče, da košulju
 Mora načiniti,
 I da tako Aleksandru
 Ima govoriti:

8.

„Ovo ti je, Aleksandre
 Dragi gospodine!
 Na, oblice košuljicu,
 Ter ti ovo veruj:
 Doklje bude ona bela,
 Ču ti biti verna.“

9.

Aleksander tako projde
 Od Beča varoša;
 Juliana tužno gleda
 Ter se milo plače,
 I tako ga na tom puti
 Bogu prepuruča.

10.

Aleksander k morju dojde
 I prik se odveze,
 Ali k njemu su dotekli
 Ti prokleti Turki ;
 Oni su ga ulovili
 K caru dopeljali.

11.

Aleksandra Mahomet car
 Je dal zaklopiti,
 I na njegov beli hrbat
 Jaram obisiti,
 Tako 'e moral Aleksander
 Vsaki dan orati.

12.

Kada je pak Aleksander
 Jedno leto oral,
 Na njegovoj košuljici
 Ničt ni čрно bilo,
 Nego je ravno na njemu
 Kot sneg vsakdar bila.

13.

Mahomet car Aleksandra
 Je dal odklopiti,
 I mu reče, da mu poví :
 „Ča to mora biti,
 Da košulja v tvojem teli
 Vsakdar bela stoji?“

14.

Aleksander Mahometu
 Caru odgovara :
 „Moja gospa je va Beči
 Gorí v Nimčkoj zemlji ;
 Ona mi je ovu dala
 I ovako rekla :

15.

Dokljengoder 'va košulja
 Moja bude bela,
 Da će ona doma meni
 Vsakdar biti verna ;
 Ako pak neverna bude,
 Hoće biti črna.“

16.

Mahomet car Halanbegu
 Vitezu je rekal :
 „Ču ti dati zlata, srebra,
 Ter pojdi do Beča,
 Delaj, da ti kako gospu
 Aleksandra vkaniš.

17.

Daj njoj zlata ino srebra,
 Da ti volju 'zpuni,
 Tako će bit Aleksandra
 Košulja vsa črna ;
 Pak ti zato hoću dati
 Mojega konjića.“

18.

Tako mi Halambeg vitez
 Va Beč varoš dojde,
 I 'zpital je Julianu,
 Aleksandra gospu ;
 Ka je došla i pitala,
 Ča on zapovida?

19.

Halambeg, ta' Turski vitez,
 Toj gospi govori :
 „Je li si ti verna gospa
 Aleksandra prava,
 Kí va jarmi v Surskoj zemlji
 Črnu zemlju ore?“

20.

Mlada gospa na te riči
 Tako odgovara:
 „Gospodine dragi, meni
 Vi pravo povijte:
 Kakovu košulju ima
 Va jarmi zaklopljen?“

21.

Halan vitez na te riči
 Ovak odgovori:
 „Na njem jedna je košulja,
 Jur leto nî prana;
 Još vîndar je vsakdar cela,
 I bela ostala

22.

On je mene k tebi poslal,
 Da ti ono včiniš,
 Ča ja budem tebe prosil,
 Pa ćeš ga dostati;
 I tako ćeš njega moći
 'Z jarma odklopiti.

23.

Ako pak ti ne ćeš meni
 Moje volje 'zpunit,
 Nikdar ne ćeš Aleksandra
 Već v Beči viditi,
 I s njim nikdar za života
 Spominjat se moći.“

24.

Na to njemu odgovara
 Aleksandra gospa:
 „Sutra rano ja vam hoću
 Pravo povidati,
 Ču li ja to učiniti,
 Ča ste vi prosili.“

25.

Aleksandra draga gospa
 Halanbega ojde,
 I prosila je od boga,
 Ča ima činiti?
 Če li ono učiniti,
 Ča Halanbeg prosi?

26.

Ali v noći angel dojde,
 I tako njoj reče:
 „Neka ti onoga činit,
 Ča Halanbeg prosi;
 Neg ti ono vse učini,
 Ča ti ja zapovîm.

27.

Načini si črnu pratež,
 Ter budi kot frater,
 I drži se da si putnik
 Do božjega groba;
 Vzami tvoje lipe igre
 Gusle i levite.

28.

Ter ti projdi po tri dnevi
 Pred Turskim vitezom;
 I kad on za tobum dojde
 Lîpo njemu igraji;
 I tako ćeš Aleksandra
 'Z uze oslobodit.“

29.

Tak u jutro ona projde
 I vitez u reče:
 „Gospodine, dragi vitez!
 Ča ste vi prosili,
 Toga nikdar nis' činila,
 Niti ću činiti.“

30.

Tada projde mlada gospa,
 Spravi skupa pratež;
 Kapu i fraterske rube
 Ona je svezala,
 Gusle svoje i faruglje
 K tomu 'e priložila.

31.

Tako van 'z varoša Beča
 Ona 'e sama prošla;
 Hodila je jednu milju
 Od Beča varoša;
 Onde pred kipom Marie
 Ona je prosila:

32.

*Da bog nje prelipo lice
 Na staro obrne.*
 Va molitvi je se stalo,
 Da se 'e preminilo:
 Lice lipo mlade gospe
 Staro je postalo.

33.

Onda svliče svoju svilnu
 I prelipo pratež,
 Onde ju je zakopala,
 Fratersku oblikla;
 I vlasi je odrizala,
 Tak je s bogom išla.

34.

Treti dan mi ona dojde
 V lipu oštariju,
 Onde najde Halanbega,
 Turskoga viteza;
 Počela je lipo guslat
 Farugljat i igrat.

35.

Kad tu lipu igru čuje
 Ta Turski Halanbeg:
 Zove fratra bližje k sebi,
 K stolu ga posadi;
 I tako je frater s Turskim
 Vitezom obedval.

36.

Turski vitez tomu fratra
 Počne govoriti:
 „Kamo ti putuješ, otac,
 Povij meni pravo?“
 Ona veli: „Ja putujem
 Do božjega groba.“

37.

Turski vitez fratra veli:
 „Moj predragi otac!
 Hodi s manum, ja ću tebe
 Na puti hraniti,
 Ako mene s tvojum igrum
 Hoćeš veseliti.“

38.

Tako vitez toga fratra
 Lipo s sobum vzame,
 I njega je s svojum igrum
 Vsaki čas veselil.
 Kada su do morja došli,
 Srićeno su prik prešli.

39.

Onda ona reče Turku:
 „Dragi gospodine!
 Bog vam plati! ja se moram
 Ovde obrnuti,
 I na desnu ruku pojti
 Do božjega groba.“

40.

Turski vitez fratru reče :
 „Ah ti moj predragi !
 Hodi s manum, prosim tebe
 Do carevog' grada :
 Razveseli s tvojum igrum
 Mahometa cara.“

41.

Onda fratar na ta Turska
 Kola opet sede.
 Kako Turskomu vitez
 On prelipo igra,
 Tad zagleda Aleksandra,
 Da va jarmi ore.

42.

Kad su do carevog' grada
 Tako skupa došli,
 Mahomet car Halanbegu
 Počne se smijati :
 Da je roba Aleksandra
 Košulja još bela.

43.

Na te riči Turski vitez
 Caru odgovori :
 „Nako mudre žene nisam
 Još na svitu vidil,
 Kot je roba Aleksandra
 Plemenita gospa.

44.

Ar je ona mudro meni
 Tako govorila :
 Da je dražje njoj počenje
 Svoje obdržati,
 Nego pak i Aleksandra
 'Z uze oslobodit.“

45.

Na to reče Mahomet car :
 „Ča je to za frater ?“
 Halanbeg mu na te riči
 Tako odgovori :
 „Ov je mene s svojum igrum
 Na puti veselil.“

46.

Tako jedan mīsec frater
 Mahometu igra ;
 Potom cara lipo prosi,
 Da ga dalje pusti :
 Da on mora do božjega
 Groba ravno pojti.

47.

Car Mahomet njemu reče :
 „Ću ti zlata dati,
 Ću ti dosta dati srebra
 I lipoga konja :
 Ar si mene s tvojum igrum
 Prelipo veselil.“

48.

Mudra gospa odgovori :
 „Ja ne prosim toga ;
 Neg vas prosim, dajte meni
 Jednoga krščana,
 Ki bi meni na 'vom puti
 Veran tovaruš bil.“

49.

Turski car je Halanbega
 Na to k sebi dozval,
 I rekal je : „ov tvoj frater
 Ničtar vzeti ne će :
 Daj mu ti jednoga roba,
 Ki va jarmi ore.“

50.

Ta Halanbeg toga fratra
 Je na polje 'zpeljal,
 Reče mu, da si izbere,
 Kôga će on roba.
 Ali mudra gospa veli:
 „Dajte koga ćete.“

51.

Na to je ta' Turski vitez
 Aleksandra pustil,
 I mu rekal: „s ovim fratrom
 Pojd k božjemu grobu,
 Kade ti' pak domom dojdeš,
 Reci tvojoj gospi :

52.

Da ja nisam tako mudre
 Žene nikdar vidil,
 Kâ za srebro ni za zlato
 Počtenja nî dala.
 Zato sam te sada pustil,
 I k njoj domom poslal.“

53.

Tako projde mlada gospa
 S Aleksandrom svojim.
 Jednoč reče Aleksander
 Tomu svômu fratru :
 „Bog vam plati, da ste mene
 'Z uze odkupili.

54.

Kada pak mi va Beč varoš
 Obadva dojdemo :
 Čete vidit, kako će vam
 Moja gospa služit,
 Kâ je meni vsakdar verna
 I počtena bila.“

55.

Na to mudra njemu gospa
 Tako odgovori :
 „Kako znate, Aleksander!
 Da je vaša gospa
 Doma verna i počtena
 Do sih dob ostala ?“

56.

Na to reče Aleksander
 Tomu svômu fratru :
 „Otac dragi! k zlamenju je
 Nut ova košulja,
 Kâ je sada tako bela,
 Kot je onda bila.“

57.

Tako dojdu v Jeruzalem
 Do božjega groba,
 Onda osam dan su skupa
 Obadva molili,
 Ter mi opet va Beč varoš
 K domu se ganuli.

58.

Kad su tako bili došli
 Dvi milje od Beča :
 Onda gospa mudro reče
 Aleksandru svômu :
 „Ja moram pojt va moj klošter,
 Z varoša bit 'z vana.

59.

Ali to te seda prosim,
 Dragi Aleksander !
 Daj ti meni jedan kusić
 Od tvoje košulje,
 Da va klošteri pokažem,
 Da sam te odkupil.“

(Iz drugoga rukopisa.)

60.

Aleksander dobrovoljno
Onom' daru godi.

61.

Dva mi lista Aleksander
Jednako napiše :
Njoj jednoga, seb' drugoga,
Vsaki svoga prijel,
Ter se lipo razlučili
Jedan od drugoga.

62.

Kad mi prijde pak ta gospa
Va Beč, lipo mesto,
Nuter pojde va komoru
Kâ 'e nje prvo bila ;
'Z sebe svliče fratarske kape,
A ženske obliče.

63.

Onako mi v hižu projde
K toj svojoj svekvi.
A sjevkrva, kad ju vidi,
Kruto joj psovaše :
„Ti s' bila pri drugom muži“
To joj govoraše.

64.

Potom gospa odgovori
Toj svojoj svekvi :
„Ja se zato ničt ne bojim,
Nego pravo povim :
Zač te laži ničt ne morū
Mene oblagati.“

65.

Kad drugi dan Aleksander
Biše domom prišal :
K mestu počne njega mati
Tako govoriti :
„Tvoja žena je pri nikom
Drugom muži bila.“

66.

Aleksander na te rīči
Tako odgovori :
„Vīnder je moja košulja
Na meni još bela ;
I ja zato ne verujem,
Da počtena ne b' bila.“

67.

Onda jesu k mestu prišli
Njegovi pr'ételji,
Kí mi bihu vsi veseli
Njegovom' prihodku,
Ter se kruto veselīše
S Aleksandrom kraljem.¹

68.

„Aleksandre gospodine !
Ja se tebi čudim,
Da ti moreš s tvojum ženum
Dobre volje biti ;
Jošće k tomu, da ti moreš
Na nju pogledati.“

69.

Celo 'e leto, dva mīseca,
Da ní doma bila ;
Nikdor od nas ní nje vidil
V críkvi nit na puti :
Ar je ona níkdi bila
Pri níkom drugom muži.“

¹ Iza ove kitice očevitno je koje nestalo, ako ih prepisujuć pręgledao nisam.

70.

Aleksander tako reče
 Toj svojoj materi :
 „Ako li je tomu tako,
 Moja dragi mati !
 Veruj meni, da ju hoću
 S cuckî van zignati.“

71.

Onda se je veljen vstala
 Ta premlada gospa,
 Ter mi veljen ona ide
 Va svoju komoru :
 'Z sebe svleče žensku pratež.
 V kape se obleče.

72.

Kad se ona vred oblikla
 Va fraterske kape,
 Vzela 'e ona v svoje ruke
 Gusle i levite,
 Ter mi ona brzo pojde
 Na placu igratif.

73.

Kda ju začul Aleksander
 Lipo igrajući,
 On mi počne svojim gostom
 Tako govoriti :
 „Ja si čujem môga fratra
 Lipo igrajući.

74.

Dragi moji mili gosti !
 Zovite ga nuter ;
 Ter mu lipo vi služite,
 To vas lipo prosim ;
 Ja mu hoću za života
 Na veke služiti.“

75.

Onda su ga oni k mestu
 K njemu dopeljali,
 Ter do kralja Aleksandra
 Za stol posadili.
 Aleksander, on ga lipo
 Dobrovoljno prijel.

76.

Onda Aleksander počne
 Tako govoriti :
 „Bog ti plati, dragi brate,
 Moj duhovni otac !
 Kî si mene van izpeljal
 Iz te Turske uze.“

77.

Tad on veljen odgovori
 Na te njega rîči :
 „Da kadi je, dragi brate !
 Tvoja verna ljuba,
 Za kû si mi ti povîdal
 Na tom našem puti?“

78.

Onda mi ga Aleksander
 Tako odgovori :
 „Ovde nikdi, nî daleko,
 Totu sada biše“
 (A ona si na svoj obraz
 Kape popušćaše).

79.

Svekrva nju vani, v hiži,
 Ino vsakdir išće ;
 Ne najdè je, žalostna bì,
 I tako mi reče :
 „Sada ima vsaki znati
 Nje zlu hudobiju.“

80.

Ona ima nikdi svoja
 Osobljiva vrata,
 Kudej hodi simo, tamo,
 Kudej joj je drago.
 Zato ona neka hodi,
 Kot se naučila.“

81.

Onda se je gori vstala
 Ta premlada gospa,
 I 'znela 'e onu krpicu
 Te bele košulje,
 Ter ju k mestu v ruke dala
 Aleksandru kralju.

82.

„Aleksandre gospodine!
 Pazi sada dobro :
 Ni li ovo ona krpa,
 Kû si meni bil dal ?
 Ni li ovo ono pismo,
 Koje si ti pisal ?

83.

Ni li ovo on carski list,
 Kôga nam je bil dal,
 Da smo s mirom prohodili
 Prîk morske dibine,
 I s kîm smo mi srîčno prošli
 Kroz pogansku zemlju?“

84.

Pak mi onda 'z sebe spusti
 Te fraterske kape,
 Još mu ona pokazala
 Svoje bele prsi,
 Ter mu počne potihoma
 Lîpo govoriti :

85.

„Aleksandre gospodine !
 Pazi sada dobro :
 Nîsam li ja tvoja ljuba
 Ino tvoja gospa,
 Kâ sam tebe izpeljala
 Iz te Turske zemlje?“

86.

Onda veljen Aleksander
 Lîpo ju objami,
 Ter ju počne kuševati,
 Tiho govoriti :
 „Bog ti plati, moja ljuba
 Verna i počtena !

87.

Donesi joj, moja mati !
 Tu najlîpšu pratež,
 Ter ćemo se sada 'z novâ
 Počet veseliti ;
 Ter joj hoću ja do smrti
 Na veke služiti“

88.

Po tom jesu va počtenju
 Lîpo prebivali,
 V strahu božjem i molitvah
 Lîpo su živili,
 Ter ubogim i nevoljnim
 Almužtvo davali.

89.

Obadva su na tom svîtu
 Pravično živili,
 Obadva su 'z ovog svîta
 Lîpo preminuli,
 Ter za sobum jesu dobru
 Peldu ostavili.¹

¹ I ovdě kao da je nešto izpušteno.

90.

Onde halje i košulje
 Na grobi (im) vise,
 Ki tam hodi, vidi da je
 Istina to prava,
 Njihov danak za to delo
 V Beči svej se čtuje. —

444.

Petrovo Selo.

Prosili Eržu na Vlahe
 Za lípog Pavla Vlašića.
 „Čačko me daje ter daje,
 Majka me ne da ter ne da.
 Ne šaljte ruha za manum,
 Ruha ne šaljte ni kruha,
 Neg mi pošaljte plahticu,
 Plahticu tanku tanahnu.“
 Zamrla Erža s večera,
 Prelípi Paval do dana.
 Erža mi leži pred crikvom,
 Pavle mi leži za crikvom.
 Na Erži cvatu rožice,
 Raste na Pavlu grozdjice.
 Ki je god k rožam pridahnul:
 S mesta je mrtav i ostal.
 Kâ je god grozdje zobala:
 S mesta je mrtva ostala.

445.

*Tu istu pĕsmu pĕvaju u Novoj
 Gori ovako:*

Prosili Maru na Vlahe¹
 Za lípâ Pavla Vlašića.

Otac ju daje, mat ne da:
 „Ne idi, dite, od matere.“
 „Idem vam, majko, prík volje;
 Ne šaljte dara za manum,
 Neg jedno pleće jolčeno²
 Plahticu jednu jolčenu.
 Ne ću ih nosit ob danku,
 Ne ću ih nosit ob noći,
 Nego pod črnóm zemljicom.“³
 Umrla Mare do podne,
 A lípi Pavle od podne.
 Nju zakopali pred crikvom,
 Lípoga Pavla za crikvom.³
 'Zresla 'e na Mari ružica,
 Na lípom Pavlu lozica.
 Tako su visoko resle,
 Da su se skupa objele.⁴
 Na njih mi rodi grozdjice,
 Ono mi nosû ptičice.
 Kâ je god ptića odnesla,
 Vsaka je progovorila:
 Da je prokleta 'na majka,
 Kâ dvoje dragih razstavlja.⁵

446.

Marof.

Sunce sije med dvími gorami,
 Gjuragj leži med dvími ljubami.
 Jedna mu je na ruki zaspala,
 Druga ga je tiho prebudjala.
 „Uzmi mene, Gjuragj gospodine!“
 „Bogme ne ću, gizdava dívojka,
 Ti mi imaš brateca srditoga.“⁴
 „Lagko ti je bratecu nagoditi.“⁴

¹ Srblje. — ² Oplećak od jolča. — ³ Radi zakona? — ⁴ Prĕko crkve i zakona. — ⁵ Nĕki te zadnje dvĕ vrste još inako pĕvaju.

Protekla je u tu črnu goru,
 Iskala je kaču jadovitu,
 Našla mi je kaču jadovitu,
 Šibrala ju s trimi šibricami,
 Badcala ju s trimi iglicami :
 „Pušći, kača! jada i čemera.“
 K bratu svômu dıvojka protekla :
 „Napij s', brate, vınca črljenoga.“
 „„Pij ti, sestro, napij se ti prva.““
 „Pila jesam, tebi ostavila.“
 Kako mi se bratac vinca napil,
 Tako mi je bratac mrtav ostal.
 Tekla 'e sestra Gıjurgju gospodinu :
 „Uzmi mene, Gıjuragj gospodine,
 Bratcu jesam sestra nagodila ¹
 Nagodila, da je mrtav ostal.“
 „„Ne ću bogme, gızdava dıvojka,
 Kako s' bratcu, tako bi i meni.““
 „Kleta bila ja grıšna dıvojka,
 Kâ sam svôga brateca otrovala!
 Nit je brata nit je sad ljubavi.“

447.

Parapatićev brıg.

„Ah joj meni, mila majka moja !
 Umrıt hoću od velike želje,
 Zaželjil sam lıpe Katulenske.“
 „„Ah moj Ive, drago dıte moje !
 Udri mi ti va mrtvačke zvone,
 Da je umrl Ive Karlovićev :
 Dojt tē gledat snahe i dıvojke.““
 Med njimi je lıpa Katulenska :
 „Bože, ćudan mi s' ot mrtvac vidi !
 Bele ruke, da tē me popasti,
 Bele noge, da tē poskočiti,

A usta su, da tē s' nasmıjati.“
 Još nı Kate naprav rıč izrekla,
 Jur je ive gorı bil poskočil,
 Hiti Katu za desnu rućicu :
 „Ah joj Kate, drago dıte moje !
 Voliš mene mladoga oblubit,
 Ali voliš va tamnici sgnjiti ?“
 A ja volim va tamnici sgnjiti,
 Nego tebe mladâ oblubiti.““
 „Gorı gorı, tamni tamnićari !
 Peljajte ju va škure tamnice.“
 'Zpunilo se lıto na deveto :
 „Gorı gorı, tamni tamnićari !
 Opirajte te škure tamnice,
 Ter hitite Katine koščıce.“
 Tamnica se suncem prosvıtıla,
 Tad mi Kate žutu kosu češlja.
 „Ah joj Kate, drago dıte moje !
 Voliš mene mladoga oblubit,
 Ali voliš va tamnici sgnjiti ?“
 „„Volim tebe mladâ oblubiti
 Neg va škuroj tamnici zagnjiti.““

448.

Parapatićev brıg.

Rožu su mi na Dunaj metali :
 „Plavaj, rožo, ti mi ne potaplaj.
 Kad doplavaš k Ivanovi dvori,
 Dva krat krikni, treti progovori :
 Ste li doma, majka Ivanova ?“
 Roža mi je Dunajem plavala,
 K Ivanovim dvorom doplavala,
 Dva krat mi je ta roža kriknula,
 Treti mi je 'vako govorila :
 „Ste li doma, majka Ivanova ?“

¹ Šabe etvaš bereitet.

„Doma doma, rožica divojka!“

„Kanite li vašeg sina Ivu

Kanite l' ga se zime ženiti?“

Odgovara Ivanova mati :

„Tri zime ga nekanim ženiti.“

Kad je Ive divojku zagledal,

On mi pita milu mater svoju :

„Kdo je ono, mila mati moja?“

„Ono 'e, sinko, Rožica divojka.“

Njoj govori Ive nesudjenik :

„Pojd mi, roža, pojd mi za drugoga

Kad te ne će mila majka moja.“

Odgovara rožica divojka :

„Mene daju za Nimca Rozanca,

Bog daj rič s njim ne sprogovorila,

Niti s njim si srca ne stoplila.“

Kad su rožu mimo dvor' peljali,

Ivan stoji s majkom na tom dvori.

„Kdo mi 'e ovo, stara majko moja?“

„Ovo 'e, sinko, rožica divojka.“

Toga mati naprav ne izrekla,

Jur je Ive mrtav k zemlji upal,

A roža je svatove prosila :

„Pušćite me, dragi moji svati!

Dva krat ću ga šetom obšetati,

Treti ću se nazad obrnuti.“

Dva krat ga je šetom obšetala,

Treti put je mrtva doli pala.

Još govori majka Ivanova :

„Kleta bila vsaka ona mati,

Kâ razdruža dva drage međ sobom,

Kot ja jesam dvoje razdružila.

Mogu dostat snahu po počtenju

Al' ne mogu sinka od srdačca.“

449.

Petrovo Selo.

Voda teče izpod Oriš grada,

Puška pukla izpod Oriš grada :

Ustrelila tri mlade junake.

Prvoga je mati žalovala,

Drugoga je bratac i sestrica,

A tretoga, bože, nikdor nîma.

Iznesla se sirota divojka,

Kâ žaluje mladoga junaka.

Druga ju je na zdencu karala :

„Oj divojka, luda ludovkinja!

Ča žaluješ tujega junaka?

Tuji junak ima troju misal :

Prva misal, da te hoće vzeti,

Druga misal, da će te ostaviti,

Treta misal, da će te podvkaniti.“

450.

Velika Narda.

Nit je vedro nič je oblačina

Nego mi je svitla mîsečina,

Po koj mi je daleko viditi

Od Budina do Beloga Grada.

Totu doli ti konjari pasu,

Divojka se s konjari kladila,

Da im hoće vsim konja ukrasti.

Konjari se 'zmed sobum sgledaše :

„Vrzmo straže na četiri kraje:

Prvu stražu k zdencu Nemogorecu,

Drugu stražu k zelenomu lugu,

Treću stražu k otoj črnoj gori,

A četrtu k divojačkim dvorom.“

Vse su straže tvrdo pozaspale,

Divojka je ukrala vsim konja,

Uzdala ga zlatimi uzdami,

Sedlala ga srebrnim sedlačcem,

Jahala ga po trnju i grmlju,
 Jahala ga pod Dalečnu vodu.
 Rodila je mladoga junaka,
 Rodila ga iz skuta i s puta.
 Svezla su se Dalečna gospoda,
 Darovala mladoga junaka
 Ki s vankuščem, ki s belum plah-
 ticum. —

451.

Katalena.

„Goni mi goni sih ovčic, pastir!“
 Dognal je dognal sih ovčic pastir,
 Začul na paši dite plakati :
 „Čujem te, dite, al te ne vidim“
 „Dite sam malo va hrastu skrito,
 Va šupljem hrastu s korom pokrito.
 Vzami me vzami sih ovčic pastir,
 Ter me odnesi k môj majki na pir.
 Vrzi me posríd pirnoga stola,
 Posríd me vrzi pirne gospode.““
 Našal je pastir dite va hrastu,
 Ter ga odnesal k majkinom piru,
 Začelo 'e dite 'vako govorit :
 „Ni za te, majko! venac zeleni.
 Ti si tri sinka grišno rodila :
 Va vodu jednog ti si hitila,
 Drugomu jesi vratom zadršla,

Mene si tretu v lozi pustila,
 Va šupljem hrastu s korom pokrito.“
 „Muči oh dite, ne laži na me!
 Ako je tomu, ča dite veli,
 Po me nek dojde ter me nek vzame
 'Z pakla gorućeg vrag on paklenski.“
 Ona te riči još ne izrekla,
 Jur je bil došal vrag taj paklenski,
 Grišnu nevistu 'z pira je zgrabil,
 Vrata nebeska vreda je minul,
 K vratom paklenskim vreda je dospil
 Ter strahovitim glasom zavapil :
 „Vrata paklenska vi se odprite,
 Vi se odprite, dušu vpustite.“
 Vrata se odprla, duša vletila,
 Dušu dvorili duhi paklenski.
 Prvi donesal stelju ognjenu :
 „Na nju se lezi, na njoj mi gori,“
 Na njoj progori, nikdar ne dogori ;
 Drugi donesal stolac ognjeni :
 „Na njega sedi ter mi prosedi
 V živo žeravje, bistro plamenje.“
 Treti donesal prsten ognjeni :
 „Na prst ga meći, vse vike premeći,
 Konca ne sgledaš, v mukah osta-
 neš.“
 Četvrti donesal venac ognjeni :
 „Daj ga na glavu v tanac pakleni.“—

452.

Bezolja.

Kad su mi jahali dva brati iz vojske,
 Peljali su s sobum mladu nevesticu.
 Taj stariji bratac domom si ju peljal,
 A taj mlaji bratac tako mu je rekal :
 „Nač je tebi, bratac, mlada nevestica,
 Kad ti doma imaš ženu i dva sinka?“

Starijemu bratu toga žal je bilo,
 'Zpuknul brat stariji svoj srebrni mečak,
 Mlajemu ga bratu pod srdačce vtaknul.
 „Ne puči mi, bratac, mečak ziz srdačca,
 Neg mi se daj s tobum mrvu pominati,
 Jednu rič ali dví tebi povídati.
 Kad mi domom dojdeš k našoj staroj majki :
 Neka mi ti majke naglo prestrašiti,
 Neg ti reci majki, da sam v trgi ostal,
 Da majki kupujem nebelo ruhance,
 A mojoj sestrici tu žarku žužnjicu :
 Da me bude majka duglje žalovala,
 A moja sestrica duglje spominjala.
 Sad meni izpukni mečak ziz srdačca,
 Neka mi procuri žarka krv junačka.“
 'Zpuknul mu je bratac mečak ziz srdačca,
 Ter mu 'e procurila žarka krv junačka.
 Mlada nevestica dva krat ga obašla,
 Kad ga je tretí put, mrtva se srušila.
 Onda mlaji bratac starjemu govoril :
 „Sada mi, bratac maj, dva grobka izkopaj :
 Ter mene zakopaj, kade sunce 'zhaja,
 A mladu nevístu, kade mi zahaja.“
 'Z bratovljega groba rozmarin je vzrasal,
 'Z mlade nevístice bela aleluja.
 Kad stariji bratac k belim dvorom prispíl
 Pitala ga mati: „kde ti je mlaji brat ?“
 „Taj drugi vam sinak va trgi je ostal,
 Materi kupuje nebelo ruhance,
 A svojoj sestrici žarku žužnjičicu.“
 Ní mi mogla majka sinka dočekati,
 Ter je zapitala sinka ubojnika :
 „Povij meni pravo, kada nazad dojde,
 „„Onda će vam, majko, sinak nazad dojtí,
 Kad se črna vrana s belim opernati,
 A suhi javorak zeleno procvati.“
 Šla je tužna majka, vranu 'e ulovila,

Ter ju je va mlikí vsaki dan kupala,
 A suhi javorak vinom zalivala.
 Još ní htíla vrana s belim opernatit,
 Ni suhi javorak zeleno procvasti:
 Morala je majka sinka žalovati,
 A sestrica brata dugo spominjati.

453.

Čemba.

Mare se šetala, s prstenkom kretala,
 Kretajuć je klela svoju staru majku.
 „Za koga ste, majko, svoje dite dala?
 Da bi za kojega dobrog junaka,
 Nego za jednoga krutog' razbojnika,
 Kí mi noćum projde ter mi noćum dojde,
 Krvave si ruke va moj zastor briše.
 Noćas mi je prošal, o polnoći došal,
 Ter mi je donesal vse krvavo ruho,
 Jednu desnu ruku, jednu žutu kosu,
 Glavu razkosmanu i ruku s prstenki.“
 „Poznavaj mi, Mare, ovu desnu ruku,
 Ovu desnu ruku, ovu žutu kosu.“
 „A meni se misli na mojem srdačci,
 Da će biti ruka Ive brata mōga,
 Da će biti kosa Jele sestree moje.“
 Mare toga naprav još ne sgovorila,
 Jur mi posal stoji od majke na dvori:
 „Jelica sestrica dalek se udaje,
 A Ive brajenak još se dalje ženi,
 Nego spravljalj, Mare, sad oholne dare,
 Jelici sestrici i Ivi brajenku.“
 Prvi posal toga naprav ne sgovoril,
 Jur mi drugi stoji od majke na dvori:
 „Ne spravljalj mi, Mare, tih darov oholnih,
 Nego mi ga spravljalj tih darov prenujnih:
 Jelici sestrici neg tri grude voska,
 A Ivi brajenku neg tri smoljenice.“

Kada mi se Mare na put odpravila,
 Ter je Mare prošla čez to ravno polje :
 „Nut o Bože nut to i diva Maria!
 Kakov je to čudan posal od matere?
 Kad sam htila projti čez to ravno polje,
 Ljudi znali orat a snahe kopale,
 A sad nit oračev niti je kopačev.“
 Kad je Mare prošla tim zelenim lugom :
 „Nut o bože nut to i diva Maria!
 Kakov je to čudan posal od matere?
 Kad sam htila projti tim zelenim lugom,
 Rožice bi cvale, ptičice pívale,
 A sad su mi rože žalno povenule,
 Ptičice mi mrtve po vsem polji ležū,
 A zvoni prenujno na uho dozvanjaju.“
 Kad je Mare došla do majkinih dvorov :
 „Nut o bože nut to i diva Maria!
 Kakov je to čudan posal od matere?
 Kad sam htila dojti v materine dvore :
 Va dvori bi našla brata i sestricu,
 Majkine bi sluge lipo me dvorile,
 V materine hiže k majki pripeljale,
 A majka me htila s veseljem prijeti :
 A sada mi vsako zamišljeno sídi,
 Dvori su mi puni lesov i škrinjarev,
 A zvoni mi nujno skupa zazvanjaju,
 Kanda bi zvonili za bratom, sestricom.“
 Kad je Mare svoju majku zagledala :
 „Jeste li mi, majko, od ognja 'zpečena,
 Ali ste mi, majko, od suz zaplakana?“
 „Nisam, Mare, nisam ni ognjem 'zpečena,
 Niti sam ti, Mare, suzom zaplakana,
 Nego ti ja, Mare, lipe goste spravljam.““
 „Tužnih li mi gostov na mojem srdahei,
 Kí mi srdce žeru i moju krv piju.
 Kadí mi je, majko, Jelica sestrica?“
 „Jele va komori tanke rube tigla.““

Kad je Mare zašla va svítlu komoru,
 Jelica se sestra v črnoj krvi taplja,
 V črnoj krvi taplja a prez žute kose.
 „Kade mi je, majko, mili bratac Ive?“
 „Ive ti va štali vranca konja sedla.“
 Kad je Mare zašla va tu konjsku štalu,
 Ivica se bratac v črnoj krvi taplja,
 V crnoj krvi taplja a brez desne ruke.
 Marica obšeće brata i sestricu,
 Ter mi mrtva pade na črnu zemljicu :
 „Kada ti ni dosti, majko, tuge dvoje,
 Eto ti još jedne, nekā ti je troje.“

454.

Frakanava.

Išal mi je Ive droban tanac tancat
 Sis lipum Jelenum, pod jelvum zelenum.
 „Tiho, Ive, tiho, da nas mat ne čuje,
 Ar ako nas čuje, veljen nas zapsuje.“
 Još ih je začula ta Ivina mati,
 I počela ih je prejako karati :
 „Neg udaj se, Jele, po kih stranih hoćeš,
 A lipoga Ive nikdar dostat ne ćeš.“
 Na to su Jelenu veljen zaprosili,
 Po dalekih putih Jelenu vozili.
 Kad je vidil Ive, da Jelu vozidu
 Na stran se obrne, za mrtvâ se 'zvrne.
 Pitala je Jele švatske starešine :
 „Će li slobod biti mrtvâ pohoditi?“
 „Slobod, Jele, slobod vsikdar po počtenji.“
 Na stran se obrne, za mrtvu se 'zvrne.
 „Ovo su ti, majko, dvi mrtve žalosti,
 Kada nîsi htîla dvî žive radosti.
 Ivu zakopaju, kde sunce dohaja,
 A lipu Jelenu, kade mi zahaja.
 Na Ivi je rasla kita rozmarina,

A na lípoj Jeli bela aleluja.
 One jesu rasle, velike narasle,
 Doklje su se one skupa občepile.
 Kada su se one skupa občepile
 Onda jesu stoprv majku žalostile,
 Bile jesu majki dvî mrtve žalosti,
 Kad ona ní htíla dvî žive radosti.

456.

Gerištof.

Šeće mi se Pane po Budinu gradu,
 Njega 'e zagledala ljubav Šermanova.
 Kad ga 'e zagledala, k sebi ga ja zvala :
 „Hodi, Pane, hodi, Šermana doma ní.“
 Nagne kunu kapu pod široko pleće,
 Pušća rudu grivu med dvî črni oči :
 „„Ne ću, ljubav, pojiti, ar bi Šerman došal.““

 Kad je Šerman došal, ljubû 'e ključe prosil,
 Ključe od pivnice, kđi je dobro vince.
 „Hoćeš li mi Šerman vino kuševati ?
 Ali ti se hoće pivnice zaglédat ?“
 „„Niti ću ja sada vino kuševati,
 Niti mi se hoće pivnice razglédat,
 Nego mi se hoće ljubav ljubovati.““
 Kad je Šerman došal, Pana 'e veljen našal :
 „Ča mi voliš, Pane, va ulji sgoriti ?
 Ali voliš, Pane, va tamnici sgnjiti ?“
 „„Ako mi daš, Šerman, va ulji 'zgoriti :
 Malo ćeš si s manum svíćie presporiti ;
 Ako mi daš Šerman va tamnici sgnjiti :
 S manum ćeš si malo lapat nagnjojiti.
 Od sablje sam živil, od sablje ću umrít.““

457.

Hrvatska Čenča.

Hranila je majka sinka jedinoga,
 Da će si za starost pomoć nahraniti.
 Kad ga 'e nahranila 'z mala velikoga,
 Tad mi ga je sinak majki progovoril :
 „Sad ću, majko, projti dolî v dolnju zemlju,
 Dolî v dolnju zemlju za kraljevum vojskum,
 Kadî se proliva lipa krv junačka,
 Nîmčka i Ugrska, najviše Hrvatska.“
 „„Nejdi, sinko, nejdi, drago dite moje,
 Stara ti je mati, stara i bolovna.““
 „Moram pojti moram, mila majko moja,
 Sad mi je list došal od samoga kralja.“
 „„Kad ću ti se, sinko, nazad nadijati. ?““
 „Va našem je vrti jedna žuta vrba,
 Kada ona vrba sis grozjem urodi,
 Onda mi se, majko, nazad nadijajte.“
 „„Ah joj meni, sinak, to nikdar ne bude.““
 Išla 'e majko gledat jutrom i večerkom,
 Je li vrba grozje, je li sinak došal :
 Nit je vrba grozje, nit je sinka domom.¹

458.

Hrvatske Šice.

Vztužila plakala mlada Ivanička,
 Va pisanih štalah vrana konja češuć :
 „Danas je jur meni to deveto leto,
 Da ja služim kralja za vernoga slugu.
 Da mi nikdor ne zna, sam li ja dîvojka,
 Sam li ja dîvojka ali verni sluga.“

¹ U N o v o j G o r i na materin upros o povratku sin ovako odgovara :

„U našem je dvoru jedna hladna voda,
 Kada ona voda vsa vino postane,
 Onda mi se, majko, nazad nadijajte.“
 Išla 'e mati gledat vse jutro i večer :
 Nit je voda vino, nit je sinka domom.

Ona je štimala, to nikdor ne čuje,
 A nju mi je začul najverniji sluga.
 Kako ju je začul, valje k kralju šeće.
 „Ja vam hoću, kralju, čudo povidati,
 Ali se ja bojim glave odsikanja,
 Glave odsikanja, tela umaranja.“
 „Povij, sluga, povij, ter se ništa ne boj
 Glave odsikanja, tela umaranja.“
 „Spravite mi, kralju, vse sluge po gradu,
 V jedno rano jutro ali v kasni večer.“
 Spravil ih je kralju v jedno rano jutro,
 Vse sluge su kralju klobuke podmakli,
 Mlada Ivanička ona ga ni htela,
 Ona ga ni htela niti ga je smila.
 K njoj mi se prišeće sluga najverniji,
 K njoj mi se je smakal, ter joj ga podmakal.
 Vse se 'e razsíknuo od lipe lipote,
 Od lipe lipote od nje svitile parte.
 Kad je celi šereg oto čudo vidil,
 Kralj je k toj divojki 'vako progovoril:
 „Dosle si mi bila sluga najverniji,
 Odsle ćeš mi biti gradu ključarica,
 Gradu ključarica, moja verna ljuba.“

459.

Mala Narda.

Divojka je brala modar cvit po gori,
 Ona ga je brala, dok ga je nabrala
 Puna svilna nadra, obedva rukava.
 Vid'la je junaka pod brígom ležati.¹
 Junak glavu vzdigne, divojka pobígne.
 „Ne bíži ne bíži, gízdava divojka,
 Neg mi hodi zavij ove ljute rane,

¹ U Sent-Mihalju pjevaju :

Na tom ravnom polju orihovo drivo,
 Pod tim mi ga drívom premikača stelja,
 Na 'noj mi ga stelji junak naranjeni.

Donesi vodice, razhladi mi srde e,
 Ako ja osdravim, nikdar t' ne ostavim.“
 Divojka 'e nabrala zelene travice,
 Mladomu junaku privila glavicu,
 Donesla vodice, razhladila srde e :
 Junak je osdravil, divojku ostavil.
 Klela je divojka mladoga junaka.
 „Ne kleni, ne kleni, rožica divojka !
 Dat ti hoću bratca va zlatnom škrlateu.“
 „Briga me po bratcu va zlatnom škrlateu.
 Volila bi tebe va tankoj košulji,
 Neg tvojega bratca v svili i škrlatu.
 Volila bi s tobum vse zoben kruh jīsti,
 Nego stvojim bratom onaj beli cipov.
 Volila bi s tobum hladnu vodu piti,
 Nego s tvojim bratom to črljeno vince.
 Volila bi s tobum na pustari žeti,
 Nego s tvojim bratom po gradu šetati,
 Po gradu šetati i pineze brati.““
 „Čekaj, mila, čekaj, v selu 'e suho drīvo,
 Kad ono porene, hoćeš moja biti.“
 Pognalo je drīvo, ostala je mila.
 „Čekaj, mila, čekaj, va seli je zdenac,
 Va dibokom zdenci veliki je kamen,
 Kad kamen izplovi, hoćeš moja biti.“
 Izplovil je kamen, ostala je mila.

460.

Marof.

Divojka je brala modar cvit po gori,
 Ona ga 'e nabrala puna svilna nadra.
 Mila ga 'e hodila, tugujuć šetala
 Tamo po za brīge, po za nizke drage.
 Junak glavu vzdigne, divojka odbigne.
 „Ne biži, ne biži, gizdava divojka !
 Ako ja osdravim, tebe ne ostavim.“
 Osdravil je junak, divojku ostavil.

Ona ga je klela, va srdcu proklela.
 „Ne klej ti, ne klej ti, gizdava dıvojkja,
 Dat ti hoću bratca u svilnom škrljaku.“
 „Volila bi tebe čisto gologlavca,
 Nego tvõga brata u svilnom škrljaku.“
 Ona ga je klela, va srdcu proklela :
 „Vsahnulo ti srdce na makovo zrnce,
 Ne željim ti roda nit pri crikvi groba,
 Nit va gori drıva, ča bi t' hiža bila,
 Nit v' varoši meštra, kı bi ti meštroval,
 Nit u fari popa, kı bi te pokopal,
 Nit v zvoniku zvona, s kım bi zazvonili,
 Nit va selu ljudij, kı b' te sprohodili.“

461.

Marof.

Tužila plakala mlada Pavlovica
 Va tom Belom Gradu najsgornjem obloku.
 Ona je štimala, da nitkor ne čuje,
 A nju mi je čujal nje premili dıver.
 „Ne plači, ne tuži, mlada Pavlovica !
 Idem ti poiskat ja tvojega Pavla.“
 Kad je dıver došal va tu črnu goru,
 Počel mi se Paval k obıdu spravljati.
 „Hodi, nepoznani, lačan obıdvati.“
 „Niti sam ti lačan, nit ću ti obıdvat.“
 „Hodi, nepoznani, žedan vina piti“
 „Niti sam ti žedan, nit ću vina piti,
 Neg mi hodi, Paval, vrane konje jahat.
 Tvoja Pavlovica starom postarala,
 A tvoji su sinki mali pastirići,
 A tvoje su dćerke male ribarice.“
 Kad je doma došal, sinki na ženitbu,
 Sinki na ženitbu, dćerke na udatbu ;
 Mlada Pavlovica mladom s' pomladila,
 A svojega Pavla težko dočekala.

Milištrof.

Poručil je Nímac Ivi Karloviću :
 „U tebe je Ive devet belih gradov,
 Va devetom gradi rožica divojka.
 Ako li mi ne daš tu rožicu ubrat,
 Porobit ti hoću tvoje bele grade,
 Zarobiti hoću rožicu divojku.“
 Na to odgovori Ive Karloviću :
 „A ti mi si doжди po Jelu sestricu.“
 Ona s' prošetala po nje belih gradih,
 Ter je bratu rekla: „Ne daj me za Nímca !
 Ako li me zanj daš, ruha mi ne šalji,
 Neg mi šalji oto jednu halju svilnu
 Va Veliko Celje va tarne komore :
 Ar ja nímam volje s Nímcem se sdružiti,
 Kad ja ne znam sis njim ríči govoriti.“
 Nagnul mi je Ive tu svoju škrljaču,
 Nagnul je škrljaču na dva črna oka,
 Ter mi se on šeće nujno i zlovoljno :
 „Ne boj mi se ne boj, premila sestrice
 Dat ti hoće Ive dvanajst tumačnikov,
 Ki tê vse vík Nímcu i tebi tumačit.“
 „Ča mi je po tvojih dvanajst tumačnikov,
 Kada mi ní prez njih ríči sprogovorit.“
 Onda mi je vzlíгла na gornje palače,
 Pak je pogledala na dolnje obloke.
 Onde mi je vid'la va tom ravnom polji,
 Da se ono škuri kot črni garvanki.
 „Hodi Ive brate na gornje palače,
 Ter mi ga pogledaj na dolnje obloke,
 Ča se ono škuri va tom ravnom polji ?
 Jesu li mi vrane ali su garvani ?“
 „„Niti su mi vrazi, nit su mi garvani,
 Nego su mi tvoji, Jelica, svatovi.““
 „Ah joj meni sada rožici divojki ?
 Kdo je hoće sada s vencî nakititi ?

Kdo je hoće sada s rubci darovati ?⁴
 Kad su svati pošli k Hrvatskomu selu,
 Onda je prosila, da ju mrvu pušču
 Da ju mrvu pušču k Hrvatskim dıvojkam,
 Rada bi još kú rıć s njimi progovorit :
 „Ovo mi ste sada Hrvatske dıvojke,
 Ja vas lıpo prosim, moje tovaruške !
 Pokleknite sada na bela kolena,
 Ter prosite boga i divu Mariu :
 Da mi ne da s Nımcem noćas noćevati,
 Niti jedne noćı sis njim kad prospati.“
 Dva krat ih je ona šetom obšetala,
 Treti put je mrtva na zemljicu pala,
 Umirajuć svoju halju narućala
 Va Veliko Celje u tarne komore,¹
 U tarne komore Marii Celjanskoj.

463.²

Nova Gora.

V ravnom polji jedno orıhovo drıvo,
 Pod orıhom mi je jedna mehka stelja,
 Na 'noj mi je stelji jedan mladi junak,
 Uza 'nu mi stelju jedna uzka staza,
 Po njoj je izašla premlada dıvojka.
 Junak glavu vzdigne, dıvojka pobıgne.
 „Ne bıži, dıvojko, *za boga* te prosim,
 Neg pobiraj vraćtva, zavijaj ranice,
 Ako l' ja osdravim, tebe ne ostavim.“
Za boga dıvojka k junaku pribıgla,
 Vraćtva pobirala, rane privijala.
 Osdravil je junak, dıvojkı ostavil.
 Dıvojka je njega od srdaćca klela.
 „Ne kljeni, dıvojko, za boga te prosim :
 Ja ću tebe dati najmladjemu bratu !
 „Vrag mi je po tvojem najmladjemu bratu !
 Volila bi s tobom v ćrnoj gori stati,

¹ Schafammer. — ² Prispodobi pėsme pod ćislom 459 i 460.

Nego s tvojim bratom va zidanih gradih ;
 Volila bi s tobom črnog kruha jisti,
 Nego s tvojim bratom vse bile cipove ;
 Volila bi s tobom hladnu vodu piti,
 Nego s tvojim bratom vse črļjeno vince.““

464.

Nova Gora.

Hranila je mati dvī jedine dčerce:
 Jedna 'e bila Jane, druga 'e bila Mare.
 Prosili su Maru mladju pred starijom.
 Zvala 'e Jane Maru va polje na rože:
 „Hodi mi, sestrica, rožice trgati.“
 Zašla 'e Mare s Janom va to ravno polje,
 Va to ravno polje pod zeleno drīvo.
 „Hoću ti, sestrica, drobno poiskati.“
 Zaspala je Mare na Janinom krilu.
 'Znela mi je Jane svoj zlati nožićak,
 Zaklala je Jane Maru suprot srdci.
 Šetovala Jane iz ravnoga polja,
 Preda nju izašla ta Marina majka:
 „Neverna ne bila, Janica dčerčica,
 Kadī si ostavila Maricu sestricu?“
 „Izašla je, majko, strašna grmljavina,
 Iz nje je izašla krvava godina,
 Ona vam je, mati, Maru zamorila.““
 „Neverna ne bila, Janica dčerčica,
 Koga ću izpeljat pred Marine svate?“
 „Odsīcte mi, mati, prstac od petice,
 Pak mi oblicite Marine svitice,
 Mene izpeljajte pred Marine svate.““
 Izpeljali Janu pred Marine svate:
 Vsi svati veseli, neg Ive turoban.
 „Svatski starešina, pustite vi mene
 Pustite vi mene izmed ovih stolov.“
 Vsi konji zob zoblju, neg Ivini ne tē,
 Neg Ivini ne tē pšenice belice,

Nego mi vse tučû va tu črn u zemlju.
 „Dajte vi mojemu konjicu na volju,
 Neka me on nosi, kud goder on sam zna.“
 Zanesal je Ivu va to ravno polje,
 Va to ravno polje pod zeleno drîvo,
 Našal Ive Maru : vsa va krvi splava.
 Jur je Ive kričal svatskog' starešinu :
 „Hodte mi vzdignite Maricu na krilo.“
 Zanesal je Maru pred majkine lese.
 Jur mi Ive kriči : „Opirajte lese,
 Opirajte lese, nastirajte stelje.“
 Povalili Maru na mehku steljicu,
 Obložili Maru vse 'zgola žutimi.
 „Bog daj oživila, vse ću podîliti.
 Siromahom hoću po tri po četiri,
 Bogatušem hoću po dva po jednoga.“
 Još mi Ive toga naprav ne 'zgovoril,
 Jur je Maru našal žutimi premičuć.
 „Hodte siromahi, najprv siromahi,
 Hodte bogatuši, onda bogatuši:
 Vzamte siromahi po tri po četiri,
 Vzamte bogatuši po dva po jednoga.
 Vzami si Marica tvoj zeleni venćac,
 Odnosi ga tvojoj majki pod obloćac.“
 „„Bog vam lipo plati, moja stara mati,
 Ki ste me hranili iz malâ veliku,
 Iz malâ veliku do zelenog' venca.“ “

465.

Nova Gora.

„Stani, Mare, stani, Turski bubnji biju.“
 „„Neka, majko, biju, i prvo su bili,
 Oš nam nisu, majko, na stan dohodili.“ “
 Marica nî toga dobro ni izrekla,
 Ur je Turski baša Maricu opazil.
 Odpeljali Maru po kamenju bosu,
 Uza placu lačnu, uza Dunaj žednu,

*

Uza Dunaj žednu, uza konja trudnu.
 „Marica dĳovjka, imaš li mi koga?“
 „„Jesam ti imala dva ljubljena bratca.
 Ivu bratca jesam bogu na dar dala,
 Jure mi je bratac sis Turkĳi vojeval.“¹
 „Neverna mi bila, Marica sestrica,²
 Kad mi nisi htĳla prvlje povĳdati.
 Ne bi te peljali po kamenju bosu:
 Bi ti dali obliĳ kordovanjske ĳižme;
 Ne bi te peljali uza placu laĳnu:
 Bi ti dali pojĳst vse bĳlih cipovov;
 Ne bi te peljali uza Dunaj žednu:
 Bi ti dali piti ĳrljenoga vinca;
 Ne bi te peljali uza konja trudnu:
 Bi te posadili konjicu u sedlo,
 Konjicu u sedlo i bratcu na krilo.“

466.

Oslip.

Poslušajte, bratja, žalostne novine,
 Kĳ ĳu vam povĳdat va sadašnje vrime,
 Kĳ se je sgodila leta tisuĳega
 ĳetrdeset peto mĳseca aprila
 V Hrvatskom orsagi, v varoši Lužici.³
 Sused jedan staše s svojim dragim drugom,
 Dvĳ dĳeri prelipe skupa su imali,
 Kad bihu odrasle, su je poudali.
 Mlaja se 'e udala v veliko bogatstvo,
 Kĳ se je dan na dan kruto povekšalo.
 A starija dĳi se v ubožitvo udala,
 Za nĳkog zidara, kĳ po dobrih dela.⁴

¹ Turkom pomagao.² Ostala kaurkinjom.³ U drugom rukopisu ima: v varoši *Lužicu*. Ja mislim, da je ovo uzeto iz kakove stare Nĳmaĳke knjige, i da je taj „hrvatski orsag“ baš Bendenland, a taj Lužiĳki ili Lužiĳki varoš, da je dĳic Lauřitř.⁴ ĳto je Turkom i Srblijem *spahiluk*, to je Nĳmĳcu ĳin Landgut, Francuzu le

V velikom ubožtvi skupa su živili,
 Šest drobne dîtčice na svît porodili.
 Zidar mi po svitu na delo otišal,
 Da bi svoju dîteu prehraniti mogal.
 Grad jedan je zidal, dugo je onde bil,
 Ziz zida je opal, do mrtvâ se ubil.
 Ta njegova žena, kad je to vidila,
 Da je nje muž mrtav, žalostno 'e plakala:
 „Oh bože moj bože, ča ću ja početi?
 Šest drobnih sirotic, čim ću je hraniti?“
 Sestri se potužit putem s' odpravila,
 I tužni gubitak njoj je objavila.
 Sestra tvrdokorna taj odgovor dala:
 „Ča mi je po tebi, mrcina paklenska!“
 „Za boga te prosim, sestrice predraga,
 Neka bit takova, prosim te za boga.
 Vidiš, da ničt nîmam neg šestere dîtee
 (S tvojega mi stola podili mrvice.)
 Vsaku uru i hip porodu se nadiem¹
 (Odkud pomoć iskat u vas li ne najdem).
 Svaće (ja vas prosim vsimi molitvami)
 Ne zapašćajte me s malim sirotami.“
 Sestra 'e priskočila, za ruku ju vzela,
 'Z hiže van pahnula, tri krat zapunjila.²
 Tužno je plakala, krv joj procurila,
 Sestra joj kus kruha kot cucku hitila.
 S plaćem ta' kruh vzdigla ter domom je prešla,
 Svojoj drobnoj dîtci ga je razdilila.
 Kako je taj krušac dîtci podilila,

bien, une terre, a Hrvatom *vladanje, imanje* i *dobro* (za starih dob ter i sad u primorac: *selo*, Beřij. „Nicht so bekannt dürfte sein, daß unter Sedel ehemals nur ein adeliger Sitz, und unter Sedelmaier der Erbpächter auf einem Sedelhof verstanden wurde.“ L. Steub)

¹ Nižje doli ima mēsto u porodu: u *kimpetu*, *šindbett*.

² *Zapunjiti* je Vlaška rēč od *pugno* pēstnica, dakle udariti pēstnicom ili šakom. U rukopisu Oslipskom stoji *začupila*, čto je nalik ili pače isto čto i Hrvatsko *šupiti*.

Veljen dvoje dítce na svít porodila.
 Svoju veću dítcu k sestri odpravila,
 Da bi joj v kimpetu ča jísti poslala.
 Teta na tu dítcu palicu popala,
 Ter jako srdita dítcu van 'zpahtala.
 Dítca s plačem prišla, majki povídala,
 Da jesu od tete 'z hiže van zignana.
 Mati 'e k srdcu vzela, milo vzdihavala,
 'Z velike žalosti dušicu 'zpušćala.
 Svak mi je k sebi vzal troje te dítčice,
 „Kad ih mi nímamo, ćemo ih vzet za vlašće.“
 „„Volila bi veljen vraga poroditi,
 Neg tuje pankrte pri sebi hraniti.““
 Te drobne sirote, kad su lačne bile,
 Vsaki dan v cimiter k majki su hodile.
 „Oh majka predraga, za boga se vstante,
 Ter tužne sirote sis kruhom nahrante.“
 Kad su vsaki danak na ti grob hodile,
 Glas jesu od majke 'z groba van začule:
 „Poj'dte domom, dítca, mira meni dajte,
 Samo još devet dan, pak ste mrtva, znajte.“
 Ino deveti dan tiho su pomrla,
 I k materi va grob pokopana bila.
 Tu sestru okornu gospon bog kaštigal,
 Ča si je prosila, to joj je bog poslал.
 Čudnu stvar rodila gríšnica lakoma,
 Vragu, ne človíku, bila je spodobna.
 Glava 'e bila svinjska a noge medvíje,
 Mesto ruk kreljute imala je vražje.
 Kak ju zagledala, srdito je rekla:
 „Volila bi, v pakal da sam se prosela.“
 Kako 'e rič spustila, do pasa 'e propala,
 Izpod črne zemlje sebi pomoć zvala.
 Duhovi su prišli, da tē joj pomoći:
 Lakomoj gríšnici nī bilo pomoći.
 Ča duglje vse diblje v zemlju 'e zapadala,
 Od velikog' straha milo je jaukala.

Nikuliko dan su ljudi prihajali,
 Tužno nje ručenje jesu poslušali.
 Zato skupa sbrani k srcu si vzamite,
 Tužne sirotice v nevolji pomozte,
 Da se vam ne stane, kot se ovoj stalo :
 Kôj se telo i s dušom va pakal proselo.

Ti krivo ne sudi, vsakomu ti mir daj,
 Ako si nakanil prijti va svitli raj.
 Toga nam daj dobit otac, sin, duh sveti,
 (Da nîsmo) kot ova grišnica prokleti.¹

467.

Pandrof.

Kad su lipu Jelu Turki ulovili,
 Bele su joj ruke naopak vezali,
 Na tarna² ju kola jesu posadili,
 Ter su ju vozili k baši Turačkomu.
 Kad mi ju dovezli, s njimi obedvala,
 Lîpo ju uza se jesu namîstili,
 Ter ju 'zpitkovali, ča bi skupa jili.
 Baša dava piti vino malvaziju,
 Štima Turski baša, da će ju opiti.
 Ali mi ga Jele domišljata bila,
 Vino 'e izlivala u svoja svilna nadra.
 Kad mi se taj Turski baša naobedval,
 Tad mi je on legal uz Jelu na krila.
 Kada mi je Turak prvi sanak zaspal,
 Srebrni je nožak Jele izpuknula,
 Njim je do kolena krila podrízala,

¹ Ovih vrstic na koncu samô je u rukopisu Oslipskom, koji, već se ne opominjem, ili je štetovao vremenom, ili se nê dao pročititi, te sam bio prisiljen nêke vrste izpuniti, koje sam kukami zakućio. Onaj drugi, ne znam već iz kojega sela, nêšto je na kraće sveden, nu podosta razlik u stilizaciji. One druge razlike povse su neznatne n. p. da je siromašna sestra imala s e d m e r o dêtce, da je okorna sestra porodila nepodobu sa k o n j s k o m glavom, i da je u zemlju propala do v r a t a itd.

² Město *trhetna* (= teretna, težka).

Krila podrízala na tiho je prošla,
 Ter mi se prošeeće va te lipe štale,
 Va njih je zibrala tri vrane konjiće.
 Zatim se prošeeće v devetu komoru,
 Onde je zibrala kupe i pehare,
 Kupe i pehare ter žute dukate,
 Nuz žute dukate zastavu Turačku.
 Vrane mi je konje na dvor izpeljala,
 Na prvoga 'e vrgla kupe i pehare,
 Na drugoga 'e vrgla te žute dukate,
 Na tretoga mi je ona sama sela,
 I s Turskum zastavum na njem projahala.
 Jahala je Jele krez gore zelene,
 Krez gore zelene, krez zelene dvore,
 Dok je dojahala k mutnomu Dunajcu

.¹

468.

Petrovo Selo.

Va jedinađestoj dite je rodila,
 Va dvanadestoj se bogu je molila,
 A va prvoj uri smrtjom se borila.
 Odprem putna vrata, gledam gorí, dolí,
 Gledam gorí, dolí : nikogar ne vidim.
 „Hodte, dojke, hodte, pridajte sirote !
 Jedna plače v hiži, druga plače vani,
 A ja tužan čačko pomoć si ne morem.“
 Idem v zelen cintor, najdem škuru jamu :
 „Onakovu jamu i meni spravite.
 Imam ja sestricu, idem ju poiskat,
 Ota škura jama će me k njoj dopeljat.
 Daleko je prošla, moram da ju stignem
 Pod črnóm zemljicom, zelenóm travicom.“

¹ Konca mi pėvaćica nė umėla povėdat . nu tko se Srbskih pėsam naćitao , lasno mu je koncu se domislit : baša , kad se prenuo , u ćudu , a možebit i potėra ; vsakako radost na Jelinom dvoru .

469.

Petrovo Selo.

Hranila je majka sinka za vojaka,
 Kad ga 'e dohranila 'z malâ do velikâ,
 Počel joj se sinak na vojnicu spravljat.
 Njegova ga 'e majka od srдца vraćala :
 „Ne idi, sinko mili, drago dite moje!
 Kdo će mene majku k smrti dohraniti?“
 „„Hranite se, majka, kot riba va vodi,
 Kot riba va vodi, kot ptica va gori.““
 „Bože ti daj, sinko, s konja vrat ulomit!“
 Kad mi je zajahal va tu črnu goru,
 Zadil mu se klobuk va jelovu kitu,
 Ounde mi je sinak s konja vrat ulomil,
 Ounde mi je ležal leti dvanadesti
 Leti dvanadesti i dan trinadesti.
 Njegove su vlasi vitri razpuhali,
 Vitri razpuhali, magle raznosile ;
 Njegove su oči garvani 'zkljuvali,
 A njegova lica godine razprale.
 Čez njegovo grlo zelen bor izrasal,
 Na njegovih prsih trava je porasla,
 A na srdci mu je rožica proevala.
 Uza njega pala mala uzka staza,
 Po njoj mi se šeće lip šereg divojak,
 Kâ je goder došla, vsaka rožu kida.
 Njegova je majka divojke sgledala,
 'Z dalekâ sgledala, blizu dočekala.
 Ona mi je pita te mlade divojke :
 „Kadî ste trgale te lipe rožice?“
 „„Mi smo je trgale na sinku jedinom,
 Ki je ostal ležat leti dvanadesti,
 Leti dvanadesti i dan trinadesti.““
 Mati im je rekla : „kleta vsaka majka,
 Kâ proklinje sinka, kot sam ja mojega!“

470.

Petrovo Selo.

Dva mlada junaka 'z boja su jahala,
 Oni mi se jesu skupa sgovarali:
 „Teško ćemo mi dva Solun grad objahat'
 A još ćemo težje selo Solunačko.“
 Na selu mi ga ni nikdi ter nikogar
 Nego jedna sama mlada divojčica:
 Ona sama sidi na zelenom zdencu.
 Zaprošil je junak te hladne vodice.
 Ona s jednom rukom vodice davala,
 S otom drugom si je suzice brisala.
 „Čto mi se ga plačeš, mlada divojčica?
 Poznaváš li mene mladoga junaka?
 Ali mi poznaváš vranoga konjica? „
 „„Ne poznavam tebe mladoga junaka,
 Poznavam konjica Ive brata moga.““
 „Povij nam divojko, po čemu ga poznaš?“
 „„Dobro ga ja poznám po zlatom strumenku.
 Mnogi krat ga jesam 'z krilca nakrmila,
 'Z krilca nakrmila, 'z vedra napojila.““

471.

Petrovo Selo

Pasal Gjurgje konja na Turačkoj medji,
 Na zlatoj uzdici, na zlatom strumenku.
 Konjic se razpasal, junak mi je zaspal.
 „Ne spi, Gjurgje, ne spi, Gjurgje dobar junak!
 Dojti hoće, Gjurgje, tri sto janičarov,
 Tebe hote vezat a konja odjahat,
 Tebe tē dopeljat pred Turskoga bašu.
 Baša će t' opitat, čto mi voliš Gjurgje:
 Voliš li mi junak ognjem pogoriti,
 Ali voliš junak tamnicom pognjiti?“
 „„Ako li me dadu ognjem pogoriti:
 Ne ćedu si čuda obída skuhati;

¹ Nevidjeni (ohne bemerkt zu werden).

Ako li me dadu tamnicom pognjiti :
 Ne ćedu si vno go zemlje pognjojiti.
 Neg vi meni dajte vranoga konjica,
 Moju svitlu sablju, moju škuru pušku,
 Pak vi mene šaljte va to ravno polje,
 Za manom vi šaljte trista janičarov :
 Tri krat se ogledam, vsi su mi va na tlih.“
 Gjurgju jesu dali vranoga konjica,
 I pušku i sablju, tri sto janičarov :
 Tri krat se ogledal, vsi na tlih ležali,
 Neg jedan mi se je va krvi zatajil,
 Lîpo se je molil : „Nekaj, Gjurgje, nekaj !
 Ja te hoću falit po vsjoj Turskoj medji.“
 „Ne će mene falit pasja vera Turska,
 Neg će mene falit moja desna ruka.
 Kad me zakopate, ruku mi ostavte :
 Iz nje hote cvasti rožice rumene,
 Tud se hotê šetat i rožice trgat
 Premladi junaki, premlade dîvojke :
 Oni hotê falit moju desnu ruku.““

472.

Petrovo Selo.

Snočka Janko kasno ljubavcu dopeljal,
 Do zore mu bila zapovîd na vojnu,
 On mi je odjahal i tako naručal :
 „Ako ti se kakva nevoljica najde,
 Piši meni Janku malu ceduljicu,
 Ter mi ju pošalji po malo j ptičici,
 Po malo j ptičici ptici lastavici.
 Ona će dolitat v ono ravno polje,
 V ono ravno polje med čuda junakov ;
 Ona će mi sidat konju na grivicu,
 Konju na grivicu, meni na kiticu.
 Ona meni hoće drobno žumboriti,
 Onda ću se Janko vad'lje domišljati,
 Da si meni piše mlada Jankovica,

Mlada Jankovica malu ceduljicu.“
 Naprav meni Janko od grada odjahal,
 Ur mu je na vratih Marko kraljeviću :
 „Opiraj mi vrata, mlada Jankovica.“
 „„Ja ih odprít ne ću, dok ne čujem glasa,
 Dok ne čujem glasa od mojega Janka.““
 (Malo vríme za tim šetala se mlada
 Mlada Jankovica) gradu na obloke,
 Ter je pogledala v ono ravno polje,
 Opet je na vratih Marko kraljeviću :
 „Opiraj mi vrata, mlada Jankovica,
 Oto su ti glasi od tvojega Janka.
 (Ako ih ne odpreš, božja ti je vera)
 Gonit ću se s Jankom letnji dan do noći,
 Letnji dan do noći, drugoga do poldne,
 Dokle ne zobalim njegovu glavicu.“
 S jednom rukom mu je vrata odpirala
 S drugom si je rukom lice zakrivala ;
 S jednom rukom mu je stolac primikala,
 S drugom si je rukom suzice brisala :
 „Sedi, Marko, sedi, trudan si, počivaj.“
 „„Niti sam ti trudan niti ću počivat.““
 „Sedi, Marko, sedi, gladan si, obídvaj.“
 „„Niti sam ti gladan niti ću obídvat.““
 „Sedi, Marko, sedi, žedan mi se napij.“
 „„Niti sam ti žedan niti ću ga piti.
 Nego mi prostiraj premehku postelju,
 Na kôj ću si junak trudan sanak usnut.““

.

 Šetala se šet'la mlada Jankovica,
 Ona mi se šeće po nje belih gradih ;
 Ona je mislila vsakojake misli,
 Kako bi si mogla Marka umoriti.
 Odpasala si je zelen mač od pasa,

¹ Ote vrste pjevačica zamućala.

Ter ga je udrla Marku pod srdačce.
 „Oto ti je Marko za mojega Janka!
 Ah joj meni tužnoj, niti sam ti snaha,
 Niti sam sad snaha niti sam dîvojka.“
 Onda si je tužna kosu razdvojila,
 Kosu razdvojila, lica pogrubila:
 „Puhni, vitre, puhni na četiri strane,
 Ter mi nosi glase k mojoj miloj majki:
 Da va mojem gradu mrtav junak leži,
 Nit od škure puške nit od svîtle sablje
 Nego od mojega mača zelenoga.“

473.

Petrovo Selo.

Mare sirotica pelinak sadila,
 Koje batvo sadi, to suzom zaliva.
 Uza nju je pala mala uzka staza,
 Po njoj mi se šeće Linga gospodine.
 („Ča si mi ga tužna, Mare sirotica,
 Ter si mi ga nujna i suzice roniš?“)
 „Kako neću tužit, kad sestrice nîmam.
 Jednu sam imala, daleko s' udala,
 Daleko s' udala prik tihâ Dunaja,
 Prik tihâ Dunaja, za Lingu gospodina.“
 „Hodi, hodi s manum, Mare sirotica!
 Ja ću te odpeljat v moje bele dvore,
 V moje bele dvore čedu zibaricu.“
 Kad doma došetal Linga gospodine
 Verna ga je ljubav 'z dalekâ vidila,
 'Z dalekâ vidila, blizo dočekala,
 Lingi gospodinu 'vako govorila:
 „Ča mi si ga peljaš, Linga gospodine,
 Peljaš li si svoju premilu sestricu,
 Ali si most peljaš prevernu ljubavcu?“
 „Niti si ja peljam premilu sestricu,
 Niti si ja peljam prevernu ljubavcu,

¹ *Most* město *mozd* (= može bit da).

Nego si ja peljam čedu zibaricu.““
 Na to mi je bila zapovîd na vojnu.
 Linga gospodine na vojnu se spravlja,
 Na vojnu se spravlja ter več i odhaja,
 Čedu zibaricu svojoj ljubi 'zruča :
 „Lipo mi ga pazi čedu zibaricu.
 Kada mi družinu budeš napijala :
 Družini mi podaj vina črljenoga,
 Čedu zibarici vina malvazije.
 Kada mi družina bude obîdvala :
 Družini mi podaj kruha jarčenice,
 Čedu zibarici krhke pogačice.
 A kada mi budeš to ruho dîlila :
 Družini mi podaj modro i črljeno,
 Čedu zibarici 'z zlata i škrlata.““
 Linga v vojnu prošal, zibarica ziblje.
 Ona čedo ziblje, uz zibku popîva :
 „Hajaj čijaj nunaj, o ti čedo malo !
 Bog ti daj zaspati i veliko vzrasti,
 Ter tvojega otca 'z vojne dočekati.“
 To mi ga začula 'z grada ključarica,
 Ona mi proleti ote gornje pode,
 Ter hitro govori mladoj Lingavici :
 „Kakovu imate čedu zibaricu ?
 Čedo je zibala ovako 'e spîvala :
 Hajaj čijaj nunaj, ti čedo prokleta !
 Bog ti daj zaspati, nikdar več ne vstati,
 Niti tvôga otca sdravog' dočekati.“
 Na to se prošeće mlada Lingavica,
 Ona mi s' prošeće na zeleni travnik,
 Onde mi je našla kaču jadovnajču,
 Nju mi je privila k suhomu javoru,
 Ter je ona kači tiho govorila :
 „Nacîdi mi, kača, jednu kupu jada,
 Jednu kupu jada a drugu čemera,
 Neka ga ja nosim čedu zibarici.“
 Kad mi se povrne mlada Lingavica

'Z travnika zelenog k svojim belim dvorom,
 Kupu jada 'zcîdi v vino malvaziju,
 A čemer mi vmîsi v krhke pogačice,
 Ter mi se prošeće k vratom zibarice,
 Mari sirotici ovako pripija :
 „Napij mi se napij, čedu zibarica :
 Bog daj rumenija i vse lîpša bila.“
 „„Kako ću se napit, kad sam još na tašće,
 Kad još mrve kruha založila nisam ?““
 „Napij mi se napij, ćeš ga i založit,
 Ne ćeš mi zalagat te kruha mrvice,
 Neg ćeš mi zalagat krhke pogačice.“
 Kako se napila i pogaču nagrízla,
 Zibarica tužna na tla je opala.
 „Odprite obloke, nek me vîtar hladi.“
 Ona ne odpira nego još zapira.
 Opet progovori Jelici sestrici :
 „Meći sestro na me pisanu plahticu,
 Plahticu, kâ je jur višja pregodila,
 Kada nam je mati ruho razdílila.“
 „„Kleta mi ga bila, ti Mare sestrice !
 Zašto mi to nisi prvlje povídala ?““
 Počela je javkat mlada Lingavica :
 „Joj meni, kako ću Lingu dočekati,
 Kada mi on 'z vojne nazaj domom dojde ?“
 Linga mi se vraća, ljubav ga vidila,
 'Z dalekâ vidila, 'z daljeg' dočekala.¹
 Nju mi pita Linga mladi gospodine :

¹ Takove hyperbole ima i u Srbskih narodnih pĕsmah, i uprav je lĕpa:

Iz dalekâ njega ugledala,
 Još je dalje predanj izšetala

(t. j. nĕ ga još pravo ni ugledala, već joj srdce noge zaneslo). Ne znam za čiju volju Vuk poslĕ to izmĕnio te mĕsto „*još je dalje* usadio : *malo bliže*. Tim se jest primaknuo zakonu logike, nu se odmaknuo od duha narodnoga pĕsnika. Ta ne govorimo li vsaki dan u životu : „*evo ti je tamo i amo*“ ili čto je još goropadnije : „*da si prĕ amo nego tamo!*“ A neka žena primorĕica, kad joj noge ohronule, svetila se svoje mladosti te je rekla : „*dok sam bila mlada, na morju bi bila s nogami oganj staknula.*“

„Ziblje li mi čedo, Mare sirotica?“
 „Mare sirotica moja je sestrica.
 Ako t' ga ne ziblje, moja je krivica.
 Na nju mi je rekla mlada ključarica,
 Moju sam sestricu jadom otrovala,
 Jednom kupom jada a drugom čemera““
 „Ne biše ti, ljubav, ključarice slušat,
 Neg ti biše, ljubav, sestricu opitat,“
 Toga 'e ne 'zgovoril, glava odletila,
 Glava vsa krvava njegove ljubavi,
 Njegove ljubavi, sestre ubojnice.

474.

Raušeri.

Tužila je Mare va carevoj uzi,
 Začul ju je tužit sam care Turački :
 „Ča mi tužiš, Mare, va carevoj uzi?“
 „„Jur na stalo leto, leto na deveto,
 Da ja nîs' vidila sunca ni mîseca,
 Nit beloga danka ni mladog' junaka.““
 „Željîš mi ti, Mare, hlîba pšeničnoga,
 Ali željîš, Mare, vina črljenoga,
 Ali željîš, Mare, tela junačkoga?“
 „„Ja ne željim, Mare, hlîba pšeničnoga,
 Niti si ja željim vina črljenoga,
 Još manje si željim tela junačkoga,
 Neg bi si željila mutnoga Dunajca,
 Kade bi si mogla belo telo prati,
 Belo telo prati, Dunajac splavati.
 Neka mi pošalje sam care Turački
 Šestdeset vojakov, trideset pred manum,
 Trideset pred manum, trideset za manum ;
 Onda neka sede sam care Turački
 Na gradu k okancu, ter neka pogleda,
 Neka si pogleda k mutnomu Dunajcu,
 Kako ću si Mare belo telo prati,
 Belo telo prati, Dunajac splavati.““

Na to ju car šalje k mutnomu Dunajcu,
 Još joj on pošalje šestdeset vojakov,
 Trideset pred Marom, trideset za Marom.
 Kada ona dojde k toj mutnoj vodici,
 Onda 'zdvigne Mare krilca do kolena,
 Ter mi počne plavat mutnoga Dunajca.
 Onda krikne dolí sam care Turački,
 Sam care Turački 'z gradskoga okanca :
 „Hodi nazad k meni, éu ti bolji biti.“
 „Budi si ga bolji, komu ti je drago,
 Komu ti je drago ne meni dîvojki :
 Va dne me okivaš, v noći s manum spavaš.“
 Odplavala 'e Mare prík mutnog' Dunajca.
 Kad ga 'e preplavala, veselo 'e kriknula :
 „Budi bogu hvala, bogu velikomu,
 Da sam prehinila Turačkog' cesara.“

475.

Raušeri (převod).

Bil je jedan otac dva sina imajuć,
 Na kê je skrb nosil, počteno odhranil.
 Kad mi prijdu k dobi, počnu si misliti,
 Otcu i materi ovo govoriti,
 Da b' njimi preskrbil ino nje oženil,
 Da b' mogli živiti, sebi počtovati (?).
 Taj siromah otac počne si misliti,
 Na njihove ríči počel se j' skrbiti :
 Da b' ga va starosti i do njega smrti
 Njeg' i staru ženu mogli dobraniti.
 Starijega sina on tako položil,¹
 I kruto bogato on mi ga oženil.
 Kad mi tako jako on jur obogatil,
 Počel je gošćine velike spravljati.
 Na mlajega sina, kí mi s otcem staše,
 Gospodin kaštigu veliku poslaše.
 Na njegovu hižu oganj dolí spustil,

¹ Auðgefattat.

Ino do kocela blago njemu sgoril.
 Onda taj siromah ne zna ča činiti;
 Začne k gospodinu bogu vzdihavati:
 „Gospodine bože! ča hoću včiniti?
 Po vsjoj mojoj škodi ću ti hvalu vzdati.
 Još si tako bogat, kot si bil vsaki krat,
 Ne ćeš zapustiti, grišnika zavrći.“
 Počel se spravljati i otca prositi,
 Da mu ide k bratu pînez posuditi.
 „Kad se 'e tako vzmogal i bog mu to vse dal,
 Neka si promisli, brata ne zapusti,
 S nikulikî funtî da bi mi pomogal,
 Hoću se skrbiti, počteno platiti.“
 Kad mi otac prijde, va njega dvor stupi,
 On mi otca nî htîl preda se pustiti;
 Nu se dal oprosit, preda se ga pustil,
 I staroga otca riči je poslušal.
 „Prosim te prelîpo, dragi ti moj sinko!
 Rač nam ti pomoći 'z nevolje 'zgaziti,
 Kad nas gospodin bog s tim ognjem kaštigal,
 Ino s tum nesrîćum doma nas poiskal.“
 On pred njega stane, na otca zakrikne,
 Izpred njega stola veljen ga van 'ztira.
 Turobno je išal 'z sinovoga dvora,
 Žalno se je plakal i suze utiral.
 „Bože mili dragi! ča jesam dočekal?
 Od mojega sina toga nisam štimal.“
 Kad mi je van išal, na voltu van stupil,
 Cucke mi nahuškal otca izraniti.
 Onako su k zemlji njega povalili,
 Na vse kraje ležeć na zemlji trzali.
 Po malom vrîmeni ljudi mi prijdoše,
 Ino s palicami te pse odtiraše.
 On počne javkati, k bogu vzdihavati,
 Da vsi oni ljudi počnu se čuditi.
 „Nut poglejte sada, draga moja bratja!
 Ča sam ja dočekal od mojega sina?

Bolje da b' ga bila mati ne rodila,
 Va prvom (sic) kupelji bila utopila :
 Kad on tako otcu i materi plaća,
 Za njihove trude tako najzad vraća.“
 Na put se je spustil, k mlajemu odpravil,
 Kad bi v hižu stupil, sinu se je tužil.
 Počel se 'e plakati, plačuć povídati,
 S velike žalosti kumaj govoriti.
 (Na to taj mlaji brat otcu sprogovoril) :
 „Obljubljeni otac ino draga mati!
 Nekate se sada tako žalostiti.
 Tomu ne verujem, da to more biti :
 Ja sam k njemu pojdem, hoću ga prositi.“
 Pak mi tamo pojde, počne ga prositi,
 Njegovu nevolju začne povídati,
 Da b' mu pomoćnik bil va njega nesríci :
 „Hoću se skrbiti, počteno platiti.“
 Onda se 'e od stola veljen gorí skočil,
 I na svôga brata prestrašno zakriknul :
 „Daj se vragu v ruke, on će ti pomoći,
 On ti hoće pînez zadovoljno dati.“
 Na te iste ríci brat se je prestrašil,
 Ino s svetim križem veljen se 'e prekrižil,
 Ter je odgovoril a bogu hvalu vzdal :
 „Oh ne daj bog toga, da b' ja to učinil !
 Obljubljeni bratac, prebivaj ti ovdí,
 Od tebe ja nikdar pomoći ne uprosim.
 Dobri gospodin bog on će mi se smilit,
 A od tebe, brate, pomoć ne zaprosim.“
 Domom se 'e odpravil skroz jednu lozicu,
 Sstali ga na puti tri vrli mladenci,
 Na ramenih noseć vsaki torbu pînez,
 I njega 'zpitujuć, kadi mi on buduć.
 Počne povídati ino valuvati,
 Od svojega brata počne povídati.
 Oni k njemu govorú : „daj se ti nam v ruke ;
 Čemo ti pomoći, pînez dosti dati.“

On mi se 'e prestrašil ino se 'e prekrížil,
 Na kolena upal ino boga molil.
 Onda su mladenci veljen izkrsnuli,
 Torbice s pînezî onden ostavili.
 Taj siromah onda počne vzdihavati:
 Če li te pîneze s sobum smîti vzeti?
 Po malom vrîmeni on se 'e usegural,
 Ino te pîneze s sobum je on pobral.
 Kad mi domom prišal, počne povîdati,
 Ino svômu otcu počel se 'e tužiti.¹
 Otac mu je rekal i nauka mu 'e dal,
 Da mu 'e gospodin bog tu sriću daroval.
 Onda mi se 'e popal i va graju se 'e dal,
 Ino svoje stanje² lîpo je postavil.
 Po malom vrîmeni brat se je dovîdil,
 Da je svoje stanje brat gori postavil.
 Onda mi je prišal i brata citiral,
 I k pravici veljen on mi ga je dozval.
 „Ča si mi učinil i pînezi pokral?
 Ar mi toga drugi nikdor nî učinil.
 Vrag ti je dal najti ino nje 'zkopati,
 Za moje pînezi ti dal povîdati.“
 Dal ga 'e uloviti, va tamnicu vrći,
 Četvrti taedan dal ga 'e obîsiti.
 Kad ga van izneli, 'z tamnice 'zpeljali,
 Otac ino mati željno se plakali.
 Najzad se 'e obrnul, i kad mi je vidil
 Svôga otea starog, suze je utiral.
 Pak mi se on začne miljahno prositi,
 Počtovanoj gmajni lîpo se 'zpričati,
 Da bi jedno malo htîli počekati,
 Ač bi se rad s svojim otcem pominati.
 Onda mi se začne otcu izpričati,
 I svojoj materi lîpo odprositi:
 „Da mi 'e gospodin bog dal duglje živiti,

¹ Ovdě je pësma šuplja, er je mladji brat samo na starijega mogao se tu-
 žit, nu je trěbalo da izripově sastanak i darove angelske. — ² Kuću

Hotil bi se ja bil s vami preskrbiti,
 Da b' mi ne hodili drugoga vraziti,¹
 Nit na druga vrata ljudskih pssov dražiti.
 Neka bude s bogom, kad je tomu biti,
 Ja si jur ne morem va tom sám pomoći,
 Kad je môga brata volja tako bila,
 Da takovum smrtjuun ja umríti moram.
 Merkaj, brate, merkaj, ča ti se još stane,
 I koju li sám smrt ti prijeti moreš.“
 Haharski se sluge veljen pripravili,
 Ino v svoje ruke veljen ga prijeli.
 Konopac mu jesu na vrat položili,
 I po lojtrah² njega gorí jesu vlikli.
 Otac ino mati željno se plakali,
 I vsaki dan išli prîdanj se moliti.
 Kad mi je jur prišal taj deveti danak,
 Onda im se 'e sinak njihov javil sgavak ;³
 Na glavi vidili goluba šîditi,
 Otac ino mati počmu razmišljati.
 „Oh ljubljeni otac, za me ne plačite,
 Neg si pojdte v varoš, ter vi to povijte,
 Da prijde duhovni, ču se 'zpvîdati,
 Jedan zabljeni grîh hoću valuvati ;
 Ter da vzame s sobum sveto božje telo :
 Hoću je prijeti, veljen 'z svîta projti.“
 Duhovni ga 'zpvî, sveto telo prijme,
 I njega dušica 'z tela van otide.
 Onda 'e bilo vidit leteći goluba,
 Duša se 'e lučila od tela grîšnoga.
 Veljen su pak došli, telo dolí sneli,
 Ter ga s procesijum lípo sprohodili,
 Pak je zakopali v svetu mater crikvu,
 Kade se kršćani verni zakapaju.
 Starijega brata po malom vrîmeni
 Bog ga je kaštigal, dolí mi je poslal

¹ Napastovati, uznemirivati. — ² Léztvah. — ³ U rukopisu *zgavak*. Može bit *sdravak* ili *sglavak* (s glavom) ? ili *'znovak* ?

Žabe ino kače, miše ino krte.
 Griči (?) i cajzeli po njem su rovali.
 Zato ničt nî maril, počel se 'e trucati :
 „Lagko dvî tri leta éu prez boga biti.“¹
 Nego mi je počel gošćinu spravljati,
 I po tanačnike pravdaške poslati.
 Nu ti su spoznali, da s' krivo sudili,
 Njegovomu bratu na galge² pomogli.
 Krivo svidočanstvo to je nje pobilo,
 I kot jedan kamen na srđeci ležalo.
 Onda se 'e razsrdil, vrazi počne zvati,
 Neka 'z pakla dojdu, hoće nje gostiti.
 Na večer su prišli na konjih, hintovih,
 Pred njegovog' dvora vrata s' dopeljali.
 Veljen su činili posla mu poslati,
 Da b' se radi malo sis njim pominati.
 Nî htíl vanka pojti riči poslušati.
 Odgovor njim on dá „da bi v nutar išli,
 Neka vnutar dojdu, okol stola sedu,
 Piliša, jiliša, to je vse pripravno.“
 Na to nisu htíli oni ničtar dati,
 Jiliša, piliša, da ničtar ne prosu
 „Ar si ti dobroval, od nas si vse imal,
 Nego dojdi s nami, tvoja ura je van.“
 Onda su ga vzeli, s silum 'z hiže 'zneli,
 I va njihov hintov nutar posadili,
 Van su ga izvezli, i pred hutû stali,
 Jiliša, piliša dali su mu dosti,
 Telo razkinuli, dušu s sobum vzeli,
 I va pakal su ju vnutar položili.
 Zato kršćeniki, toga se čuvajte,
 Otca ino mater va počtenji držte.

¹ Rukopis ima : Prez toga. — ² Na vేశala.

476.

Sentalek.

Dore Vlahinjica bele ovce pase,
 Pasuč odhranila dčerčicu dıvojkı,
 Nı ju dala vidit suncu ni mısecu
 Nit belomu danku nit mladı junaku.
 Obkladil se junak, junak med junakı,
 Da ju hoće vidit i s njom govoriti.
 Izrastal je borak uz dıvojkın dvorak,
 Vzızal mi je junak na zeleni borak,
 Ugledal dıvojkı s perjem dvore metuć,
 S perjem dvore metuć s rožom posıpujuć.
 „Pomoz bog, dıvojkı ! bi li moja bila ?“
 „Nit će ti bog pomoć nit ću tvoja biti.““

477.

Sentalek.

Snoćka sam si kasno ljubavku dopeljal,
 U polnoćı ju je glava zabolila,
 A u ranu zoru grozja zaprosila :
 „Pojdi, Ive, pojdi va te vinograde,
 Va te vinograde po to zlato grozje.“
 Kad je Ive zašal va te vinograde,
 Tud mi se gradćani k obıdu spravljaju :
 „Hodi, Ive, hodi, da obıdvujemo !“
 „Nisam ja k vam došal, da ja obıdvujem,
 Nego sam ja došal po to zlato grozje.““
 „Pojdi, Ive, pojdi, ter si ga natrgaj,
 Ali mi se ćuvaj Mare ćuvarice.“
 Kad se 'e Ive pregnul po to zlato grozje,
 Puknula je puška 'z toga vinograda,
 Ter je ustrıljila tu Ivinu glavu.
 Ivina je glava leteć govorila :
 „Proklet onaj budi vsakı mladi junak,
 Kı mi vızımlje dčerku jedinu u majke.
 Neg' si neka vzame sirotu u majke :
 Jedina u majke preveć je prokšena.“

478.

Stinjaki.

Kraj vrila je pala preuzka stazica,
 Kraj stazice spala premlada divojka :
 Kogod stazom pošal, divojku je vzbudjal.
 Druga mi je staza nedaleko pala,
 Na njoj mi je usnul tužan mladi junak,
 Nikdor ga ne 'zbudja nego stara žena :
 „Vstan', junače, vstani, bili grad pogori.“
 Junak se je prenul, ženi odgovara :
 „Ako ni dogoril, bog daj ter pogori !
 Služil jesam junak tri lita na puni :
 Prvo lito služil za svitlo oružje,
 Drugo lito služil za vranoga konja,
 Treće lito služil za rožu divojku.
 Kô lito sam služil za svitlo oružje :
 Ono mi je lito hrdja na nje pala
 Kô lito sam služil za vranoga konja :
 Ono lito mi je vran konjic poginul.
 Kô lito sam služil za rožu divojku :
 Ono lito mi je rožica umrla.
 Tužan jesam ostal, tužan i turoban.“

479.

Šuševo.

Išal se je Ive v Budin grad oženit,
 Svoju vernu ljubav bratu je naručil.
 „Peljaj mi ju, brate, v zelene travnike,
 Ter joj kopaj jamu gliboku do ramen,
 Ter joj sici glavu lipo nad ramenî,
 Srđce joj iznami na zlatom nožički,
 Ter mi je pribijaj na tu prvu lesu.“
 Nevesta diverka premilo moljãše,
 Da je ne umara, ar da sinka ima.
 „Ne boj mi se ne boj, premila nevesta !
 Va tom ravnom polji jedan suhi zdenac,
 Na njega dohaja ta' suri jelenac,

Hoću ga ulovit, ter ću ga umorit,
 Srđce ću mu 'zneti na zlatnom nožićki,
 Ter ću ga pribiti na tu prvu lesu.“
 Kad su se Ivini svati dovozili,
 Diverak nevestu premilo shranjaše,
 Premilo shranjaše va svitloj komori.
 Sprotužila 'e Mare va svitloj komori:
 „Hajci, sinak mali, za živoga otca,
 Za živoga otca ljuta sirotica.“
 Začel mi je Ive pitat staru majku:
 „Majko, kdo to tuži va svitloj komori?“
 „Nićt, sinak moj Ive, to je stara pura,
 Puriće 'zgubila, najti je ne more,
 Najti je ne more miljahno se tuži.““
 Skočil mi je Ive prik devetih stolov,
 Da se on ni zadil kupe ni pehara:
 „Doslek s' moja bila i odslek ćeš biti.
 Doslek si hodila po črnoj zemljici,
 A sada ćeš hodit po črnoj samiti.“¹

480.

Inećd.

„Pojdi, mila, pojdi pod goru po vodu,
 Ter mi poškrombeći s vídrom po kamenji.
 To će moja stara začuti majčica,
 Te će mene tiho ziz sna probuditi.“
 Pošla 'e mila pošla pod goru po vodu,
 Ter je po kamenji s vídrom škrombetala.
 To mi je začula miloga majčica,
 Ter je sinka svôga ziz sna probudila:
 „Vstani, sinko, vstani, jur su beli dani,
 Jur tvoj vrani konjic po dvori škrombeće.
 Je li ti zaželjil trave díteline?
 Ali je zaželjil pšenice belice?“
 „Nit mi je zaželjil trave díteline,

¹ Ova pësma niti je podpuna niti je izpëvana vërno.

Nit mi je zaželjil pšenice belice,
 Neg mi je zaželjil vode izpod gore.““
 Kad sunce izhaja, sinko mi odhaja,
 Kad sunce zahaja, sinko mi dohaja,
 Sinko mi dohaja s zelenum kiticum.
 „Je li ti ju dala ta črna gorica ?
 Al' ti ju prinesla ta hladna vodica ?“
 „Nit mi ju je dala ta črna gorica,
 Nit mi ju prinesla ta hladna vodica,
 Neg mi ju je dala moja mila draga.““
 „Kleta bila kleta, kâ ti ju je dala.“
 „Ne klejte ju, majka, ničtar vam ni kriva,
 Još vam more biti velika lagkota,
 A mojemu srdci velika dragota.““

481.

Ineéd.

Jure mi se spravja Turku va zaruke,
 Njega mi je mati od srdeca vraćala :
 „Ne idi, Jure, ne idi Turku na zaruke,
 Turki su ti hudi druge vere ljudi.“
 Odpravil se Jure k Turku na zaruke.
 Kad je došal Jure va to ravno polje,
 Vhitila je Jurja strašna grmljavina.
 Kad je došal Jure va tu črnu goru,
 Vhitila je Jurja krvava godina.
 Kad je došal Jure Turku va zaruke,
 Vsih drugih junakov konji zob zobali,
 A Jurjev mi konjic vriske povriskuje.
 Drugi su junaki lîp cipov kruh jili,
 A pred Jurjem stali tri krugli kamenčki.
 Onda mi govori Jurin vrani konjic :
 „Hodi hodi, Jure, v našu gornju zemlju,
 V našu gornju zemlju v našu domovinu.

482.

Ineéd.

Dva su mili bratci od boja jahali,
 S sobum su peljali Tursku zarobkinju,
 Tursku zarobkinju premladu dīvojkju.
 Ona je imala zlata ino srebra,
 Zlata ino srebra i līpoga ruha.
 Kad su došli bratci pīk širokog' morja,
 Onda mi se bratci tiho spominjahu :
 „Hodi, brate, hodi, čemo razdiliti.
 Tebi neka bude zlato ino srebro,
 Zlato ino srebro i prelīpo ruho,
 Meni zarobkinja premlada dīvojkja.“
 To mi se je bratcu jako na žal vzelo,
 'Zpuknul si je bratac svoju svitlu sablju,
 Puknul je on bratac suproti srdačca.
 Taki mi je bratac v črnu zemlju opal,
 V črnu zemlju opal i mrtav je ostal,
 Ter na mrtva usta bratu sprogovaral :
 „Kad mi budeš išal va ti Turski bojak,
 Koga ćeš si, bratac, na pomoć zazvati?
 Svojega već nīmaš, tujega ne ćeš htīt.“
 Na to mi je bratac svitlu sablju trgnul,
 Ter si ju primīril suproti srdačcu.
 Taki mi je bratac v črnu zemlju opal,
 V črnu zemlju opal i mrtav je ostal.¹ —

483.

Mučīndrof.

Zapovīda mlad kraljičac	Starom' mladom' na vojnīcu,
I onomu starom' čaći,	Kī je imal devet dćerij :
Najstariju Rozalīnku,	A najmlaju Vidovīnku.
Stari čaćko se je bojal,	Ča će on sad, kamo li će ?
Veli njemu dći najmlaja,	Līpa mlada Vidovīnka :
„Ne bojte se, stari čaćko,	Ja vas hoću izmeniti.

¹ Prispodobī pĕsmu pod čīslom 452.

Kupte konja vivericu,	Krojte sukno po katansku.“
Stari čača konja kupi,	Kroji sukno po katansku.
Konja jaše Vidovinka,	Nosi opravu katansku.
Kad je došla va vojniciu,	Nju mi gleda mlad kraljičac,
On se čudi, on ju gleda,	Ter govori mlad kraljičac :
„Hodte símo vse katane	I katanski kapitani!
Med nami je jedan junak	Lípši nego vse dívojke,
Peljajmo ga v Nove Sajme,	Da vidimo je l' dívojka?
Če li svilu obhajati,	Puške, praha kupovati?“
Dívojka je mudra bila,	Bila 'e mudra i šegava,
Da je svilu obhajala,	Puške, praha kupovala.
„Peljajmo ju tam!na Dunaj,	Če li Dunaj preplaviti?“
Mlad kraljičac skraj Dunaja	A dívojka sríd Dunaja;
Mlad kraljičac sríd Dunaja	A Dívojka prík Dunaja.
Odgrnula svilna nedra,	Pokazala ženska bedra:‘
„Poglej poglej, mlad kraljičac,	Ovo jesam ja dívojka.“
„Poček' poček', dívojčica.	Ti češ biti ljubav moja.““
„A ja ne ću ter ja ne ću,	Ti si mene dost 'zkušaval.“

‘ Kazivaljka do duše rekla, od stida: *belo lice*, nu ju mužko čeljade izpravilo.

Žalju, čto se několiko pěsmic pod ovaj preděl podkralo, kdě im ně pravoga města. A ima s druge opet i takvih, da se čověku pamet diba i zaljulja, te ni sam pravo ne znaš, kamo da ih staviš? kako se čtilac o tom te do skorâ i sám uvěri.

VII.

Priče crkovne.

484—495.

484.

Čatar.

1.	4.	7.
Miška, ča stojiš,	Dobro vi znate,	K Betlemu gradu
Ovčice brojiš	Martine brate,	Mladomu kralju
Po brîgu, po brîgu?	Purane, purane.	Na poklon, na poklon.
2.	5.	8.
Vzami si torbu,	Jurica, spîvaj,	On će nam dati
Pojdemo k gradu	V cimbuje diraj:	Blagoslov sveti
Betlemu, Betlemu.	Igrajte, igrajte.	Dan danas, dan danas.
3.	6.	9.
I ti Ivane,	Daj da vlovimo	Marica, vstani,
Stari čobane,	I odnesemo	Ter nam ne brani
Obuj se, obuj se!	I guske i guske.	Jabuku, jabuku.
10.	11.	
Hoćeš dostati	Vsaki dan pazi,	
Va mesopusti	Da te ulovi	
Juricu, Juricu.	Za ruku, za ruku. —	

485.

Velika Narda.

Lîpa 'e placa zidana,	Za divom je pošetal
Još je lîpša pisana,	Grîšan i pregrîšan duh.
Po koj mi se šetala	„Poček' poček', Maria,
Sama diva Maria.	Daj grîšniku pokore.“

Dala mu je pokore :
 Sedamdeset sedam let
 V ravnom polji klečati,
 Tiho boga moliti.
 Kad mu se je 'zpunilo
 Sedamdeset sedam let,
 K njemn došla Maria,
 Ter mu je povídala :
 „Ustani pokorniče,
 Grihi su ti oprošćeni.“
 „„Kako bi se ja ustal,
 Moja su se kolena
 V črnoj zemlji zarasla ;
 A čez moje grlo je
 Zelen borak pronikal ;
 A črna moja dva oka
 Gustim mahom slipljena.“
 Kako je na noge stal
 Telo mu se razpada,
 Angel dušu popada,
 Ter ju nosi v svítli raj,
 Kadí 'e otac s materom. —

486.

Hrvatske Šice.

Išle jesu tri sirote
 V črnoj gori majku iskat.
 Izašal je sveti Petar :
 „Kamo greste tri sirote ?“
 „„V črnu goru majke iskat.““
 „Hodte hodte, tri sirote,
 Tamo dolí zelen kamen,
 Pod njim leži mati vaša.“
 Ozvala se stara mati
 Izpod kamena zelenog :
 „Hodi hodi, najstarija,
 Podigni mi glavu moju

Hoću biti mati tvoja.“
 „„Ne ću ne ću, srdce majko !
 Vaša glava bela stena.““
 „Hodi hodi, ti posrídnja,
 Podigni mi telo moje,
 Hoću biti mati tvoja.“
 „„Ne ću ne ću, srdce majko !
 Vaše telo črna zemlja.“
 „Hodi hodi, ti najmlaja,
 Podigni mi noge moje
 Hoću biti majka tvoja“
 „„Rado rado, srdce majko,
 Ali ja vam ih ne morem.
 Vaše noge dví trupine.““

487.

Unda.

Sveti Mihalj duše važe,
 Odesla je vaga ravno
 Tu dušicu tja va pakal.
 Na to veli mati božja :
 „Važi važi, sveti Mihalj
 Tu dušicu po drugi put.“
 Odesla je vaga ravno
 Tu dušicu tja va nebo.
 Maria se nasmíjala,
 Vrag se plakal i narikal.

488.

Unda.

Svetoga je Petra mati
 Darovala povísamce,
 Povísamce siromahu ;
 Za njim se je turobila,
 I va pakal je dospíla.
 Onda pojde sveti Petar,
 Ter se moli meštru svômu :

„Daj mi, meštre, ovu pomoć:

Moju majku izkupiti,

Tvoju diku zadobiti.“

„Pojd' mi, Petre učeniče!

Uzmi ono povisamce

Povisamce materino,

Spusti jedno ti vlakance,

Ter mi ga ti suni doli

Pet sat lakat va diboko,

I tuliko va široko.““

Aj prošal je sveti Petar,

I sunul je povisamce,

'Z povisamca jedno vlakance.

Nanj se duše ulovile,

I va srdci radovale.

I svetoga Petra mati

I ona se ulovila,

Ali nazlobna je bila

Počela je govoriti,

Svetog Petra svetovati:

„Potres, Petre, povisamce,

Pakal će se opústiti,

Nebo će se zapuniti.“

Potresal je povisamce:

Spala mati va srid pakla.

Onda 'e rekal sinak božji:

„Vidiš vidiš, mili Petre,

Mati je nazlobna bila,

Sama se je iztrunila.

Duše su se izkupile,

Diku božju zadobile:

Zlo je dušicam željila;

Za dušice mora trpit,

Trpit do sudnjega dneva.“

489.

Velika Narda.

V ravnom polji novi kloštri,

O Maria, o Maria! ¹

Uza njih je uzka staza,

Po njoj hodi božja mati.

Ona vidi tri putniki,

(Ono nisu tri putniki,

Nego božji tri angeli).

Pitala ih božja mati:

„Kog išćete tri putniki?“

„Mi išćemo sina boga

Na cidrovom križnom drivu, ²

Našli jesmo sina boga

Na cidrovom križnom drivu.““

Prvi putnik 'vako veli:

„Snamimo ga s križa doli.“

Drugi putnik 'vako veli:

„Vrzimo ga va plahtčicu.“

Treti putnik 'vako veli:

„Nosimo ga v nove kloštre.“

Kad su ga putem nosili,

Zvoni sami zazvonili,

Vrata s' sama odpirala,

Sviće same nažigale,

Knjige same prenašale,

Telo samo podigalo,

Krv se sama alduvala.

Angeli s neba sletili,

Sinka boga podvorili.

Divice lípo jačile:

„Svet je i svet i presvet je

Sinak božji, sin Marie.“ —

¹ Ta se vrsta iza vsake ponavlja — ² Město *cidrovo* (Зедерхоф) něki pė-
vaju *jarčevo* drivo. Nisam mogao doznati, kakvo je to drvo, ako ně *ja-
vorac*? daklje *javorčevo* (Jorbeerhof).

490.

Čatar.

Kod Bethlehemema trava zelena,	Svlikla 'e Maria sinka haljicu :
Onde Maria sinka rodila.	Sinka haljica to je plavčica,
Kad ga 'e rodila, vzela ga 'e vkrila.	Sinka rukavci to su brodarci.
Milo 'e prosila Dunajske brodarki :	Kad se dovezla do sred Dunaja,
„Dragi brodari, broдите mene	Počele gorit plavi brodarki.
I mojeg' sinka va ime božje.“	Počela prosit čeljad brodarki :
„Mi ne brodimi za ime božje,	„Pomoz nam, bože, seda 'z nevolje.“
Neg mi brodimi za srebro i zlato.““	„Neka pomore srebro ter zlato.““

491.

Čajta.

Išla je Maria po toj črnoj gori,
 Po toj črnoj gori, po zelenoj lozi.
 Škura noć je zašla, stana nî imala,
 K kovačom je došla, stana je prosila.
 „Kovaču, kovaču, daj ti meni stana.“
 „Odhajaj od mene, ne morem ti dati,
 Imam tovaruše, dan i noć kujemo.““
 „Kovači, kovači, što si načinjate?“
 „A mi načinjamo tri železne kline.““
 „A što ćete s njimi?“ — „Jezuša pribiti.““
 Na to je Marii Jezuš iz ruk izpal.
 Imal je taj kovač jedno dite prez ruk,
 Dite je priteklo, Jezuša vzdignulo,
 Jezuša vzdignulo, Marii dodalo.
 Onda mi je dite k ćaci svôm' priteklo,
 K ćaci svôm' priteklo, ovako govorilo:
 „Poglejte poglejte, dal mi je bog ruke,
 Dal mi je bog ruke i diva Maria.“
 „Da bi ja to bil znal, da je to Maria,
 Dal bi joj bil stana i mehku postelju:
 Sám bi ja bil legal na tvrdo kamenje,
 Ljudem na zlamenje, duši na spasenje.““

492.

Čunovo.

Vesel se, Moldava, ti tiha vodica,
 Ti si med vodami najglasovitija.
 Va tebi je ležal i sveto počival
 Dragi kamen jedan: taj presveti Ivan.
 Zato se 'zvišuješ i vsim predpostavljaš,
 Da ti ni podobno nit morje široko.
 Mojzeš je v pustinji Židovskomu ljudstvu
 Krez vodu ugasil nesričnu žajicu.
 Ali voda ona va visokih gorah
 Prestala 'e 'zvirati po Mojzeša smrti;
 Ali ti Moldava, potokom kraljica,
 Ne prestaješ 'zvirat po smrti Ivana:
 Za to ča je Ivan, on presvitli kamen,
 Češkoga orsaga va tebi utopljen.
 Tebi se dostoji krajina velika,
 Za to ča s' prijela svetoga Ivana.
 Va te su upale te zvizde nebeske,
 Ter su se svitile kot drago kamenje:
 Neka se svitiju nam na skradnjoj uri,
 Ter nas razsvitiju va našoj škurini:
 Da se i mi k smrti dobro pripravimo,
 Ter svetog' Ivana tamo mi vidimo,
 Komu budi hvala i tebi, Moldava. —

493.

Pandrof.

Ča mora to biti, jur se dan čini?
 Jur se dan načinja, još polnoći ni?
 Pastiri pri čredah vsi glave vzdvižu,
 I jedan drugomu vse tako kriču:
 „Jure, Vide, Šime, gori se vstane,
 Ter tu lipu svitlost malo si poglejte.“
 Jure ter i Šime gori se vstaju,
 Na Ivu ter Vida tako kričiju:
 „Postole obujte, halje si vzamte,

Surlice, torbice ne pozabite.“
 Ive nut si vzame svoju torbicu,
 Ter si ju natakne na batičicu.
 Vid za njim poskoči, krljak pozabi,
 Va hitroći mu je ostal na klinci.
 Šime i oni drugi njim se neg smiju,
 Da im se bradice vsenek stresaju.
 Andraš i Matijaš pri ognju ležû,
 Ter si pri njem svoje trbuhe teplû.
 Kad ih Toma vidi, da su pri ognji,
 Na polji pri čredah tako im govori :
 „Od ognja se vstane, nut vel'ke svitlosti!
 Stoprv je nastala, još dvanajsta nî.
 A ti Štefe vzami iz te torbice,
 Kê su ti va nutri, lipe dudice.
 Polož na ramena, na nje zaigraj,
 Onu Betlehemsku lipo zadudaj.“
 Štefe ih položi, počne dudati,
 A stari pak Mate poskakivati.
 Kad pastiri čuli o novom kralji,
 Da se je narodil v Betlemskoj štali :
 Počeli se jesu skup spominati,
 Vsaki ga o sebi čim darivati.
 Lovre on mi nosi belu ovčicu,
 A Mate pak muke punu vrčicu.
 Jakob on mu nosi lipu gajbicu,
 A va gajbi kosa, milu ptičicu.
 Štefe on mi nosi svoje dudice,
 A Iva črljene si jabučice.
 Miha on mi nosi mehkâ perjica,
 Da s' dîtetu spravi zimska duhnjica.
 Angeli počeli lipo spîvati,
 I mladomu kralju hvalu davati :
 „Hvala budi bogu, ki je na nebi,
 A mir dobrim ljudem, kî su na zemlji.“—

494.

(Betežni mladenac.)

Poslušajte ríči¹ jednoga mladenca,
 Kí je v svôm betegi 'zdihaval prez konca :
 „Hodi, Jezuš, hodi, ter se meni smiluj,
 Tužnoga na stelji jur jednuč pomiluj.“
 Poslal je bog k njemu angela svojega,
 Da bi va nevolji on obatril njega.
 Angel njemu reče : „Dragi moj mladenac !
 Kí si bil vsih gríhov i gnjusnih del zdenac ;
 Ta tvoja muka je tebi na spasenje,
 Kroza kû ćeš dobit duši 'zveličenje.
 Zato dobrovoljno sad trpi na stelji,
 Hoćeš se radovat v nebeskom veselji.“
 (Mladenac pak reče čuvaru svojemu :
 „Pomoli se bogu) dragomu mojemu :
 Da me 'zname jednuč iz ove nevolje,
 Da još dojdem v svíti na kô mesto boljje.“
 Po tom se je angel k mladencu obrnul,
 Ter njemu govoreć ovako povrnul :
 „Ali te je volja tri dni v ognji gorit,
 Ali još tri leta ovaj beteg trpit ?“
 „„Volim va tom ognji tri dni tugovati,
 Nego još tri leta v betegi ostati.““
 Glejte, drage duše, mladenac umerje,
 Koga veljen angel v oganj zapeljal je.
 Joj i va tom ognji nujno opet plače,
 Da bi 'z njega došal, milo k bogu jauče.
 Kad je angel čuvar opet k njemu došal,
 Mladenac je tužni 'vako sprogovaral :
 „Oj angelak božji, kruto si me vkanil,
 Da mi se već do sad još nisi objavil.
 Rekal si, da ću neg' tri dni ovde trpit :
 Prič sto let je prošlo, da ja moram gorit.“
 Na to taj angelak 'vako njemu reče :

¹ Dogodjaje.

„Još nisu tri ure da te oganj peče.“
 Na kê rîči njemu mladenac govori :
 „Joj 'znami me 'z njega, vrata mi otvori,
 Ar volim na svîti još sto let trpiti,
 Neg va žarkom ognji tri dneva goriti.“
 Taki 'e angel njega van iz ognja 'zpeljal,
 I na svîti trpit va telo zapeljal.
 Dokljen se 'e 'zpunila volja otca boga,
 Moral je trpiti sbog žitka grišnoga.
 Čuli ste, predrage oj duše zibrane,
 Kakove su muke dušicam zvdane.
 Čuvajte se grihov velikih i malih,
 Da ni vi još ognja tog' ne bi dopali ;
 Kôga nas očuvaj Jezuš i Maria,
 Ar va njem dušica zlu pokoru jima. —

495.

(Jačka od Kananskoga veselja.)

1.	4.
Sveti Ivan piše v svojem drugom déli,
Da je svadba bila v Kani v Galilei.
Onde se je čudo stalo :
Da 'e 'z vode vino postalo
V Kananskom veselji.	Gosti jili, pili, veseli su bili,
Da su oni vino vse do čistâ 'zpli.
Maria sinka prosila,
Da b' učinil 'z vode vina
V Kananskom veselji.
2.	5.
Onde gosti bili prelîpi zibrani,
Dvanajst apoštolov bilo je pozvanih,
Jezuš i Maria s njimi,
Gosti su se veselili
V Kananskom veselji.	Staral se je onda svatski starešina,
Ča cédu onde pit pozvana rodbina?
Jezuš odgovori na to :
Ne staraj se ničtar za to
V Kananskom veselji.
3.	6.
Sveti Ivan onde za stačilo bil je,
A ta Tomaš sveti za stolnika bil je:
Ana onde proročica
Sis Magdalenum družica
V Kananskom veselji.	Sveti Tomaš hodi, posluhni ti mene,
Napuni šest vidric kamennih sis vode.
Šest vidric su napunili,
Ter je nutar doprimili
V Kananskom veselji.

7.

Kad su se najili, oni gori vstali,
Otcu bogu hvalu oni su davali:

Da je Jezuš milostivo
Ziz vode učinil vino
V Kananskom veselji.

8.

Sveti Ivan 'zpeljal mladu zaručnicu
Ter ju on pripeljal prvomu svat-
skomu.

Tad se počne on 'zpričati,
Da će najpotle tancati
V Kananskom veselji.

9.

Drugi put si 'zpeljal lipu Magdalenu,
Ter ju on pripeljal drugomu svat-
skomu.

I on se počne 'zpričati,
Da će najpotle tancati
V Kananskom veselji.

10.

Treti put si 'zpeljal Anu proročicu
Ter ju on pripeljal tretomu svat-
skomu.

On se vstane van ziz stola,
Ter se udre vred po škornjah
V Kananskom veselji.

11.

A Filip si 'zpeljal Martu kuharicu,
Ča je njim skuhala tu dobru su-
picu;

A Ivan sis zaručnicu
V rukah drži pečenicu¹
V Kananskom veselji.

12.

Mar'ja Magdalena vesela je bila,
Ar se je va tanci prelipo nosila.

A Petar sis zaručnicu
Va rukah drži flašicu
V Kananskom veselji.

¹ Nisam mogao pročititi što je u rukopisu, te sam stavio pečenicu, prem da ja te reči iz njihovih ustiu nikad čuo nisam.

VIII.

Priče o ratovih, gradovih, junacih itd.

496 — 502.

496.

Frakanava.

(Jačka Salaškoga polja.)

Čudno pripećenje na Salaškom polji,
Kô se je godalo doli v Turskom boji.
Onde su junaki od našega kraja,
Bili su vitezi Matiaša kralja.
Junak Novak ime njegovo se 'e zvalo,
Junačtvo njegovo kruto 'e moćno stalo.
A tovaruš njegov bil Staniša Ive,
Va svojem junačtvi vsakdar vrli kî je.
V Ugrskom orsagi veljen tik zuz meju
Hođili su Turki po lipu Jelenu.
Nju bi bil rad imal taj Turski spahija,
Kojega je Turska vsa zemlja hvalila:
Da je junak takov va njegovoj moći,
Sto b' ditićev pobil, ne tribal pomoći.
Jednuč se 'e spahija po Jelenu spraval,
Vzame zlatu sablju, na put se 'e odpravil.
Va nje domovini ljude razignal je,
S svojum desnum rukum dîvojku popal je.
Kada stara mati te glase začuje:
Kruto se 'e plakala, Jelenu žaluje.
Kada junak Novak te glase začuje:
Srdce mu zakipi, Jelenu spasuje.
„Ča štimaš ti Ive, Staniši govori,

Čemo jahat za njim?“ njega nagovori.
 Onda mi se šeću k toj staroj materi,
 Da tē se smilovat majki ino dčeri.
 „Nekaj, stara mati, va žalost upasti,
 Još danas Jelena hoće doma spati.“
 Onda sede Novak na konja svojega,
 Zlatnim ostrugami oštro stisne njega.
 A tovaruš njegov, taj Staniša Ive,
 On svojega konja nemilo trudil je.
 „Ča štimaš ti Ive, ovu su dva puti,
 Sad je misal moja: s manum se razdružī.
 Ja ću pojt po desnom, a ti pojd po levom,
 Ako još v varoši Banji Luki nī on.“
 Kada junak Novak Turka mi zagleda,
 Oštro stisne konja, konj mu jaše vreda.
 „Stani o Turčine, ne budeš je peljal,
 I za tvoju ljubav nikdar nje ne imal.
 Onda Turski junak čvrsto se postavi,
 I suprot Novaku sablju si popravi.
 „Ča ćeš volit junak: dīvojkū pustiti,
 Ali hoćeš volit vsu krv iztočiti?“
 „„Neću ja odavljen dīvojkū pustiti,
 Ako budem moral vsu krv iztočiti.
 Jedan ćemo žīvit, a drugi umrīti,
 Sada ću se s tobum po junačku biti.““
 A dīvojkā mila žalostna je bila,
 Ar se krv junačka za nju procīdila.
 Nato 'zrukne Turak svoju zlatu sablju,
 Da bi kanil odsīc tu Novaka glavu.
 Novak hitro 'zrukne svoj mečak srebrni:
 „Nebore spahija, premlahav si meni!“
 Svoj srebrni mečak Turku v srdce trkne,
 Da spahija veljek 'z konja doli frkne.

497.

Frakanava.

(Jačka od Budina.)

Veseli se, svítla Ugrska koruna !
 Jur vojščani kričû okolo Budina.
 Jur zidine taru na skalah zidane,
 Cesarske vnožine onde su vse spravne.
 Šalamiju Ugri v tabori igraju,
 Nîmci trumbitaju, ti drugi bubnjaju.
 Turki se strahuju, igru poslušaju,
 Pred očima vidû odi vsih stran silu.
 Na jedan brîg jesu Nîmci se spravili,
 Bavarci na drugi jesu potegnuli,
 A na tretoj strani Ugri s Raci stali,
 S sabljami, s pukšami gotovi čakali.
 Spravili su tolnač Turski begi, baše,
 Pozvali su skupa tulikaj i Ugre :
 Da b' se sgovorili, Budin obdržali,
 Proti krstu 'z grada vitežki s' branili.
 Budinskog vizira ovo j' volja bila,
 Da ga ne će zignat 'z grada Nîmčeka sila :
 Doklje njega glavu sablja ne podnese,
 I njegovo telo pukša ne raznese ;
 Da cesarska vojska i nje vsa vnožina
 Danas će postati njegova užina.
 Na to se razsrdû Ugri ino Raci,
 Bavaruš, Lotringuš, vsi vitežki brateci.
 Sablje 'z nožnic puču, štuke nabijaju,
 Sis štukî, pumbami va Budin hitaju.
 Ziz brîga Gerharda Bavaruš se lîska,
 Ziz drugoga Nîmac kruto s štukî trîska.
 Vsi su navalili, z trih krajev udrili,
 Da bi Budin prvo od Turka dobili.
 Neg ga nî mogal vzet Leopolduš prvi,
 Prem da se 'e prol'jalo vnogo Nîmčke krvi,
 Dokljen ni dal turna fraterskoga srušit,

Na njega rujuće pune štuke spružit.
 Kad se je bil tri krat štuk na turan spružil :
 'Z njega 'e pogan bižal, turan se je srušil ;
 Iz kôga je Turak našu vojsku kvaril,
 S šestnajstimi štukí strašno Budin branil.
 Kad se je bil 'z turna fraterskoga zignal,
 Onda 'e Turak bašte Budinske oblegal.
 Okolo varoša štuke je poredil,
 I tako srdčeno sam sebe je branil.
 Na to iz trih krajov naši su udrili,
 Okolo Budina bašte su rušili,
 Prík baštov sganjali, da b' Turke dobili,
 Ali su se kruto jako prevkanili.
 Ar Turki vsim glasom kričû alah ! alah !
 Da pri njih ostane vikuvična hvala.
 Udru drugíc na njeg vitezi krščani,
 Ugri, Nímci, Raci, cesarski vojšćani.
 Ali jačja 'e bila sila Turskog' cara,
 Nego je našega Rimskoga cesara :
 Ar je i podrugíc Turak nje obladal,
 Iz Budina grada drugíc njih iztiral,
 Vnoge je postriljal, već je njih posikal.
 Tretić se 'e spravila vsa krščanska sila,
 Da b' Turke pobila i Budin dobila.
 Presvítlo oružje ziz vsih stran se líska,
 Cesarsko i Tursko kako strele tríska.
 Naši bubnje biju, prík baštov šetuju,
 I po stenah lízu, s Turkí se pobiju.
 Turki s kopjem bodu, s pukšami stríljaju,
 S vrućum vodum naše 'z baštov polivaju.
 Ugar, Nímac, Hrvat, Bavari i Raci
 Složno skupa kričû : „ne bojmo se brateci !
 Jur smo v Budin zašli, ne dajmo se 'z njega,
 Turke posícimo, da dobimo njega.“
 Siku kršćeniki Turke kot rípice,
 Ne miluju starih, ni žen nit dítčice.
 Drhće pred krščanom to Tursko koleno,

I staro i mlado vse je posičeno.
 Glušale su place, vse se 'e strešivalo,
 Kad je naše ljudstvo Budin dobivalo.
 Triskale su skupa Turka i krščana
 Svitle sablje, pukše do drugoga dana.
 Pod baštami žene va pivnicah plaču,
 Drage svoje muže 'z vsega grla jauču.
 Zaprta va hižah diteca nutri vrišću,
 Kî su mogli ujeti, na Dunaj mi teču.
 Krv se skupa miša krsta i Turčina,
 Kako potok teče va Dunaj 'z Budina,
 Bašte, Dunaj, polje: vse se 'e črljenilo,
 Od poganske krvi dosta namočilo.
 Po putih ležale jesu Turske glave,
 Žene ih objimale, 'z krvi muže prale.
 Turka su pobili, žene povezali,
 Diteu su poklali, prik baštov hitali;
 Vse kinče odnesli, srebro izkopali,
 A na noge agi oklope su dali.
 Ne pazi več aga na Budinskih skalah,
 Nit na svoje kriči: alah, alah, alah!
 Ar va tamnoj uzi jur železa nosi,
 Kroz obločič milo od krsta kruha prosi,
 Kî se je 'v'čer ufal, da naša vnožina
 Bude njemu jedna maljahna užina:
 Danas nîma čega va usta položit,
 V uzi mora kruha od krščana prosit.
 Za nemar je metal 'v'čer naše vojščane,
 Nit je na to mislil, ča mu s' v jutro stane.
 Nî mislil, da će ga krščénik dobiti,
 Njega v uzu hitit, njegove pobiti.
 Tako bog ponizi, kî se uzvišava,
 Krščénike ljubi, Turka odurjava;
 Da mora krščánu sad pokoran biti,
 V uzi na zapovîd njegovu síditi.
 Bogu budi hvala v nebeskoj višini,
 A vernim krščánom bud mir na nižini:

Kî nam je pomogal Turka obladati,
 S orsagom, s Budinom srićno sad vladati.
 Sad ti Budin varoš orsagu si jakost,
 Ugrske korune nepr'eteljem žalost.
 Ar za tobum plaču Turki i Tatari,
 Age i sultani i Turački cari.
 Tebe Ugri, Vlahi, Hrvati, Bošnjanci,
 Slovaki, Erdeljci, Raci i vsi znanci
 Za glavu kraljestva vsakdar spoznavaju,
 I koruni tvojoj nizko se klanjaju.
 Zato veselte se Ugri ino Raci,
 Hrvati, Bošnjanci i vsi drugi bratci :
 Budin smo dobili, agu ulovili,
 Vsu njegovu vojsku srićno pomorili.
 Jezero i šest sto pisalo se 'e leto,
 Drugoga septembra osamdeset šesto,
 Kad je črni oral Turski mîsec dobil,
 I svrhu Budina po zraku je letil.

498.

Hrvatske Šice.

Vojeval vojeval dobri kralj Matiaš,
 Troje boje spravil, troje kopje slomil,
 Troje kopje slomil, v Turske ruke dopal.
 Uz Dunaj je pala preuzka stazica,
 Preuzka stazica, drobno ucaptana,
 Po njoj mi se šeće dobri kralj Matiaš.
 Po Dunaji plava pisana plavčica,
 S srebrom okovana, sis zlatom obl'jana.
 Na njoj mi sidiše tri Turačke baše,
 Oni se med sobum tiho pominaše :
 „Da nam je ulovit kralja Matiaša,
 Mi bi njemu dali troju smrt 'zbirati :
 Prvu bi mu dali : na krasu¹ sgoriti ;
 Drugu bi mu dali : va tamnici sgnjiti ;

¹ Je li mi se pričulo ili sam odistâ čuo izgovarat ne kres nego kras? Bar sam dva put tako napisao.

Tretu bi mu dali : od sablje umrîti.“
 Čul je ote riči dobri kralj Matiaš,
 Čul je ote riči ter je sprogovoril :
 „Van mi se prošécte, vi tri Turske baše !
 Ne écte vi mene na krasu sgoriti :
 Malo bi se luga ziz mene spravilo ;
 Niti éu vam v vašoj tamnici ja sgnjiti :
 Ar bi malo gnjoja ziz mene ostalo ;
 Neg éemo razkosit travu ditelinu,
 Kadi mi prol'jemo našu krv rumenu :
 Ar sam 'z sablje rojen, od sablje da umrem.“

499.

Hrvatske Šice.

(Jačka od Francezkoga boja.)

Ki mi to govori, istinu povîda,
 Da 'e Francezka zemlja jako jadovita ;
 I nî mi to čudo, da je jadovita,
 Kad je umorila kralja Ludovika.
 Ali čekaj čekaj, kad ti Ugri dojdu,
 To moreš dobro znat, da prazni ne projdu,
 Ar ée s njimi dojti Maria patrona,
 Kû mi zazivamo kod nje lipâ trona.
 Oni tê ju donest na svojoj zastavi,
 Kê ée se prestrašit nevernik šegavi.
 I Maškoviterska kod Indije stoji,
 Vnogo stov i tisuć mi se ona broji.
 Ona se obiće na te vojevati,
 Da ée te nemilo 'z korena skončati.
 Taj Rimski poglavar, vsemu svîtu glava
 Nad kršćanskû erikvû, to je Rimski papa :
 I on mi s armadom v ravnom polji stoji,
 I on vse tuliko vnogo tisuć broji.
 Prajz bi bil pomoćnik, ali ne more bit :
 Ar ée mu Holender v njegov orsag udrît.
 Pemi¹ i Poljaki i Par² na te bije,

¹ Česi. — ² Baburei.

A drugi Franciškus cesar ti se smije.
 Ter će početi na te oštro vojevati,
 Da će te 'z orsaga nemilo pujati :
 Za to, ča si štimal, da je tebi dika,
 Ča si ti umoril kralja Ludovika itd.¹

500.

Velika Narda.

(Jačka od Belgrada.)

Prietelj pitaš mene, kako 'e vse i kada
 Odi dobivanja našega Belgrada,
 Kôga je jur Turak petdeset let vladal,
 Dokljen ga je Jozef ter Laudon obladal.
 Svítli cesar Jozef nî mogal počivat,
 Našega imanja v Turskih rukah gledat.
 Zato 'e zapovídal oružje spraviti,
 I jake vojšćane v Belgrad dovabiti.
 Jezero sedam sto pisalo se 'e leto,
 Osamdeset k tomu jošter i deveto,
 Kad je črni oral Turski mesec dobil,
 Pod koga zavítjem naš se junak branil.
 Srdčeni vojaki težko su čekali,
 Od željbe Belgrada vse su trepetali.
 Ali jakost baštij njih je zastavila,
 Da su jur dví leta skoro preminula.
 Težko su čekali viteza Laudona,
 Kí dojući reče : „osedlaj mi konja,
 Da razgledam bašte, kê su mi jur znane,
 I na razgledanje Vugrinske katane.“
 Vojšćani vsi skupa glasno su kričali,
 S bubnjem i s trubentom veselje skazali.
 „Veselmo se skupa, došal je naš otac,
 Kî će načiniti Turskoj sili konac.“

¹ Čtilac mi lasno propusti, čto sam ostavio ono još nekoliko prazná jadicovanja, čto ga je pri koncu pësme. Prilika je pomislit, da mu je već i ovo dogrustilo, nu svédoka vremena vsakako je saslušat, a i nam Hrvatom doznat, kako se dogodjaji svéta kosnuli srdca naše bratje na Ugrih.

Zapovída Laudon moste načiniti,
 I prík njih vojšćane hitro šetovati.
 Mihajlović vitez skrbno ih je peljal,
 I prík Save vode srićno ih dopeljal.
 Dosegal je njegov regiment tamo,
 Onda nasleduju drugi dosta rano.
 Kad je k Turkom došal, uredi vojšćane,
 Pišake, striljače, sigurne katane.
 Njim zapoví mesto suprot Turkom čuvat,
 Kad zapovíd dojde, vitežki vojuvat.
 Prvić on pošalje vojšćane na polje,
 Kih je vsaki pošal sam iz svoje volje.¹
 Mihajlović vitez sablju v ruke vzame:
 „Udrimo na Turke! ko 'e junak, uza me!“
 Njega nasleduju njegovi katani,
 I drugi pišaki, Hrvatski vojšćani.
 Od svítlosti mečev lískaju se ruke,
 Kê su zastrašile vse ohole Turke.
 Zato je on poslal pismo Laudonu:
 Da ni počut glasa Turku ni poganu.
 Poslal je pak Laudon tri šalamiaše,²
 Da b' Belgradskom baši poslal dobre glase:
 „Da bi se on podal ziz dobre va srići,
 Ako ne će 'zgubit vsega va nesrići.“
 Baša pak vâs gizdav pošalje pisanje:
 „Hoću v rukah držat vse Tursko oružje,
 Dokljen ne iztroši Laudon mene ziz zle,
 Dokljen meni brada s ognjem se ne požge.“
 Na to krikne Laudon: „hodte símo, bratci!
 Ugri i Hrvati, Nímci skup i Raci.
 Sablje pripašite, pukše nabijajte,
 Turku oholomu glave odsíkajte.
 Ako ne će prík dat s dobrotû Belgrada,
 Hoću ga striljati, dokljen se sam prík da.“

¹ Zatočnici? ili Srbski dobrovoljci? — ² Svirce, glasonoše, od šalma die
 Ščalmci? U rukopisu Undanskom početka ne ima, te nisam mogao to
 město prispodobit ni bolje razvidit.

Na to se 'e razsrdil, štuke i pumbe hitil,
 Krez tri dneve i noći vse 'e bašte razhitil.
 Herceg je Franciškus' prvi štuk izpružil,
 I sríčno je njega va Belgrad doprimil ;
 Rekuć: „neka živi vsih nas otac Laudon !
 Bogu hvalu dajuć na vse víke víkom.“
 Baša jur prestrašen postavi zastave,
 Prosi za petnajst dan ponizno čekanje.
 „Ali nit petnajst ur, odgovori Laudon,
 Mora veljek biti, to 'e viteza zakon.“
 Razsrdû se Ugri, razsrdû i Hrvati,
 Stríljaje i Nímci sis vitezî Raci.
 Sablje 'z nožic puču, pukše nabijaju,
 S štuk i s pumbami va Belgrad hitaju.
 A Turki 'z prvine kričali: a l a h , a l a h !
 Da pri njih ostane vikuvíčna hvala,
 Dokljen nî bil oganj tako v Belgrad hitan,
 Da su vsi štimali, da je ur sudnji dan.
 Laudon sis vojšćanî nićtar ne pregleda,
 Nego kriči, da se Racki varoš prik da.
 Varoš nićt nî maril vsenek do šturmanja,
 Kô 'e na nićt spravilo vsa Turska imanja.
 Prvlje su kričali: „ne boj se črnih pas!“
 A sad je počuti javkanja strašan glas.
 Sad zemani² Turski kriču: „Osman-baša !
 Daj kršćanom ti prik Belgrad i vsa naša.“
 Njemu sami nože va prsi hitaju,
 Ako ga prik ne da, smrtjum ga strahuju.
 Ča će počet baša va tulikih silah ?
 Ča se već obava,³ oganj se već liska.
 Zapoví na bašte zastave postavít,
 Kê Belgrada ne tê odsle jur već branít.
 Velika 'e bila skrb Belgrad predobiti,
 i sebi podložne Turke učíniti.

¹ Potonji car. — ² Plemići (iz Slovenskoga: *zeman.*) — ³ Slovaci i Česi a
 možebit i onudANJI Hrvati govore *obávati se*, uzbojavati se, nu taj zna-
 men k ovomu městu přédobro ne pristaje.

Svídočû 'z vnoĝih stran doĝdući hercegi,
 Kako hoće Laudon Belgrad nutar vzeti.
 Mladi Eszterházy svídočit ćeš meni,
 Kí si pod Belgradom na smírt naranjeni.
 I vi plemeniti vsi drugi vojščáni,
 Svídoki budite, srdčeni katani.
 Za ljubav Belgrada za rane ne marû,
 Nu bašte njegove vsenek vred nakvarû.
 Zato katan veli pišaku: „hod brate!
 Če bit srićno vsakdar za me kot i za te.“
 Na strašno stríljanja prosi Osman - baša:
 „Prestanite malo, dat ćemo vsa naša.“
 Pošalje van pisma k vitezu Laudonu,
 Da s njim nutar ide na jednu pogodbu.
 Privolil je Laudon baši vsa odnesti,
 Vsa, kâ su njegova, k Oršavi prenesti;
 A drugim dopustil na ramen položít,
 Vsa, kâ su njihova, ter slobodno nosít.
 'Z Belgrada idući čút biše javkanje,
 Žen i vse ditěice miljahno plakanje.
 Sramovali su se Belgrad ostaviti,
 Kí biše za jakost Turkov glasoviti.
 Na to nutar idu pišaki, katani,
 Na vsa vrata nutar vitežki vojščáni.
 Hvala budi bogu! kí nam je dal Belgrad
 Nazad srićno dobit, daj nam s njim i vladat.
 Vzeli su vse críkve, kê su posvetili,
 I va njih pobožno boga su hvalili:
 Da nam je dal mesta posvećena nazad,
 I na mesto Turkov pobožne maše sad.
 Tako bog ponizi, kí se uzvišava,
 Krščénike ljubi, Turke odurjava:
 Da mora krščanu sad podložan biti,
 I na vse Belgradsko dobro pozabiti.

501.

Veliki Borištof.

(Kad je Turak pod Bečom ležal.)

Poslušajte sada, moja draga bratja,
 Velike žalosti, prevelikâ kvara,
 Mnogo razsipanje, krvi prolivanje
 Ljutoga pogana Turka i Tatarâ,
 Na vrîme cesara prvog' Leopolda,
 Suproti komu se 'e nevera vćinila,
 Kad se je pisalo od božjeg' poroda
 Tisuća i šest sto osamdeset treto.
 Polag Temešvara spravišće se 'e stalo,
 Tursko i Tatarsko se 'e dogovorilo :
 Da hote kršćansku¹ vsu veru zatrti,
 I tu krivu veru² da tē ponoviti.
 Kad su dolnji Ugri to vse dokonjali,
 Sebi jesu vice - kralja načinili :
 Grofa Tekelia, prokletâ človika,
 Ziz kalvinske krvi na 'v svît rojenoga.
 Prevelika pisma on počne pisati,
 I Turskomu caru posle pošiljati :
 Da b' skoro on spravil vojsku preveliku,
 Da tē njemu dati vsu zemlju Ugrsku.
 A mi si hoćemo gotovi čekati
 Va Ugrskoj zemlji s nevernimi Ugrî ;
 S Turkî i Tatarî ćemo šetuvati
 Va Nimćku krajinu pod zlatu jabuku.
 Vreda gotov biše kleti car Turački,
 I veliku vojsku začne on spravljati.
 On opita bašu i druge hercege,
 Kî b' se ufal dostat tu zlatu jabuku ?
 Zlata ino srebra da će mu dost dati,
 Praha i olova da će dost imati,
 V nijednoj težkoći njega ostaviti,
 Da će mu s pînezî on vsakdar pomoći.
 Na to beg Mustafa počne govoriti,

¹ Katoličku. — ² Kalvinsku.

Da će on tu zlatu jabuku dostati.
 Ako 'e ne dostane, da mu kožu 'zderu,
 I živoga tela na kolac nabodu.
 Onda s' počne vojska vsa skupa jagmiti,
 Va Ugrsku zemlju prejako brodititi.
 Najprv su pod lipu Juru potegnuli,
 Velike tabore onde načinili.
 Onda 'e beg Mustafa v lipu Juru pisal,
 Hotê li mu varoš, lipu mesto, poddat ?
 Nazad mu pisali, da se ne poddadu,
 Do smrti njihove branili se budu.
 Onda se 'e Mustafa jako razžalostil,
 Da mu nisu Ugri v prvi put podložni.
 Glasovito počne Mustafa kričati :
 Alah alah alah vsi verni junaki !
 Obrnte zastavu k lipomu Požonu,
 K mutnomu Dunaju šest tisuć pošaljte.
 Obrnte zastave k lipomu Šopronu :
 Šopronci gizdavci Turku se poddali.
 Od Dunaja dojdu v Železansko polje,
 V Železansko polje do te črne gore.
 Onde su počeli na ceste hoditi,
 I prelipa sela na ničtar spraviti.
 Junake i dıvojke Turki su lovili,
 Ino mlade snahe na konjih nosili,
 Ino lipu blago k taboru gonili,
 Železansko polje vse su zarobili.
 Trideset tisućev se je prebrodilo
 Na ti varoš Bruku pod zlatu jabuku.
 Na Bruki varoši su se prestrašili,
 Turkom i Tatarom jesu se poddali.
 Onda se je ganul taj vâs Turski tabor
 Od tê lipu Jure k pisanû Požonu.
 Požon ostavili, višje potegnuli,
 Pod Haimburski varoš jesu dojagmili.
 Prokleti Mustafa v Haimburak sam piše :
 Tê li se poddati i varoš predati ?

Oni odpisali, da se ne poddadu,
 Do poslidnje krvi branili se budu.
 Na to se 'e razsrdil taj Turski Mustafa,
 Turkom i Tatarom počel govoriti:
 „V jutro rano alah počnite šturmati,
 Vse staro i mlado pomorite vntri.“
 V jutro rano viču alah alah Turki,
 S velikim vikanjem varoš su dobili.
 Bilo je v Haimburku veliko jaukanje,
 K tomu ne'zgovorno krvi prolivanje.
 Za veru kršćansku i za ljubav božju
 Onda su vsi ljudi bili pomoreni.
 Franciškane ljuto jesu pomorili,
 Kristuša na križu sis sabljami sikli.
 Kí to ne veruje, neka v klošter dojde,
 Onda hoće vidit, kako su ležali
 Siromaški fratri vsi va svojoj krvi.
 Onda hoće vidit od prokletih Turkov
 Veliko propelo sabljami síčeno.
 Ovo pisal kí je, on je vidil to vse,
 Kada na to misli, plače mu se srdce.
 Ča se 'e još već stalo va mesti Haimburki,
 Kí dobro premisli, mora se plakati.
 Po Dunajskoj placi, na Dunajskih vratih
 Kot veliki potok krv je van curila.
 Vsa ta krv kršćanska v Dunaj je 'zcurila,
 Da je mutan Dunaj črljen kot krv postal.
 Kad su črljen Dunaj Požonci vidili,
 Oni su se nad tim jako prestrašili.
 Turki i Tatari vse su pomorili,
 I vās pust Haimburak jesu ostavili.
 Onda mi zakrikne taj Turski Mustafa:
 „Alah alah hodmo pod zlatu jabuku!“
 'Z Šoprona i Bruke inó od Haimburka
 Dojdu mi vsi Turki pod zlatu jabuku.
 Turki i Tatari va varoš gledaju,
 I svoje tabore onda načinjaju.

Va zlatoj jabuki, va Beči varoši
 Va velikom strahu k bogu su kričali :
 Da bi poslal pomoć i jakost nebesku,
 Da bi oni mogli Turka obladati.
 Turki i Tarari zadrke činili,
 Junake i dîvojke va tabor peljali,
 Grade, crikve, kloštre s ognjem popalili,
 I vsa lîpa sela na ničtar spravili.
 S svetimi kaleži su se napijali,
 Telo Kristuševo pod noge hitali,
 Koludrice svete, službenice božje,
 Vse je raztiraše ino ošpotaše.¹
 Mnoga 'e tužna majka dčeri žalovala,
 Mnoga 'e tužna majka sinke oplakala.
 Ah joj ter pomagaj ! ubogi kričali,
 Ar su je v Turčiju daleko peljali.
 Na zlatu jabuku, na Beč varoš lîpi,
 Turki i Tatari šturmom su bîžali.
 Alah alah alah oni su vikali,
 Sada mi moramo Beč varoš zajeti.
 Mustafa srdito va Beč varoš piše,
 Hotê li mu varoš lîpo mesto poddat ?
 Nazad mu pisali, da se ne poddadu,
 Ter do kaplje krvi branili se budu.
 Na to se 'e razsrdil taj Turski Mustafa,
 Turkom i Tatarom zapovîd je van dal :
 „V jutro rano alah počnite vikati,
 Sada mi moramo Beč varoš dostati.“
 K bogu i Marii kršćani kričali,
 Va nebesku pomoć jesu se ufali,
 Da se hoće Jezuš nad njimi smilovat,
 Da jim hoće pomoć te Turke obladat.
 Onda je Maria pred sinka opala,
 Za kršćansku pomoć lîpo ga prosila.
 Tako se je Jezuš na mater ogledal,
 Svîtlomu cesaru pomoć je on poslal.

¹ Oskvariše. Tako veli kapucin Štefan : polja *pošpotana* (razorena).

Sám Poljski kralj dojde sis vsúm vojskum svojum
 Na pomoć kršćanom, tim tužnim Bečanom.
 Kad ga je zagledal cesar Leopolduš,
 Od vel'ke radosti suze je prolival.
 Kad su te Poljake Turki zagledali,
 Oni se njih jesu jako prestrašili.
 Poljaki na Turke veljen su udrili,
 Od Beča varoša jesu ih pognali.
 Poljski kralj je pisal Turskomu Mustafi :
 „Moj ostri mač jesam dobro ja nabrusil,
 Moreš tvoje lonce k ognju pristaviti :
 Ja ti hoću mesa Turskoga dost dati.“
 Na to su se Turki jako prestrašili,
 Ter po noći tabor muče ostavili.
 Zlata, srebra dosta v tabori ostalo,
 Turske su dukate s klobukí mírili.
 Kad su čuli Turki veliko vikanje,
 I Poljskoga kralja prejako stríljanje,
 Sgora Bečke loze vse ognji gorući,
 Va Beči varoši vse zvone zvonući,
 Onda mi ga vikne taj Turski Mustafa :
 „Alah alah gori! Turki i Tatari,
 Ar se je ganula vsa kršćanska sila,
 Hodte, bižmo dolí, vsa moja družina.“
 Onda su mi Turki k Budinu bižali,
 V čuda mestih su im kršćani zaseli,
 Ter se ga je malo nazad povrnulo,
 Turkov i Tatarov mnogo 'e poginulo.
 Hvala budi bogu gori na višini,
 Kí ní dal poganu prave vere zatrt.
 Amen neka bude, da nas bog očuva
 Prokletoga Turka i ljutog' Tatara.¹

¹ Osim rukopisa Borištofskoga dopao mi je rukú još jedan (ne znam u kojem selu) iz kojega sam kděto izpravio i nadopunio. Tako ne ima u Borištofskom završetka ove pėsme: *Hvala budi* itd. a i mučeničvo Franjevačko u Haimburku na dvě vrste u njem se ovršilo, čim ih ovaj drugi ima sedam, ne umetnutih nu potrébitih za razuměvanje onoga, čto Borištofac ima.

502.

(N a d a ž d i.)

Poslušajte sada, Hrvatske krajine,
 Od Nadažd'na grofa nevernoga sina,
 Kako 'e milo tužil svoje nevernosti,
 Kad je bil va uzi v lipom Novom Mesti.
 „Ničt mi ni 'zmanjkalo, vsega sam dost imal,
 Ah da nisam toga ja prvo preštimal!
 Dragoga kamenja, srebra ino zlata
 V mojem belom gradi bilo je kot blata.
 Bil jesam na svíti va velikoj časti,
 Da već nisam mogal obilnije rasti.
 Jesam imal dosti počtenja, vrídnosti,
 Vlašćega vladanja, velike vzmóžnosti.
 Još ja jesam hotil na višje stupiti,
 Svítloga cesara korunu dobiti;
 Kraljevski sam cepter hotil ja imati.
 Da bi tako mogal s kraljestvom vladati.
 Kot lucifer v nebi hotil sam včiniti,
 Ki je otcu bogu htíl spodoban biti.
 Ali ga 'e bog hitil iz neba višine
 Va goruće muke paklenske dibine.
 Tako prik cesara mislil sam vladati,
 Od njega cesarsku korunu dobiti.
 Al me 'e bog ponizil čar do škure uze,
 Va koj sada milo točim gorke suze.
 Prik cesara 'm vzdignul oružje vojšćansko,
 Mišljenje sam imal gorje neg pogansko.
 Da bi grišnu misal bil 'zpuniti mogal,
 Jur bi Leopolduš sad va grobi ležal.
 Ali bog je vidil moje zlo mišljenje,
 Ter je včinił, da nı došlo na včínjenje.
 Cesara je moguć od smrti občeval,
 Da b' moju nevernost proti sebi spoznal.
 Cesar me 'e ulovil, va uzu postavil,
 Zato da sam s' vzdignul sprot kraljevskoj glavi.
 Va dibokoj uzi kot grlica tužim,

Gorko vzdihavajuć gorke suze točim.
 Mislim, da će moje milo vzdihavanje
 Cesara utišit i v uzi plakanje :
 Ali tužno moje milo vzdihavanje
 Ničt mi ne pomaže va uzi plakanje.
 Veli cesar : „ „moraš glavu pogubiti,
 Kad si htíl cesarsku glavu odhititi.““
 Smrti jesam vrídan, ja ne tajim toga,
 Ar sam svítlost tvoju sbantuval i boga.
 Ah poglej na moju goruću suzicu,
 Ter pomiluj moju ljubljenu dítčicu.
 Žena mi noruje, dítca milo plaču,
 Vsi vojaki otea ino dítcu jauču.“
 Ar bi dítcu i s njim smrt bila pojela,
 Ali se 'e cesara srda utišila.
 Kaštigu 'e obrnul na nošnju konopca,
 Kôga su na vratu nosili sbog otea.
 Oteu se je víndar glava pogubila,
 Pri koga su smrti dítca zoči bila.
 Milo su plakala, otea milovala,
 Sebe sramovala, ovako kričala :
 „Ah ča si učinil, nač si došal otac,
 Da si sinom tvojim zaslužil konopac ?
 Koga sad na vratu moramo nositi,
 Mi, kí nismo krivi, večni špot trpiti.
 Bolje bi nam bilo vsim s tobum umríti,
 S tvojum glavum naše glave pogubiti,
 Neg sbog tebe víkom va špoti živiti,
 I do smrti naše konopce nositi.“
 Oh kakovu tugu moral je imati,
 Kad se je on počel dítčici 'zpričati ;
 Kad je vidil stati pred sobum cesara,
 Okolu dítčicu, za sobum hahara.
 Prvo neg je hahar na njega zamahnul,
 Iz smrtnoga stolca 'vako je zakriknul :
 „Oh svítli cesare, prosim te, oprosti !
 Zabi moje proti tebi nevernosti.

Boga sam razsrdil i tebe sbantuval,
 Koleno pošpotal, zemlji zlu peldu dal.
 A bog mi premili hoće oprostiti,
 Ar sam gotov glavu za moj grîh 'zgubiti.
 A vas, draga ditca, bogu preporučam,
 Svítloму cesaru ja vas lípo 'zručam.
 Njemu verni bud'te i boga molite,
 Da kako otac vaš glave ne 'zgubite.
 K vam se vsim obraćam, kí ovde stojite :
 'Z moje pogibeli peldu si vzamite.
 Ja ću sada rado glavu moju 'zgubit,
 Vse zemaljske časti od srđca odlučit.
 S bogom ada budte, kí ste me ljubili,
 I k mojoj se smrti zadnjič potrudili.
 Cesar mi već ne da uživati dobra,
 A duhovnost krati pri crikvi mi groba.
 Moje lípe loze ne davaju dríva,
 Kô b' meni sad škrinja nevoljnomu bila.
 Zvezde bi morale od tuge padati,
 Kamen se razpasti i meni grob dati.
 Ali kamen je tvrd, ne će pomilovat,
 Nadaždinu grofu nebi rad groba dat.
 Vindar črna zemlja me 'e pomilovala,
 Va svojoj utrobi meni je grob dala,
 Da bi va zemaljsku utrobu ja prišal,
 Iz kê sam utrobe na 'vi svít i došal.¹
 Kad se 'e oto stalo, 'zpunilo se 'e leto
 Jezero i šest sto sedamdeset treto,
 Kad je Leopolduš cesar prvi vladal,
 Nadažd'ja pogubil, neverne obladal.¹

¹ Ne znam već, u kojem selu župe Šopronske prepisao sam Nadaždina, nu prvi rukopis ne ide nego do vrste: Njemu verni bud'te itd. ono drugo, prilika je pomisliti, nešto je drugi nadopěvô, a ja sam je prepisao i nadometnuo iz rukopisa Puljskoga. Žalim. što im razlik, ako je kakvih bilo, progledao nisam.

Opisivanje živine i života koječijega itd.

503—515.

503.

Čemba.

(Jačka od zvirine)

Poslušajte, gospoda,
 Novoga mîseca,
 Kako na protulîtje
 Cvate pšenica.
 Spravilo se je zvirje
 Na vojsku daleko,
 A zec je potrkaval
 Ter je podsîkoval.
 S' stala ga je lesica:
 „Kamo ideš zečko?“
 „O ti šegava strina!
 Na vojsku daleko.“
 „Pusti mene zečko ti,
 Neka idem s tobum;
 Ja ću podsîkavati
 Najprva za tobum.“
¹
 Medvid hruške si trese,
 Jelen zlato sere,
 Svinja ripu² prodava
 V svojoj štali sîdce.

Vepar sîdi na hrastu,
 A koza na mostu,
 A vuk luka³ iz luga,
 Milo na nju gleda.
 Vrebac sîdi pod strîhum,
 Nadimajuć gubac,
 K njemu prileti škrlac,
 Pekne ga v trbušac:
 „Oh nevoljni moj vrebac!
 Ča se napuhuješ?
 Da ti na tu pšenicu
 Tak jako morguješ.“
 Mačka sîdi v pepeli,
 Sama sebi gunda,
 Da b' imala šalmince⁴
 V tanac bi protekla.
 A miš sîdi na riti,
 Ter se mački moli:
 Da bi ga ne požrla,
 Život mu skončala.
 Vuk na vrti sad ore,
 Kozu si napregal,
 Guska za njim pak hodi,
 Ter mu sîne nosi.

¹ Prépisivao sam ovu basnu iz tako zločestâ rukopisa, da se onoga napisat ne ufam, što sam našao. Nêki prëpor med *mîhurom* i *jetri*. — ² Drugi rukopis ima *ribu*. — ³ Iz Nêmačkoga luđen, herverluđen, vrebati, zjati. — ⁴ Die Schälmei, svirale.

Garvan konja podkava
S tim vošćenim batom,
A *čvrčak* se opira
Tim potočnim vinom.

Rogač panje kala

Med korum sیدهći,

A kara ga *gusinka*

Po listu puzeći :

„Oh neverni rogače!

Nekaj hrasta sίδi,

Ako hoćeš *gusinku*

Prietelju imeti.“

Metuljak lasna ptica

Blatom hodit ljubi,

Kad godina opade,

Rado žitak 'zgubi.

A *rak* sίδi na stolci

V črljenoj kapici,

Ki bi se ga dotaknul,

Onog' bi ušćaknul.¹

Srna je grad zidala,

Pomoći prosila,

Viverica prispila,

S njom se je svadila.

S *muhom* s' *komar* zaručil,

Hoće biti svatba,

Buha ga je hudala,

Sama ga ljubila.

Vrebac svate poziva

Na ljudsku pšenicu :

„Onde ćeš pogoditi

Tvojemu želudcu.“

.

Oj vi draga bratjo vsi,

Kâ ste sad za stolom,
Pomozite meni sad
Sis jednim postolom.² —

504.

Bezolja.

Nikogar ni, ki b' veroval,
Kako 'e školarski žitak zal.
Ki ga 'e 'zkusil, znal je reći,
Kâ je tuga v školu teći ;
V noći va dne se učiti,
Vnogi glad, žaju trpiti ;
Ničt n' imati, ničt dostati,
Tako moramo živiti.
Kuhinja 'e naša nevolja,
A pivnica ničtar bolja.
Bogastvo je naša tuga,
Komu 'e siromaštvo sluga.
Ničt nimamo srebra, zlata,
A košulja 'e puna blata,
Na koj nas tak vuši grizu,
Skoro možgjani van lizu.
Trpimo mi te nevolje,
Ziz vsih krajev kâ nas kolje.
Pratež nam se vsa razkida,
Čižmam se podplat prekida.
Hlače, kê ja nosim sada,
Bila 'e za nje ružna vada.
Deset let je otac nosil,
Za nje sam ga dugo prosil,
Još mi je on ni htíl dati,
Neg mi počne govoriti :
Da je nisam ja zaslužil,
Ter se 'e na me kruto tužil.

¹ Drugi rukopis ima : *oškrnul*. — ² Španjolska *piastola*, Vlaška *doppia*,
Němačka *Þřifšofe*, zlatna *plastica* ? er od jedne crevlje slaba korist.

Gola tla su naša stelja,
 Na kâ nas spat tuga pelja.
 Plahte pod nami nîmamo,
 Za blazinje niét ne znamo ;
 Vse dobro, kô mi imamo,
 Vse va 'voj torbi nosimo.
 Vse bogatsvo je ov lonac,
 Ako lažem, bud mu konac!
 S ovim nevoljnim, žalostnim,
 Kamo ćemo pojt s grlom tim ?
 Kumaj na mesto dojdemo,
 Kričû na nas, da projdemo.
 Kumaj grlo otvorimo,
 Kad pod oblokom jačimo,
 Kričû : „Dosti ! bud vam hvala,
 Dokljen su vam usta sdrava.“
 Kad mi pod vratî stojimo,
 Sluge šalju : ča kričimo ?
 „Ur ne grete, kad vam rečû ?“
 S palicami van dotečû.
 Mrvu dalje jedna hiža
 Stoji kot pletena mriža,
 Va kôj stara baba sîdi,
 Ter prejake novce broji.
 Brojila je u polnoćî,
 Tekal sam tamo sis moćî ;
 Friško tekuć sam se podbil,
 Da sam si tri zubi ja 'zbil.
 Kad bi bil tamo dotekal,
 Od boli malo počekal,
 Plačûć sam ju novac prosil :
 Reče : „ne budeš ga nosil.“

505.

Frakanava.

Težák ako ja postanem,
 Téžák žítak na se vzamem.

Ar ću vzet neg zimsko vrime,
 Kako ima težko brime !
 Ako prem vse drîvo puca,
 Još on v lozi drva ćipa.
 Mora mlatit po vsu zimu,
 Ruke, noge kruto zebu.
 Ako pak to ne će včinit,
 Ni kap vina ne smî izpit.
 Zatim dojde protulitje,
 Kad se giblje vsako kitje.
 Motiku mora poiskat,
 Mučno v vinogradi kopat.
 Komać prvu kop predura,
 Druga se za njum doškulja.
 Mîsec letni kada dojde,
 S kosom težaka da najde,
 Na sinokoši mučnoga
 Od zore dneva ranoga.
 Težko 'e kosit s dobrom kosom,
 Ar naćinja pot pod nosom ;
 Ako 'e zloćesta a ni klepca,
 Imaš vode dost prez zdenca.
 Komać si hrbat naravna,
 I kad jur već kosit nîma,
 Veljek je žatva na vratih,
 Težko moraš žat na laptih.
 Do poldneva se još trpi,
 Dokljen sunce gorî prispî ;
 Ali potljen nîma mira,
 Pot po tebi jako 'zvira.
 Ako se onda ne drži,
 Da va škadanj ča priskrbi,
 Drugda celo leto zahman,
 Mošnja i žep bude prazan.

506.

Inčéd.

Hajdinu smo posijali,
Hvala bogu, nje je vríme;

.
.

Za tim došla je Martinja,
Kravare je opatрила
Sis vričami i s torbami.
Pri Trčku su vse pokrali,
Dolí k kraju šetuvali.
K Čermanu su nutar prošli,
Jili, pili, ča su štíli.
Ondi su se povaljali,
Tvrdo jesu pozaspali.
Kad ih stigla bela zora,
Vsi pobígli van iz dvora.
Još se líšći jedna hiža,
Kâ je za njih lípa sriča.
Od one hiže do Fabčiča,
Od Fabčiča do Jaliča itd. —

507.

Cindrof.

(Jačka od zeca.)

1.

Poslušajte, draga braća!
Kako svít zvirje navraća,
Da bi je rad on skončati,
Ziz svíta, zemlje van zignati.

2.

Potom toga se zec boji,
Da mi on va grmi dvoji,
Ovako tužan govoreći:
„Ah joj mojoj zečjoj koži!

3.

Ča sam jagaru zakrivil,
Da me išće on po grmlji,
Simo tamo gledajućí,
Mene zeca iskajućí?

4.

Još me kucak ne zadahne,
Tako jur pukša na me plahne;
Još nisam kucku pri nosi,
Jur me jagar v torbi nosi.

5.

On me nosi v Nove Sajme,
Dá me za male píneze.
Nisu li to gorke muke,
Kad dojdem kuharu v ruke?

6.

Halju, hlače s mene svliče;
Človik, ča imaš za srdce,
Kad me mečeš v velik lonac,
Na me izlivaš ljuti ocat?

7.

Kad me sis slaninom okiti,
Valjen mi je ražanj v riti,
S vrućim maslom me poliva,
Da mi se prík riti 'zcija.

8.

Kad sam onda pečen gotov,
Va sdeli me nosi na stol.
On vilice pikne va me,
Ter me na pladanj van 'zname.

9.

Kad me vsega razdrapaju,
Iz sdele me pomikaju;
Kosti kuckom pohitaju,
Drob i meso oni vzmaju.

10.

Oh tužni naš narod zečlji!
 Na svîtu najstrašljiviji:
 Ar nikdar nismo segurni,
 Nit va lozi nit va polji.

11.

Kako mene zagledaju,
 Kot norci se raztezaju,
 I pred njega drčte vičû,
 Vse jedan drugomu kričû.

12.

Ali to je još najbolje,
 Da bižat morem najjače.
 Kî bi mene rad imati,
 Mora mi pod rep gledati.

16.

Nî li, bože, dosta muke,
 Još me s šakum za vrat tukne.
 Onda mislim, da bi bil znal,
 Bi ti šišak ovde ležal.¹

13.

Ja zec to svakomu velim,
 Kî me tako žerat želji,
 Ter bi me rad uloviti:
 Ta' mora gaće zahititi.

14.

Vsaki norac bi me žeral,
 Da b' mu ja kot krava ležal,
 Dokle b' došal va grabicu,
 Ter b' me pahnul on s baticû.

15.

A još mi je onda gorje,
 Kada šelma pauer orje,
 Ter me s otkum on usmakne,
 Da mi rebro 'z boka frkne.

¹ Ovu sam pjesmu dobio iz rukû prĕdostojnoga po vsjoj prilici jur pokojnoga starca plovana Cindrovskoga, koji me ne samo na obĕd pozvao i prĕuljudno sa mnom se razgovarao, nego i posle obĕda staračkom nu žurnom rukom ovu pjesmu, kojoj se Hrvatska dĕtca dosta nasmijat ne mogu, prĕpisao i meni ju izručio, dodav na koncu joj ove rĕči: „Zvidjena (v) Cindrofskom seli blizu Źeleznoga va Šopronskoj varmegji na dan 23-ga juliuša va leti 1846.“ Ne znam, ĕto da sudim ob ovoj rĕči „zvidjena.“ Je li on svoju ili tuđu pjesmu tom prilikom izpravljao i progledao? Bilo kako mu drago, imam nĕkoliko nje variantov, koje tuj priložim. Odmah prva kitica glasi ovako:

Poslušajte, moji ljudi!
 Kako zvirje v gori tuži,
 Po strnjaku, po grmljaku,
 Kako zec biži va strahu.

A šestu kiticu nĕki ovako imadu:

Kad me kuhar v ruke dostane,
 Haljicu mi i hlaće vzame,
 Prez milosti me odere,
 V mojoj krvi ruke pere.

Evo još nekoliko kitic, koje bi mogle k koncu pristati kao 17-a do 25-e.

17.
Srića je moja najbolja,
Ak' preteći morem 'z polja,
Va škuru lozu dospiti,
V borovici se shraniti.

18.
Još i onde vnogo putij
Od straha se potu kuki,
Kad me kucak 'z grma 'ztira,
Jagar va me jur omira.

19.
Moram dobro premisliti,
Na kû stranu ću skočiti,
Da b' jagara vkanit mogal,
Mo'e mu školje ne pokazal.

20.
Škulja moja ni pod repom,
Nego je pod vsakim plotom,
Kadi morem se podškuljit
I jagara bolje vkanit.

21.
Ako ujdem, srićan jesam,
Pokihdob pasuša nimam,
Kot i bonderski ditići,
Ki nima pisma va vrići.

22.
Moje pismo je pod repom,
A pamet mi je za uhom,
Razum mi je va glavici,
A svića v gustoj lozici.

23.
Dragi ljudi, da b' vi znali,
Kako b' zeci rado spali,
Da ne b' bilo nepr'eteljov,
Pušak, jagarov i kuckov.

24.
Nikdar sis okom ne zažmem,
Nikdar tako čvrsto ne spim,
Da ne b' sanjal od jagara,
Od mojega nepr'etelja.

25.

Zato, moji nepr'etelji,
S bogom ostante va seli ;
A ja ću bit v gustoj lozi,
Kadi mi sam bog pomozí! —

Zadnje dvě vrsti kitice sedme nětko ovako izměnio (ili je bilo prvotnije?):

Na ražnji me obraćaju,
S perom mi rit namažeju.

Iza kitice devete nětko ovu umetnuo (ili moj pop propustio?):

V kusce su me podilili,
Veselo su me pojili ;
Kad su me se dost najili,
Veselo su onda pili.

A nětko pak ovu:

Mojega je žitka konac,
Kot kad se potare lonac.
Nit za manum koza blekne,
Niti pivac kukurikne.

508.

Dubrava.

1.

V jutro rano gori vstanem,
 Lipu zoru posdravljam,
 Moje volke opatrujem¹
 S bistrum vodum napajam.
 Hajs, hajs, hajs, moji mili volki,
 Hajs, hajs, ha s, moji mili volki
 Na vodu.

2.

Oko pluga ja obhajam,
 Va zemlju ga pripravljam,
 Tanke cvike ja načinjam,
 Va njega je zabijam.
 Cvik, cvik, cvik, moja tanka cvika,
 Cvik, cvik, cvik, moja tanka cvika
 Do pluga.

3.

Grlica mi lípo píva :
 Na polje da šetujem ;
 Lastovica opomina,
 Volke da si naprežem.
 Hajs, hajs, hajs, mili moji volki,
 Hajs, hajs, hajs, mili moji volki
 Do polja.

4.

K mekotam se približavam,
 Sunce trake pušća van ;
 Njih dužinu preštímavam,
 Strah me 'e 'z jarka zlizat van.
 Pot, pot, pot, vrući pot mi curi,
 Pot, pot, pot, vrući pot mi curi
 'Z tela van.

5.

Do poldne se težko mučim,
 'Ztupi mi se železce ;
 Kovaču se milo tužim,
 Da je skleplje, molim se.
 Klep, klep, klep, moj predragi kovač,
 Klep, klep, klep, moj predragi kovač
 Železce.

6.

Ob poldne me sunce pali,
 Da se talim od njega ;
 Čohu od sebe odhitim
 Čar do lapta tretoga.
 Puh, puh, puh pušem kot i medvid,
 Pup, puh, puh pušem kot i medvid
 Od pota. —

509.

Bandol.

Jur postaje protulitje,
 Veselo 'e kitje,
 Zelenû se gore, loze,
 Zelenû trave ;

Sad je cvetje po vsih lozah,
 Zdeneci teču po dolinah,
 Rosa 'e po sitvah.

¹ Gotovo bih pomislio, da je i ova pësma prëvedena iz jezika Slovenskoga (ili kako ga mi zovemo Slovačkoga). Na to me privedi ne samo rëc *opatruvati* (obskrbiti), koje Filežki prepisivaatelj ne razumëv napisao *obatrujem*, nego i *šelma* i *vrića* u znamenu d ž e p ; van da su ti naši Hrvati onkraj Drave te rëci od svojih susëdov, Slovakov, poprímili ? Ne mislim, er gotovo nikakvih iz njihovâ jezika poprímljenih ni posudjenih rëcij ne nahodim.

Poslušajte rano v jutro
 Veljen u zori:
 Kako je čut vsaku pticu
 V visokoj gori.
 Jedna vsaku jačku spíva,
 Nasuproti druga skaklja,
 Vrlo se štima.

Lastovica verna ptica
 Pred hižû sidi,
 Da se vstaješ rano v jutro,
 Glasno ti kriči.
 A peteh te jako vzbuja,
 Da se vstaješ, da je doba,
 Dan se načinja.

Kokoš prileti ziz pantov,
 Ter si razgriblje;
 Guska na dvî noge stane,
 S kreljutî niše.
 Jur se i race vstajadu
Kva kva kričû, daju hvalu
 Zobnositelju.

510.

Jandrof.

1.

Protulitje drago vríme
 Jur nam dohaja,
 A turobna i žalostna
 Zima odhaja.
 Dan je dužji, noć je kraća,
 Svítlo suce nam se vraća,
 Bržje izhaja.¹

2.

Zelenû se gore, loze,
 Trave, travniki;
 Viditi je fiolice
 Jur po vrtih svih;
 Sad je cvetja po goricah,
 Zdenci teku po dolicach,
 Rosa po jarkih.

3.

Veselû se vse ptičice,
 Lîpo žumbere,
 Kukovaču, ranu pticu
 Čuti je 'z gore.
 Škrlac vzleti k nebi gorî,
 Boga hvaleć v pesmi svoji
 Od rane zore.

4.

Lastovica pod oblakom
 Rano cvrgulji,
 A slavićak dragi ptićak
 Lîpše drobulji.
 V jutro, v večer, va dne, v noći
 'Z kljunka svôga krvcu toći,
 Premilo žali.

5.

Črljen staglič, zelen grintal,
 Pastirićica,
 Zeba, strnad i strnadka
 I sinićica:
 To vse spíva, boga dići,
 'Z vsega grla rano kriči
 Vsaka ptićica.

¹ Putujuć prepisao sam ne samo rukopis Jandrofski nego i onaj, što sam ga našao u Šicah: a osim toga još i nêke kitice iz trećega rukopisa, koji mi dopadè rukû ne znam već ni sam u kojem selu. Ovaj treći ima 'z početka tri kitice, kojih ne ima u onih dvaju, te sam iz njega prvu

6.

Divlji golub tiho guče,
 Na gnujzdu sídi,
 A grlica milo grče,
 Druhá si gledí.
 Vsaka ptica hranu išće,
 Svoje mlade k sebi stišće,
 Verno jim godí.

7.

Oral klepće po pustinji,
 Visoko letí,
 Sokol sídi na pećini,
 Ter bistro gledí.
 Sigrava se jareb v zraku,
 Sova letí vse po mraku
 Rano ob petih.

8.

Črn koš v jutro pofučkava,
 Drozdi igraju,
 Sis njimi i šojka vriska,
 Srake se smíju.
 Vuge, žune, prepelice,
 Vrepci, trčke, jarebice
 Lípo s' veselú.

9.

Raca kvaka, guska gaka,
 Gušćíće vodi:
 Piple p'juće, kvočka kvoca
 S piplicí v slami.
 Petel v noći kukuriče,
 'Z vsega grla rano viče,
 Zaspane budi.

10.

Jelen v gori poskakuje,
 K zdencu mi bíží,
 Srna listje ogrizava,
 Malo krat leží.
 Zeci plazú po pšenicah,
 A ta hudobna lesica
 V jami se drží.

11.

Po bríghih se ovce, janjci
 Skačúć igraju,
 Mrha skaće i pastiri,
 Koze tancaju;
 Da se giblje vse korenje,
 Veseli se vse stvorenje,
 Líp čas imaju.

kiticu pšmi nadostavio, er joj dolikuje; nu one druge dvě kitice, ne samo da nisu dobro uvite, nego i ne slute na veseli prolětni zrak, te radost ove pšme svojim nepokojem i (bogoslovnim) očekivanjem drugoga stan a mute i natrunjuju. S toga sam ih ostavio. Izmedju Jandrofskoga i onoga iz sela Šičkoga podostá razlike. Najveća u kitici osmoj. Gledao sam da iz obaju najbolje iznamem. Tako sam učinio i pri kitici šestoj. Srěća i bog te sam našao rukopis u Šichah, a po sámom Jandrofskom pšma ostadè dosta hrapava i neslastna. Ne znam je li pšma prevedena ili ne, přětvor ili samotvor, nu se lépo číta, kad po njihovu uzčítaš, naheriv i navrnuv izgovor na pravilo jezika Slověnskoga. Ne dostoji spomena n. p. da jedan rkp. ima *peteh* a drugi *petel* i podobne sitnice: napomenimo samo, da je zadnja vrsta kitice čětvrte u rkp u ostala krnjasta, te mi je bilo *ex propriis* one dvě rěči nadodati.

12.
Kad to vidi srce moje,
K bogu vzdihava,
Njega diku, njega vzmožnost

Va vsem spoznava;
Zato onda duša moja,
Dragi bože, prez pokoja
Tebe zaziva. —

511.

Čemba.

(Lovnja junaka.)¹

Žalostno nam spíva ta ptica papuga,
Da će nas dopasti prevelika tuga.
Ní v širokom morji tuliko vodice,
Kulike nam 'zcurú ziz oči suzice;
Nit mi je na svítu tuliko veselje,
Kô bi nam služilo na naše batrenje.
Oh ní ga na svítu jednoga človíka,
Kí bi razgovoril tužnoga junaka.
Ali sam na polji ali sam va gori,
Jednako mi drhće srdačce va meni.
Kuliko godar krat na ota pomislim,
Ino tužan sinak mater zaobličim;
I kada pogledam moje mile bratce,
I oči obrnem na drobne sestrice:
S suzami su puni moji črni oči.
Na vse strani gledam, nikdir ní pomoči,
Ar nimam pokoja va dne ni va noći.
Hladan vetar puše, tužne glase nosi:
Da tê sad nesríčne junake loviti,
Nemilo vezati, v tabore voziti.
Kada mi do uha prijdu ovi glasi,
Jur mi na vrhunac stoju črni vlasi;
Ter bižim mladenac va te guste gore,
Va te guste gore, diboke doline.
Čim va nje zastupim, vsako drívo prosim,
Vsakomu se grmu suze točec molim:
„Ovde mene pokrij, gorica zelena,

¹ Kako je nekad bila, dok ně namaklo žreb anje ili pukanje.

Ovde me zataji, grmova škurina.
 Zakrij me, smiluj se, zelena kitica,
 Da ne dojdem v mržju kot i drobna ptica.
 Ar išću po placah nemili hahari
 Mladoga junaka kakoti Tatari.
 Pune su ulice imena mojega,
 Neg za me pitaju suseda vsakoga.“
 Ali kumaj jesam te riči dokonjal,
 Oh ne morem reči, v kakov strah sam zapal.
 Giblje se šibica, vsa gora zelena,
 Da tē me ulovit, to kriči dolina.
 Na zemlju sam upal, 'zvana sebe postal,
 Moju milu majku jednako sam kričal :
 „Bolje bi mi bilo na svitu ne biti,
 Neg ovo junaku progonstvo trpiti.
 Oh da bi se danak i ura 'zgubila,
 Va kōj me je mati nesrična rodila.
 Bolje bi ti s manum učinila bila,
 Da s' v prvom kupelu mene utopila.“
 Jur mi je ostavit te gore zelene,
 Jur mi je ostavit diboke doline ;
 Da se oslobodim te mriže nesrične,
 Putujem mladenac na visoke brige.
 Ali nit ovdek nī tužnomu poćivka,
 Da po me šetuju, kriči mi papuga.
 Ča mi je činiti, kamo s' obrnuti ?
 Va škuru skalinu pašćim se-shraniti.
 Kumaj va nju dojdem, tužnu glavu nagnem,
 Nad mojum nesrićum miljahno zaplaćem.
 Mislim, nać sam došal ja lípi mladenac,
 Povenul sam tako kot i lípi venćac.
 Bil sam preveliko i lípo veselje,
 Oteu i materi jedino batrenje.
 Kudaj god sam hodil, vsakomu sam drag bil,
 Kigodar me 'e vidil, taj me je zaljubil.
 A sada sam sebe moram zatajati,
 Na vse lípe danke moram pozabiti.

Dok 'z dibine srdeca ja k bogu vzdihavam,
 Prosim, da me ne da tim haharskim rukam.
 Ali, oh nesrîca ! vsakdîr si za manom,
 Zač me izručuješ nemilim haharom ?
 Nî ovde ostanka, skaline pucaju,
 Štimam, da jur štuki za manum strîljaju.
 Ostavljam vas sada, oh tvrde skaline,
 Hotê me prijeti široke pustine.
 „Pustina pustina, široka pustina,
 Prijmi me junaka, bud mi domovina.
 Ne daj me ulovit, ne daj me vezati,
 Nit me daj va strašne tabore peljati.“
 Ovako miljahno kad sám sebi tužim,
 Strahotu veliku jur 'z dalekâ vidim.
 Iz četirih krajev jašu mi vitezi,
 Kî me obstiraju, da tê me vezati.
 Oh nebo i zemlja, oh žalost i tuga !
 Sad mi je prispila moja zadnja ura.
 K meni sada dojdu, oštre sablje puču,
 Kot i psi maneni s zubî na me škriplju.
 Jedan mahne s sabljum k mojoj tužnoj glavi,
 Drugi mi premira va te moje prsi.
 Jedni na križ vežu moje bele ruke,
 Drugi okivaju s lancî moje noge.
 „Ruke moje ruke, ča ste zakrivile,
 Da ste jur od krvi moje seřljenile ?
 Ča ste zakrivile moje bele noge.
 Da ste tako oštro s lancî okovane ?
 Vitezi vitezi, nemili vitezi,
 Jur mi dopustite neg jednu rič zreći.
 Ako me kanite v tabore peljati,
 Ter onde nemilo tužnoga skončati :
 Mimo otca moga hiže me peljajte,
 Da mu ruke kušnem, to mi dopuščajte.
 Materi i bratom i dobrim sestricam
 Prosim, dopuščajte, da se zadnjič 'zpričam.“
 Ali nut je zahman, peljadu me roba,

Kot kada mrtvaca nosidu do groba.
 Nit človik nit gora nit škura dolina
 Nit visoki brigi ni tvrda skalina
 Nit me ne miluju široke pustine,
 V tabor mi je pojti jur va božje ime.
 „S bogom otac, mati, s bogom, sestre, bratci,
 Lîpa domovina, dragi moji znanci!
 Mislite vi na me i boga molite,
 Da se srićno vrnem, od njega 'zprosite.“

512.

Frakanava.

Bolje 'e moje pero neg rataljski lapti,
 Kad si je napravim, ide mi po volji.
 Ti rataljski lapti prava su teškoća,
 Kada na nje dojdu, vse curû od pota.
 Kada žatva dojde, to je njim pokora,
 Kâ jim hrbat skrēi, turobnošt naćinja.
 A s tim mojim perom ja morem delati,
 Još me nićt ne boli, neg me vse veseli.
 Gospodin bi rad bil, gospodin ću biti,
 I ćrljeno vino na obrokē piti.
 A siromah ratalj noć i dan mi dela,
 Na obed i na rućnju toplu vodu ima.
 Na vrućini dela, s tupim srpom žanje,
 Da mu vse umokue, vrući pot ga tare.
 Kad on domom dojde, to tužni nićt nîma,
 Nego mora vse dat, dokljen god ća ima.

 Zato, mili bože, neg toga me brani,
 Taj rataljski žitak da me ne prevkani.
 Papir i kalamar to su moji lapti,
 Kē si ja poorem po suši i po blati itd.¹

¹ Kako je vidět, pēsma nepodpuna : pero baš nije preteglô kako treba.

513.

Frakanava.

Spravljajte se símo vsi verni junaki,
 Vsi verni junaki i mudri deaki.
 Prnje vaše svlicite, monduru oblicite,
 Monduru oblicite i presvítlu krajce.
 Ní li lípše sablju presvítlu pasati,
 Nego za voloví sis bičem kasati ?
 Ní li lípše pukšu presvítlu nositi,
 Nego težko síti, orat i kopati ?
 Ní li bolje lípe vse grade viditi,
 Nego sis mačkami za pećum síditi ?
 Ní li bolje Turske glave pokositi,
 Nego s mrzkum torbum po svítu prositi ?
 Po svítu prositi, doma gladovati,
 Slabo ča vživati, ničtar ne imati ?
 Kamo goder vojak, carski sluga, dojde,
 Vsakdir hranu, stelju on gotovu najde.

514.

Pulja.

(Kusi jačke od Železanskoga polja.)¹

Od česa se zove to Železno polje ?
 Vnogi bi mi radi taj početak znati,
 Ali mi ne morú toga izviditi,
 Poslušajte seda, ću vam povídati.

Od Ćifentbrunn-zdenca ima svoje ime,
 Gora, polje, mesto : Železno se zove.
 Kí god va nje dojde, vsakomu se vidi,
 I kretajuć s glavum nad njimi se čudi.

Nikomur se za to čudno nek ne vidi,
 Ar je razglašeno po vseg' svíta strani
 Sbog svojega vina i čiste pšenice,
 Líplje i žarkije nego je i sunce.

¹ Pri Železnom (Ćifenburg).

Pod gorû su mesta, polje ino sela,
 Vinogradi, v kih su vina jako dobra;
 Kî se ga napije, kad v Źelezno dojde,
 Oçi mu igraju, nerad 'z njega projde.

Tamo 'e lipo blago, konji poglaviti,
 Ugrski volovi i jeleni hitri,
 Prelîpoga 'e sáda va zelenom vrti,
 Radost ima (oko, tamo se svrnuti).

Va njem je jezero, Rimljanski potoki,
 I zdenčene vode, kisele i sladke,
 V kih su plemenite ribe a i raki,
 Moreju se lovit šakami i saki.

Na gori visokoj tvrdi stan, grad stoji,
 Iz kôga se vidi po vsem onom polji;
 Mesta, sela, kloštri i visoki turni,
 Kad sunce izhaja, vse mi se prosvîti.

Vsemu polju vlada Paval Eszterházi,
 Va njem su Hrvati kruto poglaviti.
 Iz Hrvatske zemlje v ov kraj jesu prišli,
 Sad se morû zvati gospoda, ne kmeti.

Muži ino žene lipo mi se nosû,
 Mladenci i divojke s čizmicami hodû.
 Tako su spodobni kot jedni zemani,
 Ničter jim ne fali, ča im srdce želji.

Va njem su branjeni poglaviti ljudi,
 Duhovni i svîtski, i lipi vitezi:
 Kî jesu služili Pavlu Eszterházi,
 Va njegovom dvori i v Turskom tabori.

'Z toga bog im dal je ovo lipo polje,
 Ar su bili vsakdar katoličke vere.
 Polag kê su va vik gotovi umriti,
 Kršćansku svoju krv nemilo 'ztočiti.

Iz kôga nam polja bog daj i Maria
 Va nebesko prijti, kdî je zdenac živi,
 Iz živoga zdenca nam se daj napiti,
 Ar ki 'z njega piju, ne tê žajni biti.

Hvala otcu bogu, Jezusu Kristušu,
 I duhu svetomu, našemu veselju.
 'Z Železnoga polja k sebi nas pozovi
 Va nebeske gosti, kadi 'e vsega dosti. —

515.

Borištof.(Pukanje junacko.)¹

1.

Sada jesu popisali vse mlade junake
 Da bi cesaru sbirali med njimi vojake.
 Kako tužni ćemo biti, ar moramô mi pukati.

2.

Plakat hotê drage majke za njihove sinke,
 Plakat hoćedu dîvojke za mlade junake,
 Ča ću onda ja junak reć? k komu ću se tužan uteć?

3.

Kad me počnu proglédati, do golâ svličeju,
 Pak uzke hlaće črljene na me navličeju:
 Kako koču tužan stati? kamo ću se obraćati?

4.

Kada stoprv v Šopron dojdem va tužne kasare,
 Onde nikdir ne nahajam moje majke stare,
 Niti mlade dîvojčice, moje ljubljene rožice.

¹ Čto sn u nas prozvali *zdrèbanjem* u vojsku, tamo se zove *pukanje* (*iz-puknuti*, *extrahere* = *izčupati*, *evellere*).

Pěsme šaljive, domišljate, uštipljive.

516 — 596.

516.

Filež.

Na vrta je hren,
 Líp, zelen koren.
 Ne ljub' mi ti, mili,
 Drugih ljudskih žen. —
 Ljudska 'e žena slaja od meda
 A ti moja puna si jeda.¹ —

517.

Katalena.

Pila 'e baba vino:
 Zapila si 'e krilo.
 Rekla 'e, da već ne će:
 Zapila si 'e pleće.
 Nasadila 'e kokoš:
 Ni htíla síditi,
 Jajca se pomrzla,
 Piplíci su v . . ti.

518.

Klímpah.

Oj Maria slavna,
 Ne daj Nímecu sdravlja!
 Va črljenoj jupi

Vraga 'z pakla sdupi.

Cin cin cin!

519.

Kolnof.

Majka ženit ću se. —
 Sinko kamo ćeš se?² —
 Majka, al je lípa. —
 Sinko, al je slípa. —
 Majka, lipo tanca. —
 Sinko, već ti šanta. —
 Majka, lipo šije. —
 Sinko, vse popiije;
 Ča za švalo dojde,
 Vse za žgano projde.

520.

Marof.

Čto se to zeleni,
 Je li to zelen bor,
 Al je to dragi moj?
 Nit je to zelen bor,
 Nit je to dragi moj,
 Nego samo tulipan,
 Szolgabiró vicešpan,

¹ Pěvaju i jada. — ² Čto izostalo iza ove vrste? kao da jest.

Traži seke vsaki dan,
Gyere haza teleni.

521.

Pandrof.

Trajerštofske žene
Snahe i dîvojke
Na Vulku hodile,
Ribice lovile.
Ča su nalovile,
V Železno nosile;
Ča su za nje vzele,
Vse za vino dale.
Vsaka 'e holbu vzela,
Ter je k peći sela.
Jedna drugoj magne,
Vsaka sebi nagne;
Jedna drugu trkne,
Vsaka svoje 'zfrkne.¹

522.

Petrovo Selo

Baba j' didu zvala,
Kad je briskva cvala;
Dida joj se javil,
Kad se brisak najil.

523.

Petrovo Selo.

Janko s črnim okom,
Ne stoj pod oblokom:

Obloki su vutli,
Dîvojke su nutri,
S žutimi kosami,
S belimi rukami.

524.

Šuševo.

Da bi bila znala
Da moj mili vuče²
Ne b' si bila išla
V Gerištof po ključe,
Na Undu po bundu,
Na Filež po ribež.³

525.

Incéd.

Oj roža rumena!
Došla su vrîmena,
Da ćeš se udati
Va tij kaštel zlati,
Do kolen va blati. —

526.

Incéd.

Dok su nas dostali:
Konje su nam davali;
Kad su nas dostali:
Piše su nas poslali. —

527.

Petrovo Selo.

Vse su dîvojčice
Na tanci,

¹ Tu istu pĕsmu slušao sam u Kolnofu ovako:

Cindrofske dîvojke ribice lovile,
Va Želézno su je prodavat nosile,
Kad su je prodale, vino kupovale,
Jedna drugoj magne, da si bolje nagne,
Jedna drugu trkne, da bolje požrkne.

² Pije. — ³ Ne udadoh se u onu stranu.

A te moje mile
 Simo nî.
 Poručil sam po nju:
 Još je nî.
 Drago bi mi bilo,
 Da b' došla;
 Još mi je to dražje,
 Da je nî.

Ona čuva doma
 Kominka,
 Da ne bude za nju
 Pominka.
 Čuvala je mila
 Kominka,
 Još je bilo za nju
 Pominka.—

528.

Belo Selo.

Kumaj sam se oženil,
 Jur me 'e žena bila;
 Namočil sam konopčić:
 Veljen bolja bila.

528.

Filež

Stara baba, stari ded,
 Radi bi se skupa vzet.
 Uć, uć, na duduć,
 Čemo 'e skupa stuć.

529.

Filež.

Janko ima hižicu
 Na tom malom brižiću,
 Šibljem, vrbljem pletenu,
 A s daskami podjenu!

530.

Kolnof.

Predi predi, prelica,
 Gola su ti stegnica:
 U mîsecu vretence,
 U godišću predence.

531.

Marof.

Janko leži u travi,
 Črvi su mu va glavi.
 Janko vgrize v jabuku,
 Zagrizal se va ruku.
 „Mila moja ručica,
 Koj se hoće družica“
 „„Da je kleta ručica,
 Za kû mi nî družica.
 Da bi Janko dobar bil:
 Janko bi se oženil.
 Ali Janko nemudar,
 Pak za ženu nedobar.““

532.

Poljanci.

Garvan sîdi na jeli,¹
 Poj ga pitaj što veli?
 Da se Kuzman oženil.
 A što mu je od žene?²
 Cundre plundre do zemlje.

533.

Šuševo.

Oj ti Lena drivena,
 Zač je stelja smrvena? —
 Mačka 'e miše lovila,
 Ter je stelju smrvila.

¹ Izgovaraju mal da ne *dželi*, er su Poljanci druge loze. — ² Ruha.

534.

Židanj.

Srđce mi je veselo,
 Kad se spravim va selo,
 K mojoj miloj *Marici*,
 K lipoj željnoy rožici.
 Pod obloke kukucam,
 Naklanjam se *Maricam*,
 Kê milo stugivaju,
 Ter junake čekaju.
 Susedovu *Doricu*
 Vidim vezat kiticu,
 Rado se nasmihuje
 Kad ditiće kušuje.
 Zato ja tu *Doricu*
 Ne ću, volim *Anicu*.
 Milo na me pogléda,
 Slipa će bit vreda.
Šola stoji na putih,
 Vse me neg k sebi muti.
 Bar je lipa rožica,
 Još je lípša *Katica*.
 Kate va košuljici
 S materum na klupěici
 Sganja zločine buhe,
 Velike su kot muhe.
Julka ima strašnu . . . ,
 One je jur vsaki sit.
 Da je mlada još, veli,
 Bar ni starje va seli.
Rezu ne će nikdor već,
 Ar se naruba preveć;
 Čudo mi kokodače,
 Kad si grlo namače.
 I *Lenka* jur vonja vsim,
 Ofuren je rozmarin.
Jagi se kola taru,

Ni za nju već ne marû.
Luca ta zna s zubí síć,
 I s junakí se navlić.
 Ki *Evu* ljubi on je nor,
 Ar nos ima kot bočkor.
 A kad idem s *Maricum*,
 Onda tancam ja neg s njum;
 Dobro se ufrkiva,
 Druge na stran odriva.
 Kad se pak natancam s njom,
 Nit ne platim igračom.
 Nje mat mi sune dukat,
Marica pak žuti zlat.
 Bog te živi, *Marica*,
 Ti lipa divojčica.

535.

Židanj.

Imal jesam sestricu,
 Kupil sam joj žužnjicu,
 Da ne poví materi,
 Da 'e pšenica va sgrabki.
 Da bi otac veljek znal,
 On se nebi niš karal:
 Ar sam junak jako tužan,
 Krčmaru sam čudo dužan.

536.

(Putovanje v nebo.)

Hodi, Janko, va nebo,
 Onda ćeš imat dobro;
 Onda ćeš dobro imat,
 Ničtar nećeš ti delat:
 Konac bude oranju,
 I težkomu kopanju;
 Onda moreš taške jít,
 Ni ti trība kruha grizt:

Ní ti triba kopati,
 Nego grozdje zobati ;
 Moreš dobro vino pit,
 A ní ga triba platit ;
 Vino curi kot voda
 Iz Tokajskoga suda.
 Kad tamo k jilu gredu,
 Vsi ti hip hop zakriču.
 Prepelic je pečenih,
 Jarebic prelípkih ;
 Kad im nosù zečinu,
 Onda malo počinu ;
 Kad im nosù govedje,
 Toga nikdor ne će ;
 Kad im nosù gusinja,
 Onda opet vsi kihnu ;
 Kad im nosù mastnícú,
 Vsaki bi rad sgrabil ju ;
 Kad jim nosù paštetu,
 Oni nad njum trepeču ;
 Kad im nosu kopuna,
 Tako 'e vrića jur puna.
 Ovaj 'z stakla napija,
 Drugi ćabar ponuja.
 Jedan angel farulja,
 A onaj drugi duda,
 A dva mi pak rajlaju,
 Oni drugi tancaju,
 Símo tamo skaćeju,
 I tako se raduju ;
 Bog jim daje krajcare,
 Ča davadu va rajle. —

537.

Čunovo.

Pred nami su ljudi bili,
 Kí su rado vino pili ;

A za nami ćedu biti,
 Kí ga ne tē ostaviti.

538.

Filež.

On. Oj Marica, klinćac gusti,
 Neg mrvu me nuter pusti,
 Ar je meni zima stati
 Pod vašimi vežni vrati ;
 Va toj črnoj krljaćici,
 I va beloj košuljici.
 Mrzal vetar popuhuje,
 Da mi s' vse telo sdrhuje,
Ona. Ako ti je zima stati,
 Pojd si na vrt hruške brati.

539.

Hrvatske Šice.

Od Luce ter Petra.

Poslušajte vsa gospoda
 Lípog' Hrvatskog' naroda,
 Kako 'e žena muža bila,
 Ah ní li to božja šiba ?
 Njemu 'e bilo Peter ime,
 Ča 'e god imal, vse zapil je,
 A njoj je bilo Luce ime,
 Ká 'e zla bila v vsako vrime.
 Ljuta biše kako kaća,
 Napuhnuta kot skladnjaća.
 Jednu rić dok muž 'zgovori,
 Ona deset odgovori.
 Peter reće : „Draga Luca !
 Težko mi je kod želudca,
 Da med nami ní složnosti,
 Niti lípe jedinosti.“
 Reće Luca kot mahnena :
 „„Vtahnul si mi pod nos hrena.

Kdo 'e bil tomu krivac veći?
 Ti. To ću ja vsakdar reći.““
 Na ženu mi skoći Peter,
 Kot i jedan nagal veter :
 „Ako su ti rići malo,
 Hoćeš kušat i česalo.
 Ní li vrídna žena vsaka,
 Da ju tuče mužka glava,
 Kâgod muža ne počtuje,
 Neg mu kačke v zube pljuje?“
 „„Znaš li ti muž, pas mahneni,
 Kada dojdeš domom k meni
 Pijan kot i svinja druga,
 Umori te nagla kuga !““
 „Ča sam ti bil onda krivac,
 Kad sam zašal v svinjski hlívac,
 Ter si naglo priskočila,
 Na me nokte popustila?
 Nisi li si onda bila
 Jedne punje¹ zaslužila?
 Med ljudi sram mene biše,
 Ar je meni vsaki rekal:
 Kade si med mačkami spal?
 Po lici si vâs naranjen,
 Kot da bi bil kucak mahnen.““
 „„Muči muči, stari osal!
 Dotekal je k meni posal,
 Kí 'e povídal tu novinu,
 Da si prodal vsu živinu :
 Tusto tele i kravicu,
 Kozu, konja i telicu.
 To je naša hrana bila,

Potari te božja sila!““
 Tad mi ju Peter popade,
 Da joj s glave hauba² spade.
 Luca njega sgrabi pod gut,
 Hiti ga za vrata pod klup;
 Šakum tuče po zubih ga,
 Da mu na usta krv riga.
 Ali još nî bilo dosti,
 Polamala mu 'e vse kosti,
 Da je postal kako gliva,
 Moder kot i zrela sliva.
 'Z dvora ga vliče za bradu,
 Da se nad njim ljudi ćudû :
 „Siromahu se smilujmo,
 Ino njega pomilujmo.“
 Ovde, bratja, pomislite,
 I pravedno vi sudite :
 Kí je ovde veći krivac,
 Luca ali Peter pijac?
 Pred vsimi ljudi ja velim,
 Da nikomur zla ne željim,
 Al pijancu nî krivica,
 Neka sudi vsa pravica.
 Kí god se kani ženiti,
 Mora dobro razmisliti,
 S kakovum će on žličiću
 Sebe hranit, ženu i díticu.“²

540.

Kolnof.

Išla 'e mila rîpu kopat,
 Šal je Ive v krěmu lokat.

¹ Latinsko *pugnus*, Vlaško *pugno*. Hrvatski: pljuska, triska, zauška itd. —

² Poculica, po pravici *podšelica* (pod crvenim ter krutim rubcem.) Oko Severina tu Němačku řeč izvrnuli na *jugla*, a oko Hrastja na *alba* po onom zakonu, po kojem i Šauptwađe u nas je *albot* i *halbot*.

² Pěsmu toj naličnu našao sam i u Dubravi.

Išla 'e Mare 'z rípe plačúć,
Šal je Ive s krěme jačúć.

541.

Marof.

V ravnom polji suha hruška,
Na njoj visi svítla puška.
Ona va me omiruje,
Da mi se srdce sdrhuje.

542.

Marof.

Vse su mile kot i roža,
A moja je najbledija.
Začto 'e moja najbledija?
Kad mi nosi mladog' sinka.

543.

Marof.

Lípi moji novi groši,
Kê sam trošil s tovaruši.
Dok sam imal novih grošev,
Imal sam i tovarušev;
Kad nestalo novih grošev,
Nestalo i tovarušev.

544.

Marof.

Krěmarica divojčica!
Natoči mi hladnâ vinca. —
Rada bi ti natočila,
Al sam ključe pogubila. —
Kako bi je pogubila,
Kad si je neg sad imala?

545.

Mučindrof.

Lípa moja vinska gora,
Kade kopa mila moja.

Nit ne kopa nit ne dela,
Neg za manum milim gleda.
Nekaj, mila, ti gledati,
Neg se popadi delati:
Ar tê ljudi zamirati,
Ako te vidu gledati.

546.

Nova Gora.

Udri muhu po trbuhu:
Muha će ti posbabnuti;
A komara po kolínu:
Komar će ti vzplantaviti.

547.

Petrovo Selo.

Katalinka kolo igra,
Za njom majka tiho gazi:
„Hodi domom, Katalina!
Došli su ti dragi gosti,
Dragi gosti kovačevi.“
„A ja ne idem za kovača:
Kovač vikal rano vstati,
Rano vstati ter klepati.
Mene prosû za sabola:
A ja ne idem za sabola:
Sabol veli rano vstati,
Rano vstati, konce presti.
Mene prosû za stolara:
A ja ne idem za stolara:
Stolar veli rano vstati,
Rano vstati, trešće mesti.
Mene prosû za mesara:
A ja ne idem za mesara:
U mesara 'e čudo nožev,
Na nje bi se porízala.
Mene prosû za jagara,

A ja ne idem za jagara :
 Jagar ima vno go pušak,
 S njimi bi se ustrelila.
 Mene prošû za mlinara.
 A ja idem za mlinara,
 Za dobroga gospodara :
 Mlinar sîdi u kolesih,
 Njemu voda žito nosi,
 Drugim vzimlje, sebi daje.““

548.

Prisîka.

Ča se tužiš sura maco
 Va pepeli na komini ? —
 Kako se nebi tužila,
 Kad me gospa potvorila,
 Da sam golubce pojila,
 Golubicu iz lončića,
 Petešića 'z ormarića.

549.

Šuševô.

Moja mila je takova :
 Rado daruje vsakoga.
 Da ja ne bi na nju kričal :
 Drugi bi joj halju svlikal.

550.

Unda.

Lîpo je tu zemlju kopat,
 Još je lipše s perom pisat,
 Neg s motikum zemlju kopat.
 Od motike ruke muknu,
 Ruke muknu u ramenih.
 A od pera ruke lagnu,
 Ruke lagnu u ramenih.
 Lîpo je tu travu kosit,
 Još je lipše vince piti,

Nego s kosom travu mahat.
 Od kose ti noge muknu,
 Noge muknu u kolenih ;
 A od vinca noge lagnu,
 Noge lagnu u kolenih.

551.

Veliki Borištof.

Lîpa moja čista sreda.
 Kako mi je došla vreda !
 Lîpi moji svitli groši,
 Kê sam trošil va varoši
 Po varoši s tovaruši.
 Groši su se potrošili,
 Tovarushi razdružili.

552.

(Selska pravica.)

Kad birov ide k krčmaru,
 Joj gmanjskomu rovašniku !
 Kad on počne govoriti,
 S purgari tolač činiti.
 „Nu kako je, mili bratci ?
 Kade je kî med susedî,
 Kî bi kada va čem zašal,
 Va kvaru se kade našal ?“
 „„Jednoga sam i ja vidil,
 Da je pasal med zobami““
 Mali birov fuć k mezani.
 „Ćemo po njega poslati,
 Ostro ćemo ga držati.
 Vi rihtari ! dobro držte,
 Dobro ga vi upecite.“
 „„Mi ga hoćemo z osmimi
 Kaštigati vina pintî.
 Bude li se htîl karati,
 Ćemo ga v kladu zaprîti.““

Još jedan reče med njimi :

„To nam hoće malo biti.

Ča ćemo se ga napiti

Toga osam vina pintij?“

Odgovori stari birovi :

„„Ako nam to bude malo,

Ne bojte se, mili bratci,

Još je mesta na rovaši.

Pojd' ter reci ti krčmaru,

Da nosiš vino k rihtaru ;

Da tebi on dá staroga,

Ne ćemo piti novoga.“

Mali birovi s vinom dojde,

Na stoli kupice najde.

Oni si gladu mustaće,

I rihtaru vsi sviđoče.

„Pijmo, bratci, pijmo sada,

Ar je posijana hajda,

Ripa v širom polji nikne,

Prepovimo i strnjice.

Ki god budu tamo pasli,

Hotê vino vse platiti.

A mi se ne dajmo 'z hiže,

Dok se rovaš vaš ne 'zriže.“

253.

Oslip.

(Tužba na pijane žene.)

1.

Ki se trudi, on dobiva,

A ki ima, on uživa.

Imal sam ja vsega dosti,

I živil sam prez žalosti,

Ali jedno me umara :

To je: kad me žena kara.

2.

Ako ću joj ugoditi,

Moram joj dat vina piti.

Pije ona, pijem ja,

Vse neg ona mi napija ;

Pad kad prazan vrč ostane :

Na duge si vina vzame.

3.

Ki običe zlate gore,

Malo kada on pomore.

Tak i ona obećala,

Đa bude duge plaćala.

Ali ju ni skrb za duge.

Ni li mi to dosta tuže?

4.

Obećala 'e zlate gore,

Ali sada pit pomore.

Divojkam je cvetje dika,

Starcem vino mesto mlika.

Kada mi se ostarite,

Vince dobro mi ljubite.

5.

Dobrih ljudij, dobrâ vina

Ne pita se domovina.

Kaniš dobro vino piti :

Moraš s ženom govoriti.

Žene poznaju krčmare,

Muži znadu krčmarice.

6.

Kada kobasice peču,

Još i žerat se nauću.

Lagko bi se dalo žerat,

Da bi mošnja htila durat.

Ali mošnja se 'zpraznila,

Vsemu konac načinila.

7.

Ali sada ću henjati,
Pomanje va gut livati :
Ar kí god se rad opije,
Tomu mošnja ne otije.
To nas žene naučadu,
Zadnji tračak zapijadu. —

554.

Oslip.

(T u ž b a n a p i j a n e m u ž e.)

Muž.

Ah joj meni, žena moja!
Glava me boli.

Žena.

Natoči si pinat vina
Ter se ga napij ;
Ar od toga, srdce moje!
Kot ti želim sdravlje tvoje,
Glava zaceli.

Muž.

V krěmi sam bil do pol noći,
Ter sam vino pil.
Vindar nisam, ženo moja!
Na te pozabil,
Nego sam te na srdačci,
(Kot to znadu vsi susedi)
Preverno nosil.

Žena.

Moj tovaruš ! al si lažac,
Skrb te 'e sis ženum !
Prisegal si ti s vrčićem,
Ali ne s manum.

Čekaj čekaj, ću ti platit,
Tebi hrbat već krat 'zmlatit
Veljek pred krćmum.*

Muž.

Nisi mlatić, ne ćeš mlatit,
Nit ćeš mi platit.
Ja ću vindar dobro vino
Vsaki danak pit.
Ali sedi na klupćicu,
Bolje, hodi va pivnicu
Ter prinesi pit.

Žena.

To prokleta grlo tvoje
Kot žitna jama,
S tobum ča ću započeti
Ja ne znam sama.
Hodi domom, dost si žeral,
Mene i ditćicu 'zderal,
Tamo ti slama.

Muž.

Ča ću ja na slami ležat ?
Sad mar da sđim,¹
I suhomu grlu mōmu
Još već ugodim :
Ar je meni drago vince,
Od kōga mi gori lice,
Da se vās potim.

Žena.

Ti va krěmi još i umreš !
A ča će stanje ?
Lipo naše gospodarstvo
Gre vse na manje.

¹ Sušt am Ćnd, grad ničt, ješt bleib ich eršt řiřen, rekao bi Podunajski Němac.

Zapil si mi pratež moju,
Zapil si vred i tu tvoju,
Vole i konje.

Muž.

Zapil, zapil, kad se rači,
A grlo 'e suho.
Tebe ja ničt ne poslušam,
Uho je gluho.
Daj se napit do sitosti,
Mojoj žaji ti oprostí :
Vse mi je suho.

Žena.

Ah da bi se osušilo
To tvoje grlo !
To b' mi bilo, znaj, po volji,
To b' bilo vrlo.
Ako pak ne ćeš poginut.
Ču ti jezik 'z grla 'zkinut
Ne bud požrlo.

Muž.

Još ću laglje onda gulit
I va se livat,
Grlo će mi smirom stati,
Niš požrkivat.
Onda ću se okripiti,
Dobrâ vina ja napiti,
Dobro uživat.

Žena.

Čekaj neg na smrtnu stelju,
Ne ćeš govorit.

Muž.

Onda ćeš mi, srdce moje,
S vrčem podvorit.

Žena.

Neka dvori, komu s' služil.

Muž.

Na vino se nisam tužil,
Još ne ću umrit.—

555.

Jandrof.

Ja sam cvala i procvala
Kot črljena roža,
Sad odhajam ter prohajam
Kot jutrnja rosa.
Bela lica odpadaju,
Starost zlamenuju.

V lipo selo Trajištofsko
Ja sam poručala ;
V Cindrofi sam sama bila,
Da b' se ponudila ;
Ali sam se prevkanila,
Junaka nis' vid'la.

Ne bi se zagovorila
Niti Proderštofa,
Ar je tam prelipih ljudij
Velika vnožina.
Ali bi se zamirila,
Na spaku im bila.

S črljenimi sad žužnjami
Sede vlasi kinćim ;
Ino s črljenum kredicum
Bleda lica lićim ;
Ali čelo me vkanjuje,
Starost osvajuje.

K Cilindrofu ne smím blizo,
Ar me vsi poznadu ;
Da sam stara i odurna,
Jako razglasuju.

Svit me ondi izsmehuje,
Kozu imenuje.

Va Cogerštof si ne prosim,
Tamo 'e blato večno ;
Glive kruto napuhuju,
Zato v Panjgert ne ču.
Razporak je va dolini,
Kan' da sam v škurini.

Hasnovita je va Bujki
Ta bistra vodica,
Da bi mogla od vručine
Hladit moja lica.
V Otavu me srdce pelja,
To je moja želja.

V Štikaproni krakaguću
Žabe v letno vríme,
Kê poslušat v noći, va dne,
Pretežko je bríme.
Nĩ počitka niti žitka
Va 'nom seli ni dobitka.¹

556.

Jandrof.

Kad na svítu jur nĩ za me
Jur niedne sriće,

Moje ime zapišujem
Med lípe dívce,
Kê se s vencí korunidu,
Kot rožice cvatu.

557.

Kolnof.

Jedno 'e drívo kod Dunaja,
A drugo 'e kod morja ;
Kad se drívo s drívom sijde,
Rožica je moja.

558.

(Jačka od sel)

1.

Uzlopci su hvale vrídni,
Da b' vrata imali,
Ali poglej po vsem seli :
Komać su va štali.
Kad na sajam s kravum ide,
Hvali ju nad zlate bríge.

2.

V *Trajštofi* je dobar stališ,
Kad im mrkva rodi,
Onda poglej staro, mlado,
Vse oholo hodi.
Ali čekaj tužnu zimu :
Mrkva projde, konji ginu.²

¹ Tu pèsmu pèvaju i u Pandrofu. Na koncu ima ova kitica :

Je li junak ali vdovac,
N'édan mene ne će ;
Prez goluba golubica
Ostat moram sama.
Parta svitlost pogubila,
Kruna povenula.

² Po drugom rukopisu to se pèva o Belom Selu, nu zadnje dvě vrste ovako slovu :

Al kad dojde tvrdna zima,
Onda mila čižam nima.

3.

V *Proderštofi* Bulka teče
 Polig sela mimo,
 Voda 'e mutna, a još pasko
 Kiselo je vino.
 Onde kruha nî zadosti,
 Zato zovu redke gosti.

4.

V *Cogerštofi* blata dosti,
 Kamogod pogledaš,
 A v *Cindrofi* vse veselo
 Ča na placu gleda:
 Ali v hiži tuga i žalost,
 Kâ odnimlje srcu radost.

5.

V *Klimpohi* su guste loze,
 Trava zelenica,
 Na vrhij je sáda dosti
 Po gustih gredicah ;
 Bistra voda, kamen jaki,
 Nad kim se podpikne vsaki.

6.

Rasporak je va dolini,
 Diči se od zelja,
 A pri mesi malo kada
 Imaju veselja.
 Divojčice oholû se,
 Nad gospodu štimaju se.

7.

V *Otavi* je vrlih ljudij,
 Nîmac i Hrvatov,
 Ako hoćeš dalje iskat,
 Najti ćeš i Švabov.

Dobro znaju gornju lozu,
 Kî v Železno drva vozu.

8.

V *Cilindrofi* je bogatsvo
 S daskami tržiti,
 A pri ovom tužno blago
 Malo krat zasiti.
 Daskari v krěmi drvarû,
 Dokljen blago vse pokvarû.

9.

V *Štikaproni* voda smrdi,
 Kê se vsaki straši,
 Kî neg k selu blizu dojde,
 On se vâs uzplaši.
 Ljudstvo onde oholi se,
 B belih haljah hvalu išće.

10.

V *Vorištani* jedni tržû,
 Kî se jako dičû;
 Kad neg jednuć, dva krat 'zgubû,
 Tužno si zajavčû.
 Metle onde ljude hranû,
 Šiblja v lozi dost dostanu.

11.

Novoselci i *Raušerci*
 Sis kozlî drvarû,
 Kad im polje ne obrodi,
 Onda tuje kvarû.
 Voda 'e onde dosta draga,
 Kâ zlato i srebro vaga.

12.

Pandrofu se podgor smije,
 Da on s culom trži¹

¹ S culom tržiti haufen. Prodavaju, kako i Slovenski čipkari, po kućah rubce, uzice, čipke itd. —

Ono već pîneza nosi,
 Neg kî sîdi v hiži.
 Pandrof s tržtvom se pomaže,
 Težkim eulom mošnja važe.

13.

Belo selo lipo ime,
 Da b' takovo bilo,
 Črnih onde dost je ljudij,
 S vlasî kot škropilo.
 Konji ničt veći od mačke,
 Još se dičû, kad im skače.

14.

Jandrofa se dobro čuvaj,
 Takajše i *Gece*,
 Da te sbog strašnih škufijov¹
 Nikdor ne ureče.
 Poznat je 'z dalekâ sela
 Sbog duhe lana i ulja.

15.

Čunova je jur zabljena
 Sbog Dunajske vode,
 Ničtar manje, kad je rožic,
 Još oholo hode.²
 Od Rosvara reci ča ćeš:
 Vsega spola ljudij najdeš.³

16.

Jur sam zabil na *Ugrsku*
 I *Hrvatsku Kemlju*.
 Onde najdeš pol *Hrvatsku*
 Pol *Ugrsku* nošnju.
 Govorit se starci učû⁴
 Kîm srdeca va grli tuču.

17.

V *Cundravu* me srdce pelja,
 Ar je kamenita,
 Va vzmôžnosti i va ljudih
 Lîpo 'e plemenita:
 Kamik daje srebro, zlato,
 Zato 'e ondi živit lagko.⁵—

559.

Raušeri.

Vi pijanci, dobroznanci,
 Dobro vino pijete.
 Ča zapîte, to platite,
 Nîkogar s' ne bojite.
 S punum glavum, praznum mošnjum
 Težji račun davate.—

560.

?

Da bi mi dali, ča b' ja rad,
 Ja bi si kupil vinograd.
 Ja ću ga kopat, mila plit,
 Pak ćemo skupa vino pit.

561.

Kolnof.

Jednu su zubi bolili,
 Kafice su joj privili.
 Od kafe niš nî hasnilo,
 Žgano joj vse zacelilo. —

562.

Bandol.

Lîpa li je pod Bandolom trava,
 Još su lipše Bandolske dîvojke.

¹ Vlasi govore poculici: la scuffia. — ² Tamo je nêki promet s ružami. —

³ Mnogo Židovinstva. — ⁴ Magjarski? — ⁵ Ovu sam zadnju kiticu uzeo iz rukopisa Jandrofskoga.

Ča imaju, vse za češlje daju,
Još se hvalû, da se dobro hranû,
Gladne sídû ter va tance gledû. —

On je došal k vragu med koprive,
Tam se 'e upekal, ter nekud prote-
kal.

563.

Kolnof.

Žena 'e muža za buču prodala,
Druga 'e došla, ter ju ukarala:
„Zač si muža za buču prodala?
Ja b' ti bila tri za njega dala.“
Išla 'e v Šapron po pol lakta platna,
Ušila mu 'e gaće do prdanjka,
A košulju do maloga šklanjka.
Poslala ga 'e med ulice tancat,

564.

Vulka-Proderštof.

Na travniki trava ponarasla,
Na njemu je roža pozaspala.
Rožica se jako nazimila,
I veljek se majki potužila.
Ležala je roža va nemoći,
Dvoril sam ju klinčac čtiri noći.
Zaprosila me je za jabuku,
Ja sam ju dal s mojû desnû rukû,
Da bi s manum išla na poruku.—

565.

Incéd.

Mila moja dobra gazdarica:
Krave bi dojila,
Trave ne b' nosila.
Mila moja dobra gazdarica:
Svinje bi krmila,
Mušljik' ne b' topila. —

566.

Bandol.

Svekar sis svekrvum ljuto se karali:
„Stara (da t' ne rečem) a ne žena moja!
Kakovu to snahu si ti meni dala!
Kad u hižu došla, prelac² zagledala:
„Ah moj mili bože! kakvo kolotalo,
Kakvo kolotalo va toj hiži našoj!“
Kad na vežu došla, metlu zagledala:
„Ah moj bože dragi! kakvo šebrkalo,
Kakvo šebrkalo va toj hiži našoj!“

¹ Napoj? — ² Kolovrat, daš Špinnrad.

567.

Čatar.

Moj dragi me 'zbavil dīvojačkog' venca,
 Za to me dobavil šušnjevoĝa lista.
 Moj dragi me 'zbavil srebrnâ prstenka,
 Za to me dobavil tužnu olovnoga.

568.

Čunovo.

Pandrofske dīvojke su debele, kratke,
 Līpe, bele, gladke od vina kot lutke.
 Po cele taedne v Beči prebivaju,
 Za domaće delo ničtar ne hajaju.
 Jedna drugoj magne, da si staklo nagne,
 Ako je prem kot vuk¹, proškulji se krez gut.

V *Novom Seli* Krajnske, v *Raušer* na pol Nīmčke,
Rosvarske i *Gečke* jednake dīvojke,
 One s hajdum tržû ino s zeljem teču,
 Va kasarnu v Požon mi s veseljem hodû.

Lajta, *Belo Selo* pak *Jandrof Hrvatski*
 Imaju dīvičic, kot ćeš, vsakorjačkih.
 S jaji, s mûkum tržu, va luge se šečû,
 Letošnjega vina one piti ne ćû.

V *Bezonzju* kad dojdeš, merkaj da ne zajdeš,
 Da kû līpu rožu ti onde ne najdeš.
 Dīvojke si zibrat moreš kot neg hoćeš,
 Ar se prodavaju kot v staredi² pratež.
 Redko mi govorû, leno mi tancaju,
 Ne ću žene 'z onud, bar mi ju s silum daju.

Ča ću reć od *Kemlje Hrvatske* i *Ugrske*?
 Kakove su onde te drage dīvojke?
 Dunajska vodica njim je mīsto vinca,
 Zato nīma n'édna rumenoga lica.
 Ne znaš su Nīmice ali su Ugrice,
 Kad jim od zad visû do riti kosice.

¹ Oporo? jako? — ² Die Rumpelfammer, der Tandelmarkt.

Skoro sam ostavil, *Čunovo* pozabil,
 Ali tim je Dunaj lipotu oplavil.
 Kot na vodi guske su onde dîvojke,
 Cel dan dojit krave hodiju va luge.

A ča ću s *Ivanci* pri smišanom tanci?
 Ne znaš, su Hrvati, Ugri ali Krajnci.
 Jedna rič Ugrska a druga Hrvatska,
 Pol presna i pečena vsaka je dîvojka.
 Vsaki dan *kermene*¹ umazane nosû,
 A v crikvu pak gredu: čižme pod pazuhû,
 De h o g y ali b i z o m to 'e njim rič najdražja,
 Daj pit: ćeš bit pretelj, to je ljubav, bratja.

Podgorske dîvojke su tanke visoke,
 A svîtle žužnjice, maljahne čižmice.
 Glavu gori nosû, črni trak za kosû,
 Oš junake šalû², mužake batruju.

A ča su *Puljanke*, to mi je dosta vganjke:
 Držû se dîvojke kot lilije poljske.

Trajištof, Cilindrof, Klimpoh ino *Cindrof,*
Cimof i *Rasporak* i lipa *Cundrava*
 Imaju dîvojčie kot na polji rožic,
 Ali vse posahnu prvo neg prestarnu.
 Jedna v zored druge napravlja si kuke,
 Junakom blazine, s kimi je prehine.
 Za prateži svîtle tē dat hiže, lapte,
 Kā se već opravlja, ta već glada straja.

Ako si obašal vsa Hrvatska sela,
 I dobro pregledal, kako vsaka dela:
 Lene nit gizdave niti pol - Nînice
 Neka si vzet žene nit zle gazdarice.
 Ar lipota mine a mudrost ostane,
 Mudrost gradi hiže, povekšava stanje.

¹ Magjarska nošnja? — ² Tauschen, zum Besten haben.

569.

Filež.

- Ona.* Himbenost junačka kruto velika je,
Kad divojka ne zua, ne veruje, ča je. —
- On.* Bog ti ju daj, mila, neg jednuč spoznati,
Češ se znat drugi put junakov čuvati.

570.

Filež.

- On.* Godina 'e curila i drobne ribice,
Još ga ni na svitu kot su divičice. —
- Ona.* Godina 'e curila i drobni vrebčaki,
Ničt dražjeg na svitu neg su mi ditčaki.

571.

Filež.

Kudaj sam hodila, boga sam molila,
Da b' mi bog dal muža, koga bi ljubila.
Prosila, molila, vse je zahman bilo,
Dal mi je bog muža: bije me vsaki dan.

572.

Filež.

Da bi se ja zvala roža sis dukati:
Ne bi se karala, klinčac, tvoja mati,
Neg ča se ja zovem roža prez tolara,
Zato mi se, klinčac, tvoja mati kara.

573.

Frakanava.

Ni na svitu ptice, kâ b' me prehinila,
Još manje junaka, kom' bi se molila.
Čuda 'e v lozi drívlja, kô cvast ne prestane,
Još će bit junakov, ki tē marit za me.
Žabljak niti kačljak ne će 'zprogovorit,
A ja ti se roža ne ću već ničt molit.
Ar ča b' se molila jednomu klinčacu,

Kada mi ih cvate va vsakom vrtlacu.
 V Frakanavskom seli vrtlac ograjeni,
 Va kom je klinčacov lipo zasajenih.
 Va ot lipi vrtlac ću se prošetati,
 Va njem ću si roža srdeu dragog najti.
 Lipe jesu duhe klinčaći zibrani,
 Prelípim rumencem kako upisani.

574.

Frakanava.

I vi Borištofci, vi b' mi se vidili,
 Da mi neg s piplicí vi ne bi tržili.
 Pod oblokí viću, s korbačí obtiću :
 „Teta! nimate jaj?“ vse ovako kriću.

575.

Hrvatske Šice.

Štimaš, mili, štimaš, da si mi na tugu.
 Nit si mi na tugu, nit si mi na žalost,
 Neg si mi rožici za veliku radost.¹
 'Zbiraj, mili, 'zbiraj druge vuzke staze,
 Druge vuzke staze, druge mile drage.

576.

Hrvatske Sice.

Gizdavke gizdavke, vrle se štimate,
 Vrle se štimate, kruha peć ne znate.
 Kruha peć ne znate, tancat mi vi znate.
 Junaki junaki, vrli se štimate,
 Vrli se štimate, kosit mi ne znate,
 Kosit mi ne znate, vino pit mi znate.

577.

Katalena.

Dugi su mi danki, danki o Petrovi,
 Mili s milom žanje belicu pšenicu,

¹ Ovdě: za šalu, pod směh.

Još se mili ne će s milom pominati :
 „Ti moji su bratci ljudski pastirići,¹
 Moje su sestrice ljudske ribarice.“²

578.

Kolnof.

Ča ti hasni mila pred zrcalom stati,
 Kad nimaš klinčaca za tobum gledati!

579.

Kolnof.

Bila jesi roža s žutimi dukatí,
 Još se nîsi mogla v Kolnofu udati.
 Pak si s' i udala tja s' on kraj Šaprona:
 Na kraj četrnajst dan rada s' bila doma.

580.

Kolnof.

Ne pristojû ti se črljeni splitači,
 Manje da bi li se tvoji rudi vlasí.
 Teško je ruditi, kí se sami ne tê,
 Kot ona dîvojka, kê junaki ne tê.

581.

Marof.

Nikdor drugi krivac neg va veži kutljac,
 Da sam ja 'zgubila moj zeleni venac.
 Moj zeleni venac po Dunaji plava,
 A srebrni prsten po dnu se utaplja.

582.

Marof.

V Marofu je crikva, crikva iz kamena,
 U njoj sídi fratar, kí, kad izpovída,
 Mlade prvlje ščípa, neg je za gríh píta.
 „Povij meni duša, čto si zagrišila?“

¹ Duhovnici. — ² Koludrice.

„Odbila sam čuda popov od oltara,
Čuda mladih popov i dva mlada djaka.“

583.

Mala Narda.

Ako sam neka sam ubogoga otca,
Još se ufam dostat takovoga norca.

584.

Novo Selo.

Kad sam se poručal, devet svić gorilo,
Dokle sam preštimal, osam ugasilo.
Ta deveta svića škuro dogarala,
Ona 'e, bože mili, moju misal znala.
Ča ti hasni, svića, škuro dogarati,
Kad nîmam rožice, kû b' moral imati.

585.

Stinjaki.

Mili milu prosi, za njom toljar nosi.
„Vzami, mila, toljar, ako ćeš moja biti.“
„Ne ću toljar vzeti nit ću tvoja biti.“
„Mila moja mila, zač si mi takova?“
„Za 'no sam 'vakova, ča se mužev bojim.
Kad na krčmu hodi, druge s sobum vabi,
Kad na krčmu dojde, vse druge napaja,
Kada 'z krčme ide, vse druge sprohaja.
Kada domom ide, pod oblokî stoji :
Obloki su utli, mile su unutri,
Oko stola sîdû, dobro vino piju.“

586.

Veliki Borištof.

(Hrvatski školniki.)

Ur jesam ja dosta potipanja 'zkusil,
Da me 'e bog nazadnje školnikom odsudil.
Zato kad sam takov, hoću naprv dati,
Hrvatske školnike mrvu ukarati.

Uzlopski je dosta potipanja 'zkusil,
 Da je 'z Borištota tužni v Uzlop dospil.
 Va razumi hoću njega pohvaliti,
 Ar bi se on vtegnul na me razsrditi.
Trajštovski gizdavi hodi kot i pavi,
 I on tužnjak živi neg ob vinskoj slavi.
 Da bi ga sis užem na sajam odpeljal,
 S bogom ter s Marium nazad bi ga dognal.
Proderštovski Mate on je sis njim jednak,
 S jednum ričjum velik velim da je bedak.
Otavski lipi mili dragi File
 Va vsem telu nîma on spametne žile.
 Pop mu se nagraža, da će s múkum tržit,
 Zač se ni htîl bolje va mladosti učit.
 Hrvatski će zábit polag riči Nîmčke,
 Nazadnje još će se poprijet i Švabske.
Cilindrofski Pave vina s' zagovara,
 Vîndar se vnogo krat pri mezanki kara.
Štikapronski Gašpar v Cilindrof ću ga vzet,
 I on siromašac ima snažan pogled.
 Va tužnu mezanku čuda putij kuka,
 Zato mu od pila nî trîba nauka.
Voreštanski črni nerad sîdi v krěmi,
 Nu kad je za gmajnsko,¹ ono mu se vidi.
 Da ni mastnih ričij va sebi neb' imal,
 Kajla² svrhu kajlov sdavnâ bi bil postal.
Cindrofski debeli malo krat ča veli,
 Ar to sam spoznava, da je vol v svôm teli.
 Od *Cogerštovskog* ne ću čuda govoriti
 Nego *Klimpaškomu* ću ga pridružiti.
 Bolje bi njim bilo svinjarom postati,
 Nego naćinjati.
Razporski zvonari, rad rože zaliva,
 Zato mu je 'z možgjan 'zrasla nora gliva.
Pamgartski Mate s guslami obtiče,

Auf Gemeindefosten. — ² Magjarsko volujsko ime.

Na Pamgartskej krčmi vse za groše viče.
 Baron Meško onde blizu oslic ima,
 Zato se on s njimi premudro spomina.
Kolnofski s Filežkim oni su si brati,
 Od njih hištoriu ću vam povídati.
 Obadva rengaju,¹ to vi mislim znate,
 Va jaram bi oni lípo se sklopili,
 Po volovsku skupa oni bi vozili.
Menihovski Jakov mi ga 'e jako milo
 Ča mu se ne rači to blaženo pilo.
 Ča mu 'e malo dobra još va čeli bilo,
 To mu je kroz vince opet vse 'zkipilo.
 Kot gol va koprive se 'e tužnjak utekal,
 Kad je iz Uzlopa v Menihov protokal.
Gerištovski Vide kovač je izučen,
 Zato je mnogo krat ostal s batom tučen.
 Sada polag škole vídriće nabija,
 Ní li oto nora od školnika psija?
 Ali more pojíst na jednuć pol hliba,
 A pak vino srka kot najveća riba.
 V *Malom Borištof* ću Gusića poslat,
 Da bi v Frakanavi mogal svidrić dostat,
 S kim bi si zavrtal dva bivolska roga,
 Ar va čeli nîma ni babke² dobroga.
 V *Veliki Borištof* sad v krćmu putujem,
 Ar Babića nutri v kelneraju ćujem.
 I njemu tužnjaku uvík mu je hladno,
 Dokljen ne pogleda va mezanku na dno.
 V *Frakanavi* takaj, Svidrić mu je ime,
 I kí ga 'e napravil, bil je vražje síme.
 Dižvice nabija Pircel v *Dolnjoj Pulji*,
 Ter vsaki dan mlíko kiselo upulji.
 Zato on po žepih s pínezi škrebeće,
 Ali v tužno čelo nićt mu nutar ne će.
Undanski rjavi³ on se s Ugrí sdravi,
 Listor da se pila tužnoga dobavi.

¹ Nímci Baburski vele: ratšćen. — ² Nėki novac. — ³ Ridje kose.

Zato se za boga nikdor s njim ne vadi,
Ako ne ćeš sîdit sis kozlom va kladi.
Židanjski Galović vstrîljen je va uho,
Zato mu je čelo od nauka gluho.

587.

Velika Narda.

Dokli sam junak bil, tri peri sam nosil,
Kad sam se oženil, žena mi je vzela.
„Žena moja žena, kamo s' perje dila?“
„Trim mladim junakom sam je podilila.““

588.

Velika Narda.

Rada v crikvu hodim, nerad' boga molim :
Moja misal ide po crikvenih podih,
Po mladih junakih, po vrljih težakih.

589.

Ineéd.

„Podaj podaj, Kate, zelenu kiticu.“
„„Ja bi vam ju dala, mati mi ju krati““
„Podaj podaj, Kate, črljenu jabuku“
„„Ja bi vam ju dala, mati mi ju krati““
„Z vani je črljena z nutr je črviva.“

590.

Vulka-Proderštof.

Marica 'z Cundrave beli kruh prodaje,
Miško si ga 'e kupil za tri polturake.

591.

Vulka-Proderštof.

Ako nisam vrla, ali sam bogata,
Sedam funat imam kod mojega brata,
Četire sam dužna a tri nisu moji,
Kako ne ću roža ja vesela biti?

592.

Vulka-Proderštof.

Ako nisam vrla, oholo hodit znam,
Vse mlade junake za norca držat znam.

593.

(Prelic počtenje.)

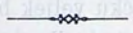
Sada sam zamišljen, ča bi neg povídal,
Od ženskoga prela ča bi vse napisal.
Da se ženski šereg na me ne b' razsrdil,
Od njih jednu jačku veljek bi zajačil.
Tribi je spočtuvat starih otac riči,
Va nedilju svetu da nî slobod presti,
A v pondiljak još nî dobro ni motati,
Ar onakva preja ne će se sbiliti.
V vtorak se i sredu preslice poišću ;
V petak na kudilje kê neg pogledaju :
Ruke, noge onim rado se smakneju.
V sobotu prelice preslice shranjaju.
Zato, dobre žene, v četrtak predite,
A šest dni v taedni vi lipo svetite.
Za predivo vaše preveć ne marite,
A kudilje samo na kraj ostavite.
Vrag je va človiku, kdo vretena spravlja,
'Z jala bi vam skratil prelípoga sdravlja.
Pred ljudi nî vřidan grahovoga zrnca,
Zato se napijte črljenoga vinca.

594.

(Opet prelice.)

Susedova *Reza* nî si mogla sprestiti,
Ar su joj kudilje vse poscali miši.
Jur je peti mîsec, kudilj nî vidila,
Kot je krčmarici sama povídala.
Liza k vragu misli, a *Kate* je lena,
Rozala 'e zaspana, *Eva* je pijana,
Anki 'e do norije, a *Jaga* bi pila,

A med vsimi ni je, ka bi dobro prela.
 Ti drimulja *Jele*, ca žmiriš kot jazlac?
 Bolje ce ti biti, da obračas prelac.
 Ali ni ti ni mat za preju marila,
 Va snu je na klupi dušicu 'zpusnila.
Šola si na hrbat devet kudilj vrže,
 Da je proda vreda, ide k sajmu brže.

XI.

Pěsme na směh.

595 — 619.

595.

Katalena.

Sova prosi iglicu.

Ča će joj iglica?

Torbu bi šivala.

Ča će joj torbica?

Želud bi sbirala.

A ča će joj želud?

Prasca bi pitala.

A ča će joj prasac?

Prasca bi zaklala.

Zač će ga sova klat?

Salo bi rízala.

A ča će joj salo?

Kola bi mazala.

Ča će sova s kolí?

Ciglu bi vozila.

A ča će s ciglami?

Crikvu bi zídala.

Ča će sova s crikvom?

K maši bi hodila.

596.

Kolnof.

Miš bíží po brvi,

S pluntramí na grlí,

S síkirieum v rítí,

S kúm će ljude sící.

Ljudi ga s' ne bójú,

Ljudi tē ga bití

Vse po goloj rítí. —

597.

Cikljin.

(Jačka od dīvojak Petrovič-
kih, Kuketskih, Harastinskih,
Nadaljskih.)

Na notu: „Hodi brate va nebo“

(21. júlí 1780.)

Jeste čule dīvojké,

Na vojsku se spravljajte;

Petrovičke, Kuketske,

Harastinske, Nadaljske,

Stare babe, mlade snahe

Haló friško na konje,

Haló friško na konje.

Ana bude kapitan,

Vsemu puku dobro znan.

Jela mora hadnadj' bit,

Ar zna vitežki hodit.

Konja mi zna ofrkivat,

Za junakí poskakivat,

Ona mora friška bit,

¹ Podkapetan? ili čto nižjega (Magj. rěč.)

Ona mora friška bit.
Kata bude zastavnik,
 Vrlo seguran človič,
 Ka mi nosi zastavu,
 S omelom ovitlanu.
 Ona mora najprv stat,
 Zastavu dobro držat,
 Nikogar se ne bojat,
 Nikogar se ne bojat.
Dora bude kapural,
 Na kreljuti¹ bude stal.
Eva mora biti gmajn,
 Da ne ji kruha zahmajn.
Bazgovica nje puškica,
Vrbovica nje sabljica,
 I svilna kriljačica,
 I svilna kriljačica.
Žuža hoće bit fulir,
 Njoj pristoji lip mundir.
Cila 'e vice-kapural,
 Ar se eksercirat zna
 S zeljem, s mesom, s rizancî,
 Mastnimi salnicami,
 Ino s kobasicami,
 Ino s kobasicami.
Šola hoće bit profoz,
 Ar mi ima dobar nos,
 Kâ zadahne novinu,
 Kâ se stane v vrîmenu
 Kod marketanke Marinke,
 Kod slivove palenke
 V tabori, v šatori,
 V tabori, v šatori.

Bara bude trumbitaš,
Magda bude šipoš naš,
 Kê nam budu igrale,
 Kad se budemo klale
 S raznjî, s noži, s grebljicami
 I s dugimi preslicami,
 I s dugimi preslicami.
Julo tamo naprv poj,
 Ter mi udri v bubanj tvoj.
Petrovičke hitro s njom,
 A *Kulketske* vi za njom.
Harastinske, *Nadaljske*,
 Šetujte naglo za njom,
 I vi druge ostalne,
 Kê popisane niste,
 'Z koga sela vi jeste :
Luca, *Jaga*, *Reza*, *Erža*,
Katalenka i ti moja,
 I ti moja *Rozinka*,
 I ti moja *Rozinka*.
 A vi male *đivojčice*
 Berite si torbice,
 Da si va nje shranite,
 Ča mi ga vi pojite.
 Dostanete rjavih buh
 Ino jedrnih vuščic,
 Pak i vonjavih stenic.
 Merkaj kapural, kî ne bude
 Kî ne bude dobro stal :
 Vzami vreda palicu,
 Ter mi udri evicu²
 Jednuč, dva krat i tri krat,
 Ako nî dost, i već krat.³

¹ Na krilu. — ² Zadnjicu (mandicu). — ³ Otu sam pèsmu i u Filežu, ne znam već ni sám, ili čuo ili prepisao, ter je ovako glasila :

Jeste ćule, *đivojke*,
Minihoške, *Filežke*,

Borištofske, *Šuševske*,
 Stare babe, mlade snahe,

598.

Gerištof.

1.

Do sih dob nečujenu
 Vam povidam novinu :
 Kako 'e težak s fratrom hodil,
 Kada ga 'e po svitu vozil.
 Začel mu se 'e tužiti,
 Da mora vno go trpiti.

2.

Eberhard fratra veli :
 „Kad ti siđiš va hiži,
 Onda ja moram orati,
 V vinogradi kopati,
 Da pot curi po meni,
 V leti i po jeseni“

3.

„Moram i ja orati,
 S perom v hiži kopati :
 Ar je pisanje : oranje,
 Nauk prodika : kopanje.
 Težja 'e jedna prodika,
 Neg težačka motika.““

Alo friško na konje!
 Vsaka sobom vzamite
 Dvi ali tri paličke,
 S čim se bile budete.
Jaga bude general,
 Ki je vragu 'z torbe 'zpal.
 A ta *Judka* komisar,
 A *Magda* je nje husar ;
Liza oberlajtenant,
 Kâ je bude redila,
 Va polji, va kvartiri,
 Ča bude kâ činila.
 A ta *Mara* je profoz,
 Ona ima dobar nos,

4.

Eberhard ne veruje
 S fratrom se dišputuje :
 „Kako b', veli, moglo biti,
 Da b' ti moral već trpiti,
 S spovídjum i s prodikum,
 Neg ja s plugom i s motikum.“

5.

„Ti si grubno budalo (sic)
 Vsemu svitu zrcalo.
 Ne znaš li da prodikači
 Božjih ričej su sijači ?
 'Zpovídniki su žnjači,
 Ratalji i kopači.““

6.

„Rad bi to ur viditi,
 Kako b' moglo to biti,
 Da bi se fratri potili,
 Već neg težaki trpili,
 To ne morem veruvat,
 Moraš svitlo pokazat.“

7.

„Ja ću pokazat tebi,
 Ar si plitve pameti :

Ona zadahne novinu,
 Ča se stane v vrimenu.
 Ali se biju ali striljû
 Ali s sabljami siću :
 Li je *Kata* zastavnik,
 Ona 'e siguran človik :
 Ona nosi zastavu
 Pred vojskami i za vojskami
 Omelom zavitlanu.
 A ta *Šola* je fulir,
 Na njoj stoji lip mundir ;
 Kad se kade vojjuju,
 Ona skoči pod duhnju.

Kada razum razmišljava.
 Onda se krv vsa vzburkava,
 Kâ čini pot curiti
 I pamet mu vznoriti

8.

Uči se neg leto dan
 Ali jedan taedan,
 Hočeš spoznat, da je nauk
 Sto krat težji nego tvoj plug :
 Ar nauk glavu trapi
 Već neg motika, krampi.““

9.

„Žitak vîndar težački
 Težji je neg fraterski,
 Ar težak mora mlatiti,
 Da mu curi izpod riti ;
 Mlati pri suhom kruhi,
 Da mu se trbuh čudi.““

10.

„Težak ! prosim te, muči,
 Ar ti govorim vzoči :
 Kad se težak v krčmi klati,
 Onda frater s ustî mlati,
 I po hrbti dostane
 Tužnjak na telu rane““

11.

„Lagko zaceli rana,
 Kad je neg dobra hrana.
 Dosta imaš jisti, piti,
 More ti vse lagko biti,
 Ča ti 'zeuri krez ranu,
 Nazad dojde kroz hranu.““

12.

„Oh vkanjuješ se jako,
 Kî veliš, da je lagko
 Fratrom va kloštri sîditi,
 Zimu ino pot trpiti.

Ne znaš si razmisliti,
 Ča moraju trpiti.““

13.

„Da nebi ničt trpili,
 Ne b' kruha zaslužili.
 Kad se mi tužni tužnjaki
 Mučimo kot pri na tlaki,
 Vi se prošečkivate,
 Va mîru počivate.““

14.

„Svoj trh nosi vsaki dan,
 V noći, va dne, celi dan,
 Ako se molit ne vstanem :
 Jisti piti ne dostanem.

.
 ““

15.

„Voda je naše pilo,
 Suh kruh je naše jîlo
 Još bi se to vse trpilo,
 Da drugoga ne bi bilo :
 Dugi ino rovaši.
 Su nepr'ételji naši.““

16.

„Ako dug i rovaši
 Su nepr'ételji vaši :
 Već ja tužni jesam dužan
 Guardianu krez leto dan,
 Neg je drîvlja va lozi,
 Za to mi se on grozi.

17.

Ča na rovaš ne narîže,
 To mi pak 'z kože 'zriže.
 Pred kim klečim vâs turoban :
 Plati, veli, ča si dužan.
 Ako ne moreš s mošnjum,
 Tako plati sis kožum.““

18.

„Znam, frater, da se šališ,
Tvoje vuhljenje¹ hvališ.
Ti neg tvoje prude² platiš,
Moje nevolje ne vidiš,
Kade me postol tišći,
I nevolja van pišći.“

19.

„Halabura, ne paši!
Ar me jur bolû uši.
Ako tebe postol tišći
I nevolja ti van pišći:
Vindar postol driveni
Veća je muka meni.

20.

Ali ti ne veruješ,
Zato se meni smîješ.
Ti štimaš, kad moraš orat,
Ali v vinogradu kopat:
Da ćeš se razkinuti,
Od dela poginuti.“³

21.

„Vsakdar je težje orat,
Pot i zimu uživat,
Neg va toploj hiži sîdit;
I polig peći se teplit.
A v zimsko vrîme šubice,
Koluti i haljice.“³

599.

Hrvatske Šice.

Buha buha, mali vrag,
Ča neg ti za kljun imaš,

Da je tebi vsaki drag,
Kad va riti ničt nimaš?
Ne miluješ gospodina,
Ravno tak' kot ni kucina.
Oj ti črni mali pozoj,
Od se dobe daj mi pokoj.
Va naboru počiva,
Kad je do volje sita.
Neg ča vzopet kljun riva,
Ter me žere brez reda?
Kad se krvi dost nažere,
Onda i kupac nasere.
Zatracena⁴ felčarica,⁵
Ljuta 'e tvoja sikirica.
Dost ima nog, još ne hodi,
Neg kot vražić ona skoći.
Skokom rebra vsa prohodi,
Dok je gladna, ne odhodi.
A da b' podkove imala,
Bi mi rebra polamala.
Ali ću ju ja podkovat,
Kad mi neg dojde pod nohat.

600.

Parapatićev brîg.

Uj uj ne dajte me za Juru,
Jure ima hižicu,
Šikom fikom⁶ pletenu,
I dva miša pečena,
Jednu žabu kuhanu,
I racu podkovanu,
I gusku nahamanu.

¹ Hypocrisis; Scheinheiligkeit. — ² Emolumentum; Worthel. — ³ Ova pësma, bez ikakve sumnje, kao da ju nêtko preveo iz jezika Nêmačkoga. Ima takvih i više, a i nisam vsaki put čitavca na to upametio. — ⁴ U Slovakov: prokleta, ili poblîžje: pogubljena, straćena. I ova je pësma preuzeta te zato vrste nepravitiije. — ⁵ Još su i našemu narodu na pameti nêkadanji felčari u carevoj vojsci, koji su bili i brivci i strižci (ŕelbŕer) i vidari. — ⁶ U šali mÛsto: šibljem i vibljem.

601.

Veliki Borištof.

Ča se 'e stalo ne davno
 S mojom milom na rano ?
 Išla mi je peć kurit,
 Spalila si je celu rit.
 Ona plače, narika,
 Da je škoda velika.
 „Ne plači se, ti mila,
 Tvoja rit će bit cela.
 Kupim koru dubovu,
 Načinim ti rit novu.“

602.

Petrovo Selo.

Babe su se vozale
 voz voz voz vozale,
 Va pletenih košičkih
 koš koš koš košičkih.
 Jedna 'e drugu pitala
 pit pit pit pitala :
 Kamo 'e baba zub dila
 zub zub zub zub dila ?
 Sinak joj ga iztukal
 tuk tuk tuk iztukal,
 Sis širokom sikirom
 sîk sîk sîk sikirom. —

603.

Čemba.

(Jačka od žnjačev.)

Kdo bi rekal, kî ne 'zkusi,
 Kakov žitak je va pusti,

.

Ar ni krême nit je crikve,
 Niti druge nî prilike,
 Da b' se razveselit mogal,
 Iz nevolje van pomogal.
 Ruke njega jako bolû,
 A noge hodit ne morû,
 Va vsih kotrigih mu tuca,
 A va križih jako puca.
 Za vrat mu godina curi,
 Ter si smišljuje va tugi.¹
 Dok pod kladnjicom² vzdihuje,
 Gazda mu se podsmîhuje.
 „Dobro da sam te ja dostal!
 Zač ti nisi frater postal ?
 Oj zač te ja ne bi trapil,
 Kad sam te k sebi dovabil.“
 „„Oh neverna ti pustina,
 Va tebi je vsa težina :
 Sdravlje človiku odnameš,
 I veselje srdcu vzameš.
 Žnjaču 'e žetva težka dana,
 I mrzla mlahava rana,
 Ne more se nahraniti,
 Niti telo okripiti.
 Mrzal obed vsakdar ima,
 Za večeru nikdar ne zna,
 Žanje gladan v jutro rano,
 Ar mu 'e to zapovîdano.“⁴
 To se je gazdi sgrustilo,
 Tih ričij mu je žal bilo,
 Počne si gazda misliti,
 Čim hoće žnjače posîći.³
 „Češ mi požerat vse hlîbe,
 I va kamri spraznit kute;

¹ Er geht seinen trüben Gedanken nach, melancholisiert. — ² Križevi ili razstave žetelačke (20 snopov). — ³ Confutare; wiederlegen.

Ar te ja moram hraniti,
 Za jilo ti se skrbiti.“
 Ča će tužni žnjač početi,
 Na to ne smi ničtar reći.
 Da je on mučenik celi,
 Isti gazda tako veli.
 A još bi se vse trpilo,
 Da komarov nebi bilo.
 Va dne njega sunce pali,
 V noći grizu ga komari itd.¹

604.

Filež.

Ja sam junak jako tužan,
 Krčmaru sam čuda dužan.
 Čekaj krčmar, ću ti platit,
 Kad ja počnem v škadnji mlatit.
 Jur sam mlatil i pomlatil,
 Još krčmaru nisam platil.
 Čekaj, krčmar, ću ti platit:
 Najprv ću te dobro 'zmlatit,
 Kad te 'zmlatim, ću ti platit.

605.

Frakanava.

Uči s' žena svôga muža
 Počtovati, počtovati,

I njegovoj zapovîdi
 Ugoditi, ugoditi.
 Ako te kara, zamučî,
 Ako te bije, ne kriči
Ti njemu, ti njemu.
 Dobru juhu ter pečenju
 Mužu dîli, mužu dîli,
 Kukuricu, kiselicu,
 Sebi drži, sebi drži.
 Kad ti muž iz krême dojde,
 Da mu šuba 'z hrbta dojde
To včini, to včini.
 Zla 'e žena šršava mačka,
 Kôj od srda šrši dlaka,
 Šrši dlaka, šrši dlaka;
 Tako zlim ženam haubice,
 Kose, vlasi, obrvice
 Šršidu, šršidu.
 Ako ti ženi ča fali,
 Da joj vračtvo ne pofali,
 Ne pofali, ne pofali;
 Ako li va čem zakrivi:
 Vzami drîvo ter ju brizni
 Po hrbti, po riti,
 Šest putij po hrbti,
 Šestdeset po riti,
*Brizni ju, brizni ju.*²

¹ Ova pësma kao da je prevedena. Ima je još nekoliko kitic još slabljih i od ovih, a nisam ni za ove jamac, da su pravim redom nanizane, er mi je dopao rukû dosta bédan rukopis. Město *gazda* kděkoji vele *paor*, ako je žetelac u Němačkoga seljaka žeo.

² Ovu pësnu pëvaju pijanice, grozeći se svojim ženam i uz pëvanje na vsaku se ruku pregibljući i vrpoljeći. Jedan zavodi, a lik pijane ili bar natrušene čeljadi odgovara. Te odgovore štampao sam razstavljeni slovi, a one reći, čto ih vsi ukup pëvaju, krupnijimi.

Gerištof.

Muž.

Poslušajte žene, muži,
Kak se muž na ženu tuži ;
Kako ga je pogubila,
Kad mu je vse razprudila,

Žena.

Ne verujte muži, žene,
Ča govori on od mene.
Rad bi slīpit, ar je slīpac,
Vsemu tomu sām je krivac.

Muž.

Muči muči, jalna ptica,
Povídala su mi dítea,
Da su te dost krat vidila,
Kad si 'z loncev vino pila.

Žena.

Od pila smiš odprít usta !
Kiselica ti ní grustna,
Vino, pivo ino žgano :
Nikdar t' ní bilo prerano.

Muž.

Kad sam te za ženu vzimal,
Vsega sam ja dosta imal ;
Potlje te imam va stanu,
Ne znam si pomoć za hranu.

Žena.

Nesrícá me 'e zapeljala,
Da sam ti se vkanit dala.
Proklet neka bude on dan,
Kad sam došla ja va tvoj stan.

Muž.

Ča ti je onda falilo,
Kad je vsega dosta bilo ?
Konj i volov, krav i ovac
I srebrnih, zlatih novac.

Žena.

Jur ti se sad vās stan ruši,
Dosta imaš buh i vuši',
Ar od glada jur crkivaš,
Pestéice múke već nīmaš.

Muž.

Moje gospodarstvo vrlo
Tebi je prošlo krez grlo.
Blago si mi pomorila,
Pratež židom založila.

Žena.

Muči muči, stari lokoš,
Zažeral si zadnju kokoš,
Sadar to vríme dohaja,
Da ćeš kazat gola jaja.

Muž.

Ne ćeš mućat, stara mora,
Hitit ću te van iz dvora ;
Od srama bit će mi umrít,
Ar mi pokažeš ur

Žena.

Dopeljala sam tri krave
Tuste, stelne, lípe, sdrave,
Donesla kvočku s pipličí,
Hajde i leće va vríci.

Muž.

Načinil sam nova jasla,
Još ní putra nit ní masla,
Dost kupujem zobi, jarca,
Još nisam pojíl ni jajca.

Žena.

Prazna stojú nova jasla,
Zato ní putra ni masla,
Krčmar je krave odpeljal,
A kokoši glad razpujal.

Muž.

Sada muči, ženski trubac,
Hitit ću te v svinjski hlivac:
Ar nit kruha nit ni múke,
Vse ti je prošlo krez ruke.¹

607.

Hrvatske Šice.

Imala je žena muža
Maljahnoga kot i puža.
Rekla mu je juhu skuhat,
Počela ga sukom buhat;
Rekla mu je hižu mesti,
Počela ga šibom plesti.
Žena meso požerala,
A mužu je kostje dala,
Popala ga za vraticu,
Hitila ga pod klupčicu:
Leži leži, moj nebore,
Doklen tebi bog pomore,

608.

Hrvatske Šice.

Vnogo 'e putij jedan prdac
Već vřidan neg pečen vřebac.
Prem da nřkda suho dojde,
'Z školje vřindar žitko projde.
Razsřikanja, grmljavinu

Čini prdac prtljavina.
Na školjicu kumaj kukne,
Veljek strela va dno pukne.

609.

Kolnof.

Mišak biži po polici,
Buču nosi na glavici,
Mišak padne, buča pukne: crć!

210.

Nova Gora.

Lřpa moja Nova Gora,
Kadi mi se komar ženi;
Muha mu je zaručnica,
Osa mu je posnašica.
Bčela mu je kuharica,
Malo skuhà, sladko břiše,
Ter mi svati vse pojřiše.
Pita muha starešinu:
„Oj ti stari starešina!
Kadi ć' komar s muhom spati?“
„Na steljici, na polici,
Na polici, va tikvici.“
„Oj ti stari starešina!
Komar ne će s mirom spati.“
„A ti muha, luda glava,
Ža 'no je komar muška glava.“²

¹ Ova pėsma simo zamakla, kako još nękoje, a idu pod X. ćislo.

² Ota se pėsma i po Hrvatih pęva. Med Ugri slušao sam ju i u Incėdu, nu je u njoj na tom piru drugi kuhar *sinica*, oćevřidno nezakonit, koji ne bi smio variti nego na piru ptićjem. Poju tamo:

Sinica je sokaćica, Ono svati sladko jřdu,
Ćto mi goder ona skuha, Za njim dobro vino piju.

A na koncu govori oženja mladoj zarućnici:

Ti si mogla dobro znati, Neg ćemo sę kuševati,
Da ti nisam otac, mati; Milo drago obimati,
Da ti ne ću mirovati, Okolo guta držati.

611.

Petrovo Selo

Išal se je vrebac ženit,
 Pozval je vse ptice na pir :
 Sovu prvu, gospu novu.
 Došla 'e sova prva na pir :
 Sela 'e sova nasríd stola ;
 Prošla 'e sova v prvi tanac :
 Potrla na nogi palac.¹

612.

Prisika.

(Od Cujde Šuševskoga :)

1.

Sam dost 'zkusil zla i dobra
 Ja vsakorjačkoga,
 Vred po žetvi sam se napil
 Dost vina dobroga,
 Ali tamo kašnje mrvu
 Od glada me vuši žeru.

2.

To vam hoće posvídočit
 Moja prazna štiba²,
 Da mi moj tužni želudac
 Jur od glada diba ;³

Ní va njem pšenice, hrži,
 Zato Cujda s lonci trži.

3.

Ej hoće dojt vreda žetva,
 Da ću imat stroška,
 Gvišno ne će pred manum stat
 Već prazna mezanka ;
 Onda hoću pínez imat,
 Kad začnem pšenicu vijat.

4.

Fanjak⁴ će mi žena napeć
 Petnajst ali dvajset,
 Deset ću ih vrći va drob,
 Onda ću pit počet ;
 Žena mora vino snašat,
 Dokljen more ča va čmar⁵ stat.

5.

Emerikuša pak v krěmu
 Zovem ino Franca,
 Ar Franc, ak' mu neg miš fućka,
 Velje s norom tanca⁶
 Kad akov 'zpijemo vina,
 Po me dojde srdec žena.

6.

Kutya lánzos teremtette
 Začne me špotati,

¹ Iz ove pėsme se ne doznaje za vrebčevu zaručnicu. A čto se pėva u nėkoj drugoj pėsmi, tobož o vrebčevoj svatbi :

Vušćica mu zaručnica
 Gnjidica mu dosnašica
 Buhica mu posnahulja ;
 A komar je drva nosil
 'Zpala mu je ćipalinka,
 Potrla mu je kolenćac itd.

to su nėćiji drugi svatovi, a ne mogu bit vrebčevi, er kđe je prilika, da ptica ide na pirovanje međ gamad ?

² Mućnjak. — ³ Niše se. — ⁴ Gumbovac, valjuška. — ⁵ Crevo. — ⁶ Avoir la tarantelle ; proigrati kao bėsan.

Užeranac, domom hodi,
 Vse ćeš zažerati ;
 Znaš, da nimaš škadnja, ¹ parme, ²
 Nit kruha za dítu, za me.

7.

Ogládit ću s dítuom doma,
 Još ti ništ ne mariš,
 Tako dugo žereš, piješ,
 Dok vse ne zaločeš ;
 Drugi nam sítve požanje,
 Ruši nam se stanje.

8.

S rovaši krčmar vsaki dan
 Pred hižom škrebeće,
 Veli : hoće dat sekverat³
 Kígod platit ne će ;
 A rihtar porciju⁴ prosi,
 Duhnju,⁵ vankuš⁶ nosi.

9.

Malo prateži jur imaš,
 Vse si poprodaval,
 I za tvoje vražje pilo
 Krčmarom ju sdaval ;
 Vidiš, kí pijan pohaja,
 Kaže, kot ti, gola jaja.

10.

Ja ne znam, ča ću ja tužna
 Jur s tobum početi,
 Vina se ne ćeš ostavit
 Ti lokuš prokleti !
 Bog ti daj uz lagav umrit
 Onda ću ti zabit čep itd.

613.

Nova Gora.

Zaspala je divojčica
 Na lukovoj gredi,
 Dohodil je mladi janak,
 On ju tiho budi.
 Dohodila stara mati,
 Ona s prutom : udri !
 Ne bijte ga, stara mati,
 Srce mi ga ljubi.
 Zakoljte mu onog' prasca,
 Kí pred vratí trubi ;
 Zakoljte mu onog pívca,
 Kí nas rano budi ;
 Zakoljte mu onu kokoš,
 Kâ nam jajca sgubi. —

614.

Plajgor.

Dobro jutro kobasica,
 I kí ste ju nadili !
 Dobar večer pletenica,
 I kí ste me pozvali !
 Ako mi date i mesa :
 Bog će vam dat nebesa.
 Neg me lačnoga hranite,
 Žajnoga napojite !
 Kobasica, pletenica :
 To mi je radovanje ;
 Dobroga vina holbica :
 To mi je gostovanje.
 Dražja mi je neg sestrica,
 Neg žena i dítčica,
 Volim jísti, vino piti
 Neg se s dítuom skrbiti.

¹ Hambara. — ² Plěvnice. — ³ Exequi. — ⁴ Porez. — ⁵ Blazinu. — ⁶ Podglavak.

S jilom pilom bradu mažem,
Zato 'e ona črljena ;

Ja ju gojim i pomažem,
Ako 'e prem pasja žena.

Nad manum špota i grmi
Kako črn oblak šumi,

Strele sîmo tamo skaču,
Ditca za hrbtom plaču.

Ali ča mi je po ženi,
I po mojoj ditčici?

Ako neg gre dobro meni
Pri vini i kobasici.

Dobro vino i kobasicu
Volim neg ženu i ditcu :

Ar vino i kobasica
Već mi hasnû neg ditca.

Telo moje lîpo mažu,
Njemu sladko godîdu ;

Gladan želudac pomažu,
Kada njega pohodû.

Meni v jutro kobasica
A v večer pletenica

Vsakdar srîčnu uru klica,
Ako 'e pri tom holbica. —

615.

Kovači.

Ča je po tih trih kovačih

Na zimu, na zimu, na zimu ?

Prvi kuje (vranca konja
Veselo veselo veselo) ;

A on drugi on zagleda
Gazdinjku gazdinjku gazdinjku ;

Treti obhaja okol ognja
Taj sdvojnjak, taj sdvojnjak, taj
sdvojnjak ;

Rad bi ukral kus železa
Na svornjak, na svornjak, na
svornjak. —

616.

Frakanava.

Kad mi Cingo Cango zažmivaše,
Vsimi zvonî njemu zavoniše ;

Na oči mu krajcare metaše,
Mekinjami uši zasipaše ;

A za vrat mu ponjavu metnuše,
A va trbuh ražanj zabodoše ;

Na pupak mu pšenice nasuše,
A va pančić igle zadenuše ;

Na nosilo slame nametnuše,
Ter iz blata križ mu načiniše.

Šestero ditčice on imaše,
Cing - Cangica ljuto se plakaše ;

Kdo će sada tugu preboliti,

Kdo će sada ditčicu hraniti itd. ¹

617.

Frakanava.

Rad bi ničto povîdati novoga novoga,

Posluhni me, bratac dragi, neg sada,

Ja ti hoću dat lîpoga nauka.

¹ Iza vsakih dviju vrstiu pèva se (pravo li sam napisao i pravo li narod tamo taj pripèv u donjih stranah nauho primio):

Aj dživor džavorčica . . . lele le !

Ako hočeš v vsaku dobu vrli bit vrli bit
 Ne krati se ti dobroga vina pit
 N'édan krčmar na te s' ne će potužit.

Ar dobro vino ne kvari človika človika
 Samo da 'e od njega tašća mošnjica,
 Ali pak načinja rume na lica.

Sčim se budeš već na krčmu zahajal zahajal
 Krčmar bude tebi stakalce 'zplavljal,
 Pri njem budeš vsakdar počten je imal.

Nikdar tvôga mesta ne će ti kratit ti kratit
 Vsakdar tvoj stolac će jur pripravan bit,
 Veruj, da se ne će na te on tužit.

Kada dojdeš ti va krčmu: *Seitel Wein, Seitel Wein!*
 Za šest grošij pečenice, *Frühstüf mein!*
 Za pîneze to krčmar dá vsaki dan.

Kad ti bude jur brez broja pun rovaš pun rovaš,
 Onda reci ti krčmaru! *esinálmas!*
 Ako prem da morbit doma ničt nimaš.

Kad si vzameš nakanenje v krčmu pojt v krčmu pojt,
 Prez truda si tri dni neka domom projt,
 Onda se ne boj sekvestra, ne će dojt.

Ako za vino ostaneš dužan ča, dužan ča,
 Skrbi da s pšenicum platiš ti v reda,
 Sis njum moreš ti odpraviti sekvestra.

Ako s pšenicum ne moreš platiti platiti
 Sínokošu ali lapat prodaj ti,
 A vinograda se neka 'zbaviti.

Morbit ćeš mi na to sad odgovorit govorit,
 Da on, ki ima, more lagko platiti?
 Ja sám velim, još ću ti po svidočiti. —

618.

Čatar.

Davali su babi kvočku i piplíće,
 A baba ju ne će, neg se vse odmiče;
 Davali su babi gusku i guščíće,
 A baba ju ne će, neg se vse odmiče;
 Davali su babi svinju i praščíće,
 A baba ju ne će, neg se vse odmiče;
 Davali su babi kravu i teliće,
 A baba ju ne će, neg se vse odmiče;
 Davali su babi mladoga junaka,
 Toga baba hoće s obima rukama.

619.

Hrvatske Šice.

Naša stara mati kupila je mačku:
 Miše polovila, tri lonce razbila.
 Mati čriplje brala: nogu je slomila.
 Dida majku išće: ubilo ga sleme.
 Ni majke ni dide: ljubimo se mi dva.
 Zakoljimo kokoš, kâ nam jajca gubi;
 Zakoljimo prasca, kî na pragu krulji;
 Zakoljimo bika, kî po selu bludi;
 Donesmo si vina, kô nam srdce ljubi;
 Lezmo na steljicu, pokrijmo se duhnjû.

XII.

Pěsme o svetinji i dobroti.

620 — 646.

620.

Sabara.

<p>1.</p> <p>Hodi, dušica, Gríšnik, gríšnica! Posluhni denas Ov veseli glas, Kôga nam pošilja I med nas razdilja Mati Maria.</p>	<p>3.</p> <p>Kot mati draga Ona b' nas rada Prijeti v diku, Svoju ditěicu. Zato nas poziva, S milošćum zakriva, Pred vragom skriva.</p>	<p>5.</p> <p>Za nas se moli V našoj nevolji, Nas preporuča, Bogu izruča; Kada gríšnik bludi Va toj griha tugi: Milost mu 'zhodi.</p>
<p>2.</p> <p>S ovimi rěči Milo k nam kriči: „Šetujte k meni, Sinki ljubljeni! Ja ću vas prijeti, I za sluge vzeti Med sbroj vsih svetih.</p>	<p>4.</p> <p>Na svojih rukah Kaže nam sinka, Kôga 'e rodila, Za nas gojila, Agnjaca božjega, Jezuša dragoga, Milostivoga.</p>	<p>6.</p> <p>Kad bude pojti, Iz svíta projti, Neće zakratit Milošće skratit; Će bit pomoćnica I zagovornica Mati dívica.</p>
<p>7.</p> <p>Zato tecimo, Majki recimo: „Ne ostavi nas V on poslidnji čas: Kad budemo stali, Pred sinkom drhtali, Raćun davali.</p>	<p>8.</p> <p>Da pak po smrti Sis vsimi svetî Sinka tvojega, Boga dragoga, Budemo hvalili, Va nebi dićili, Vsakdar veseli. —</p>	

621.

Pulja.

Poslušajte, dušice,
 Od Marie dівice,
 Kako 'e sinka zibala,
 Ter mu 'e sladko spivala.
 Zaspi zaspi, sinak moj,
 Ter utiši taj plač tvoj.
 Vidiš, kako te volak
 Počtuje te i oslak.
 Angeli vsi, letite,
 Lipe jačke jačite,
 Neka brže sinak moj
 Sladko prīme pokoj svoj.
 I vi drobne ptičice,
 Moje drage sestrice,
 Spivajte, da sinak moj
 Sladko prīme pokoj svoj.
 Nunaj nuni nuninaj,
 Dragi sinak, ne plakaj!
 Ja te hoću čuvati,
 Tebe milo zibati.
 I vi drage dušice,
 Mōga sinka ovčice,
 Sada sīmo prīdite,
 Ter mi sinka uspite.
 Dika budi dівici,
 Toj nebeskoj kraljici,
 Kā je boga nam dala,
 Dівica je ostala.

622.

Stinjaki.

1.

V strašno vrīme živimo,
 Dobro kad pomislimo,
 Ah joj meni, ča ćemo?

2.

Bogat uživa svoje,
 Siromahu 'e vse gorje,
 Uzrok tomu oh kdo je?

3.

Imamo prelīp orsag,
 Vsim susedom jako drag,
 Neg jedan je zal oblak.

4.

'Z koga tuču nanosi,
 Škodu veliku nosi,
 Gospodine, pomozī!

5.

Mrzla 'e ljubav bližnjega,
 Ne ljubi svoj svojega,
 Nī već srdca vrućega.

6.

Čista ljubav 'zmanjkuje,
 Nečistoća kraljuje,
 Joj, pravica stuguje.

7.

Oh neverna krivica,
 Sad moguća kraljica,
 Tvoja cvatu kak lica!

8.

Bogat maže ter vozi,
 Ubogim bog pomozī,
 Tuži nad 'vim kar kdo si.

9.

Nīma mesta već krīpost,
 Razprašila 'e vse gizdost,
 Va nebo krićuća psost.

10.

Zakon, nošnja nī naša,¹
 Kā pogibelj donaša,
 Nenavidnost prinaša.

¹ U rukopisu stoji: *nī naša*. Vsakako je pēsnik mislio na Nēmce, er se pē-sma bez ikakve sumnje pod Josipom II. izpēvala.

11.

Plemenito kraljestvo,
Kdî je staro blaženstvo?
Tužeć pita sad ljudstvo.

12.

Pînez jur već ne zvoni,
Ako mozbit pri onih,
Kî se zovu gosponi.

13.

Ako ćemo živiti,
Konji moramo biti,
Ovak' tužu sad kmeti.

14.

Ar zaisto neg oni
Jesu svîta nasloni,
Konji, voli nevoljni.

15.

Ljuti kalež mora pit,
Kî bi rad povoljan bit,
Svîtu, sebi ugodit.

16.

Kî ne more pomaknut,
Ali srebrom potaknut,
Onog' staleš sad je ljut.

17.

Ar sad guću i oni,
Da su kmeti hudobni,
Kî zakrivat su dužni.

18.

Nî već tako nikogar
Miloval kî bi te bar
Joj ti siromah vbogar!

19.

Tako čini sada svit,
Ne misli, da će umrît,
Ljudske muke kî je sit.

20.

Jedan drugoga smîje,
Mrîže pod noge sîje,
I brez britve podbrije.

21.

Je li tako kadi kdo,
Kî b' ovo ljudstvo hudobno
Zatiral va morja dno?

22.

Da b' prestala krivica,
Presvîtala pravica,
Za kû kriču i dîtea.

23.

Nagni, bože, uši k nam,
Pomoć ne suskrati nam,
Prîmi nemir 'z svîta van.

24.

Svîta kralje pogodi,
Siromaštvu ugodi,
Na pomoć nam sad hodi. —

623.

Kolnof.

(Kad se idena božji put.)

Spravlajte se kršćeniki,
Kî ste Marie putniki,
Spravlajte se mladi, stari,
Družina i gospodari.
Hodte simo, sestre, brati,
Siromahi i bogati,
Potrudite se nas sprohodit,
Naš dalek put nam slahkotit,
A mi smo se odpravili
Pred našu mat čudnu v Celji.
Jezuš mili, ti nas peljaj,
K majki tvojoj nas zapeljaj.
Daj nam putnika angela

*

Rafaela arkangela,
 Kot si ga dal Tobiašu
 Za putnika v starom času :
 Ki je njega srično peljal,
 Doklen ga 'e domom zapeljal.
 Peljaj i nas, ar si čuvar
 Od boga postavan vsakdar.
 Zato hodmo, ne štentajmo,
 K Marii Celjskoj šetujmo.
 Ne bojmo se puta težin
 Nit triska, vrîmen ni godin.
 Vse će Maria slahkotit,
 Vse trude naše naplatit.
 Marie ljubav i sinka
 Peljaj vsakoga putnika.
 I da bi nam bilo umrit,
 Oh sričan Marie putnik!
 Put će nam mati pokazat,
 I k Jezušu nas zapeljat.
 S bogom ada jur vsa braća
 Ostanite vi domaća!
 S kratkum molitvum 'zručamo,
 I ljubežljivo prosimo,
 Oglejte se zadnjič simo.
 Ako se još kî srdite,
 Poglejte Marie dite.
 Ča 'e ono za nas trpilo,
 Kad je na križu visilo!
 Jezuš, velim, otea prosi,
 Da nepr'ételjem oprostî :
 Oprostite i vi vsi nam,
 Ali s' pr'ételj nepr'ételj k nam.
 S bogom ada, vsa rodbina,
 Dîtea i druga tujina.
 Naše delo i skrb će bit
 Vas vse Marii izručit.
 Da svojega sinka prosi,

Kôga va naručju nosi :
 Da se zlo od nas odvrne,
 K nam svoje lice obrne ;
 Kuge, glada, vojske brani,
 Kâ nas plaši iz vsih strani.
 Hodmo s bogom, čas se krati,
 Bog će nam blagoslov dati.

624.

Petrovo Selo

(P o p i v k a o d s m r t i.)

Oh smrt strašna, oh smrt huda,
 Kulika li činiš čuda!
 Spominanje žuhko tvoje
 Rani jako srdce moje.
 Kîgoder tvoj čemer kuša,
 'Z njega pojti mora duša.
 Koga strila tvoja rani,
 Purpur njega ne obrani.
 Zahman su mu patekari,
 Zahman fini i doktori.
 Nî mu triba pojti v Padvu,
 Nit v nijednu apateku.
 Zahman su mu hamajlije,
 Zahman vražje vse coprije.
 Na stran mora deti listje,
 Na stran flaštre i korenje.
 Nit napitak alkermoša,
 Nîti b r a t j a 'z Beč - varoša
 Ne mogu ga občuvati,
 Da bi ne bil sužanj smrti :
 Ar 'z kojega žitak 'zvlači,
 Žmehkum nogum njega tlačî.
 Nit staroga ne miluje,
 A mladoga pošlapuje.
 Ne straši se srditoga,
 Ne plaši se hrabrenoga.

Kde je Samson, vitez jaki,
 Kde Herkules on veliki?
 Aleksander kde je vzmožnik,
 Vsemu svítu zapovídnik?
 Kômu 'e sužanj bil Darius,
 Persianci i Egiptuš.
 Kde 'e Julius, cesar prvi,
 Kí se vozil s oroslani?
 Kí je vmoril Pompeuša
 I gospodstvo vzel varoša.¹
 Kde cesari vnogi drugi,
 Vu junačtvu osebjuni?
 Vse su druge obladali,
 Tebe jednu nísu mogli.
 Vsim si vzela ti korune,
 Vsim oružje, brze konje,
 Da ti ne mogu uteći,
 Neg je vsakom' va grob leći.
 Kam bogatei s svojem srebrom.
 Kamo skupei s žutim zlatom?
 Kam njihovi beli gradi,
 Lîpi dvori, vinogradi?
 Kam varoši s zidmi jaki,
 Kam orsagi preveliki?
 Kamo konji nezjahani,
 Kamo kinči nebrojeni?
 Kam trnaci, kam marofi,
 Kam dítčica, mladi grofi?
 Kam dîvojke, lîpi cvetki,
 I majkini dragi sinki?
 Kamo gospe i kraljice.
 Kamo vzmožne cesarice?
 Vse je prošlo, vsi su vmrli,
 V črnoj zemlji vsi pognjili.

Oh smrt strašna i nemila,
 Kaj si toga jur popila!
 Kaj ću veće povídati?
 Plač mi ne da govoriti.
 Nit se rodil, nit se ne će,
 Koji smrti vujti hoće.

625.

Petrovo Selo.(Opet popîvka od smrti.)²

Plačnu pisem, bratja, pojmo,
 I vu boga mi verujmo;
 Na smrt britku pomislimo,
 Ter se grihov spokorimo.
 Pogledajmo na to telo,
 Kô je prvo živo bilo,
 A nut sada na kaj dojdè,
 Vsa lîpota vrída projdè,
 Oči njegve su zaprte,
 Koje svítu već ne odpre;
 Ruke bile očrnehu,
 Noge brze okrepehu,²
 Lica su se preminila,
 Vusta rumena povehla;
 Nit ne vidi, nit ne čuje,
 A govori jošće manje.
 Ar kad duša pride 'z tela,
 Vse je mrtvo, ničt' ne dela,
 Neg ostane gluho, slîpo,
 Kô je prvo bilo lîpo.
 Zakopa se, prah postane,
 Vonju i smrad 'z sebe da'ne,
 Onde bude njegvo stanje,
 Onde njegvo vse imanje.

¹ Rima. — ² Lasno da su ove dvě pësme o smrti već i štampane, vsakako nisu nikle med onim narodom, kojega pësme u svët iznosim, nu nekdě ovkraj Drav e, pak ih ondanji puk primio. — ³ Odrvenile se.

Lis : palača, grob : otčinstvo,
 Svít pak drugi : bú gospodstvo.
 Žabe, kače : sluge verni,
 Vonj'vi črvi : prijatelji ;
 Opravu mu budu tkali
 Plesnivoća i vsi moli.
 Tam brat brata ne odkupi,
 Nit ditčicu majka 'zkupi :
 Ar smrt nima va tom reda,
 Neg jednako zapoveda,
 Je li mladi, je li stari,
 S slugum kralja skupa spravi.
 K čemu ada svít ljubimo,
 Kí se trsi, da 'zginemo.

Jošće mrtvac 'vako tuži :
 Poslušajte žene, muži,
 Draga bratja, družba mila !
 Kâ si s manum vsakdar bila.
 S večera kot lipa roža
 Sada jesam črna koža.
 Skončana je moja mladost,
 Ne bú veće vu nje radost ;
 Dokončani dnevi žitka,
 Dokončana dika svitska.
 Kí sam s vami živil sdravo,
 V grobu moram sgnjiti ovo.
 Ne ćete me već viditi,
 Nit već s manum govoriti.
 Ovde hoću prebivati,
 K pitanomu dnevnu vstati.
 Naj bog dušu k sebi vzame,
 Ne gledajuć grehe moje.
 Na vas ada pomislite,
 Ter se s grihov spokorite.
 I vi ćete vsi pomríti,
 I hoćete k meni priti.

Ne ufaj se ničtar v blago,
 Nek si spravil dobro vnoğu ;
 Ne ufaj se v jakost tvoju,
 Ar smrt vlada vsikdar v boju.
 Smrt je jača od vsih ljudij,
 Slomi kosti i vse udi.
 Nit se rodil, nit se hoće,
 Smrt zatući kôga ne će.
 S vsemi vlada i vse vzi mlje,
 Ar nikoga ne miluje.
 To vam budi pred očima:
 Smrtna sila vsud dopira.
 Misli, človik sad živeći,
 Ter pogledaj v grob smrdeći :
 Kam ja idem, tam ti dojdeš,
 Odkuda se ne povrneš.
 Ovde bude tvoje stanje,
 Ovde s manum vse imanje.
 V zemlju mene položite,
 I za dušu vsi molite !
 Bog vam plati vaše trude,
 Da i vami milost bude.
 On vam budi vaša plaća,
 Kí dobrote s dobrim vraća.
 Hvala budi nebeskomu
 Bogu vsakdar vekvečnomu.

626.

Unda.

Premisli si vsaki na to :
 Betežnoga pohoditi
 A uznika odkupiti
 A putnika nastaniti
 A mrtvoga sprohoditi
 A gologa opraviti
 A žajnoga napojiti
 A gladnoga nahraniti :

Ar se mora tako mučit,
Kot se ptica po kitjici,
A bčelica po cvitjici.

627.

Unda.

Kî se kani oženiti,
Čuda mora premisliti :
Vik s hrdjavom žlicom jisti,
A nikdar se ne najisti,

628.

Frakanava

(Zgubljeno divojačtvo.)

1.

Lîpe rumene rožice,
Pomilujte me, sestrice,
Poglejte gorke suzice,
Kê namaču moje lice.

2.

Žalostni glas vam ja nosim,
Zato vas za ljubav prosim,
Povidano vam budi vsim,
Ča srcem velim žalostnim.

3.

Od moje male mladosti
Odrasla sam va radosti,
Nisam znala za žalosti
Nit za junačke jalnosti.¹

4.

Živila sam kot grlica,
Procvala sam kot rožica,
Onda me jedna sestrica
Kruo vkanila, slîpica.

5.

Ali oh tuga, oh žalost!
Nač nas pelja krhka mladost?

Grîšna nesrîčna nasladnost,
Z kê žalost 'zvira, jad, starost.

6.

Stipala sam se s njom v noči,
Začetak vrgla k nesrîci,
Zato se, sinki i dčeri,
Toga čuvajte i ditići.

7.

Zlih tovarušev se čuvat,
Njih tovaruštvo ugibat
V pameti morate imat:
Po kvari se 'e kasno kajat.

8.

Miho 'e prvi dragi bival,
Ča krat s manum je obašal!
Lîpe rože je odkidal,
Tako mu je danak prošal.

9.

Prîde za tim Ivan, Mata,
Odprla sam vsakom' vrata.
Dobro ti se s njimi sklata,
Prebivaju l' okol vrata.

10.

Bar sam se s njim' veselila,
Ali još sam se strašila,
Kad sam riči premislila,
Kê mi 'e mat več krat dilila:

11.

Da se čuvam zle prilike,
Ogibljem jalne² ditiće.
Ar ne će obajt nesrîce,
Kâ se ne čuva prilike.

12.

Noći su nam kratke bile;
Da b' se bile tri složile,
Još nam nebi odurile,³
Bar⁴ su mi vse dobro vzele.

¹ i ² žalfčhbet i falčf. V. Rad Jugoslov. akad. knj. XV. članak *Brojanica*
V. Vuhliti. — ³ Dosadile, dotužile. — ⁴ Prem da.

13.

Hižtvo¹ su mi obitali,
Ali vrlo me popali,²
Od počtenja odpitali,³
S tim su mene darovali.

14.

A sada nikdir ni krivca,
Podsmiju mi se va lica,
'Zdivaju mi: ti gnjusnica!
Samoj meni ja krivica.

15.

Ča su prvo govorili,
Ono su pogovorili.
Još su mi se nagrozili,
Sríca da me nisu 'zbili.

16.

Nesríčna je ona ura,
Kâ se meni sad odura.
Kako si me pomutila!
Oh da b' v broju jur ne bila.

17.

Da b' se zemlja otvorila,
Mene tužnicu pokrila,
Moju gnjusobu zakrila,
Da se nikdar ne b' zvidila.⁴

18.

Suze po lici curite,
Gorke curke⁵ mi 'zđilite,
Eve vnukecam povijte:
Zla se čuvaj vsako dite!

19.

O vi lipe divičice,
Pomilujte me, rožice!
Peldu⁶ si vzamate, sestrice,
Zla se čuvajte dčerčice!

20.

Sad 'ztugujem kot grlica,
Nisam ja nit divičica,
Nit žena nit udovica,
Vsak mi veli: ti mraznica!

21.

Nikdor me jur ne miluje,
Vsaki se neg posmihuje,
Gladnu mene nadiljuje,
Još me mila mati psuje.

22.

Oh da se vsaki kot sraba
Vse gríšne prilike haba,
Kâ k nesríci napeljiva,
I nje stalno se ogiba.

23.

Oh kako je lipa krípost:
Dívojačka neskrunjenost!
Kruto 'e lipa séda starost,
Još je lípša čista mladost.

24.

Ovu od srdca ljubite,
V njoj se stalno veselite,
Da počtenje obdržite,
Kí va svítu neg živite.

25.

Ar prez počtenja živiti
Mora nam se oduriti.
Bolje 'e v mladosti umríti,
Neg prez počtenja séditi.—

629.

Frakanava.

1.

Bože otac kralj nebeski,
Milo te zazivamo,

¹ Ženitbu. — ² Od seppen, ludibrio habere. — ³ Razstavili. — ⁴ Doznala.—

⁵ Potoke. — ⁶ Priliku, priměr (Bířb).

Naše prošnje ne zavrzi,
Usliši, kâ prosimo.

2.

Vidiš da nas od vsih strani
Francozi proganjaju,
I cesara stolac stalni
Po volji uživaju.

3.

Ne prepusti nepr'etelju
Orsagov razsipovat,
Daj jakost našemu kralju,
Da bude mogal vladat.

4.

Francoze božanskum silum
'Z orsaga svôg prognati,
Prevelikum tvûm pomoćjum
Va miru kraljevati.

5.

I ti, mati milostivna,
Srdu otca utiši,
Mati ljubljenoga sina,
Nas njemu preporučí:

6.

Da nam ne naškodi ruka
Nepr'eteljska prosimo,
I da nam pomore muka
Sina, v kog se ufamo.

7.

Ti s' Maria vsakdar bila,
Budi vsega orsaga
Patrona i mati mila
Zibrana Ugrskoga.

8.

Zato k tebi tužni sini
Milo vsi vzdihavamo,
Va 'voj našoj potriběini
Patronu zazivamo.

9.

I vi angeli nebeski
Na pomoć nam šetujte
Premiloga kralja vojski
Segurnosti darujte.

10.

Mihovila arkangela,
Kí 'e slomil Lucifersku,
Vzamate njega generala :
On će i moć Francozku.

11.

Svetci božji, daj sad i vi
Boga za nas molite,
Prosimo vas žalostni mi
Pomoći ne skratite.

12.

Da pošalje na strahotu
S neba dva apoštole,
Kí prestrašu nepr'eteljsku,
Kot su vojsku Atile.

13.

Oh neobladana Judit,
Svetica jur ne štentuj,
Ne daj našoj vojski bludit,
Sablju k sebi pripasuj.

14.

Presici moći nepr'eteljske,
Kot si Holofernuša,
Brani vse strani cesarske,
Zaručnica Jezuša.

15.

Da nam bog da zadobiti,
Kâ mi jaćeć prosimo,
Šetujmo se pokajati
Za vse grihe svršeno ;

16.

Svitu, mesu odpovídat,
Samo bogu služiti,

I vsakoga griha čuvat:
Čemo ta vsa dobiti. —

630.

Raušeri.

Neba i zemlje stvoritelj,
Premožni svita ravnatelj,
Bog šaregov nebeskih,
I šaregov zemaljskih!
Poglej kako krivoverstvo
Straši plaši tvoje ljudstvo.
Oh ne daj krivoj sili
Nas pobit, bože mili!
Oružje se vsakdar liska,
Nepr'ételj s njim vsakdar tríska;
Jur bi nas rad skončati,
S zemljum našum vladati.
Bože! na pomoć nam stani,
Nepr'ételjskih ruk nas brani:
Ar se va te ufamo,
Kot otca zazivamo.
Obrni k nam tvoje lice,
Pomiluj naše dušice,
Iz nebeske višine
Poglej na tvoje sine.
Ti si obramba vsih ljudij,
Da nas nepr'ételj ne sbludi;
Daj dar tvoje pomoći
Va dnevi i po noći.
Kuga, glad i vojevanje
Jesu kaštige zlamenje:

Ar jesmo zagrišili,
Meč vojske zaslužili.

Ali jur suze točimo,
I lica plačuć močimo:
Lístor nam se sad smiluj,
Gríšnike nas pomiluj.
Gospon si gospodujućí,
Prevzmožni kralj kraljujućí:
Zatari krivoverstvo,
Vzviši Rimsko cesarstvo.
Rimsku crikvu čuvaj, vladaj,
Nje nepr'ételje obladaaj,
Daj mir kraljem, cesarom,
Kršćanskim poglavarom.
Jačaj našega cesara,
Ferdinanda imenovanâ,
Kot si Davida kripil,
I Goliata pobil.
Batri viteze Ugrske,
Kot si batril Israelske;
Poglej na tvoje sine,
Da ljudstvo ne pogine.
Ravnaj, vladaj vse kršćanstvo,
Brani Ugrsko kraljestvo;
Sveti blagoslov nam daj,
Va nebo nas zapeljaj.
Da te s angeli hvalimo,
I s vsimi svetci dičimo,
Otca i sina boga,
I duha presvetoga. —

632.

Bezonzja.

Šal sam, bože, junak po zločestih putih,
Po zločestih putih, po gríšničkoj cesti.
Pred mene su došli tri zli tovaruši,
Ti tri tovaruši bili razbojniki,

Oni su mi rekli, da bi ja šal s njimi,
 Da bi ja šal s njimi svete crikve robit.
 Privolil sam junak, da ću ja pojt s njimi,
 Ter sam prošal tužan s zlimi tovaruši.
 Veljen kad smo došli k atoj prvoj crikvi,
 Oni tri su prošli ter su ju robili,
 A mene junaka na stražu su dali.
 Kad smo porobili pet prelipih crikav,
 Onda smo mi došli k onoj šestoj crikvi.
 Kad smo pak jur došli k atoj šestoj crikvi,
 Opet me junaka na stražu su dali;
 Oni tri su prošli ter su ju robili,
 A mene junaka onde ostavili.
 'Z varoša vojščani van mi jesu došli,
 Ter su me junaka tužnoga dostali,
 Mene su dostali, oni tri su ušli.
 Potom me vojščani v varoš su peljali,
 Ter va sudske hiže mene 'nutar dali.
 Onda me junaka lipo upitali,
 Da bi ja povídal, ča smo vse robili.
 Počel sam im junak crikve pobrojivat.
 Najprv smo 'zrobili crikvu Lovretansku,
 Drugu smo 'zrobili crikvu Železansku.
 A ta treta 'e bila ta crikva Selčanska¹
 A četvrta 'e bila svete²
 A peta je bila svetoga Štefana,
 A šesta je bila najlípša Celjanska.
 Onda me junaka v uzu odpeljali,
 Treti dan tužnoga 'z uze van 'zpeljali,
 Opet me junaka lipo upitali:
 Ako im ne morem ča već povídati?
 Ako im povídam: tē me van puščati.
 Tada sam im junak redom pobrojival,
 Ne samo 'ne crikve, kê jesmo 'zrobili,
 Nego i varošē koje smo znobili.

¹ Sedlec, u Českoj, kdě su bili Cisterciti? — ² Ne mogu pisma si pročítit, olovom pisaná od tolikih godin.

Tad su me va uzu opet povrnuli,
 Nu treći dan za me galge načinjali,
 A osmi dan potom k galgam pripeljali.
 S onim malim zvonom jesu zazvonili,
 Te lipe dupljire jesu mi nažgali.
 Moj otac duhovni pri meni su stali,
 Za manum junakom žalostno plakali.
 Vse mlade dîvojke pri meni su stale,
 Ter mene junaka nujno narikale.
 Kad me obesili na visoke galge,
 Kad su obesili na visoke galge
 Onda mi doleti taj beli golubak,
 Ter mi onda sedne na to desno rame.
 Doletila mu je bela golubica,
 Bela golubica, njegova družica.
 Tri dana sam visil pod božjim sunačcem,
 Vse lipe dîvojke k meni su hodile,
 Za manum junakom žalostno plakale,
 A četrti danak 'z galag doli 'znele,
 Med lipe rožice mene pokopale.
 'Z mojega je grobka tulipan uzrasal,
 A ziz glave moje bela aleluja.¹

633.

Cilindol.

Nagnul se je junak na črnu zemljicu,
 Suzami zaliva zelenu travicu.
 Tužil se je junak zelenomu boru,
 Da nîma batrenja već srdačcu svômu:
 Nis imal mladenac danka veseloga,
 Pokle sam pogubil tovaruša môga.

634.

Frakanava.

V Ugrskoj krajini je još jedna mati,
 Kâ mi sina hrani, oženit ga kani.

¹ I ova mi pësma zamakla, kdë ne treba da bude. Ili je pësma propustila spomenut junakovo pokajanje?

Ona ga ne hrani s vrhnjom nit s vrtanjí,
Nego mi ga hrani s mudrimi ríčami.

635.

Frakanava.

(O d h í ž t v a.)

Ljubljeni kršćani, kí ste ovdí spravní,
Sada posluhnite, budite pripravní.
Od svetoga hižtva hoće govor bití,
Va kô mlad i mlada danas tê stupiti.
Hižno tovaruštvo sam bog je odredil,
Kad je na početku on Adama stvoril,
Kôga je va rajski lípi vrt postavil,
I njemu na pomoć ženu prispodobil.
I mudri Salamon v svetom písmi velí:
Ní dobro človíku živítí na sami.
Ar nut nevoljnoga kdo će podvóriti,
Kdo će mu se pomoć, kad upade, vstati?
Potom Jezuš Kristuš v novom testamenti
Hižtvo je postavil v svetom sakramenti,
I rekal, da tê bit va njem blagoslovni,
Kí se skupa sdružú va lípoj ljubavi.
Ali vînder vnogi bolje bi učinili,
Da b' se va dibokom morji zatopili,
Neg kad prez ljubavi pred oltar stupiju,
Pak v nesríćnom hižtvu pakal si dobiju.
Sakramenat hižtva šipku je spodoban,
Kí je s rožícami i s trnjem obložan :¹
Ar kada v jeseni odevatu rožice,
Na šipku níč drugo neg truje ostane.
Hižtva sakramenat kí va njega stúpi,
Onoga odlag smrtí níkdor ne razlučí.
Zato lípo mirno vi skupa živíte,
Da vas blagoslovi, od boga 'zprosite.
Sada već ní dalek, jur će vreda prítí

¹ Obložen; tako se i govori; kako smo imali *spravan* mjesto *spravljen* itd.

Hipac, va kom čete k oltaru stupiti.
 Onde hočete si ruke skupa dati,
 Stalnu čer do smrti ljubav obečati.
 Zato srdeca oči gori podignite,
 K Jezusu, Marii ovako vzdahnite :
 „Prídi, o Jezuse, prídi neg sada k nam,
 Budi nam va ovom hipecu milostivan.“
 Na zlom i na dobrom bogu zahvalite,
 V njega se ufajte, njemu se 'zručite.
 Do sede starosti lipo se ljubite,
 Da već na 'vom svítu blagoslov dobite.
 Ako vi budete to vsakdar činili,
 Sríčni čete biti vi pak i po smrti.
 Ako po zlih delih budete bludili,
 Joj vam na 'vom svítu i po vašoj smrti.¹

636.

Katalena.

Ivanova mati na grobu klečala,
 Na grobu klečala, jako se plakala.
 'Z groba mi govori Ive sinak dragi,
 Ive mladi junak svojoj staroj majki :
 „Recite mi, majko, vsim mladim junakom,
 Da mi ne govorû na mlade dîvojkje :
 Dîvojačke suze ravno k bogu teču.
 Recite mi, majko, vsim mladim dîvojkam,
 Da mi ne govoru na mlade junake,
 Ar junačke ríči ravno k bogu kričû.“

¹ Iza „razluči“ ima rukopis još četiri vrste, koje ili su nêčiji umetak, ili ako su pisčeve, pêsmi baš na ruku nisu:

Zato preljubljeni ! i lipo veselje
 Hižnoga zakona neg jako kratko je.
 'Zpunit hočete ga, to 'e istina prava,
 Ali kdo zna kudaj vaša sriča plava ?

t. j. moglo bi vaše hižtvo i po zlu se dati. Čto pop i trnje hižtva pri toj prilici napominje, ne škodi. Nu pri vênčanju gatat nesríću, to može samo zavidljivi laži-svetac, koji uvêk od vsega zazire (?) čto je god pût-no, bud i sveto i vênčano bilo.

637.

Katalena.

(Od Štefana Kralja.)

Oh kadi si Ugrska lípa svítla zvezda,
 Kâ s' bila va našem orsagu vesela?
 Kadi si Štefan kralj, glej Ugar te želji,
 Turoban va srdcu sad pred tobum stoji.
 S tebe se spomina, toči suze nujno,
 Vsa Ugrska zemlja spomina te željno,
 Cvatuće prelípo tvoje svete ruke,
 S kîmi jesi branil nas turobne Ugre.
 Prelípi vrtalj bil glasna Panonia,
 Njega 'e polivala dívica Maria.
 Nut kršćanska vera onda 'e lipo cvala,
 Ali sad škurina jur na nju napala.
 Oh kdi si Štefan kralj ti va lípom vrtlu?
 Nut veselo 'e živil človik v tvojem žitku,¹
 Veselo je živil vás líp Ugrski svít,
 Ali sad je nastal jedan turoban hip.
 Čuda se premína, vsakojačke fele,
 Vsporilo se je med nas kruto krive vere,
 Rožica rumena, lípa Panonia,
 Budi nam na pomoć Štefan i Maria.
 Tebi se tužimo mi sad tvoja dítea,
 Obrni se ti k nam, pokaž tvoj'ga lica.
 Oglej se Štefan kralj na 't Ugrski orsag,
 Nut milo se moli i tebi 'zručá sad.
 Ufanje nas batri va te i Mariu,
 Kot va našu mater vsakda najverniju:
 Ar si nas Marii v tvojem žitku prík dal,
 Ziz svetum korunum njoj si nas daroval.
 Hvala otcu bogu, sinu presvetomu,
 Takajše i duhu, svetomu Štefanu:
 Komu budi hvala od vsih nestanoma,
 Sada ino vsakdar na vse vík' vekoma.²

¹ Dok si ti živio. — ² Ovu sam pĕsmu prĕpisao iz rukopisa, ako se ne varam in folio. Bila su ga, dok je bio cĕl, 4. dĕla, za vsako godište. Bile

638.

Mali Borištof.

Svít ću sad ostavit, Marii se 'zručit,
 Kâ me hoće svômu sinku preporučit.
 Ar niš nî na svîtu neg sama grîhota,
 Kâ već sina boga neg Židovi špota.
 Ki bi radi znati, kamo ću se dati,
 Hotê 'z mojih rîčij na vredi spoznati.
 Za tu lipu pratež vsakorjačke fele
 Biti će mi sura veliko veselje.
 Za tu lipu halju ¹ suru oštru kutu,
 Va koj hoću trpit zimu i vrućinu ;
 A za lîpe čižme drîvene postole,
 Va kih hoću nosit v zimi noge gole.
 Bolje da mi oštra kuta telo riže,
 Neg da b' mi vrag dostal dušu v svoje mriže.
 Zač ja ne bi hotil va drîvi hoditi,
 Kad je Kristuš hotil na drîvu umriti ?
 Mladenci, mladenci, vi rumeni venci :
 Nekajte venuti vse po vražjih tancih.
 K Marii dívici kričite do trona,
 Ar ona 'e pri sinku najbolja patrona.
 Ako ste prem s grîhî smradni kot je blato,
 Kad vas ona prîme, čisti ste kot zlato.

639.

Mali Borištof.

(K o l e r a.)

Bože milostivi, poglej s neba na nas,
 Prosimo, posluhni sirotic tvojih glas,
 Kê va tugi k tebi ovdi 'zdihavamo,
 I našu nevolju plačúci tužimo.

su u njem vse jačke za čitavu godinu crkovnu ; nu pēšice putujuć nisam mogao ni onoliko toga u torbu spravit, čto još od njega ostalo, nu odparav nekoliko arkov, na opomenu viteza Frana Miklošiča, komu to pokazivah, poklonio sam ih carskoj knjižnici.

¹ Nosit ću. —

Nu odvrni od nas kaštigu med nami,
 Kâ vlada v orsagu gorko na vse strani.
 Znamo, da smo s grihi tebe razsrdili,
 Ali oprosti nam, o Jezuš premili!
 Vidiš, kako vnogo ljudstvo suze toči,
 Tebe v križnom kipu, Jezuš, molû 'zoči.¹
 K nebu sirotice ruke 'zdižu k tebi,
 Kê su jur 'zgubile otca, majku sebi.²
 Ako i nîsmo vrîdni tebe mi zazivat,
 Nit kot otca svôga tužni imenovat:
 Tako vîndar k tebi grîšni potičemo,
 I s gorućim srcem lipo te prosimo:
 Odvrni kaštigu, kâ je ljuta dosti,
 I naš orsag tužni na vse strane pústi.³
 Nesbrojne sirote ovde onde tužû,
 Ter s plaćućim srcem tebi, bože, služû.
 Oglej se iz neba, Jezuš, na nas milo,
 Ter nas primi v tvoje milostivno krilo.
 A k tebi, oh majka, prećista dîvica,
 Krićû v poniznosti tvoja tužna dîtca.
 Ruke vzdigni k sinku, moli milo njega,
 Da nas čuva odsle zlih nevolj betega.
 Sveti Sebastian, i ti neka prestat,
 Nas va 'vih nevoljah lipo zagovarât.
 Ti s' mućan smrti strel na drîvu pretrpil,
 Zato s' kuge patron od boga se 'zvišil.
 Rokuš sveti, i ti patrona Rozala,
 Kâ si vnogo vrime bila tvrda skala,⁴
 Bogu služeć dan i noć s njim si prebivala,
 I zato sprot kugi patrona postala:
 I k tebi mi tužni sad vzdizemo ruke,
 Moli boga za nas, da nas brani kuge.
 Daj nam tužni žitak ovde dokonjati,
 A po smrti v nebi s tobom s' veseliti.

¹ Praesentem. Prispodobí *nazoćan*, *nazoćnost* (m. nauzoćan, ili nadoćan, po Hrvatih i Slovencih.— ² Město *svôga*.— ³ Devastare; *pustošiti*.— ⁴ Pećina; rupes.

640.

Petrovo Selo

Lipo sam ti, mili, ja ur govorila,
 Da mi ti ne hodiš va tu krčmu piti.
 Krčma ur junake vnoge je vkanila,
 I vojščanski klobuk na glavu im vrgla :
 Kruto ih vkanila, sablju pripasala,
 Sablju pripasala škuru pušku dala.

641.

Pulja.

Kade si pravica pravoga imena ?
 Kade si pravica staroga vrîmena ?
 Kude s' poginula *Hrvatska* pravica ?
 Hrvatsko koleno jako si nevoljno,
 Nimaš jur pravice, zato si turobno.
 Tebe milujuć kričim sada k tebi :
 Pomozi mi tužnoj,¹ hodi, biži k meni !
 Ja² sam se pripravil sis mojim jezikom
 Tebi³ se potužit pred visokim nebom.
 Ar si prvo rasla kot i klinčac cvala,
 (Vsakomu, ča ga gre, ono si mu dala.)
 Prvo te je bilo lipo pogledati,
 A v sadašnje vrîme moraš na zad prijti.
 Krikni tužno s manum, *Hrvatska* pravica :
 (Kâ si vsih nas bila visoka kraljica)
 Vsaki me zatira, vsaki na ničt spravlja,
 Vsaki me s oštrinom od tebe odbavlja.
 Kade jeste danki, kade jeste noći,
 Kê jesam ja imal v tvojem prvom časi ?
 Kade ti je ljubav, kamo su radosti,
 Kê su prebivale v tvojih prvih oteih ?
 Oh da bi se mogli oni seda vstati
 Ne bi se dost mogli oni naplakati.
 Kad bi te vidili krivicu trpiti,
 Ne bi se dost željno mogli natužiti.

¹ Domovini. — ² Domorod ? — ³ Pravici.

Vindar jesam svîdok, kot su riči moje,
Da će mi obatrit nebo srdce moje.

642.

Raušeri.

Slušajte, krščani, žalostne novine,
Kâ se sada sgoda va Ugrskoj zemlji.
Kroz falešnih ljudij naš orsag pogiba,
Ar pr'etelj pr'etelju ničtar ne frguna.¹
Kakov plač jaukanje sada nas nahodi
Va našem orsagi, bog naš milostivni!
Na vse kraje jur sad tužba na nas hodi,
Ar ubogi ljudi jesu zapušćeni.
Pravica 'e odišla, uboge 'e zavrgla,
Zato sada tuži Ugrska krajina.
Jako se 'e spústila Ugrska zemljica,
Od zalih Kalvinov kruto 'e zapušćena.
Nit va te, Maria, majko, ne veruju,
Neg tebe špotaju, 'z orsaga tîraju.
Kako je ti trpiš va orsagu stati,
Kî tebe špotaju, vnogi Luterani?

643.

Inced.

Tuži, roža, tuži vnoge one danke,
Kê si sprohajala s mladimi junakî,
S mladimi junaki po zločestih putih,
Po zločestih putih i po škurih kutih.

644.

Inced.

Hižtveni je zakon šipku prepodoban,
Kî je kiticami i trnjem obložan.
Kada je k jeseni, odevatu kitice,
Na šipku ostane ničt' drugo neg trnje.

¹ Bergönnen.

645.

Vulka-Proderštof.

Srdce moje srdce, ne hodi na sunce,
Ar ćeš se osušit kot va lozi drívce.

646.

(?)

Adamova ditca, dobro premislite,
Iz ove prigode priliku si vzamte,
Da ćemo vsi projti, kî smo se rodili,
I kî smo človika za starje imali.
Vsaki zato človik lípo boga služi,
Da te pak po smrti on v nebo pridruži.
Ar ti ne znaš hipa ni ure ni vrîmena,
Kad ti bog pozove dušicu iz tela.
Vzamite priliku s mene mladenkinje,
Va najlípšoj dobi se 'e prekinul čas moj,
Stoprv sam počela najlípše živiti,
Moju lípu mladost v svetu uživati,
Da ću moju mladost va lípoj čistoći
V još i veću radost preobrnut moći :
Ali gospodin bog drugač je obrnul,
Sirotu dušicu tam k sebi povrnul.

XIII.

Pěsme starodobne i starotajne.

647—659.

647.

Geca.

Hoja djundja hoja
 A ča vi to delate? —
 Hoja djundja hoja
 Mi si moste gradimo. —
 Iz česa si je gradite? —
 Iz dragoga kamika. —
 Kade ste ga nabrale? —
 U sudca na dvori. —
 Pušćajte nas krez at most. —
 A ča nam za to date? —
 S črnim okom dıvojkı. —
 Je li dobre majke dıci? —
 Ona 'e bolja neg ste vi.

648.

Hrvatska Čenča.

Dobar večer gospodar!
 Vrzte na se modar plašč,

Prošećte se na dvor vaš.
 Na dvoru je zelen bor,
 Pod borom je vrani konj.
 Na njem sđi sinak vaš,
 Ter sulicum sfrkuje.
 Na boru golubica,
 Koja guće i poje,
 Dobro leto vam zove,
 Da bi žito rodilo,
 Žito i bela pšenica.
 Va 'voj hiži 'e dıvojkı,
 Zaručnjaka b' dobila,
 Da b' ga ona prosila.
 Daj nam, Mare, jabuku,
 Vsim nam va jednu ruku:
 Ar mi ćemo putovat,
 Sviću bogu darovat;
 Čemo sviću kupiti,
 Kâ nam bude gorila,
 Od Celja' pak do Rima. —

¹ Od Marie Celjanske u gornjem Štirsku. Takvu koledu slušao sam i u Hrvatskih Šicah. Ovako ju pėvaju:

Vzstante gori gospodar,
 Odprte nam vrata!
 Poda dnom su zlata
 V obrhu krutovna.
 V vašem dvori božja mat
 Posrid dvora zelen bor

Pod borom črven konjic,
 Na konjicu sinak moj
 Na sinku je klobućac
 Na klobućcu jabuka
 Na jabuki ptićica
 Kâ će lipo popivat itd.

649.

Petrovo Selo.

Tri ribari ribe lovû,
 Ulovili vizu ribu,
 U 'noj ribi zlat prstenak,
 On prstenak s trimi okî:
 V jednom oku guslar gusla,
 V drugom oku dudaš duda,
 V trećem oku bubanj bije.
 Va kôm oku guslar gusla:
 Onde ćačko sina ženi.
 Va kôm oku dudaš duda:
 Onde mati dcer udaje.
 Va kôm oku bubanj bije:
 Onde cesar vojsku spravlja.

650.

Veliki Borištof.

Ti jabuka pisanika
 Odaklek si donešena?
 Od dalek sam donešena,
 Uz Dunaj sam posajena.
 Pod jabukom trava raste,
 Onde Mare pave pase:
 Jedan pav je za žut dukat,
 Ničtar laglje od žut dukat;
 A pavkica 'e za četiri,
 Ničtar laglje od četiri. —

651.

Veliki Borištof.

Prostrla se zlata žica
 Od stola do vrat;
 Po njoj teče kaplja krvi,
 Vino črljeno.

Vsa rodbina 'e oko stola
 Ter se veseli;
 Moga bratca gospodina¹
 Nikdir vidit nî.² —

652.

Ineéd.

Precvala 'e hruška zelena,
 Pod njom je voda ledvena,
 Htil se je junak napiti,
 Ni mogal leda prebiti.
 Čekal je junak do noći,
 Al' je čekal prez pomoći. —

653.³**Ineéd.**

Zora je zora, beli dan,
 Peljaj mi, sinko, konja van. —
 Ur sam ga majko izpeljal. —
 Si li ga, sinko, nakrmil? —
 Ur sam ga, majko, nakrmil. —
 Si li ga, sinko, napojil? —
 Ur sam ga, majko, napojil. —
 Si li ga, sinko, osedlal? —
 Ur sam ga, majko, osedlal. —
 Si li mi, sinko, ča vidil? —
 Tri ognja, majko, sam vidil,
 Kod njega stale tri vile. —
 Si li mi, sinko, kû poznal? —
 Prva si bila, majko, ti,
 Druga je bila sestrica,
 Treća je bila nevísta. —
 Ča su ti, sinko, delale? —
 Srđee su mi iznimale. —
 Kâ ti ga 'e, sinko, 'znimala? —

¹ Popa. — ² Ova ide medju svatbene. — ³ Ovu su mi pĕsmu i na Undi kazivali. Bila je kraća, nu sam ipak iz nje mnogo izpraviti mogao, te još i zadnje dvĕ vrste iz nje nadodat.

Ti si ga, mati, 'zimala,
 Ti si ga sestri dodala,
 Sestra ga je odhitila,
 Nevísta ga je pobrala,
 Nevísta mene branila. —
 Ti ćeš mi, sinko, sad umrít,
 Ča ćeš mi, sinko, ostavit? —
 Tebi ću, majko, tri ognja,
 Na kih te budu uevrli.
 Ča misliš sestri ostavit? —
 Sestri ostavljam konjski rep,
 Na kom ju budu trzali. —
 Nevesti ča ćeš ostavit? —
 Ostavit ću joj beli grad,
 Na kom se bude šetala,
 Miloga sinka nihala,
 Na me junaka mislila.

654.

Ineed.

Zelena lipa gorila,
 Pod njom je mila sídila,
 Iskre su na nju padale,
 Da su vse ptice plakale.
 Kad su se po nju vozili,
 Zuz put su tunje sadili;
 Kad su se nazad vozili,
 Zrele su tunje trgali.
 Vsakomu svatu po tunju,
 A mladoženji zaručnju.
 Nevísta se je plakala
 A zalva ju je tolila;¹
 Ne plači se ti, nevísta,
 Tri krat sam dalje peljana,
 Još se nis' tako plakala. —

655.

Čunovo.

Kad je bilo, bože, o božići,
 O božići, u pravoj polnoći,
 Vse ptičice visoko letile,
 Neg tri su mi od jata ostale.
 Jedna leti va to ravno polje,
 Ona nosi tri klase pšenice,
 Da b' pšenica rodno obrodila,
 Da b' dal snopak po kabal pšenice,
 A kladnica¹ po tri po četiri.
 Druga leti va te vinske gore,
 Da bi gore s vinom obrodile,
 Da b' dal trsak po vídarce vina,
 A putnica² po tri po četiri.
 Treta leti va to naše selo,
 Da bi sdravo i veselo bilo;
 Da bi s' mladi nikdar ne starali,
 A ti stari da b' se omladili.

656.

Katalena.

Izletile tri drobne ptičice
 Prva nosi črljenoga vinca,
 Nosi, bože, va to naše trsje,
 Da bi trsje rodno urodilo:
 Vsaki trsak po vídricu vina,
 Grebenica po tri po četiri.
 Druga nosi bílicu pšenicu
 Nosi, bože, tovar v naše polje,
 Da b' nam polje dobro urodilo:
 Vsaki snopak po kablič pšenice,
 A križićak po tri po četiri.
 Treća nosi sdravlje i veselje,
 Nosi, bože, tovar v naše selo:
 Da bi stari vsi mladi postali,
 A mladi se nikdar ne starali.

¹ Těšila. U Slovenac *tolažba* solatium.— ² Zastava, križić, po onih stranah 20 snopov.— ³ Grebenica (ili puštenica?).

657.

Sentalek.

Sinko Janko: kadī s' konje pasal? — Treta 'e bila premila sestrica. —
 Mila majko! za lugom zelenim. — Sinko Janko, ča im ti naručaš? —
 Sinko Janko! jesi l' koga vidil? — Mojoj majki tri prežarke ognje:
 Mila majko! jes' tri bile žene. — Da bi va njih živa izgorila;
 Sinko Janko! ča su ti činile? — Mojoj teti njoj tri konjske repe:
 Prva mi je srdačce vadila, Da bi mi se na njih raztrzala;
 Druga mi je tanjirac držala, Sestri miloj njoj tri bele grade:
 Treta mi je na kraju plakala. — Da bi mi se po njih sprehajala.

658.

Gerištof.

'Z čijega mi dvora pavenke van 'zliću?
 'Z Marinoga dvora pavenke van 'zliću.
 Čije mi je polje pšenicom sijano?
 Marino je polje pšenicom sijano.
 Čija mi je gora s vinom obsajena?
 Marina je gora s vinom obsajena.
 Pred čijom je hižom trnja do kolena?
 Pred Marinom hižom trnja do kolena,
 Ki trnje pregazi, on Maru dostane.
 Jure ga pregazil i on Maru dostal,
 On je Maru dostal i pan mi je postal.

659.

Katalena.

Procvale su rože va tom dolnjem polju,
 Tamo smo mi došli vsi mladi jnnaki
 Vsi mladi junaki i mlade dīvojke,
 Ja si nisam vidil moje mile drage.
 Kada su se brīgi s dragami spravnali,
 Onda sam si vidil moju milu dragu:
 „Oj mila predraga, kadī si mi bila?“
 „„Oj mladi junače, va tom dolnjem vrtu,
 Va tom dolnjem vrtu rozmarin sam plīla,
 Rozmarin zeleni a klinčac črljeni.““

Koječega: vino, vojniki itd.

660 — 701.

660.

Veliki Borištof.

Sabljica brušena
 To je moja žena,
 Ona mi pomore,
 Kadi mi neg more.

661.

Vulka-Proderštof.

Blagoslov napijam
 Svetoga Ivana.
 Kamo se ganete,
 Ali obrnete:
 Vse pred vami cvalo,
 Za vami rodilo.
 Ivan vas sprovajal
 I s vami putoval
 I pri nas vsih ostal.¹ —

662.

Pinkovac.

Pijmo, bratci, vinačce
 Kô nam ljubi srdačce;
 Sutra ćemo vodieu,
 Kâ je vse neg na suncu.
 Krémari vino kvarû,
 Za nikogar ne marû,
 Da im neg pîneze da,
 Ako je prem vse voda.
 Za sdravlje vam ja pijem,
 Ako prem i ne sijem.
 Sad ću ovo vince 'zpit,
 Krčmaru ću zaplatit,
 Pak ću pojti po placi
 Ravno k mojoj rožici.
 Moje ime 'e Matiaš.
 Ako pînez ča imaš
 Tako holbu daj zatočit.
 Pak ću veselo jačit. —

¹ Uprav tako se pèva ta pèsma i u Kolnofu, nu čim je pèsnik uzeo drugu mèru, to mu je pèsma ovako izpala:

Svetoga vam Ivana	Naj bi pred vami cvalo
Blagoslov napijam ja:	Za vami vse rodilo!
Kamogod se ganete	Ivan s vami putoval,
Ali i obrnete	I pri vsih nas on ostal?

663.

Čunovo.

Ne znam, ča ću učiniti,
 Ću l' se vdovac oženiti,
 Ću l' uzeti udovicu,
 Ali mlaju, al stariju,
 Ali ću ja tako biti ?
 Ženit bi se lagko bilo,
 Kad sirotic ne bi bilo.
 Lipe moje sirotice,
 Kê plačete kot grlice.
 Vzajem mladu, nerazumnju :
 'Zpudi dîteu va tujinu.
 Va tujini dîteca plaču,
 Milu majku 'z groba javču :
 Otvori se črna zemlja,
 Ter mi poglej svita tužnâ ;
 Kako smo mi zapušćani,
 Tujoj majki v ruke dani !

663.

Filež.

Nevesta 'e konoplje prala,
 Žabica joj v žep skočila ;
 Treti dan je lan smakala,
 Žaba 'z žepa van skočila.

664.

Hrvatske Šice.

Bil sam junak kot i gora
 A sada sam neg siromah ;
 Nosil čizme s ostrugami,
 Sad sam željan s podkovami.
 Nosil sam hlače s kopčami,
 Sad sam željan s vrvčicami.

665.

Hrvatske Šice.

Siromahi k maši idu,
 A bogati v krěmi sidu.
 Čekte čekte, vi bogati.
 Mesto će vam bit za vratu.

666.

Hrvatske Šice.

Mene prosu prik jezera
 Prik jezera va Šuševu,
 Kadi šiju lipe čizme,
 Lipe čizme kordovanske ;
 Jedan šiva drugi para,
 Treći s' s milom razgovara.

667.

Petrovo Selo.

Ves'lâ srdeca mora biti,
 Kî će med nas¹ pristupiti.
 Podaj ruku kapitanu,
 Da te vzame za katanu,
 Kî će jahat preda nami,
 Kot danica pred zorami,
 Kot danica pred zorami
 I kot mîsec pred zvezdami.
 Onde te nam podiliti
 Lipe hlače s žnoricami,
 Lipe čizme kordovanske
 S srebrnimi ostrugami ;
 S kimi budem poštrancival,
 Druge drage podražival.

668.

Plajgor.

Za moje k roži šetanje
 Dali su meni plundrice ;
 A za čizme kordovanske

¹ Med husare.

Dali su mi te topanke.
 Čižme si morem neg obut,
 Topanke moram zažujnat.
 Za moju s perjem škrljaču
 Dali su mi tu šnjapicu,
 Za šnjapicum ničter perja,
 Kô bi nosil od veselja.

669.

Unda.

Kada nosim zelen klobuk,
 Onda jesam kot i jelen.
 Kada nosim svitlu sablju,
 S njom êu pojti po vsem svitu.
 Kada ja cesara služim,
 Ne bojim se ni težaka,
 Ni kakvoga gospodara.

670.

Incéd.

Oj Mantova, oj Mantova!
 Konje, vole si pojila,
 S kolí oganj naložila.
 Dok je bilo češnja, octa:
 Konjsko meso vse trpilo;
 Kad je toga ponestalo,
 Konjsko meso se 'zvonjalo.

671.

Židanj.

V Židanji sam se narodil,
 Pod Šopronsku varmeju sam.
 Va Šopron me v školu slali,
 Profesoru v ruke dali.
 Moj otac mu je naručil,
 Da on mene dobro uči.

672.

(?)

Pijte, bratei, pijte vino,
 Neka voda teče mimo:
 Iz vode se umijemo,
 A vina se napijemo.
 Od davnâ su ljudi bili,
 Kí su rado vino pili;
 I za nami êe ih biti,
 Kí ga ne tê pokvariti. —

673.

Sveti Mihalj.

Iztekla je bistra voda,
 Njoj je ime Drava;
 Po njoj pluje škatuljica
 Srebrom okovana;
 U njoj sídi dívójčica
 Z Nímčkoga orsaga.
 Nísam nísam dívójčica
 Z Nímčkoga orsaga,
 Nego jesam dívójčica
 Trih sinov majka:
 Prvi sinak u Čakovcu
 Liste razpisuje;
 Drugi sinak v Českoj zemlji
 Cehu odgovara;
 Treti sinak va Budini,
 Vsom Budinom vlada. —

674.

Plajgor.

Šetali se tri mladi Turčini.
 Prvi veli: „biži v goru, Janko“
 Drugi veli: „predaj mi se Janko“
 Treti veli: „skoči v vodu Janko“

„Nisam jelen, da bi v goru bižal,
Nisam baba, da bi se predaval,
Nit sam riba, da bi v vodu skakal.“

675.

Stinjaki.

Aj vinko vinko vinko črljeno
Kdo te hoče vinko piti,
Kad mi bude v zemlji gnjiti ?
Aj dčvče dčvče dčvče ljubljeno,
Kdo te bude dčvče ljubil,
Kad ja budem Francoze bil ?
Aj lula lula lula pínena
Kdo čé, lula, tvoj gazda bit,
Kad ja budem moral umrít ?

Aj dude dude dudice moje
Kdo čé, dude, dudaš biti
Kada mene smrt uhití ?
Aj gusle gusle drívce veselo,
Kdo čé, gusle, igrat svami,
Kad ja budem gnjit va jami ?
Vinko, dčvče, lula
Gusle ter dude
Obatriju vsakdar
Turobne ljude :
Vinko sladko gut namaže,
Dčvče lipo ljubav kaže,
Lula vríme nam odbavlja,
Dudaš, igrač na skok spravlja.¹

676.

Čemba.

Bilograd, Bilograd, Bilogradska placa !
Po koj mi se šeće líp šereg junakov,
Nímčkih i Vugrskih, najlípših Hrvatskih.
Bilograd, Bilograd, Bilogradska vrata,
Kâ su mi zidana ziz srebra ter zlata.
Bilograd, Bilograd, Bilogradski mosti,
Kí su mi zidani vse 'z junačke kosti.
Čudo ih tam pojde, malo nazaj dojde.

677.

Filež.

Moj mili je kanil dvi rože ljubiti,
Dvi rože ljubiti : ni mu moglo biti.
Ako si ti kanil tako učiniti,
To bi mi bil moral prvlje povídati,
Da bi se ja bila s kim drugim sdužila,
A tebe miloga laglje pozabila.

¹ Pévajúč vsaka se vrstica ponavlja. I ota se je pėsma prikladila od Slovakov.

678.

Filež.

Kad si me rožicu va tanci ostavil,
 Štimaš, mili, štimaš, da si mi naparil.
 Nit si mi jedini, nit si najvrliji,
 Još imam druge tri vrlije neg si ti.

679.

Filež.

Široka je cesta od Jure do Rima,¹
 Kade su odvezle vnoge majke sina,
 Vnoge majke sina i sestrice brateca.
 Sestre se smijale, mile se plakale.

680.

Geca.

Sunce mi zahaja, škura noć dohaja,
 Skoro ću viditi mojega šuhaja,
 Kad se bude vozil na tih četirih volih,
 Na tih četirih volih na tih rihtarovih.
 Rihtarovi voli zlatne roge 'maju,
 Zlatne roge 'maju a srebrne zvonce,
 A srebrne zvonce, šuhaj drago srđce.

681.

Hrvatske Šice.

Jedna jesen prošla a druga je došla
 Još mi ni miloga 'z tujega orsaga.
 Vik mi je govoril, da će me on vzeti,
 Ter da me on ne će nikdar ostaviti.
 Proklet vsaki mili, ki veru podava,
 Ki veru podava a ljubav ostavlja.
 Usahlo mu srđce kot makovo zrnce,

¹ Iz naših stran domaćih u široki i daleki svēt. t. j. u vojnike i u duhovnike, er se u Gjuru i Šopronu junaci prikupljaju za vojsku, a u Rim se ih nekad veće odpremalo nego danas u popovstvo.

Vehnula mu glava kot va leti trava,
Kû v jutro pokosû a va večer vozu.

682.

Hrvatske Šice.

Bukova su kola a brízove osi,
Vrag mu je v materi, kî mi milu prosi,
Kî mi milu prosi, za njom toljar nosi,
Mila mu ga ne će, nazaj mu ga meće.

683.

Katalena.

Oj konjic moj konjic, lipo dobro moje,
Posluhni ti mene, a ja ću pak tebe.
Vzami ravno polje na dvi na tri skoke,
A tu črnu goru na tri na četiri,
Ter mi ju projaš k Turačkomu boju,
Kadi se proliva lîpa krv junačka,
Lîpa krv junačka za veru krščansku.

684.

Kolnof.

Strela mu v materi našemu frajaru
Ča nam je udelal, prošal je k taboru.
V tabor izigruje na vranom konjići,
A ja moram robît doma pri materi.
Bog mu ne daj dobra nit prid crikvum groba,
Nit va lozi drîva, s kog' bi škrinja bila ;
Neg da b' ga ubili ali zavisili,
Da bi ga gavrani po gorah nosili !

685.

Kolnof.

Čekaj, mila, čekaj, ćeš na vredi čuti,
Da će mladi študent črnu kutu vzeti.
Ali još se ne ću s tebe, roža, zabit.
Dojdi, mila, dojdî do svete Lovrete,

Onde ću mlad študent mladu mašu čtati.
 Ali ne dohajaj ni blizo navzoči,
 Da ja budem mogal pravo mašu čtati,
 I za te, rožica, bogu aldovati,
 Da ti bog pomore i Maria mati
 Tvoje divojačtvo čisto zadržati,
 Tvoj venac zeleni bogu darovati.

687.

Mala Narda.

Ne vojuj, junače, doma mi poteži,
 Tvojoj staroj majki srdačce obatri.
 Tvoja ti je mati starom ostarala,
 Tvoja ti je ljubav grubom ogrubila,
 Tvoji su mi gradi pustom opústili.
 Tvoje vrane konje drugi prejahuju,
 Iz tvojega grada robje prepeljuju.

688.

Marof.

Rihtari, purgari, vrazi vam v materi!
 Kí ste siromaške sine polovili.
 Siromaški sini po vojni vojuju,
 A bogati sini po krémah tancaju.
 Svoje ste bogate sine zatajili,
 Siromaške sine jeste pohitali.
 Siromaški sini s glavami plaćaju,
 A bogati sini s tvrdimi toljarî.

689.

Novo Selo.

Milosti, radosti, kad se dva raduju,
 Tuge i žalosti, kad se razlućuju.
 Kad se razlućeval jedan mladi junak
 Od rožice svoje, s kôm je imal žitak,
 Mila je miloga za boga prosila,
 Da bi se oženil, da služit ne b' smîla:
 „Jur sam se najila kruha službenoga,

Još se nis napila vinca črljenoga.
 Vinačce vinačce veseli srdačce,
 Vesela je duša, kad ga mrvu kuša.“

690.

Petrovo Selo.

Nanica rožica ne budi kamenna,
 Nosi mi sarčugu i tu moju kosu,
 S kôm ja idem kosit travu dítelinu.

691.

Petrovo Selo.

Protužil je junak va utlih štalicah,
 Sedlo krpajući, konja sedlajući:
 „Konju moj, konju moj, drago dobro moje!
 Poslušni ti mene a ja hoću tebe.
 Vzimlji ravno polje na dva na tri skoka,
 A tu črnu goru na tri na četiri,
 Da ja junak dospim k tom' Turačkom' boju,
 K tom Turačkom boju, junačkom veselju.
 Onda ću prolijat lipu krv junačku,
 Lipu krv junačku za veru kršćansku,
 Jolčenu košulju jako pošprihati,
 Kû mi ni spravljala majka ni sestrice,
 Neg ju je spravljala preverna ljubavca,
 Tri liti spravljala, četvrto šivala,
 Vse na lipe rože listor da ne cvatu,
 Vse na lipe ptice, listor da ne poju,
 Vse na lipo zvirje, listor da ne drči.“

692.

Pulja.

Pucajte skaline i tvrdo kamenje,
 Kad budeš ostavljal, gusti klinčac, mene.
 Jur sam si mislila, da te ne ću ljubiti,
 Ali moje srdce ne će te odurit.
 Klinčac, telo tvoje jesam odurila,
 Ali 'z moga srдца nisam te 'zpustila.

Klinčac, ríči tvoje vse na srdci nosim,
 Kad na nje pomislim, to suzice točim.
 Suze sam točila, nikddor ni htíl' znati,
 Neg moja družica htíla 'e za nje znati.
 Ta moja družica ona me 'e batrila
 Da se nis' za tobum, klinčac, turobila.
 Klinčac moj klinčac moj, ti si ljubav prava,
 S tobom mi se bludi va dne v noči glava.
 Klinčac¹ moj klinčac moj s črnimi očima,
 A ja bi za tobum va Dunaj skočila.
 Va Dunaj skočila, va sredinu morja,
 To bi učinila verna ljubav tvoja.
 Jur sam si mislila široko daleko,
 Va čem sam ti se ja zamírila tako.
 Sam li ti rozica tela maljahnoga,
 Ali sam ti otca ja preubogoga.
 Ako sam ti roža otca ubogoga :
 Ziber si rožicu, kâ je bogatoga.
 Ako li ča štimaš, ča sam ja sirota,
 Da te ja nis' vrídna sbog tvôga bogatstva :
 Strat ču ja povídat vsakoj sirotici,
 Da se čuva ljubít klinčacov bogatih.
 Ako češ k nam hodit, tako mi hodi neg sám,
 Čuda tovarušev ne peljaj si več k nam.
 Neka vsaki klinčac ljubi svoju milu,
 A ja nis' rožica za vsu kumpaniju.

693.

Pulja.

Spravišće je bilo va lípom Požoni,
 Onde jesu bili Ugrski baroni.
 Onde mi je bil i Mikloš Eszterházi,
 Kí se 'e najveć vzímal za vâs puk krščanski.
 I se je obećal k gornjoj zemlji slati,
 Da će on za pravu veru vojevati.

¹ Solebat.

694.

Pulja.

Okolu velike ali male maše
 Ču vam dojt obatrit tužno srdce vaše.
 Ču vam povídati vsu istinu pravu,
 Da si ne budete vi trapili glavu.
 Nis' htíl postat frater va tih nujnih kloštrih,
 Moga žitka trapit va pokorah oštrih.
 Bolje se 'e vojšćanu po polji šetati,
 Neg ča mi je fratrau po vās dan klečati.
 Doklje mi taj fratar svoj brevir izmoli,
 Tako se vojšćan s ljubi našeće po polji.
 Vojšćani mi ljubû snahe i divojke
 A popi moraju gledat prez obloke.

695.

Štínjaki.

Dunaju Dunaju, tiha hladna vodo,
 Tiho li ti curiš, da se ne pomutiš :
 Čim mi tihlje curiš, tim mi s' jače mutiš.

696.

Sveti Mihalj.

Hodi, Mare, hodi v naše selo stati,
 Va našem ti seli tri sunačca grijū,
 Tri sunačca grijū, tri potočki curū.
 Prvi mi ga curi s tim prebelim mlíkom,
 Drugi mi ga curi s tom sladkom mednicom,
 Treti mi ga curi tim črljenim vincem.

697.

Šuševo.

Spravmo se junaki dolí va Banatsko,
 Onda su neljude Kalvine potukli.
 Onda tē nam dati dost vina i žita,
 Lapat i sínokoš i kaštelov lípíh.
 S bogom mi ostani vse staro i mlado,
 S bogom mi ostani o selo Šuševsko

A ja ću si pojt i va Banatsko selo. —
 To Banatsko selo ono je veselo,
 Kad mi va nje dojdeš, vse je raztrzano.
 Kigoder va žepi dosta pînez ima,
 On neka mi dojde va taj Banat doli.
 Ostružice moje ziz srebra i zlata,
 Ne budete gazit Banatskoga blata.
 S pînezi ja morem i doma ostati,
 Ča bi ja nje išal tamo potrošiti ?

698.

Šuševo.

Snočka su mi, mila, gorki glasi došli,
 Da si moram junak sablju pripasati
 Da si moram junak doli v dolnju zemlju
 Doli v dolnju zemlju, na tu Tursku meju,
 Onde ću se biti za veru krstjanku
 Za veru krstjansku, za diku junačku. —
 Mili moj mili moj, i ja idem s tobom. —
 Daleki su puti, pak bi zabludila,
 Još mi reci, mila, ča bi tam delala ? —
 Mili moj mili moj, rano se vstajala,
 Rosicu bi brala, bele rubce prala. —
 Mila moja mila, kde bi je sušila ? —
 V cesarovom dvori, na bumbačkoj žnori. —
 Mila moja mila, kde bi je ruljala ? —
 V cesaroyoj hiži, na tom belom stoli.

699.

Ineéd.

Udrli su bubnji va sřid našeg sela :
 S bogom vi ostante premlade rožice,
 Sada moram pojt i cesara služiti.
 Pukšica za rame, to je mila moja,
 Sabljica uza me, to je roža moja.
 Klobučac na glavi : to je streha moja,
 Vran konjic pod manum : to je stelja moja.

*

700.

Zajěje Selo.

Tiha golubica na Bilgrad sídala,
 Onde mi je ona perje prebirala,
 Ča ga je prebrala, 'krvljum ga zaljala.
 Leti, ptica, leti priko črne gore,
 Priko črne gore, prik visokih brígov,
 Prik visokih brígov, širokih potokov.

(Ter mi itd.)¹

Da bi se toj gori brki² polamali
 A visoki brígi s dragom poravnali,
 Široki potoki do dna presušili
 Da bi si ja vid'la k mojemu milomu.
 Ne bi mi tih brígov ptica preletila,
 Oš bi ih ja tužna tiho prehodila.
 Nebi tih potokov ni riba preplula,
 Oš bi ih ja tužna tiho pregazila,
 Da bi si neg vidla mojega miloga,
 Kde mi on preliva lípu krv junačku
 Lípu krv junačku za veru kršćansku.³

¹ Tuj mi čeljade ně umělo reći, čto ptica da izruči. — ² Grane. — ³ Ta pėsma ne ima pravoga jedinstva te je na očivest složena iz razlikih kusov.

Pěsni Hrastjanske (kod Karlovca).

1 — 12.

1.
 Tancaj tancaj črni kos! —
 Kak éu tancat, kad sam bos?
 Naj tancaju ženke
 Kê su obuvenke. —
 Kde su tvoje čizmice? —
 V hrzenoj su slamici. —
 A kde ti je slamica? —
 Volki su ju pojili. —
 A kde su ti volki? —
 Tamo su mi v štalici. —
 A kade ti je štalica? —
 Zarasla ju travica. —
 A kde je ta travica? —
 Pokosila ju kosica. —
 A kde ti je kosica? —

Tam mi je pri kovaču.
 Kuj, kuj, kuj, ti moj kovač,
 Ču ti dati sto pogač,
 I još jednu izviše,
 Da ti duša izdiše.¹

2.

Čuo jesam devojko,
 Da te kara majka.
 Ak' te bude, devojko,
 Već karala majka :
 Prehiti se, devojko,
 Ribicom u vodi;
 A ja éu se devojko
 Ribičem za tobom.
 Još sam čul devojko

¹ Ima pèsmi toj nalična, nu joj ne znam početka. I u njoj ima vrsta : „A kdê su ti volki“ nu se odgovara :

Pak iza toga :

Kamenje mi vozidu.

A kaj ée ti kamenje? —

Cirkvu éu si zidati —

A kaj ée ti cirkva? —

K meši éu si hoditi.

Vuk ée mešu služiti,

Lisica ga dvoriti,

A zajc boga moliti.

Da te kara majka.
 Ak te bude, devojko,
 Već karala majka :
 Prehiti se, devojko,
 Jelenom u gori ;
 A ja ću se, devojko,
 Polovcem za tobom.
 Čul sam još, devojko,
 Da te kara majka.
 Ak te bude, devojko,
 Već karala majka :
 Prehiti se, devojko,
 Ptićicom u lugu ;
 A ja ću se, devojko,
 Kobačem za tobom.

3.

Izrasla je roža rozmarin
 Lepa ona roža rozmarin,
 Još je lepši Marijin sin.
 Došli su plivači pred zorom :
 Opleli su rožu rozmarin,
 Lepu itd.
 Došli su mi kosci pred zorom :
 Pokosili rožu rozmarin,
 Lepu itd.
 Došli su orači pred zorom :
 Preorali rožu rozmarin,
 Lepu itd.
 Došli su spravljači pred zorom :
 Posušili rožu rozmarin,
 Lepu itd.
 Došli su mi vozci pred zorom :
 Odvozili rožu rozmarin

Lepu onu rožu rozmarin,
 Još je lepši Marijin sin.

4.

Mačak hodi po peći
 Gusle nosi na plećih.
 Kaj ćedu ti gusle ?
 Budem ženke vabil.
 Kaj ćedu ti ženke ?
 Detcu mi rajale.
 Kaj ćedu ti detca ?
 Budu svinje pasla.
 Kaj ćedu ti svinje ?
 Budem salo pukal.

5.

Oj jesenske duge noći, ku !
 Oj jesenske duge noći, ku !
 Oj jesenske duge noći,

Kukurikuku !¹

Rekal dragi da će dojti,
 Da će dojti do polnoći.
 Jal mu dojti jal ne dojti,
 Čekat ću ga do polnoći,
 Zaspale su črne oči.
 Došal dragi po polnoći,
 Za vratima plakajući,
 I na vrata trkajući.
 „Otvaraj mi, dušo, vrata.“
 „Da si došal, kad si rekal,
 Sama bi se otvorila.“
 „Reci, kdi je postelj moja ?“
 „Da si došal, kad si rekal,
 Tad bi ti i postelj našal.“

¹ Tako se ponavlja vsaka vrsta tri put. Prvi i drugi put se na koncu pri-
 daje : *ku*, a treći put : *kukurikuku* !

6.

Oj jabuka zelenika
 Ne narasla prevelika,
 Neg mi rasla rodovita,
 Na kitici do jabuka,
 Na vrhuncu po četiri.
 Na četrtjoj sokol sidi,
 Sokol sidi, doli gleda,
 Kdi gospoda obedvuju.
 Uzda pukne, konj se cukne.
 „Drž de mi ga, devojčica,
 Hoćeš biti neva moja.“
 „Kak ću biti neva tvoja
 Kad ne poznam brata tvôga.“
 „Môga je brata lagko poznat,
 On u vojski cara služi.
 U njega je lepi klobuk,
 Na klobuku troje perje:
 Jedno pero žarko sunce,
 Drugo pero jasni mesec,
 Treto pero oblačina.
 Oblačina 'e za godinu,
 Godina je za pšenicu.
 Pšenica je za pogaču,
 Pogače su za devojke,
 Devojke su za junake,
 Junaki su za vojnike,
 Vojnici su za gospodu,
 Gospoda su za pravicu,
 Više putij za krivicu.

7.

Dober dan moj gospodine
 Gospodine kapetane! —
 Bog daj bog daj lipa Mare!
 Čto bi rada, krčmarico? —
 Došla sam ti tužbu predat.

Tri delije vince pili,
 Vince pili, ničt platili.
 Kad se jesu ponapili,
 Peharce su porazbili,
 Pak ni za to ničt platili. —
 Je l' ih poznaš, lipa Mare?
 Ne poznam ih po obrazu
 Neg ih poznam po opravi.
 Jedan nosi skornje čizme,
 Drugi nosi kunju kapu,
 Treti nosi svilen menten. —
 Koji nosi skornje čizme,
 Ono tebi diver bude;
 Koji nosi kunju kapu,
 Ono tebi svekar bude:
 Koji nosi svilen menten,
 Ono tebi dragi bude
 Dragi bude dobar bude. —
 Da sam tužna bila znala,
 Da mi ono dragi bude,
 Ne bi bila tužbu dala
 Neg veselo pregorila
 Ono vino, kô popili,
 Vse peharce, kê razbili.

8.

Mali je vrtak ograjen,
 Pun mi je rožic nasajen.
 Po njem se šeće devojka,
 Za njom se vije rožica.
 „Kaj mi se viješ, rožica?
 Nimam te komu trgati.
 Otac i mati prestari,
 Bratac i sestra premladi,
 Moj mi je dragi daleko:
 Čez tri vode gliboke,
 Čez tri gore visoke,

Čez tri luge zelene.
Iza njih je beli grad,
I u gradu zlati stol,
Za stolom je dragi moj,
Na prstu mu prsten moj,
Da se pozna, da je moj ;
Na glavi mu venčac moj,
Da se pozna, da je moj.
U žepu mu rubac moj,
Da se pozna, da je moj.“

9.

Jezuš je sadil vinograd.
S kim ga je Jezuš nasadil ?
S blaženom divom Mariom.
Jezuš je kopal vinograd itd.
Jezuš je prašil vinograd itd.
Jezuš je kolil vinograd itd.
Jezuš je vezal vinograd itd.
Jezuš je rízal vinograd itd.
Jezuš je trgal vinograd itd.
Jezuš je spravljal vinograd itd.
Jezuš je žmikal vinograd itd.
Jezuš je popil vinograd itd.
S kím ga je Jezuš popil ?
S blaženom divom Mariom,
I s celim rodom krščanskim.

10.

Sestra brata na večeru zvala :
„Hodi brate k meni na večeru,
Ne zovem te samo na večeru,
Neg te zovem na malo divana.
Dočula sam, da se ženit misliš,
I da ideš u grad po dîvojku.
Gradske jesu gingave dîvojke :
Vetar puhne, mentena im triba.

V našem selu tri mlade dîvojke :
Jedna ti je roda velikoga.
Druga ti je ruha bogatoga,
Treta ti je rasta visokoga,
Tuj bi mogla za te bit dîvojka.“

11.

Duga njiva vuz luge zelene,
Na njih žela ljuba Ivanova.
Mimo pala mala vuzka steza,
Po njoj šeće Ivan iz vojnice.
„Kaj mi jesi nujna i žalostna ?
„Čemu ću se veseliti jadna ?
Već su drugi obed obedvali,
Ja nis jadna ručka ručevala.“
S tim proteče k svojoj staroj majki :
„Čujte, majka, kaj ljuba govori :
Da su drugi obed obedvali,
Da nî ona ručka ručevala.“
„Ne veruj joj, milo dete moje.
S tarim svekrom ručak ručevala,
A s deverkóm obed obedvala ;
Neg je ona nujna i žalostna,
Kajti 'e ona sina zanosila.“
S tim on šeće k vernoj ljubi svojoj :
„Čuješ ljubo, kaj majka govori :
Da ti jesi obed obedvala
Ne da nebî ručak ručevala,
Neg da si mi nujna i žalostna,
Kaj mi jesi sinka zanosila.
Ako si mi sinka zanosila,
Ti mi ne buš po suncu hodila,
Nit mi budeš hladne vode pila ;
Neg mi budeš v palači sedila,
Ter mi budeš pogačice jila,
Vuz pogače rujno vince pila.“

12.

Žarki oganj gori va 'noj črnoj gori,
 Mimo njega jaše trideset vojakov,
 Trideset vojakov, na izbor junakov.
 Med njimi je jedan, težko mi je ranjen,
 Težko junak ranjen, ter ih lipo prosi :
 „Izpeljajte mene u polje božansko,
 Kopajte mi jamu pri svetom Ivanu
 Po koplje dugačku, po sablju široku
 Po sablju široku, po pušku gliboku.
 Pod mene pogrnte moju kabanicu,
 A na nju polezte moje grišno telo.
 Vrzte blizu mene Isusovu ogled,
 Da me dojde gledat vās ot široki svet.
 Moju desnu ruku vani ostavite,
 Pak privežite za nju moga vranca konja,
 Nek me konjac žali, kad me ljuba ne će.
 Od doma mojega moste postavljajte,
 Pri glavi mi mojoj zdenac izkopajte,
 Oko groba môga klupi postavljajte,
 A pred noge moje rože zasadite.
 Koji k meni dojde da po suhu dojde,
 Koji žedan dojde, da mi se napije,
 Koji trudan dojde, da mi se počine ;
 Koji gizdav dojde, da rožu odkine.

Imena onim selom

u kojih se ove pësme ili napisale ili prepisale, ter uz vsako selo čislo pësam, koje su odonud.

- Bandol; Beiden. 21. 68—70. 281. 509. 562. 566.
Belo Selo; Pama. 22. 63. 528.
Bezonja; Bezenye; Palesdorf 197. 452. 504. 632.
Božók; Bozsok; Pöschendorf. 23. 24. 71—4. 198. 270. 280. 182. 183.
322. 323.
Ciklež; Cikliš. 75—8. 324. 325.
Cikljín; Cziklin. 25. 438. 597.
Cilindol; Völgyfalva; Zillingthal. 305. 306. 326. 327. 633.
Cindrof; Czinfalva; Siegendorf. 3. 26. 79—81. 307. 321. 328—32.
413—5. 507.
Cogerštof; Zárány; Zagersdorf. 4. 82—5. 300. 333—5.
Čajta; C-ajta. 86. 87. 411. 491.
Čatár; Csátár. 10. 27. 88. 89. 208. 235. 416. 484. 490. 567. 618.
Čemba; Csém; Čhandorf. 28. 29. 90—2. 209. 224. 225. 231. 236. 271.
336. 453. 503. 511. 603. 676.
Čunovo; Csún; Čandorf. 492. 537. 568. 655. 663.
Dolnja Pulja; Alsó-Pulya; Unterpulndorf. 160. 514. 621. 641. 692—4.
Dubrava; Dobrafalva. 508.
Filež; Füles; Rífitš. 61. 93—100. 199. 226. 232. 284. 285. 337. 338.
516. 528. 529. 538. 569—72. 604. 663. 677—9.
Frakanava; Frankó, Franfenau. 101. 200. 237. 308. 339. 417. 418. 454.
496. 497. 505. 512. 513. 573. 574. 605. 616. 617. 628. 629.
634. 635.
Géca; Köpcsény; Rittsee. 647. 680.
Gerištof; Gyiróth; Geršdorf. 220. 275. 276. 286. 309. 419. 456. 598.
606. 658.
Hrvatska Čenča; Horvát-Csencs; Kroatíš = Tšantschendorf. 102. 437.
457. 648.

II

- Hrvatski Jandrof; Horvát-Járfalva; Sahrensdorf. 510. 555. 556.
- Hrvatske Síce; Horváth-Schütz; Kroatifch Schützen. 5. 30. 31. 103—8. 201. 210. 221. 238—43. 287. 299. 310. 340. 428—31.440. 458. 486. 498. 499. 539. 575. 576. 599. 607. 608. 619. 664—6. 681. 682.
- Hrvatski Židanj; Horváth-Zsidány; Siegersdorf. 2. 53. 54. 296. 297. 407. 436. 534. 535. 671.
- Incéd; Inczéd; Dürnbach. 9. 48—50. 64. 182—9. 205. 206. 218. 222. 228. 264—6. 288. 311. 312. 389—91. 434. 480—2. 506. 525. 526. 565. 589. 643. 644. 652—4. 670. 699.
- Katalena; Szent-Katalin; Katarein. 11. 12. 32—4. 65. 109.—11. 211. 244—9. 296. 313. 451. 517. 577. 595. 636. 637. 656. 659. 683.
- Klimpah; Klempa; Klingenbach. 60. 112—4. 341. 518.
- Kolnof; Kópház; Kolnhof. 6. 14. 15. 19. 35. 115—27. 250. 289. 314. 342—8. 519. 530. 540. 557. 561. 563. 578—80. 596. 609. 623. 684. 685.
- Lovrenac; Óbér; Osbendorf. 18. 128. 303. 349. 350.
- Mala Narda; Kis Narda; Klein-Naring. 16. 20. 36. 37. 67. 129—32. 459. 583. 687.
- Mali Borištóf; Kis-Barom; Klein-Barasdorf. 133—8. 351—5. 420. 443. 638. 639.
- Marof; (i Mini-Marof); Barát-major. 55. 58. 139. 140. 202. 212. 213. 227. 233. 251. 267. 272. 356. 357. 421. 446. 460. 461. 520. 531. 541—4. 581. 582. 688.
- Milištrof; Mérem. 462.
- Nova Gora; Uj-hegy; Neuberg. 38. 62. 66. 252—4. 319. 422. 445. 463—5. 546. 610. 613.
- Novo Selo; Uj-falu; Neudorf. 145. 146. 268. 362. 423. 584. 689.
- Oslip; Oszlop; Oslipp. 147. 363. 466. 553. 554.
- Pandrof; Pándrof; Padendorf. 39. 148. 149. 424. 425. 467. 493. 521.
- Parapatičev Brig; Parapaties Brig; 229. 447. 448. 600.
- Petrovo Selo; Szent-Péterfalva; Prostrum.¹ 7. 40. 41. 59. 150—8. 195. 214. 215. 223. 234. 255—7. 273. 315. 364. 365. 426. 444. 449. 468—73. 522. 523. 527. 547. 602. 611. 624. 625. 640. 649. 667. 690. 691.

¹ Prispodobí imena Němačka u Českoj: Postrum, Westrum, Mustrum itd.

- Pinkovac; Pinkócz. 662.
 Plajgor; Bleigraben. 17. 277. 427. 614. 668. 674.
 Poljanci; Poláncz. 57. 258. 366. 532.
 Prísika; Peresznye; Preßing. 42. 159. 203. 316. 317. 367—9. 548. 612.
 Raušeri; Gattendorf. 161. 291. 370. 371. 474. 475. 559. 630. 642.
 Sabara; Szabar. 259. 301. 302. 372. 441. 620.
 Sentalek; Szent-Élek; Stegersbach. 43. 216. 260. 278. 373. 374. 476.
 477. 657.
 Stínjaki; Stinácz. 162—6. 207. 217. 261. 279. 292. 293. 304. 375—8.
 409. 410. 478. 585. 622. 675. 695.
 Sveti Mihalj; Puszta Szent-Mihály. 379. 673. 696.
 Šeškut; Sóskut. 230. 380.
 Šuševo; Langenthal. 44. 167. 274. 479. 524. 533. 549. 697. 698.
 Trajštof; Darásfalva; Trausdorf. 381.
 Unda; Und. 45. 168. 382. 487. 488. 550. 626. 627. 669.
 Velika Narda; Nagy Narda; Groß-Naring. 46. 169. 170. 262. 432.
 450. 485. 489. 500. 587. 588.
 Veliki Borištof; Nagy-Barom; Groß-Barasendorf. 8. 47. 56. 171—81.
 204. 263. 294. 295. 320. 383—8. 433. 442. 501. 515. 586. 601.
 650. 651. 660.
 Veliki Mučindrof; Udvard; Groß-Muttschen. 141—4. 290. 358—61.
 412. 483. 545.
 Voreštan; Szarvkő; Hornstein. 190—2. 392—5.
 Vulka Proderštof; Vulka-Pordány; Wulka-Prodersdorf. 51. 52. 193.
 194. 196. 318. 396—405. 435. 439. 564. 590—2. 645. 661.
 Zajčje Selo; Zaiczfalva. 406. 700.*

* Znam, da bi mnogomu bolje ugodio, da sam stavio ili prvu vrstu vsake pësme ili nje ime, kako se prozvala. Nu te prve vrste, u tako kratkih pësme, koje se promiču kroz tolika usta, malo su kad u svakoga pëvača te iste. Pak mnogo i mnogo, što sam ja ovdë štampao kao osobitu pësnu, samo je kitica ili cvëtak kakve poveće pësme, koja se danas ili već ne pëva. ili joj slëda došao nisam. A što je imen pësmap, to ih samo nêke pësme imaju, i to nisu prostoga naroda pësme. Nu čim bi tko pësnu pod nje imenom poiskati mogao, to ja redomice izvedu one pësme, u kojih imena jest

	strana		strana
Otajna ljubav	37	Aleksander	138
Pandurska	134	Betežni mladenac	195

IV

	strana		strana
Kanansko veselje	96	Hrvatske divojke	236 i 248
Salaško polje	198	Hrvatski školnici	253
Budin grad	200	Prelic počtenje	257
Francezki boj	204	Jačka od divojak Petrovičkih, Kul-	
Belgrad	205	ketskikh, Harastinskih, Nadalj-	
Kad je Turak pod Bečom ležal	209	skih	259
Nadaždi	210	Eberhard i fratar	261
Jačka od zvirine	217	Jačka od žnjačev	264
Jačka o zeca	220	Muž i žena	266
Lovnja junačka	226	Od Cujde Šuševskoga	268
Železansko polje	230	Kovaci	270
Pukanje junačko	232	Kad se ide na božji put	265
Putovanje v nebo	236	Popivka od smrti (po onoj u Ci-	
Od Luca ter Petra	237	thari str. 348)	276
Selska pravica	240	'Zgubljeno divojačtvo	279
Tužba na pijana žene	241	Od hižtva	285
Tužba na pijane muže	242	Od Štefana kralja	287
Hrvatska Sela	244	Kolera	288

Možebit da još koja pësma ima svoje ime, nu ja toga upametio nisam; a ja sám opet pësmap nisam htio imen izdëvat, već s toga razloga, što ne znam, je li vsaka eëla, ili nije li pod jednu snešeno, što su kusi razlikih pësam. Kritika mi u tom nije vsaki put pomoći mogla.

Ukazivalo.

	Str.
I. Pésme ljubavne	1
II. Sgodbice ljubavne	43
III. Pohodi ljubavni	68
IV. Tuge ljubavne, sirotinske, novačke, nevoljničke	79
V. Razstanci na vojsku, od mile, pri udaji, pri smrti	117
VI. Priče svétovne	136
VII. Priče crkovne	189
VIII. Priče o ratovih, gradovih, junacih	198
IX. Opisivanje živine, naravi i života koječijoga	217
X. Pésme šaljive, domišljate, uštipljive	233
XI. Pésme na sméh	259
XII. Pésme o svetinji i dodroti	273
XIII. Pésme starodobne i starotajne	293
XIV. Koječega: vino, vojniki itd.	296
XV. Pésme Hrastjanske (blizu Karlovca)	309

Ukazovalec

104	I. Právní předpisy
105	II. Právní předpisy
106	III. Právní předpisy
107	IV. Právní předpisy
108	V. Právní předpisy
109	VI. Právní předpisy
110	VII. Právní předpisy
111	VIII. Právní předpisy
112	IX. Právní předpisy
113	X. Právní předpisy
114	XI. Právní předpisy
115	XII. Právní předpisy
116	XIII. Právní předpisy
117	XIV. Právní předpisy
118	XV. Právní předpisy
119	XVI. Právní předpisy
120	XVII. Právní předpisy

13 8. 07. 70

886-~~24~~398

Kure⁷ ac

j

765-30.

